

OSHO

BOŽANSKI SPJEV

Tumačenje poezije engleskog mistika Kabira

preveo
Swami Prem Mahavira

Lotos Knjiga
Sutomore
1993

Naslov originala
OSHO
The Divine Melody

(c) Copyright Osho International Foundation
(c) Copyright za Jugoslaviju S.Vuckovic

Izdavač
Osho Lotos Knjiga

Izdavački savjet:
dr Slavica Pribaković, Milica Novković, Zoran Čalić,
Slobodan Vučković.

Naglašavamo da smo u ovoj knjizi navodili pjesme iz knjige
"Sto pjesama Kabira" koju je sa bengalija na enlesl preveo
Rabindranat Tagore u izdanju izdavača Macmillan, Indija.

Korišćenje materijala iz ove knjige, djelimično ili u cjelini, nije
dopušteno bez pismenog odobrenja Izdavača.

SADRŽAJ

1. Bog izvire svugdje	9
2. Postati plamen	29
3. Pčela je prihvatila poziv	51
4. Najveća ljubavna avantura na zemlji.....	75
5. Tvoje jezero odražava svjetlost božanskog mjeseca	97
6. Probudićeš se molitvom	123
7. To se sluša bez čula sluha.....	143
8. Povjerenje je kamen iskušenja	169
9. Stanka između dva tona.....	193
10. Vjenčati se besmrtnošću	217

Deset poglavlja navedenih u ovoj knjizi su preuzeta sa snimaka načinjenih na predavanjima na temu pjesama Kabira koje je Osho dao u Osho internacionalnoj komuni u Puni, Indija od 1. januara 1977. do 10. januara 1977.

Ova knjiga je štampana zahvaljujući ljubavi i podršci
Ma Prem Kumari

BOG IZVIRE SVUGDJE

1.

I. 68. *bhai kai satguru sant kahawai*

On je pravi Učitelj
koji može razotkriti tvojim očima
oblik Bezobličnosti;
koji nas uči da na najlakši način
dosegnemo do Njega,
bez obreda i svetkovina;
koji nikada ne zatvara vrata, ne zadržava dah
i ne odriče se svijeta ovog;
onaj koji ti omogućava da spoznaš Vrhovni Duh
onda kada te um stavlja u nedoumicu;
biće koje te nauči da budeš miran
usred svih tvojih aktivnosti.
Uvijek uronjen u blaženstvo,
bez straha od svojih misli,
on drži duh jedinstva sred svekolikog uživanja.
Vječito prebivalište Beskrajnog Bića je svugdje:
na zemlji, u vodi, na nebu, u zraku:
Snažno poput munje, mjesto tragaoca se izdiže
iznad svega.
Onaj koji je unutra je i spolja:
ja vidim samo Njega i nikog drugog.

I. 22. *jab main bhula re bhai*

*O, Brate, kada sam se znao gubiti
moj pravi Učitelj mi je pokazivao put.
Tada sam odbacio sve obrede i svetkovine,
nikada se više nijesam okupao u svetoj vodi.
Naučih tada da sam samo ja bio sumanut,
a da je sav svijet oko mene razborit
i da sam samo nepotrebno ometao te učene ljude.
Otada više nijesam znao kako da klanjam u prašini:
više nijesam zvonio na zvona u hramu,
nijesam više stavljao idole nasveti tron,
nijesam više kitio cvijećem slike svetaca.
Smjernošću se ne ubija tijelo
koje je milo Bogu.
Odbaciš li svoju odeždu i umrtviš li svoja osjećanja
time nećeš umilostiviti Boga.
Čovjek koji je prijazan i pravičan,
koji ostane miran usred užurbanosti svijeta,
koji uvažava sva bića na zemlji kao sebe samog,
taj čovjek dostiže Besmrtnost Bića,
pravi Bog je uvijek sa njim.
Kabir reče: "On je dostigao istinsko Ime,
čije riječi su čiste,
on je oslobođen od taštine i samoljublja".*

ŠTO JE RELIGIJA? Religija je stapanje sa cjelinom, prepuštanje u ljubavi sa cjelinom, prepuštanje zajedništvu sa svime oko sebe. Religiozna osoba je ta koja se ne suprotstavlja cjelini, a nereligiozan čovjek je onaj koji se bori sa svime, koji je u stalnom konfliktu sa cjelinom. Religiozna osoba je ona koja afirmiše život. Nereligiozna osoba je ta koja negira život. Religiozna osoba je sva za dobrobit - njeno ispoljavanje je apsolutno i sveobuhvatno. Ništa nije loše; čak iako ponekad izgleda da je nešto loše, ne može biti loše. To mora biti da je neki nesporazum, neko nerazumijevanje. Mora da je ključ nesporazuma negdje u našem neznanju jer mi još ne znamo čitavu priču. Tako nam ponekada neki dio izgleda kao da se ne slaže sa cjelinom. Mi još nijesmo čuli čitavu pjesmu, zato nam i izgleda kako neke note iskaču iz redova. Ali sve treba da bude u redu ako ima Boga. Bog je taj koji garantuje dobrobit. Đavo, kao takav, ne može postojati. Ako se i ukaže, mora da je to samo noćna mora proistekla iz našeg uma; mora da smo mi to izumili.

Religiozni um nikada ništa ne odbija. Njegovo prihvatanje je potpuno, neuslovljeno. On uvijek kaže "da" egzistenciji. I to njegovo pristajanje nije ničim uslovljeno - zapamti to; onda kada on kaže "da" on to i misli. Ako nekada naidete na osobu koja može reći "ne" egzistenciji, životu, ovome ili onome, tada zapamtite - on je samo jedan egoista - uopšte nije religiozan. On se sa svime bori, pokušava da sebe štiti kao pobjednika, pokušava da sebe ispolji kao nešto posebno. On je osuđen na neuspjeh. On će, prije ili kasnije, biti frustriran; to se dugo ne može izbjegavati, to je predodređeno. To je predodređeno usled njegovog pristupa tom konfliktu. Religija je kooperativnost - saradnja sa svime što postoji.

Pokušaj da to shvatiš što je moguće dublje jer ćeš samo tako moći da razumiješ ovog pjesnika-mistika Kabira. On je ljubavnik života. On ništa ne odbacuje, ništa ne negira, ništa ne zabranjuje, on nigdje ništa ne vidi da je loše. Kada jednom uspijete da sagledate viziju cjelosti, sve će ti tada postati uzvišeno. Tada više neće biti ništa svjetovno, sve će biti sveto, a sva egzistencija će tada biti božanski hram, sav život će biti molitva. Hodajući, ti hodaš sa Bogom. Plešući, ti plešeš u Bogu. Spavajući, spavaš u Bogu - više ništa neće postojati osim njega.

Bog je garancija za dobrobit. Bog znači dobro. Bog je temelj egzistencije, tako nije moguće da postoji đavo. Mora da smo nešto pobrkali; mora da smo u svemu tome unijeli neke naše ideje i zamisli, koncepte i doktrine;

mora da smo izmislili neki naš privatni glupi pristup svemu tome. Stvari su onakve kakve jesu. Ne postoji "će biti" u egzistenciji. Tu ideju je donio čovjek - a kada uneseš u život jednu takvu zamisao tada je egzistencija izdijeljena na loše i na dobro. Kada jednom kažeš: "Stvari će biti takve i takve," ti si se tako odaljio od stvarnosti, otišao si dalje od onoga što zapravo jeste. A samo ono što je, zapravo samo to i postoji - ništa drugo. Stvarnost je tu kakva je; nemoj joj namećati zapovijesti, inače ćeš tako donijeti zabrane, ograničenja.

Albert Švejcer je na Zapadu razvio jednu lažnu predodžbu o Istoku. On je bio veliki mislilac, ali, nažalost, veoma malo obaviješten o Istoku, o istočnjačkom umu. A pored toga je bio i zapadnjak. On je razvio takvu teoriju da su Istok i istočna religija skloni odricanju, odricanju od života, negiranju života. To je najveća besmislica. A vi ćete vidjeti, uočićete to kada budemo zašli u Kabirovu poeziju da ne postoji veće afirmacije života, da ne postoji više ljubavi za život od ove. Čak ni Isus nije tako slavio život kao Kabir. Gdje još možete naći takav hram prepun hvaljenja života kakav je hram Kajurahu? Gdje još možete naći tako okultnu nauku kao što je tantra? Gdje možete naći tako potpuno "da" prema životu? Život je Bog - i ne postoji nikakav drugi bog; a štovanje života je jedino klanjanje - ne postoji nikakvo drugo bogoštovanje. Ali Švejcer je u svemu tome unio svoj pristup jer su hrišćanski misionari objašnjavali da je istočnjačka religija negacija života. Naravno, bilo je nekoliko mislilaca i na Istoku koji su negirali život, ali njih je bilo tek nekolicina, a osnovna struja u istočnjačkoj religioznosti ne ovisi o njima. Zapravo, oni su samo na marginama tog smjera; oni nisu glavni tok istočnjačke svijesti. Ali su hrišćanski misionari navodili samo te negativne mislioe sa Istoka i njihove negativne stavove prema životu stvarajući dojam na Zapadu kako je hrišćanstvo životno afirmativno za razliku od istočnjačke filozofije. Istina je nešto sasvim drugo. Hrišćanstvo nije afirmisalo život. Oni nisu voljeli čovjeka, oni ne vole ovaj svijet, oni ne plešu, oni se ne smiju.

Podite samo u jednu hrišćansku crkvu i odmah ćete osjetiti kao da ste zašli u neko groblje: smrt, velika ozbiljnost, umrtvljenost. Ti uđeš u crkvu i odmah osjetiš da si i ti postao ozbiljan. Tu nećeš osjetiti vibraciju smijeha, ne. Hrišćani govore kako se Isus nije nikada nasmijao. Ja u to ne vjerujem - ne mogu povjerovati u to jer ja Isusa bolje poznajem od njih. Ali hrišćani tvrde da se Isus nikada nije smijao. Ako bih ja pisao jevanđelja ja bih napisao da se Isus smijao čitav svoj život. Zapravo, čak i kada su ga razapinjali on se smijao iz sve snage. On se beskrajno smijao jer je sve to bilo veoma smiješno. Pokušati da ubijete nešto što se ne može ubiti, pokušati da ubijete Isusa - ta sama ideja je smiješna, on se stoga morao smijati. Ja još čujem njegov gromoglasni smijeh... Ali hrišćanstvo još nije čulo njegov smijeh; oni su zasnovali svoju religiju na krstu a ne na Isusu.

Hrišćanstvo bi bilo u znatno boljem položaju ako bi zaboravili na krst - jer sa krstom dolazi smrt. Ja hrišćanstvo nazivam "kršćanstvo". To je religija smrti, raspeća, krsta - preozbiljna, tužna. Ako bi hrišćanstvo više pažnje poklonilo Isusu tada bi i svijet bio znatno drugačiji, jedan sasvim drugačiji pogled na svijet bi se ostvario. Mnogo više pažnje bi trebalo usmjeriti ka uskrsnom Isusu nego prema raspetom Isusu. Hrišćanstvo bi tako bilo znatno životnije, čak ni smrt ne bi ubijala, čak ni krst ne bi mogao da remeti - Isus je uskrsnuo. Tada bi hrišćanstvo moglo da pleše, tada bi tu bilo pjesme i slavlja, a crkve bi bile znatno humanije. Ali to se još nije dogodilo; čitavo hrišćanstvo je još uvijek previše vezano za krst.

Uistinu, svi smo mi previše vezani za smrt. Smrt ostavlja velike impresije u nama. Ako je neko životan mi nijesmo sretni sa njim, ali ako on umre mi tada plaćemo. Nikada još nijesmo mislili o tome da je taj čovjek upravo prije nekoliko trenutaka bio živ, i da smo mogli plesati sa njime, da smo mogli dopustiti da blagoslov uđe u nas - nikada o tome nijesmo razmišljali. Sada je on mrtav i mi plaćemo. Ne izgleda da smo mi previše zainteresovani za život, izgleda da smo previše vezani za smrt.

Jednom sam čuo...

Volterov veliki neprijatelj je umro. Oni su bili doživotni neprijatelji kritikujući uvijek jedan drugog. Tada je neko upao kod Voltera da mu donese tu novost i rekao: "Vaš veliki neprijatelj je umro".

Šokiran, Volter je odgovorio: "On će mi mnogo nedostajati." Počeo je potom da plače i govori: "On je bio jedan veliki čovjek, tako veliki čovjek se teško može sresti. Njegova inteligencija je bila tako britka, i život mu je bio predivan."

Čovjek koji je došao da mu donese tu vijest nije mogao vjerovati svojim očima da je Volter rekao tako nešto - on je očekivao da će on zbog te vijesti biti sretan.

Vidjevši da je posjetilac time šokiran Volter mu reče: "Sve to je istina, ukoliko je on stvarno mrtav. Provjeri da li je on stvarno mrtav - ako je još živ onda zaboravi sve što sam ti rekao."

Kada osoba umre postaje dobra. Mi ljude proglasimo dobrim samo onda kada umru. Sve najljepše se kaže o smrtniku. Dok su živi oni nijesu uopšte dobri, dok su živi nijesu vrijedni prijateljstva. Dok su živi mi se stalno svađamo sa njima. Kada umru mi ih postavimo na najviši tron.

Čuo sam ovakvu priču...

Jedan siromašni čovjek je umro. Udovica je otišla kod sveštenika i upitala koliko će sve to da je košta. Treba održati i govor.

"Postoje različiti govori. Najbolji koštaju dvjesto dolara."

"Dvjesto dolara? - zapanji se žena. Moj suprug ne bi sebi priuštio toliki luksuz. Postoji li neki jeftiniji govor?"

Sveštenik reče: "Postoji jedan od sto dolara ali u tome ga ja ne mogu hvaliti previše."

Žena zamoli: "Možda ima i neki još jeftiniji?"

Sveštenik reče: "U redu, pedeset dolara. Ali ja tada samo mogu navesti činjenice."

"I pedeset dolara mi je previše" - reče žena.

On tada reče: "Dobro, deset dolara, ali zapamtite ja u tom slučaju mogu reći samo istinu."

Kada osoba umre mi počnemo da govorimo laži o njoj... predivne laži. U Indiji svi umiru i odlaze u raj - čak i političari. Niko ne ide u pakao; mora da je pakao sasvim prazan. Mora da nam je smrt veoma važna. Mi smo opsjednuti smrću. Upravo zbog toga hrišćani stvaraju toliko puno buke oko krsta - to tako postaje simbol. Religija koja se zasniva na konceptu krsta, smrti i uskrnuća ne može biti religija koja afirmiše život. Švejcer nije u pravu. On treba da čita Kabira - čitavo njegovo biće bi tada odisalo blagoslovom.

Kabir je *stvarno* jedna religiozna osoba. Njegova deklaracija o životu je ispunjena ogromnim povjerenjem. On ti nikada neće reći da se odrekneš svijeta, da se lišiš bilo čega. On radije kaže: "Unesi sve u Boga i Boga unesi u sve." Ti ćeš biti iznenađen njegovim tvrdnjama: te tvrdnje su veoma revolucionarne.

Još nekoliko stvari ćemo postaviti prije nego što uđemo u ovu poeziju.

Religija nije tradicionalna - ona to ne može nikako biti zbog njene prirode. Tradicija je nešto što je već mrtvo. Tradicija je nešto što je već prošlo, ona je samo prašina prošlosti, samo jedno sjećanje. A religija je uvijek životna, uvijek pulsirajuća, uvijek diše. Religija nikada ne može biti tradicionalna. Kada religija postane tradicionalna ona onda više služi Đavolu nego Bogu. Tako ona više služi smrti no životu. On tada može poslužiti političarima, sveštenicima, raznim organizacijama, crkvama, ali ona nikako ne može poslužiti duhu čovjeka. Ona tada više nije otvorena ka budućnosti. Tradicija se samo osvrće na prošlost, uvijek gleda nazad; mi treba da idemo naprijed. Osvrtanje za sobom je besmisleno; i ne samo besmisleno već i uznemiravajuće, opasno - jer mi nikako ne možemo ići nazad, mi možemo samo ići naprijed. Gledajući nazad a krećući se naprijed može samo da stvori nevolje.

Druga stvar je ta da religija ne može biti smještena u spise. Spisi su samo mrtvo slovo na papiru. Da, nekada je bilo religije u njima, nekada je nešto prodiralo kroz njih kada je bio prisutan živi Majstor. Kada je Krišna govorio Srimad Bhagavat Gita Ardžuni, to je tada bilo živo. To je tada bilo živo usled Krišne, bilo je iluminirajuće zbog Krišne - a kada je Krišna nestao, i Bhagavad Gita je postala mrtva. Mrtve riječi: ti možeš i analizirati te riječi, objašnjavati na razne načine... Postoje čak stotinu

komentara o Giti - veoma priznatih; zapravo, kada bilo ko pročita Gitu, on ima vlastito mišljenje o tome. Krišnino značenje je izgubljeno; to je nestalo sa samim Krišnom. Zmija je prošla... samo je još trag na pijesku ostao za njom. Taj trag ti nastojiš da slaviš kroz spise.

Kada je Isus hodao po zemlji i govorio svojim učenicima, to je tada bila jedna prožimajuća istina, pulsiralo je životom. Te riječi nijesu tada bile mrtve; riječ je tada bila Bog, riječ je tada bila sama istina. Ta riječ je imala srce u sebi. Ta riječ je bila prožeta ljubavlju, iskustvom, egzistencijom, bićem. Kada je Isus nestao, nestalo je i života. Tada ti možeš sakupiti te riječi i stvoriti koliko god želiš jevanđelja. Te riječi neće biti od neke pomoći.

Prava religija nije nikada smještena u spise. A pravi religiozni tragalac nikada ne traži to u spisima, on ide da nađe Majstora - živog Majstora. To je jedna od osnovnih dostignuća Kabirovog razumijevanja: *satguru* - živi Majstor. Idi da nađeš živog Majstora! Ako dođeš u kontakt sa živim Majstorom tada će ti spisi ponovo biti životni. Oni mogu postati živi samo posredstvom živog Majstora - ne postoji drugi način, živi Majstor je jedina otvorena knjiga. Kada jedan živi Majstor tumači Bagavad Gita tada je to oživotvoreno; kada se on dotakne jevanđelja, to tada postaje živa materija. Kada on navodi Koran, i to postaje živo. On tada svoj čitav život daje tim riječima, one tada počinju da pulsiraju životom. Ali, neposredno ti ne možeš naći religiju u spisima.

Religija nije u tradiciji, nije u spisima, nije u obrednim ritualima. Ritualu su samo formalnosti. Sve dok nijesi u zajedništvu sa nekim živim Majstorom ti rituali su samo neka mrtva vrijednost. To će te samo opterećivati, iscrpljivaće te, i na kraju ubiti, tada ćeš ostati izgubljen u nekom beskrajnom formalnosti. Sa Majstorom je rođen jedan novi ritual. To proizilazi iz kontakta sa njime, u tome je sazdan izvjesni kontekst, jedan živi odgovor na nametnuta pitanja. To se ne uči umrtvljenom tradicijom koja se prenosi sa generacije na generaciju. Ti to živiš - živeći tako, ti to učiš.

Kada prideš Majstoru nešto duboko u tebi teži da se preda, da se pokloni. To nije nešto nalik obavljanju određenih formalnosti - ako to uradiš, spoznaćeš u tome neko značenje. Nešto duboko u tebi, u tvojoj duši, duboko u centru tvog bića želi da se pokloni, da se preda. Tada je klanjanje Majstoru lišeno običnog rituala. To je životno, sa izvjesnim značenjem, nije to više samo jedna isprazna radnja. Tada ti možeš kleknuti pred bilo kime jer si naučio kakao se predaje, kako se klanja - to se sada može koristiti. Pokušaj da uvidiš razliku u tome. Kada se u tebi nešto spontano rodi, to će tada biti istinito. Onda kada nešto moraš da uradiš kao neku dužnost, to je onda neistinito. "Dužnost" je veoma ružna riječ. Ako se nešto rodi iz ljubavi, dobro. Ako se, pak, nešto izrodi iz dužnosti tada to odmah odbaci, nikada to nemoj uraditi - jer je to veoma

opasno za tebe. Ako se naučiš previše načinu dužnosti, ti ćeš zaboraviti put ljubavi. Dužnost je protivna ljubavi. Dužnost je samo jedna lažna nadopuna ljubavi.

Religija nije u ritualima, obredima. Naravno, gdje god ima religije, tu ima i obreda; ali to je jedna sasvim druga stvar. Kako možeš da ne primijetiš kada Buda prođe pored tebe, kako možeš da mu ne dotakneš stopala? Nemoguće. Ti možeš uraditi samo dvije stvari, a obije su obredne: ili ćeš nastojati da mu dotakneš stopala ili ćeš baciti kamenje na njega. Oboje je obred - jedno je iz neprijateljstva, a drugo je zbog prijateljstva, ali je oboje obredno. Ti ne možeš zanemariti Budu, ne možeš ostati indiferentan, to je sve. Stvar je u tome da ti ne možeš samo proći mimo njega. Ili ćeš postati prijatelj ili ćeš postati neprijatelj; na tebi je da izabereš. Ti treba da imaš jedan određen stav prema tome - a taj stav je ritualan. Ali tada se to rađa u tvom srcu, ti to ne učiš od nekog drugog. To se jednostavno izdiže iz tvog bića.

Religija, bilo gdje da se dogodi, uvijek donosi obrede; ali kada jednom religija iščezne, obredi postaju mrtvi. Nemoj za sobom vući leševe. Da, ti si volio previše svoju majku, a ona je sada mrtva - što da radiš? Zar ćeš nositi njen leš čitav svoj život? Ti to možeš ili spaliti ili na sebe navaliti. Ti se trebaš osloboditi toga, ne možeš to vječno nositi. Ista ova situacija je u igri i kada je religija u pitanju. Ti voliš Budu veoma mnogo, i velika strast prema njemu je rođena u tvojoj duši, veliko štovanje i velika pjesma je nastala u njegovom prisustvu... sada je on otišao, ti nastavljaš da pjevaš. Malo po malo, to postoje jedan veoma daleki eho istine, a potom više neće biti ni pomena o istini. To će samo biti jedan veoma daleki eho, eho od eha... nešto što se udaljava.

Kada papa govori u Vatikanu to uopšte nije Isusova riječ - to ne može biti. Kada Isus govori, on govori iz vlastitog autoriteta. Kada papa govori, on govori na osnovu Isusovog ugleda. Pravi Majstor govori iz vlastitog iskustva i autoriteta, on je upravo samosvoj autoritet.

Religija nije u tradiciji, nije u obredima, a pogotovo nije u takozvanim religijama - hinduizmu, hrišćanstvu, muhamedanstvu. Religija nema nikakvog pridjevka. Religija je samo čista religija kao što je ljubav samo ljubav. Da li ti ljubav nazivaš hrišćanskom, hinduističkom, muhamedanskom? Ako ljubav nije ni hrišćanska, ni hinduistička, ni muhamedanska, kako će onda Bog biti hrišćanski, ili hinduistički ili muhamedanski? Zar Isus nije rekao: "Bog je ljubav? religija nije u religijama; religija je čista od svih pridjevaka, oslobođena svih definicija i svako pojedinačno mora da je pronađe. Niko se ne može roditi religiozan, religija se mora roditi u tebi. Ti treba da otvoriš svoje srce i primiš religiju. Ona lebdi svugdje naokolo... ali ti samo nosiš igračke sa sobom, nadopune, lažne novčiće u svojim rukama, i misliš da imaš religiju. Ona nije u crkvama, nije ni u džamijama, nije u hramovima. Pođi

negdje gdje boravi živi Majstor, ona će biti tamo. A i to bitiše samo nekoliko trenutaka - Majstor odlazi, i religija iščezava. Zato Kabir insistira na *satguru*, na istinitom Majstoru.

Religija je individualna, svako mora da pronađe svoju religiju. To nije neki socijalni fenomen, tu nema ničega u vezi sa masama, narodima ili sa kolektivnošću. To je privatna stvar, lična koliko i ljubav, intimna kao ljubav. Ti u to ulaziš sam, u dubokoj intimnosti, osobenosti... ti otvaraš svoje srce. Religija je takva spontanost da ti tu ništa ne možeš naučiti. Ti u tome možeš biti, ali ti to ne možeš naučiti. To je spontano i neposredno kao i ljubav. Da li si ikada naučio što je ljubav? A taj dan će biti sudnji dan kada čovjek nauči što je ljubav, kada nauči kako da voli. Izgleda da je taj dan svakim danom sve bliži, posebno na Zapadu, a najizvjesnije u Americi. Napisane su knjige: Kako voljeti, Kako biti prijatelj - sve samo glupe knjige, jer ako čovjek zaboravi da voli, nijedna knjiga ga tome neće naučiti. Učiti čovječanstvo kako da voli je isto što i učiti ribu kako da pliva - to bi bilo glupo. Isti slučaj je i sa religijom. Religija se ne može učiti, ona se samo može uhvatiti; to je neka vrsta zaraze. Ti možeš ići bilo gdje da se nalazi neka sveta osoba i nastojati da to uhvatiš, ti možeš to da upiješ, usvojiš.

Religija je buntovništvo. To je bunt protiv smrti, to je protivljenje svemu što je smrtno; to je buntovništvo protiv spoljašnosti, protiv politike, pohlepe, društva, kulture, civilizacije. Religija je bunt; ona nam govori da samo slušamo sebe, svoju pravu suštinu i da idemo tamo gdje nas ona vodi. Bilo gdje... bez straha od posljedica, mi ćemo slušati taj mali glas unutar nas i slijediti ga. Religija je rizik. One osobe koje su previše u vlasti sigurnosti nikada ne mogu postati religiozne; to je jedina opasnost. Ako prođete kroz to, vi ćete proći kroz raspeće... ali samo posle toga je moguće uskrsnuće.

Sada poslušajte ove Kabirove sutre.

On je pravi Učitelj koji može razotkriti tvojim očima oblik Bezobličnosti...

Dakle, ako j pravi Majstor u temelju traganja, tada je, naravno, i neka definicija potrebna: Ko je pravi Učitelj? Ko se naziva pravim Majstorom? Kako to znati? Kabir kaže:

On je pravi Učitelj koji može razotkriti tvojim očima oblik Bezobličnosti...

... u čijem pristustvu bezoblično iščezava i postaje stvarnost... pomoću koga ti možeš uočiti i najudaljeniju zvijezdu... pomoću koga ti možeš osjetiti i samog Boga... kroz čije riječi tišina govori i kroz čije oči se uzdiže beskonačno, koje gleda u tebe. A ako stisneš njegovu ruku, ti ćeš iznenada vidjeti: ta ruka je njegova, ali nije samo njegova - Bog ti stiće ruku

posredstvom njega. On je sredstvo, bambusova flauta na usnama beskraja. On daje obličje bezobličnom, on je otjelotvorenje bezobličja.

Ti samo treba da budeš veoma otvoren i podat, samo tada ćeš biti u prilici da osjetiš svog Majstora. Nikada mu nemoj ići sa negativnim stavom jer tako nikada nećeš dospjeti do njega. Tvoj negativni pristup mu neće dopustiti da dopre do tebe. Negativni pristup neće ni tebi dopustiti da se krećeš po istoj talasnoj dužini na kojoj on živi. Za to je potrebno povjerenje. Za to je ljubav potrebna, inače ćeš k njemu doći prazan i, isto tako, od njega otići prazan. A kada se vratiš od njega prazan tada ćeš reći: "To nije bio pravi Majstor. Došao sam kod njega prazan i ostao sam prazan." Ako ti nijesi otvoren, ti ćeš ostati prazan. Samo ako si otvoren postoji neka mogućnost da budeš ispunjen. I zato se ne plaši otvorenosti. Ako si ti otvoren, a Majstor nije onaj pravi, ništa se neće dogoditi; i ti ćeš to znati, znaćeš to sigurno da to nije za tebe, da to nije čovjek koga ti tražiš. Ali budi otvoren - jer ako si otvoren samo tako ćeš moći saznati da li je on pravi ili nije. Ako si zatvoren, veoma zatvoren, tada nema nikakve mogućnosti za bilo što. Zapravo, ako si zatvoren, prije ili kasnije, ćeš postati žrtva nekog lažnog učitelja - jer lažni majstor nastoji da te pobijedi argumentima.

Pravi Majstor je veoma paradoksalan, vrlo kontradiktoran. Takvi majstori su kontradiktorni koliko i život sam, jer oni upijaju sami život. Oni su nestalni kao i sami Bog jer oni upijaju Boga. Oni nijesu logični, znaju biti veoma nelogični - jer su oni, zapravo, nadlogični. Oni nose sa sobom nešto što se ne može pojmiti pomoću logike. U blizini pravog Majstora ćeš osjetiti kako se nalaziš u blizini nekog ambisa... ali ako si otvoren, samo tada. Ako nijesi otvoren, ti ćeš postati žrtva neke izvještačene osobe koja će nastojati da te pobijedi, koja te može uvući u to, koja te može pričom obmanuti. Na primjer, ako si ti pohlepan, on će ti pričati o pohlepi. Reći će ti koliko ćeš moći da dobiješ od meditacije, od molitve. On će povlađivati tvojoj pohlepi. Govoriće ti koliko ćeš postići u raju ako ga budeš slijedio. On će ti obećati mnogo toga. Pravi Učitelj ti nikada ništa ne obećava. Zapravo, on će nastojati da te sasvim razoruža - tvoju pohlepu, tvoje težnje, tvoju ideju da postaneš neko, da budeš neko. Pravi Majstor je stijena o kojoj se tvoj brod sasvim razbije ... tvoj um biva sasvim smrskan. On će te načiniti da poludiš; on ti neće ništa tumačiti. Njegov argument je više u njegovom biću nego što je u njegovim riječima.

Ali mi smo lakomisljeni i pohlepni. Mi živimo kroz stalnu pohlepu, uplašeni smo, prepuni straha - neka nada pruži utjehu i mi postajemo žrtva. Pravi Majstor nije utjeha, on nije neko ko će te tješiti. On je, zapravo, tvoja smrt. On će te ubiti, uništiti, on je za tebe sasvim destruktivan... ali kreativnost je moguća samo onda kada se staro sruši. Samo onda kada staro nestane, novo može zauzeti njegovo mjesto.

Čuo sam jednom jednu divnu anegdotu. Meditirajte na tu temu...

Pismo od strane Šina upućeno svojoj veoma staroj majki bilo je veoma srdačno.

"Draga mama, pisao je on, šaljem ti jednu vrstu pilula koje mi je doktor dao. Ako uzmeš samo jednu podmladićeš se znatno."

Nakon nekoliko nedjelja on se vrati kući i vidi veoma lijepu mladu ženu ispred kuće kako ljulja bebu u kolicima koja je bezbrižno pila mlijeko na cuclji.

"Gdje mi je majka?" Upita on.

"Ahhh, ne budi lud" reče ona. "Ja sam tvoja majka, a one pilule su bile izvanredne."

"Mogu zamisliti" reče Šin. "Jedna pilula i ti si postala tako lijepa - čak si se toliko podmladila da si mogla i da rodiš bebu. Bože, kako su jake te pilule!"

"Ti, ludače!" zaplaka ona. "To nije beba, to je tvoj otac. On je uzeo dvije pilule."

Izbjegni pohlepu - inače ćeš uzeti dvije pilule. A postoji puno ljudi koji prodaju takve stvari. Nadriljekari... Majstor nije tu da ispuni tvoje pohlepe, on je tu upravo da to uništi. Kada jednom bude tvoja pohlepa uništena tada ćeš ti moći da budeš svoj. Ako si pohlepan i lakomislen nikada nećeš moći biti svoj. Ta pohlepa postaje biti težnja, a težnja postaje projekcija za budućnost. Tako ti uvijek žudiš i težiš ka budućnosti; nikada nijesi sada i ovdje. Pohlepa te udaljava od sebe; ta pohlepa treba da se uništi.

Majstor ti nikada ništa ne obećava - ali samo u prisustvu Majstora nešto se može dogoditi. On ti neće reći: "Ja ću te osloboditi smrti." Ili: "Postaćeš besmrtn." On ti neće dati nektar, eliksir, ambroziju. Naravno, biti uz Majstora osoba postaje besmrtna - ali to ne znači da će te on *načiniti* besmrtnim. On će te samo odvesti dublje u iskustvo smrti. Samo osmotri to: on te odvodi dublje ka iskustvu smrti. To je pravo značenje duboke meditacije - iskustvo smrti. A kada ti spoznaš svoju smrt, kada je sagledaš, iznenada ćeš realizirati da si odvojen od te smrti. To se dogodi, ali se nikada ne dogodi tebi. To se dogodi negdje na periferiji, nikada ne doprije do središta. To se dogodi samo tijelu, a nikada tebi. A tijelo nije ništa drugo do tvoje privremeno boravište. Ti si promijenio mnoga tijela i još ćeš mnoga primijeniti - ali ti si besmrtan. Ali ti pravi Majstor to neće obećati. On će ti to pokloniti jednog dana, ali tu neće biti nikakvih obećanja. Ako tražiš neko mjesto gdje će tvoj strah nestati, gdje će tvoja pohota biti ispunjena, gdje će ti se povlađivati i stalno ukazivati zadovoljstva, omogućavati raj, ti si onda spreman da postaneš žrtva neke izvještačene osobe. *Satguru* znači pravi Majstor, a *Asatguru* je lažni Majstor.

On je pravi Učitelj koji može razotkriti tvojim očima oblik Bezobličnosti;

koji nas uči da na najlakši način dosegemo do Njega,

Jednostavan način - ne neki kompleksni metod, ne nikakvi yoga pločaji, nikakvi posebno komplikovani rituali. On te uči veoma jednostavnom metodu, tako jednostavnom da svako ko stvarno to želi može da veoma jednostavno nauči. Njegov način je tako lak i spontan da ćeš biti iznenađen kako i sam nijesi to već otkrio. Oni su tako jednostavni ljudi! Kada te jednom Majstor ponese, kada jednom spoznaš njegovu ljepotu, kada ga jednom makar i malo okusiš, ti ćeš jednostavno biti u čudu kako ga do tada nijesi otkrio - oni su tako jednostavni.

Pravi Majstor nije tehničar - on je jednostavan, jer ne postoje neke tehnike da se dospije do Boga. Bog nije negdje na kraju savršenstva neke tehnike, ne. Bog ti je već dostupan. Ti si u Bogu; ti samo treba da malo protreseš sebe kako bi bio nešto budniji. Samo malo više budnosti, to je sve! Ponekada ti i budeš budan, ali ta budnost je došla na neki dosta nesvjesni način. Recimo, ti voziš svoj automobil a sa druge strane nailazi autobus. Vozač autobusa se ponaša tako čudno kao da je pijan ili lud i ti uviđaš da nećeš moći izbjeći nesreću. Nesreća će se dogoditi; to izgleda neizbježno. U tom trenutku ti postaješ budan, sasvim trezven, ali ta budnost je nesvjesna. Ti si budan, ali nijesi svjestan da si budan.

U nekim opasnim situacijama ti postaješ biti budan, ali ta budnost je nedovoljno svjesna. Majstor te uči kako da jednostavno budeš budan sa punom svjesnošću. On te uči svjesnoj budnosti. Sada ti možeš biti malko začuđen, jer... svjesna budnost? Ti misliš da svjesnost znači budnost, ta budnost je isto što i svjesnost. Ne. Postoje trenuci kada si budan ali nijesi svjestan. Ako bi neko došao i stavio ti pištolj na čelo, ti bi bio budan ali ne i svjestan. Razmišljanje bi stalo. Šok bi bio iznenađen, tako neočekivano iznenađen tako da ti i ne možeš shvatiti što se zapravo dogodilo, što će se možda dogoditi, a smrt je tako blizu... u tom šoku tvoj um zastane. Tvoj stalno djelujući um sada više ne djeluje. Tvoje stalno nemirne misli su sada šokirane u tišini: ti bivaš budan. Ali ta budnost je još nesvjesna.

Majstor te učimo jednu stvar: kako da budeš svjesno budan. A to je zaista jedna veoma jednostavna stvar. To ti možeš početi da radiš bilo kog trenutka; ti uključuješ budnost, svjesnost u bilo kojoj aktivnosti. Ako hodaš ulicom, nastoj da hodaš svjesno. Neka svaki korak bude učinjen u dubokoj budnosti. Dok me slušaš, upravo sada, slušaj pažljivo. Ti slušaš sa pažnjom ali ta pažnja može biti nesvjesna. Postani svjestan svoje pažljivosti i odjednom ćeš uočiti kako veliko blaženstvo dopire do tebe. Skoro niotkuda, to je iznenađa te. Samo trenutak svjesne budnosti i tvoja vrata će se otvoriti da Bog uđe unutra - kao da je on odavno tu na tvojim vratima: kuca, kuca, kuca,... ali ti si previše zauzet...

Kabir kaže:

Koji nas uči dana najlakši način dosegemo do Njega...

Ljudi koji vas uče kompleksnom putu jednostavno pokazuju da ne poznaju Boga - jer Bog ne treba ekspertizu. A ti ljudi koji vas uče kompleksnom putu imaju razlog da na komplikovan način pristupaju učenju: tako da ti uvijek mogu reći da ako ne radiš nešto pravilno kako se možeš nadati da ćeš nešto postići.

Da li si čuo jednu divnu priču Halila Džubrana?

Jedan čovjek je običavao da ide od grada do grada. On je bio veliki učitelj, i obično bi govorio ljudima: "Slijedi me, i ja ću ti pokazati put do Boga." Ali ljudi su bili zauzeti. Oni su imali mnogo toga da obave, i obično bi odgovarali: "Mi te poštujemo i cijenimo, jednog dana ćemo te i slijediti - ali sada je to nemoguće."

Niko nije spreman upravo sada - zbog toga je prisutno toliko mnogo lažnih majstora. Sveti Avgustin je u svojoj propovjedi rekao: "Običavao sam da se molim Bogu kada sam bio mlad - "Spasi me, Bože, ali ne sada" - jer sam bio okupiran mnogim stvarima i želio sam da uživam u što više stvari. Tako se to nije čulo odmah. Ja sam se molio jer je to moralo da se radi, ali sam uvijek govorio - "pomozi mi, Bože, ali nemoj baš sada."

Tako je taj propovjednik išao od grada do grada, a ljudi su mu govorili: "Ne baš sada. Doći ćemo jednog dana." A on je zbog toga bio sretan jer ga niko nije slijedio i tako nije imao nikakvih nevolja. Jedan ludak mu jednog dana reče: "U redu, ja dolazim." On je bio malo uplašen, ali je rekao - on je bio veoma oštrouman i lukav čovjek - rekao je: "Dođi." I dao mu je tako komplikovan zadatak da je skoro bilo nemoguće to izvesti. Ali taj čovjek je bio stvarno lud. On je nastojao da završi čak i takav zadatak da mu propovjednik nije mogao naći grešku. Oni su nastavili. Učitelj je vjerovao da će on odustati prije ili kasnije.

Jedna godina je prošla, dvije su godine prošle i on se već pitao kada će ovaj odustati. Učenja je bilo previše. Ali učenik je i dalje tražio još više i više, a skoro sve je već učinio. Čak je Majstor sada postao zabrinut - on nije više ni mogao da razmišlja što još da mu naloži da učini. On je već radio sve.

Šest je godina prošlo, i jednog dana učenik mu reče: "Koliko će to još trajati? Ja sam spreman da uradim sve, ali ti mi već dugo ništa ne daješ." On mu na to odgovori: "Čuj, ovo je istina. U tvom društvu ja sam čak izgubio i svoj put. Ja sam obično znao gdje je on ali od kada si ti došao... ti moraš imati milosti i ostaviti me na miru."

Komplicovane procedure su bile izumljene od strane lukavih ljudi. Kao prvo, niko nije spreman da to ispuni; dobro - tako lažni majstor može postojati jer se njegova tehnika nikada ne može postaviti na provjeru eksperimentisanjem. Drugo, ako neko i pokuša da uradi to, to je veoma kompleksno da se uvijek može reći kako nijesi dovoljno ispravno radio.

To će biti tako kompleksno da i sam nećeš vjerovati da to možeš obaviti, da uvijek nešto može proći loše. Ali pravi Majstor će ti uvijek dati neku veoma jednostavnu tehniku - bilo ko prosječne inteligencije, prosječnog zdravstvenog stanja može to obaviti.

Koji nas uči da na najlakši način dosegemo do Njega

bez obreda i svetkovina...

On te nikada ne uči obredima, ritualima i ceremonijama. On te može učiti slavlju - ali nikada ceremonijama, svetkovinama. Slavlje proističe iz srca, a svetkovina je samo ritual uma.

Koji nikada ne zatvara vrata, ne zadržava dah i ne odriče se svijeta ovog;..

Pravi Majstor je sav za svjetovno jer je ovaj svijet samo manifestacija Boga. Ovaj svijet je prepun Boga. Svaka stijena je prepuna božanskog, svaka travka, drvo, ptica i sve što bitiš je prepuno božijeg... gdje da se ide? I zbog čega? Čega se odreći? I zašto? I kako se osoba odriče? - jer si ti uvijek u Bogu, i bilo gdje da se nalaziš ti si uvijek u ovom svijetu... ne postoji neki drugi svijet.

Koji nikada ne zatvara vrata, ne zadržava dah i ne odriče se svijeta ovog;

Onaj koji ti omogućava da spoznaš Vrhovni duh onda kada te um stavlja u nedoumicu;..

Samo sagledaj ljepotu ove sutre. Kabir kaže:

Onaj koji ti omogućava da spoznaš Vrhovni duh onda kada te um stavlja u nedoumicu;..

On ti kaže: Nemoj da brineš. Bilo kuda da tvoj um odluta, nemoj se plašiti toga: uđi dublje u to i nastoj da pronađeš Boga tu...i ti ćeš ga tu naći. Ti voliš ženu - nema potrebe da bježiš od nje: zagledaj se duboko u njene oči... i tamo ćeš pronaći Boga. Bog izvire svugdje. Vi volite svoju djecu - ne napuštajte svijet i ne prepuštajte svoju djecu ovom gladnom, nasilničkom i ružnom svijetu, nemojte ostavljati djecu vukovima: pogledajte samo u oči djece. Stavite svoje uši na njihova srca i poslušajte... tamo ćete pronaći Boga.

Kabir kaže: Bezuslovno, bilo gdje da um proдре, nastoj da spoznaš sebe tu.

Čuo sam priču o čovjeku koji je došao Kabiru sa željom da spozna Boga. Kabir ga je upitao: "Voliš li nekoga?"

On mu je odgovorio: "Žao mi je, ja ne volim baš nikoga."

Kabir na to reče: "Nije bitan tu neko - samo ti voli - jer dok ne voliš tu ne postoji mosta."

Čovjek je bio malo u nedoumici, pa reče: "Da, ja volim, ja volim moju kravu." Široti čovjek, imao je samo jednu kravu i ništa drugo.

Kabir mu na to reče: "Savršeno dobro. To će biti dovoljno."

Čovjek upita: "Što sada treba da radim?"

On mu reče: "Sada počni da misliš da je krava božanstvo. Ona sada više nije krava; ona je Bog, božanstvo. Ti treba da služiš nju, da je voliš, da je neguješ, da je kupaš, da joj pružiš sve - ona je sada božanstvo. Bog se sakrio u njoj. I dođi ponovo posle tri mjeseca."

Nakon tri mjeseca čovjek je bio sasvim drugačiji, ispunjen sa nekom novom energijom. Kabirovi učenici su bili malo začuđeni - "da li se on šali sa tim čovjekom?" Ali kada je čovjek ušao, bili su iznenađeni. On je skoro postao sasvim novi čovjek, novo biće, i tada on pride Kabirovim skutima i reče: "To je kolosalno! Našao svog Boga. A onog dana kada sam ga našao u svojoj kravi, ja sam ga našao svugdje."

Bilo u šta da se zaljubiš nema potrebe da bježiš i da se toga odričeš. Neka tvoja ljubav postane tvoja molitva.

Biće koje te nauči da budeš miran usred svih tvojih aktivnosti. Uvijek uronjen u blaženstvo, bez straha od svojih misli, on drži duh jedinstva sred svakolikog uživanja.

I Kabir reče: Nemoj da bježiš od uživanja. Zapamti, to su njegovi darovi. I nemoj nastojati da bježiš od svjetovnih aktivnosti; ostani smiren i spokojan usred svih tvojih aktivnosti, ostani pasivan. Kreći se kroz svjetinu ali ostani sam. Prava stvar je biti sam - ali ne biti usamljen. Pojedinaac može biti sam u masi, a ti možeš biti sa masom i kada si u nekoj prećini Himelaja. To sve ovisi o tvom umu. Promjene će biti unutarnje, a ne spoljašnje.

Vječito prebivalište Beskrajnog Bića je svugdje:

na zemlji, u vodi, na nebu, u zraku;

Snažno poput munje, mjesto tragaoca se izdiže iznad svega.

Onaj koji je unutra je i spolja: ja vidim samo Njega i nikog drugog.

Ti samo treba da ostaneš prazan, sebe treba da oslobodiš. Isprazni sebe, postani praznina... i ti ćeš postati pogodno mjesto, boravište, ti ćeš postati hram.

O, Brate, kada sam se znao gubiti,
moj pravi Učitelj mi je pokazivao Put.
Tada sam odbacio sve obrede i svetkovine...

Kada pronađeš Učitelja, kakva je onda korist od obreda i svetkovina?
Kada pronađeš živog Majstora, kakva je onda korist od spisa i tradicija?
"Kada pronađem svog Majstora..."

Tada sam odbacio sve obrede i svetkovine,
Nikada se više nijesam okupao u svetoj vodi.
Naučih tada da sam samo ja bio sumanut,
a da je sav svijet oko mene razborit
i da sam samo nepotrebno ometao te učene ljude.

Ovo mora biti i tvoje iskustvo, takođe. Iskustvo svih mojih sanijasina. Ljudi će misliti da si poludio. A Kabir kaže: Otkada sam se lišio gluposti - ja ne odlazim da se kupam u svetom Gangu, i ne idem u hram, ne činim više nikakve rituale - ljudi misle da sam poludio. Uvijek kada dođeš u bliži kontakt sa Majstorom, svijet će misliti da si poludio. Svi su oni razumni, učeni ljudi. Njihova mudrost, razboritost ih nikuda ne vodi, ne daje im ni najmanji bljesak blaženstva; njihova razboritost nije ništa do njihova ojađenost, a ta njihova mudrost nije ništa drugo do glupost - ali oni i dalje misle da su razumni i učeni ljudi. Da su oni stvarno učeni, mudri oni bili i blaženstveni. Da su stvarno učeni oni bi pokazali svoju inteligenciju, kreativnost. Ali oni ne pokazuju ništa.

Međutim, ljudi koji dođu u neki bliski kontakt sa Majstorom i budu iluminirani njegovim bićem će izgledati drugima malo sumanut. To je uvijek bilo tako, i uvijek će biti tako. Stoga, ako ljudi misle da si poludio, nemoj zbog toga brinuti - oni to isto misle i o samom Kabiru.

Naučih tada da sam samo ja bio sumanut,
a da je sav svijet oko mene razborit,
i da sam samo nepotrebno ometao te učene ljude.
Otada više nijesam znao kako da klanjam u prašini:
više nijesam zvonio na zvona u hramu,
nijesam više stavljao idole na sveti tron,
nijesam više kitio cvijećem slike svetaca.
Smjernošću se ne ubija tijelo koje je milo Bogu.

Kabir objavljuje: Ako nastojiš da umrtvljavaš sebe ti ćeš postati perverzna osoba, i Bog neće biti sretan sa tobom. Ako sebe mučiš ti si mazohista, i Bog nije sretan sa tobom. Bog je sretan samo onda kada si i ti sretan, Bog je sretan samo u tvojoj sreći... jer je on sakriven u tvome najdubljem biću. Onda kada mučiš sebe tada mučiš i Boga - kako on tada može biti sretan? Kada postaneš mazohist i ljudi te počnu poštovati kao *mahatmu*, ti si tada samo jedan mazohist, izopačena ličnost, bolesnik - i ubijaš Boga u sebi. On je bespomoćan, on je bespomoćan nalik malom djetetu.

Smjernošću se ne ubija tijelo
koje je milo Bogu.
Odbaciš li svoju odeždu i umrtviš li svoja osjećanja
time nećeš umilostiviti Boga...

Saslušaj te buntovne maksime. Nije istina da kada uništiš svoja osjetila time i zadovoljavaš Boga; naprotiv, on je zadovoljan samo onda kada se tvoja senzitivnost izdiže do vrha. Kada ti možeš vidjeti mnogo više ljepote u svijetu, kada možeš čuti više muzike, kada možeš voljeti znatno dublje, kada možeš biti znatno životniji, on je tada sretan.

Odbaciš li svoju odeždu i umrtviš li svoja osjećanja
time nećeš umilostiviti Boga.
Čovjek koji je prijazan i pravičan,
koji ostane miran usred užurbanosti svijeta,
koji uvažava sva bića na zemlji kao sebe samog,
taj čovjek dostiže Besmrtnost Bića,
pravi Bog je uvijek sa njim.
Kabir reče: "On je dostigao istinsko Ime,
čije riječi su čiste,
on je oslobođen od taštine i samoljublja."

Onaj koji je prijazan prema sebi i prema drugima, samo onaj koji voli sebe i druge,... Tebi je bilo govoreno: "Nikada ne volj sebe" Govorili su ti: "Nikada nemoj biti prijazan prema sebi." Govoreno ti je da nikada ne opraštaš sebi. Govorili su ti da još više mučiš sebe: da si cijenjen onoliko koliko sebe mučiš i nepodaštavaš. Ako želiš da postaneš *mahatma* tada treba da budeš mazohist - ne postoji drugi način. Ako si sretan, veseo, ako uživaš, niko te neće poštovati. Ko će poštovati jednog veselog čovjeka?

Da li si vidio da je ijedan veseljak bio slavljen? Ljudi poštuju i cijene samo utučena, preozbiljna lica, mrtva, tupa; glupe ljude koji samo muče sebe i ispaštaju. Njihova jedina vještina je da mogu da muče sebe, da ispaštaju neke grijehe; oni su grubi prema sebi, oni su nasilnici.

Kabir kaže: Budi prijazan, i dopusti da to osjećanje teče kroz tebe. Voli sebe, a samo tako ćeš moći voljeti i druge. U jednoj dubokoj ljubavi, u dubokoj senzitivnosti, Bog je zadovoljan.

Čitava stvar je u tome da postaneš spiritualni hedonist. To je ujedno i čitavo moje učenje: postani duhovni hedonist. Postoje duhovni ljudi, ali oni nijesu hedonisti; a postoji i hedonisti koji nijesu duhovni. Zapad je hedonističan, teži za uživanjima, ali nije spiritualan; on je materijalističan. Istok je spiritualan ali nije hedonističan - tako su obje strane promašene. Jedna viša sinteza je u tome potrebna: hedonizam i spiritualizam. Kada se to sretne, onda je jedan potpuni čovjek rođen. A taj potpuni čovjek je prosvijetljeni čovjek, tako potpun čovjek je sveti čovjek.

POSTATI PLAMEN

2

U tvom jučerašnjem izlaganju sam uvidio da sam se opirao riječi "bog". Mislili se vraćaju nekoliko godina unazad kada sam vodio jednog veoma bolesnog čovjeka u bolnicu - on je umirao. Molio me je da mu dovedem sveštenika, kao da se plašio. Kada je sveštenik došao bolesnik mu je rekao: "Bog te prokleo." Sveštenik je odmah izašao, a bolesnik mi reče: "On nije vrijedan toga." Potražih sveštenika i rekoh mu: "Ovaj čovjek je veoma bolestan i nije svjestan što govori." Međutim, sveštenik više nije želio da mu pomogne. Od tog dana ja više ne idem u crkvu. Ja znam da je Bog u meni. Čemu onda opiranje? Molim te, pomozmi mi.

Riječ "BOG" nije Bog. Riječ "Ljubav" nije ljubav. Riječ "vatra" nije vatra. Zato je najvažnija stvar da zapamtiš: nemoj se previše vezati za riječi, nemoj biti previše opčinjen riječima. Riječi su samo simboli, uputi: koristi ih, ali nemoj biti previše opterećen sa njima. Ako riječ "bog" stvara nevolje tada zaboravi tu riječ. Riječ "Allah" će poslužiti. Možda će riječ "Ram" bolje djelovati, ili "XYZ" - izaberi neku drugu riječ ako ta riječ izaziva loše asocijacije. Ali ako počneš stvarati odbojnost prema samom Bogu, prema samoj istini, samo ćeš ti tada biti odgovoran, i samo će tebi onda nešto od ogromnog značaja nedostajati. To se događa. Mi koristimo jezik; mi bivamo previše opčinjeni riječima da zaboravljamo da riječi nijesu stvarnost. Naprotiv, osoba mora staviti riječi po strani ako želi da vidi stvarnost.

Taj događaj je značajan. Ako se počneš opirati sveštenicima, u tome nema ničega lošeg; ali se to nije dogodilo. Sveštenik je odbio da pomogne - a ne Bog. Odbaci sveštenike - nema problema u tome. Zapravo, što ih budeš više odbacivao to ćeš sve biti bliži Bogu. Sveštenici uopšte nijesu potrebni. Oni samo propagiraju da bez njih ništa nije moguće, da bez njih nema mogućnosti da uđeš u božji svijet, ali to su samo njihovi propisi. To je njihov posao, njihova poslovna tajna, oni moraju da stvaraju takvu atmosferu. Inače, nikakav medijum nije potreban: Bog je tvoj, samo ga traži. Nije potreban nikakav posrednik: Bog ti je uvijek dostupan. Ali naravno, sveštenici su napravili veliki posao - najveći moguć - i oni djeluju u takvim okolnostima koji su nevidljivi, tako da ti ne možeš nikada provjeriti da li oni varaju ili ne. Uslovi u kojima oni djeluju su nevidljivi. To je jedna divna igra.

Čuo sam jednom...

"Zašto taj dječak plače? upitala je fina dama jednog odrpanog derana.

"Jedan drugi dječak mu je uzeo bombon," odgovori ovaj. "Ali kakav je to bombon koji ti imaš sada?"

"Naravno, ja sada imam bombon," odgovori deran. "Ja sam dječakov advokat."

Imaš li to? Sveštenik nastoji da te iskoristi; on je postao tvoj advokat, postao je tvoj posrednik. On samo iskorištava tebe. On je lično sasvim nesvjestan Boga - inače nebi bio sveštenik; bio bi prorok, a nikako sveštenik. "Sveštenik" je jedna ružna riječ: onaj koji koristi religiju kako bi iskorišćavao ljude u ime Boga. Prorok je onaj koji ti pomaže da se preporodiš, transformišiš. Prorok nije toliko u brizi za Bogom već za tobom, za tvojom stvarnošću. Kada se jednom tvoja stvarnost bude ispoljavala ti ćeš znati što je Bog - jer si ti sjeme Boga. Mi smo sasvim zaboravili na Boga: Buda nikada nije govorio o tome. Ni Mahavir nikada nije spominjao to. Iako je Buda pomagao mnogo, on je insistirao: Bog nije pitanje, pitanje je u tvom unutarnjem biću. Prorok je zainteresovan samo za tvoje biće. Ako tvoje biće pupolji, cvjeta, u tom miomirisu ti ćeš spoznati Boga. Ne postoji drugi način

Molitvom, posredstvom hrama, crkve, nekog obreda, tradicije, ti nećeš nikuda stići; samo će sveštenici biti znatno bogatiji. A njihovi posjedi će postati tako veliki da će sveštenici i političari jednog dana biti udruženi sa ciljem da eksplatišu ljude. To je jedna najveća konspiracija, zavjera protiv naroda: kroz vjekove su političari i sveštenici uvijek išli ruku pod ruku. Oni su najveći zločinci. Isus je bio razapet jer nije bio sveštenik. On je počeo da se ponaša kao prorok, i naravno, sveštenici su se uplašili. Bilo gdje da ima proroka, oni su uplašeni - jer je takav čovjek na putu da uništi sav njihov posao. Isus je bio razapet zbog sveštenstva; iza svega toga stoji sveštenstvo. Nijedan prorok nije bio tolerantan od strane sveštenika - ne može ni biti tolerisan; to je previše opasno za njih.

Ako ti je taj događaj pomogao da postaneš svjestan sveštenstva, to je bilo dobro. Ali nekada tvoje udruživanje ide pogešnim putem. Nemoj ići u crkvu, nema potrebe za to; Bog je svugdje. Ne idi sveštenicima, nema potrebe za to; Bog ti je i tako uvijek dostupan - neposredno, izravno.

Ali ako imaš odbojnost prema riječi "bog", to će postati zapreka. To će ti zabranjivati, sprečavaće te; to ti neće dopustiti da se stopiš sa beskrajem. Za to ne postoji nikakvog razloga - jer Bog nije uradio ništa loše. Sveštenik ti okreće ledja. Da li si ikad čuo da je Bog okrenuo ledja? On nije nikada nikog odbio. Zapravo, pošto su tako postupali sveštenici, Bog je još više nastojao da pomaže umirućim osobama jer nije bilo nikakve druge pomoći. Kada je čovjek bespomoćan, tada Bog kreće prema njemu. U jednoj velikoj bespomoćnosti, ti iznenada postaješ prijemčiv. Kada je čovjek sasvim bespomoćan, i kad mu sveštenik okrene leđa, kada taj čovjek umire i smrt biva sve bliža - u toj bespomoćnosti on mora napraviti kontakt; ali ti to ne možeš vidjeti spolja.

Usprotivi se svešteniku. Ali nema nikakve potrebe, to uopšte nije potrebno da ti imaš ikakvu odbojnost prema Bogu.

Još kažeš: *Znam da je Bog u meni*. Ti to ne znaš, ne znaš baš u potpunosti. Ti si to čuo. Ti si čuo da sam ja to rekao, da si čuo da to Isus govori - "Bog je u tebi" - ali ti to uopšte ne znaš. Jer kada jednom to spoznaš tada više nema nevolja; znajući da "Bog je u meni", odmah je Bog i spolja, takođe. Onog trenutka kada spoznaš da makar i jedan zračak božanstva prodire u tebe, ti ćeš onda spoznati sve što je potrebno da se zna. Spoznajući u nutarnje, i spoljnje se tako spoznaje. To nijesu neke dvije odijeljene stvari, to su samo dva aspekta jedne iste energije. Sada to tvoje mišljenje da "Bog je u meni" može ponovo biti jedan trik tvojeg odbijanja jer ti ne želiš da vidiš Boga unutar toga. Ti si protiv toga jer negdje duboko u tvom umu ti osjećaš da ukoliko je Bog prisutan ti trebaš nekog posrednika, da trebaš ponovo nekoga ko će te voditi ka njemu. Ako je Bog spolja, negdje gore na nebu, tada će ti opet neko biti potreban da te tamo vodi. Sam ti nikada ne bi mogao da ga nađeš. Zato i kažeš: "Bog je u meni" - sada više nema potrebe za sveštenikom. Ti si to rekao samo da izbjegneš sveštenika - ali ti to ne znaš.

Bog je sve. Podvojenost između spoljnog i unutrašnjeg je lažna. Spolja i iznutra je jedno; to je jedna ista stvarnost, iz jednog ugla u drugi. To nije dvoje, nije dualnost, zato nemoj to djeliti.

Čuo sam ...

Kada je Kserkses stao na obali sa svojom vojskom i pogledao preko Helesponta upitao se: "Kako ću prevesti svoje ljude na drugu obalu? Naredio je svojim vojskovođama da izgrade pontonski most od čamaca. Ali je tada nastala oluja i polomila mu taj most. Naredio je da se odmah pogube neimari koji Ali ga ni to nije zadovoljilo jer je od toga postao sasvim bjesan skoro lud. Onda je naredio svojim robovima da uspostave tri stotine brana na moru.

Kako je to samo glupo - tri stotine brana na moru. Ali je to pokazatelj kako um djeluje; naš um je djetinjasti. Zar nijesi uočio neko malo dijete? - ono zna da povrijedi sebe o nekom dijelu namještaja ili da uštine vratima, a potom iskali svoju bijes udarajući po namještaju. Isto kao da je namještaj neprijatelj, kao da mu je namještaj nešto loše uradio. Možda se ono i samo saplelo, ali ono zato osuđuje namještaj. Taj djetinjasti pristup se i dalje nastavlja. Ljudi postaju senilni, ali se njihov djetinjasti pristup stvarnosti nikad ne mjenja. Sada su nam i svještenici smetnja. Ako si ti imalo odgovoran... Prva stvar je: ako se jedan sveštenik ponaša pogrešno, to ne mora da znači da su i svi drugi svještenici loši. Druga stvar, svještenik se loše ponio, a ne Bog. Treća stvar: ti ne znaš što se dogodilo tom umirućem čovjeku u dubini njegovog bića.

Nemoj nikada žuriti da doneseš zaključak. Jedan mudar čovjek nikad tako brzo ne donosi zaključke. Svaki zaključak čini tvoj um suženijim. Mi ne znamo previše; zaključci su opasna stvar. Zaključak je u redu samo onda kada znaš sve. Najmudriji ljudi na svijetu su rekli da ne znaju ništa, kako onda mi možemo zaključivati? A sve što mi znamo je tako malo, tako slabo... ako si pročitao samo jedan red iz Biblije, ako nijesi izučio svu Bibliju, ti iz tog jednog reda donosiš zaključke. To bi bilo glupo, nikako ne bi bilo mudro.

Ti pitaš: *Što je onda otpor?* Ja ne mislim da odbojnost zavisi od tog događaja. Zapravo, svako se opire Bogu; načini mogu biti različiti. Ova priča je samo jedan primjer - jer to ne može biti dokaz odbojnosti prema Bogu na samo jednom događaju. Zato to mora biti samo jedan izgovor. Ti želiš odbojnost - ova priča ti jednostavno obezbeđuje argument za to, jednu ispriku, izgovor.

Svi su odbojni prema Bogu - zašto? Zato što ti moraš iščeznuti ako želiš da spoznaš Boga: to je otpor. Ti moraš da umreš ako želiš da Bog živi u tebi. Ti moraš da nestaneš potpuno, sasvim; treba da budeš prazan, da isprazniš sebe. Samo u tvojoj praznini Bog može ući; kada si prepun, on nikako ne može ući. Tvoja čaša je prepuna tebe. Čaša se mora isprazniti - to je odbojnost. Nemoj poklanjati previše pažnje isprikama - one su bespredmetne. Ispriku zna da sakrije pravi problem. A pravi problem je: da budeš religiozan, mora da odbaciš sebe - to je jedina žrtva koja je potrebna. Ego se mora odbaciti. Um se mora osloboditi kako bi se Bog mogao dogoditi - i naravno, tada će biti odbojnosti.

Stoga odbaci taj događaj. To ničemu ne služi... zapravo veoma je rijetko da sretnem osobu koja se ne opire, koja se u dubini svoje duše ne bori sa Bogom. To je prirodno; pokušaj da to shvatiš. Mi nastojimo da ostanemo onakvi kakvi smo: Bog je najveća opasnost. Zato ljudi idu sveštenicima. Oni mogu ići izravno ka Bogu, ali oni ipak idu svešteniku - jer oni ne žele stvarno da idu Bogu. Sveštenici ih tako štite od Boga. Oni se obraćaju spisima jer su svi ti spisi mrtvi i ti ne možeš pronaći živog Boga u tim knjigama. To je način da se on izbjegne. Ljudi i ne idu živom Majstoru, jer ako odu živom Majstoru to znači da skaču u vatru. Tako ćeš nestati - ali samo tim iščezavanjem Bog se ukazuje.

Da budeš stvarno religiozan potrebno je da počinš samoubistvo. Ja mislim da - kada kažem samoubistvo - mislim da se sam ubiješ. Kada neka osoba ubije sebe, to nije samoubistvo; tek samo tjelesna promena - on će se iznova roditi. To je samo promjena tijela, promjena odjeće, promjena boravišta. Ali kad čovjek odbaci svoj ego, on je počinio stvarno samoubistvo, autentično samoubistvo; on kao takav više neće doći. Sada više nema potrebe za njega da nađe novo prebivalište u ovom jadnom svijetu, u svijetu mraka, u svijetu koji je skoro pakao. On se više neće vratiti. Ego je odbačen, tvoje putovanje je okončano; ti si naučio tu

lekciju. To je opiranje. Zato , molim vas, zaboravite na tu ispriku. Inače ćete neprekidno misliti o tom događaju a to uopšte nije neki stvarni slučaj.

Ja bih želio da znam više o Bogu. Možeš li mi pomoći, Osho?

Ne postoji način da se sazna nešto više o Bogu. Ti možeš spoznati Boga, ali ne možeš znati nešto više o njemu. Znati nešto više o Bogu je ne poznavati Boga. Znati više je znanje; spoznati Boga je jedna sasvim drugačija dimenzija. Znati nešto o nečemu je samo znanje - ti možeš u tome napredovati ali nikad nećeš spoznati Boga. Spoznati Boga je nešto sasvim drugačije od znati o Bogu. Ti možeš znati mnogo o ljubavi a da ne spoznaš ljubav uopšte. Ti možeš otići u biblioteku i uzeti enciklopedije i sve knjige na tu temu i naučiti sve o ljubavi - ali ako ti se ljubav ne dogodi, ako ti se ta vatra ne dogodi, ti nećeš moći spoznati šta je to ljubav. Ti možeš sakupiti sve priče o ljubavi - Laila i Madžan, Širi i Farad - ti možeš sakupiti priče o svim ljubavnicima svijeta; ni to neće ništa pomoći. Ljubav treba da ti se dogodi; ti treba da se zaljubiš. Ti mora da preuzmeš taj rizik, treba da se kockaš - samo tada možeš znati.

Ti kažeš: *Ja bih želio da znam više o Bogu.* Prava stvar je: znati više o tome neće puno pomoći. To je način kako osoba postaje pandit, učen čovjek - poznavalac. Ja nijesam ovdje da vam pomognem da steknete više znanja. Ja sam ovdje da poništim vaše znanje, da vam to oduzmem. Vi morate da naučite kako se ne uči.

Ti još kažeš: *Ja bih želio.* Želja je jedna veoma slabašna stvar. Samo željom, niko ne može doći do Boga. Mnogo više upornosti, mnogo više duboke žudnje je za to potrebno.... žudnje koja postaje vatra u tebi. Glad je potrebna; želja nije dovoljaljna. Žeđ je potrebna... upravo kao da si izgubljen u pustinji Sahari, a svuda okolo je samo pijesak i vrelo sunce, a ti nemaš ni kap vode. Tada se javlja ona ogromna žeđ od koje čitavo tvoje tijelo smrtno pati - bilo kog trena ti možeš umrijeti - a žeđ se širi iU I ti postaješ plamen... u toj žeđi moguće je Boga sresti. Budi žedan. Želja nije dovoljna ; želja je preslaba.

Čuo sam ...

Jedna izgladnjela skitnica dođe do jedne farme i zatraži nešto hrane. Domaćica mu dade nešto hrane i on sjede na prag kuće i poče uživati u svemu onome što je ona stavila pred njim.

Kako je tu sjeo jedna crvena kokica potrča ispred njega tjerana od jednog pijetla. Skitnica baci pijetlu komad hljeba pijetao se u trenu zakoči i okomi tako žestoko na ono parče hljeba.

"Ih!" prozbori skitnica. "Nadam se da neću nikada biti toliko gladan."

Ti mora da budeš nevjerovatno gladan. To nije samo neka zanimljivost. Bog ne može nikako biti samo objekat nekog zanimanja, on ne može biti predmet tvoje želje. Bog nije ispunjenje želja, on nije tvoj san. Bog treba da uđe nalik plamenu u tebi. Kada počneš osjećati da se ništa drugo ne događa, kada Bog postaje prioritet i kada si spreman da sve žrtvuješ za to, kada Bog postane neka vrsta sveprožimanja, najpreča žudnja, da je čak i život bezpredmetan bez Boga - samo tada je sve spremno za tvoje predanje . A tada nema potrebe da ti iko u tome pomaže, tvoja žudnja za tim će obaviti sav posao. U takvoj najvećoj žeđi, u takvoj hitnosti, sav mrak koji je bio u tebi nestaje. U tom plamenu, sve što je nekorisno i nepotrebno biva spaljeno. Ti iz toga izlaziš kao čisto zlato.

Bog je tvoja realnost isto onoliko koliko i moja. Bog je tvoja stvarnost isto onoliko koliko je bio i Isusov ili Gautam Budina. Razlika je u tome što ti nijesi još uspio da odvojiš kukolj od pšenice; pšenica je u tebi, ali ima i previše kukolja u tome. U jednoj krajnjoj žudnji da to spoznaš, da se ostvariš, taj kukolj se odvaja - ne postoji nekog drugog načina.

Kada staneš pred Majstora , on ti zapravo ne pomaže da dospiješ do Boga, on ti samo pomaže da postaneš više žedan. Pomaže ti da se tvoja glad razvije do krajnje granice. On ti daje žeđ i glad; on ti daje ludu strast za nemogućim.

Jedan čovjek je došao pred Budu i upitao : "Ako ti se pridružim i počnem te slijediti , hoću li biti u mogućnosti da spoznam istinu?" Buda mu je rekao: "To nije sigurno. Ja ti ne mogu to garantovati. Mogu ti garantovati samo jednu stvar, da ću te učiniti žednim . Tada će sve zavisiti samo o tebi. Ja mogu prenijeti moju žeđ na tebe i ako si ti spreman da primiš toliku žeđ... jer je to bolno. To putovanje je bolno; rast je bolan. Ako mi dopustiš da stvorim toliko bola u tebi, taj sami bol će te očistiti. Bol je proces čišćenja. Zato nikada ne pitaj za Boga ako je to tvoja želja, i nikada ne pitaj za nešto o čemu voliš da znaš nešto više. Bog je ili spoznat ili nije uopšte poznat - manje ili više to nije uopšte pitanje. Ti ne možeš podijeliti Boga - "ja o Njemu znam nešto, neko drugi zna nešto više; onaj zna polovinu , dok onaj drugi zna stoprocentnu istinu o Bogu." Bog se ne može dijeliti ; ili to znaš ili ništa ne znaš. A znanje o bogu nije kao neko bilo koje drugo znanje . To nije nalik nekom naučnom saznanju o kojem možeš uvijek nešto više znati, što nema kraja, što se neprestano usavršava. To nije neko spoljnje znanje. Znanje o bogu nije nalik običnom znanju, to je više nalik ljubavi. Ti nestaješ u svom voljenom - to je jedini način da se to spozna. A što više toneš u svom voljenom, ti tada još više znaš da ne znaš.

Najveći poznavaooci Boga uvijek kažu da ne znaju. Oni su nalik kapi u okeanu - oni su pali u okean i nestali, a okean se stopio sa njima i nestao, takođe. Dakle , ko je poznavalac, a ko je znalac?

Kabir je rekao : Ja sam tražio i tražio, a onda sam se izgubio i tada se dogodilo čudo nad čudima. Kada ja nijesam tu ti možeš stajati ispred mene, a ako sam tu u neprestanoj tražnji, ti ćeš biti tako daleko - čak neće biti ni bljeska . A sada, pogledaj... ja sam iščezao . Tragajući i tragajući, ja sam se sasvim izgubio; moje traganje me je ubilo, sasvim rascinilo. Sada me više nema... a ti, moj Bože, stojiš pored mene . Kabir nam je rekao da tragalac nikada ne dopijeva do izvora. Čovjek se nikada ne sučeljava sa Bogom - jer dok ti ne nestaneš on se ne može pojaviti, tako tu ne postoji neka tačka susretanja, tačka ukrštanja. Kada si ti tu, njega tu nema ; kada je on prisutan, tebe tu nema - kako onda možeš izjaviti "ja znam "?Kada tebe nema - samo tada , on se pojavljuje. Kada znalac iščezne, znanje se ukazuje; to ne može biti samo ispunjenje želja.

Ja ti mogu pomoći da postaneš plamen - žedan - gladan, vatren;ja ti mogu pokazati bol . Sve drugo tada zavisi o tebi - koliko ćeš ti ući u taj bol, u tu vatru. Ti možeš skočiti u to, Bog će se dogoditi u istom trenu. Nema potrebe da se čeka, nema potrebe da se odlaze. To se može dogoditi već ovog trenutka... ako si spreman da se suočiš potpuno sa tim bolom.

Ja sam rastao u jednom nereligioznom domu. Ali kada pomeneš ime Isusa ja zaplačem i nešto se duboko u meni pokrene. Što se dogodilo?

To je usled toga što si rastao u jednom nereligioznom domu. Religiozne sredine zauvijek uništavaju religiozno osećanje. Religiozni domovi su najnereligioznija mesta na zemlji. Šta ja pod tim mislim? Ako si rođen u nekom hrišćanski religioznom domu, on će te prisiljavati da klanjaš Isusu, natjeraće te da budeš hrišćanin. On će te uslovljavati. Oni neće htjeti da čuju za tvoje težnje, i neće ih biti briga za tvoju slobodu; oni će vas uslovljavati da budeš hrišćanin. I naravno, tvoja najdublja suština se budi protiv svih vrsta porobljavanja Hrišćanstvo je jedna vrsta ropstva, isto tako i hinduizam, islam i sve te takozvane religije. Kada se dijete prisiljava da bude hindus, ili hrišćanin ili muhamedanac tada se u njemu budi najveće buntobništvo. On se opire. A kad se nešto nameće, bilo koliko da je primamljivo, to postaje ružno. Bog se može tražiti samo u slobodi - nikako kroz neka uslovljavanja. Svijet je ovako nereligiozan upravo zbog ovakvih religija. Te religije nastoje da uslovljavaju čovjeka; one uništavaju pravi poriv.

Samo malo razmisli o tome: ti uđeš u baštu i počeš gledati drveće, cvijeće, i budeš sretan. Ali ako bi ti to neko nametao, ako bi te tjerao da to radiš, ako bi za tobom išao policajav i sa bajonetom ti naređivao: "Gledaj u te ruže i uživaj!" Što bi se tada dogodilo? Ruže su bile podjed-

nako lijepe, ali kako možeš uživati u toj ljepoti ako ti neko stoji iza leđa i naređuje da uživaš u tome? Ako te neko, na primjer, prisiljava da ideš u nedeljnu školu, a ti bi želio da ideš negdje drugo - u zološki vrt, ili da ideš u ribanje, ili da igraš, jer i sva druga susjedska deca igraju- no ti si hrišćanin i ti treba tada da ideš u crkvu... a djeca tamo sjede obično kao u zatvoru djeluju kao da slušaju ali ništa ne slušaju i koriste svaki trenutak kako bi pobjegla, čekaju nestrpljivo da sve te besmislice budu završene. Isus, Isus, Isus... Isus je postao kletva; izgubljen je svaki smisao. A kasnije je sasvim teško da se u tome otkrije bilo koji smisao. Zato si ti presrećan što si rođen i rastao u sasvim nereligioznom domu. U nekom boljem svijetu, svakom djetetu će se omogućiti da raste bez ikakvih religioznih učenja.

Voli svoju djecu ali im nikada nemoj nametati svoju ideologiju. Volite svoju djecu, omogućite im da osjete da je Isus, ili Muhamed, ili Mahavir učinio nešto za vas- dopustite im da to osjete ali ih ne prisiljavajte na to. Dopustite im da rastu u slobodi. Dopustite im da vide kada vi meditirate, dopustite im da vide kada vaše suze teku niz lice, da se uvjere u ljepotu toga. Dopustite im da gledaju kada se klanjate Isusu, neka promatraju... a djeca su veoma pažljiva i dobro zapažaju, veoma su senzitivna - ako im se neke stvari ne nameću, oni će se ponašati po vlastitom nahođenju. Kada oni vide da vi puštate divne suze, kada vide da vi klečite ispred Isusa i kada osjete tu vibraciju... iznenada će sve postati jasno, više otac neće biti samo otac, a majka samo majka, iznenada će oni postati draga i mila bića svjetlog lika... i oni će početi klanjati, takođe. Možda će i u tajnovitosti, kada vi ne budete gledali, oni otići i na nekom skrovitom mjestu klanjati. Oni žele da znaju šta se u tebi događa onda kad se predaješ u poklonjenju Isusu ili Budi, kada se moliš. Neka oni to uhvate - nemojte ih tome učiti, nemojte ih prisiljavati. Sve postaje ružno kada se nasilno radi.

Sloboda je temeljna stvar. Svijest raste u slobodi, a umire ako se počne forsirati i nametati. Sve do sada se to radilo. To je najveći grijeh i prestup koji su roditelji mogli učiniti svojoj djeci. Oni i dalje nastoje da se namjeću djeci - oni su uplašeni oni ne veruju svojim molitvama.

Kada sam bio dijete običavao sam da idem u hram sa svojim ocem. U početku mi je on govorio kako da se ponašam. Ja sam mu na to odgovorio: " Ako tražiš od mene da se tako ponašam, ja ću to i raditi ali ja ću još od samog početka biti protiv toga. Zato, molim te, nemoj me prisiljavati. Dopusti mi da dođem, dopusti da sam to promatram. Ako osjetim da se nešto dogodilo u tebi, to će biti odlučujući faktor i za mene." A on je bio jedan običan čovjek. On mi je to dopustio. Rekao je: "To je u redu." On bi išao na molitvu a ja bih samo sjedio pored njega i promatrao dok bi se on molio. Moleći se, meditirajući, ja sam mogao vidjeti kako se njegovo lice mijenja, kako se događaju neke transformacije u njemu, kako mu se lice

osvj etljava, kako postaje tih i prefinjen. To postaje jedno istraživanje... Osoba mora da poznaje i taj prostor. Tada je dijete očarano. Tada se i u njemu javlja jedna velika žudnja da to okusi, da sazna šta je to, očemu se tu radi.

Dobro je što si se podizao u jednom nereligioznom domu. To može biti uzrok tvog plača i unutrašnjeg pokretanja kada govorim o Isusu. Dobro je to što nisi hrišćanin; Hrist još nešto znači za tebe. I pošto nisi hrišćanin, ubrzo bi uočio da je i Buda značajan, da može biti značajan i Patandali, Kabir ili Nanak. Kada pojedinac nije uslovljen, kondicioniran, tada je otvoren za sve izvore spiritualnosti, tada su mu dostupni svi veliki Majstori. Pojedinac mora da gleda na svo nasleđe čovječanstva kao na svoje - mi smo nepotrebno osiromašeni. Neko kaže da je hrišćanin. On kaže: "Ja priznajem samo Isusa, ne priznajem Budu, ili Zaratustru ili Lao Cua." Kako je siromašan taj čovjek. Čitava prošlost čovječanstva, čitava istorija čovjeka je tvoja. Isus je tvoj koliko i Lau Cu, koliko i Buda ili Muhamed. Svi su oni tvoji: predaj se svima njima, to je tvoje nasljedstvo. Ali to je moguće samo onda kada ti nisi uslovljen da budeš hrišćanin, hindus ili muhamedanac.

Dobro je to što si imao sreće da Isus ima neko značenje kod tebe. To je upravo sav moj napor ovdje - da vas oslobodim uslovljenosti. Ako si hrišćanin, ja želim da se dekonicioniraš . Odbaci svoje hrišćanstvo, odbaci svoj hinduizam, odbaci svoj džainizam. To ti može u početku djelovati paradoksalno ali pokušaj da to razumiješ: ako odbaciš hrišćanstvo ti ćeš tada dobiti priliku da uplešeš i sa Krišnom; moći ćeš pjevati note koje izlaze iz njegove flaute. Hiduizam stoji kao veliki Kineski zid - on ti ne dopušta da se direktno obratiš Krišni. Nastoji da postaneš neuslovljen bilo čime. Odbaci sve kulture, civilizacije, religije, sekte, teologije i filozofije. Budi samo običan, budi ponovo nalik djetetu.

Sreća je što nisi rođen u nekom religioznom domu, inače bi došao u kontakt sa sveštenicima. A doći u kontakt sa sveštenstvom znači postati nereligiozan zauvijek jer su sveštenici najnereligiozniji, najneduhovnijii ljudi. Oni se pretvaraju - ali pretvaranje nikada ne može uspjeti, ne može pobjediti. Ti ih poznaješ; oni su u svom životu obični kao i svi drugi; samo u crkvi, na oltaru, oni iznenada postaju veoma dostojni religiji. Njihov život je sasvim prosječan : nikakav poriv svijesti, budnosti, nikakve mogućnosti nema da u njihovom životu procvjeta neko božanstvo, nema nikakvog miomirisa oko njih, ni najobičnijeg zova nema u njima, nikakvog talasanja... ali kada stanu pred oltar u crkvi, oni odmah počnu govoriti o religiji. Religija nema ništa zajedničkog sa njima; oni su nereligiozni kao bilo ko drugi. Pretvarači, hipokriti...

Čuo sam jednom...

Jedan naizgled veoma bolestan čovjek je sjeo na liječničku stolicu i ljekar ga je počeo pregledati pitajući: "Što je sa vama?"

Ovaj odgovori: "Stvarno neznam. Osjećam se veoma slabo: veoma sam zabrinut, nemam snage, ne mogu jesti i ne mogu spavati. Štaviše, postao sam impotentan. Izgleda da ću i izgubiti posao, takođe , ako se ne potrudim da zdušno to obavljam."

"Dobro, reče ljekar, recite mi koji posao obavljate?"

"Pa, znate li one crtiće oglasa u novinama - one stvari koje reklamiraju piće Super - daj sve od sebe"? E, ja sam taj drugar koji crta te oglase."

To je tip čovjeka koji ti možeš naći u vašim sveštenicima. On samo govori o bogu - a pogledajte i njihove oči... čak ni sjenke od Boga. Pogledaj dublje u njegovo biće... i on je toliko daleko od Boga koliko i ti - možda čak i više. Možda ljudi koji idu sveštenicima i vjeruju malo, ali sveštenici su uvijek nevjernici. Oni znaju to; oni znaju čitavu tajnu i prirodu posla. Oni dobro znaju da nema Boga. On ti to ne može reći jer je previše uložio u sav taj posao, on zavisi od svega toga. Sveštenici su najneduhovnijia bića na zemlji, a tu postoji razlog za to - jer oni znaju sve; znaju da je statua u crkvi samo od kamena, oni sve to znaju. Oni su vidjeli kako miševi i pacovi jure po tim relikvijama i znaju da one ne mogu ništa uraditi; oni su samo glumili svoje uloge i znali da molitve nikuda ne vode - ali su nastojali da se pretvaraju.

Ako ikada dođeš u kontakt sa sveštenicima postoji realna mogućnost da postaneš anti - religiozan. Ako ne dođeš u kontakt sa sveštenicima postoji mogućnost da jednoga dana želja bude rođena - jer je religioznost jedan prirodni poriv. Ako to nije korumpirano od strane sveštenstva tada će svako jednom naći put do toga jer je svako rođen religiozan, duhovan. Upravo nalik rijeci koja teče neznanu kuda ali uvijek stiže do okeana - svako će naći svoj put do Boga ukoliko taj put nije sakriven od strane sveštenika i sprečava od strane religije. A ti sveštenici su stvarno ozbiljni ljudi. Oni čak ubijaju i tvoju žudnju za ljubavlju, za slavljem; oni ubijaju svaku mogućnost za srećom. Oni ti obećavaju da ćeš na nebu biti srećan, ali ne i ovdje; to nije dopušteno ovdje. Zapravo, ti mora da budeš mazohist ovdje, da terorišeš sebe, a onda ćeš u raju dobiti zasluženu nagradu. Niko ništa ne zna o raju. Stvarni proroci, koji nikada nijesu bili sveštenici - Buda, Isus ili Mahavir - uče da uvek treba da budeš sretan i zadovoljan ovdje , ovog trenutka; nema nikakve potrebe za odlaganje. Raj je ovdje... jer raj nije neki geografski pojam, raj je tvoj stav i pristup.

Prije nekoliko godina sam naišao na jedan crtani film koji nikada neću zaboraviti i zbog kojeg ću se uvijek smijati. Dva čovjeka su, u tom filmu, stajalia na ulici naspram jedne crkve. Bilo je nedeljno podne i ljudi su izlazili iz crkve - veseli, razigrani, sa rukama izdignutim u zraku. Usred te gomile se moglo vidjeti kako su na rukama iznosili njihovog sveštenika. Vidjevši to, jedan čovjek reče onom drugom : "Čudi me što im je to pripovijedao!" jer jedan takav prizor u crkvi - ljudi plešu, pjevaju, nose svojeg sveštenika na ramenima - to izgleda nemoguće. Ples u

crkvi? Ljudi uživaju, vesele se, slave u crkvi? Smijeh u crkvi? - nije poznato. Dakle, uočivši to jedan čovjek reče drugom: "Čudi me što im je to pripovjedaao!"

Zapravo, prava religija će uvijek pokrenuti ples u tebi, prava religija će uvijek izazvati pjesmu u tebi, prava religija će stvoriti jedan božanstveni spjev u tebi. Prava religija nije ništa drugo do sreća. Zato treba da si sretan što si rođen u jednoj nereligioznoj porodici. Kada te sada Isus pokreće, idi svesrdno sa njim. Sada kada ti pomen njegovog imena dovodi suze na oči, plači svesrdno. To će biti tvoja molitva: to je molitva. Budi stvarno pokrenut... religija se rodila u tebi. Tako se religija rađa uvijek. Niko to ne može naučiti kada će doći taj pravi trenutak, kada zrelost dolazi ... iznenada ćeš jednog dana osjetiti da se rodio neki novi poriv; novi snovi kolaju oko tebe, novi putevi se otvaraju, novi izlazi ti šalju izazove, neke nove avanture.

Taj plač, taj pokret što se dogodio unutar tvoga srca - prihvati to, idi sa time. Nemoj pokušavati da kontrolišeš to - ovo kažem jer postoji mogućnost da ti to kontrolišeš jer su vas naučili da se kontrolišete. Plakati? - kontroliši to. Smijati se? - kontroliši to. Sve kontroliši! A takvim pristupom gubiš svaku spontanost - a Bog je spontanost. Ako postaneš neposredan, spontan tada se krećeš sa Bogom; biti spontan znači biti u Bogu. To je čitavo učenje Kabira: *sahaj samadhi bhali* - budi spontan u meditaciji. To je najbolja meditacija. A kada te pokrene Isusovo ime, sjedi u tišini i dopusti da te to ime nadahnjuje. Ponekad kaži samo tiho, *Isus...* i sačekaj. To će postati tvoja mantra - to je način na koji je mantra rođena. Niko ti ne može dati mantru, ti sam moraš da je nađeš. Šta se događa? Šta te pokreće? Šta stvara veliki pomak u tvojoj duši? Ako je to Isus, divno. Ponekad sjedni u tišini i samo ponovi "Isus" i čekaj... i dopusti da ime prodre duboko, duboko u najtajnije prostore tvoga bića. Nek to uđe u pravu suštinu tvog bića. I dopusti - ako počneš plesati, dobro; ako počneš plakati, dobro; ako se počneš smijati, dobro. Bilo što da se dogodi u tom trenutku, neka bude. Neka bude tako; ne posređuj, ne uplići se, ne manipuliši sa time. Idi sa time, i imaćeš svoj prvi bljesak molitve i meditacije, imaćeš prvi bljesak Boga. Taj prvi zračak će prodirati u mračnu noć tvoje duše.

*

Osho, osjećam se frustriran!

Pa šta! Ti moraš biti odgovoran za to. Ako ne želiš da se osjećaš frustriranim onda za tim nema potrebe. Mora da si ti to stvorio. Niko drugi nije odgovoran za to; ako se osjećaš poraženim, tada si požnjeo ono što si posijao. Ali ti ne vidiš nikakav odnos. Ako očekuješ previše od

toga ti ćeš biti poražen, osjećaćeš se frustriranim. Ako ne želiš da si frustriran, onda nemoj očekivati previše iz te veze. Živi bez ikakvih očekivanja i tada neće biti frustracije. Ali ljudi i dalje iščekuju; oni nemaju kraja svojim iščekivanjima. Frustracije dolaze - frustracije su sjenka iščekivanja. Frustracije nijesu problem, problem je u iščekivanju. Kada se osjetiš frustriranim, ti misliš da ti egzistencija čini nešto loše. Ne - ti si samo tražio previše. Dakle, traži i bićeš frustriran. Bilo koje zahtjevanje je veliko traženje. Nemoj zahtjevati, budi. I tada ćeš biti iznenađen bilo šta da se dogodi je u redu; ti nemaš načina da o tome prosuđuješ.

Imao sam priliku da živim sa jednom bogatom porodicom u Kalkuti. Kada sam tamo stigao, porodica je došla na aerodrom da me sačeka. Suprug je bio veoma tužan. Ja sam upitao: "U čemu je stvar?" On mi je odgovorio: "Imali smo veliki gubitak." Čuvši to njegova žena se počela smijati: "Nemoj slušati što on govori. Nije bilo nikakvog gubitka - zapravo, bio je to veliki dobitak."

Bio sam iznenađen. Upitao sam: "Oboje ste ovdje. Molim vas, objasnite mi tu zagonetku." Supruga reče: "Nema tu nikakve zagonetke. On je očekivao deset miliona rupija, a dobio samo pet miliona rupija. On je potom rekao da je to bio gubitak pet miliona rupija." Ja sam mu nato rekao: "Ti si dobio" - no on nije slušao i bio je veoma tužan.

Ako ste očekivali veliki novac i dobili samo pola toga novca, vi mislite da ste izgubili i osjećate se frustriranim. Ako, pak, nijeste ništa očekivali i dobili pet miliona rupija tada ste presretni, zahvalni. Nemojte iščekivati, i vidjećete da će vam čitav život postati veselje. Iščekuj, i čitav život će ti postati pakao. Stvar je u iščekivanju. Ako želiš da to primijeniš nemoj nikada krenuti od posledica veće od uzroka. Ti se možeš sukobiti sa frustracijom. Frustracija je posledica. Iščekivanje je uzrok. Možeš se boriti protiv frustracije - ništa se neće dogoditi, postaćeš još više frustriran. Započni zato od uzroka, uvijek traži uzrok. Uvijek kada se osjećaš jadnim, uđi u to i nastoji da pronađeš uzrok tome. A to je sve do tebe. Ako želiš da odbaciš posledicu tada se suoči sa uzrokom; tada postani svijestan, budan, sve budniji.

Ako ti uživaš u frustracijama... jer ima puno ljudi koji u tome uživaju. Postoji puno ljudi koji uživaju u svom jadu. Zapravo, oni nikako ne mogu podnijeti sreću. Kada su ojađeni, oni su sretni, a kada su sretni, oni se osjećaju jadno. Ti se tome smiješ, ali to je istina u vezi mnogih ljudi. I uvijek tu postoji neki razlog. Uvijek kada si jadan, ti dobijaš nešto; sućut, simpatije, pažnju. Kada si sretan niko ti ne ukazuje nikakvu pažnju, simpatiju prema tebi - zapravo, ljudi tada postaju ljubomorni prema tebi. Kada si nesretan svi su prijateljski raspoloženi svi su tada uz tebe - čak i tvoji neprijatelji su ti tada naklonjeni. Kada si sretan čak i tvoj prijatelj će biti na to ljubomoran i neprijateljski raspoložen.

Kada si sretan, niko ne obraća pažnju na tebe. Ljudi te izbegavaju. Zapravo, oni počinju da misle da si poludio: sretan? Ko je ikada čuo da neko može biti sretan? Taj mora da je poludio ili da se pretvara. Kada si nesretan oni te prihvataju. Oni tada misle da je sve opet u redu, jer su sada stvari na svom mjestu. A ljudi uživaju u tvojoj nesreći, zbog toga ti poklanjaju pažnju tada - to je stoga što oni mogu uvijek upoređivati tebe sa osobom kada si nesretan, duboko u sebi se osjećaju dobro. Obično kažu: Dobro je, ja sam ipak u boljoj poziciji. Ljudi su tako nesretni! Ipak ja nijesam toliko nesretan. Ja sam nesretan, ali ne baš toliko." On tada može upoređivati . Kada si sretan, ti čovjeka rušiš; on biva nesrećan gledajući tvoju sreću." Dakle, srećan si? Postigao si to? " On će te odbaciti nastojeće da ti stvori nevolje. Ovaj svijet se sastoji od jadnih ljudi, nesretnih ljudi. Oni ne dopuštaju da postoji i jedna srećna osoba.

Čuo sam jednu priču o čovjeku o jednom velikom pjesniku; bio je star, sedamdeset godina i ležao je na bolničkoj postelji. Nije imalo šta da se radi, pa je on razmišljao o svom životu - da je živeo jedan jadan život. On je stvorio divne pjesme - ali one nijesu bile stvarne, bile su samo tvorevine. On je imao dara da stvara poeziju - ali ta poezija nije rasla u njegovom srcu, bila je samo intelektualna tvorevina. On je imao načina za stvaranje te poezije, izumio je određenu tehniku, ali to nije proizlazilo iz njegovog srca.

On je tako ležao na svojoj postelji i razmišljao: "Sada mi je sedamdeset godina i za nekoliko godina ću otići. U što sam protraćio svoj život? Da li sam mogao biti srećan? I tada je otkrio da nije bilo ničega zbog čega bi morao biti nesrećan. Imao je sve - sve što bi čovjek poželio on je imao. Imao je ugled, poštovanje, ime, novac, dobru ženu, djecu - imao je sve. Zašto je uopšte nesretan? Tada se počeo smijati toj smiješnoj situaciji - " Nema zbog čega da budem nesretan, a ja sam ipak nesretan. To je glupo!" Tada se počeo smijati. Negovateljica ga je čula i odmah je otrčala po doktora. Pjesnik je vidio da je ona bila šokirana i kako je u strahu istrčala iz njegove sobe što je još više podstaklo smijeh u njemu. Tada je i doktor začuden došao i upitao: "Šta se dogodilo loše?" - Pjesnik se na to još više počeo smijati.

On je odmah bio prebačen na prihijatarski odsjek. Posle mi je rekao da se tamo smijao još i više i govorio im: "Ljudi, šta vam je, jeste li poludjeli?" Govorio sam im da nije ništa loše ali me oni nijesu slušali. Rekli su mi da svi tako kažu i da se iz ničega smiju. Nešto nije uredu njegov um više nije bio zdrav. Kada je došao da me posjeti i ispriča tu priču, rekao je: " Ovo je nešto! Niko nije ni pomislio da sam lud kad sam bio ojađen".

To se događalo mojim sanijasinima svaki dan. Jedan moj sanijasin mi je napisao neki dan da je bio presretan kada je postao moj sanijasin i da je potom pjevajući i plešući otišao kući. Zbog takvog njegovog ponašanja se okupio sav grad i zaključio da je on poludio. Njegova žena je stala

plakati, a djeca su mu rekla: "Tata, što to radiš? " Vidjevši sve to on se počeo još više smijati rekao im je: "Što to radim? Postao sam srećan!" Oni su ga potom smjestili u bolnicu. Poslao mi je telegram: "Osho, spasi me! Oni će mi dati sredstva za smirenje i elektro šokove. Što da radim?"

Sreća nije dopuštena. Sreća je nešto suludo. Ti kažeš: "Osjećam se frustriranim!" Pogledaj u to. Ako u tome uživaš, tada u tome nema nikakvog problema - to je tvoj izbor. Ako u tome uživaš, ja ću ti ispričati ovakvu anegdodu...

Nervozni turista nije želio da se približi previše ivici strmih obala u Suseksu.

Što da radim, reče on vodiču, ako padnem dolje? "

"U tom slučaju pogledajte udesno, reče mu ljubazno agilni vodič, uživacete u panorami."

Pogledaj udesno u tom slučaju... Ako ćeš pasti, ti ćeš pasti!" Pogledaj udesno, uživacete u panorami." Zato ako ideš u frustraciju i to voliš, onda idi u to više svjesnije, budnije. I uživaj u tome! Tada se nemoj jadata, nemoj stvarati kontradikcije, voliš li frustraciju? - Voli je! Uđi u to. Budi vještiji i spretniji u tome, malo to dekoriši; stvori neke nove mogućnosti, neka vrata kroz koja ćeš biti još više frustriran... ako u tome uživaš. Ako ne uživaš u tome, ja ne vidim tu problema. Samo zađi dublje u to, promatraj, i tada ćeš otkriti neka skrivena iščekivanja iza toga. Uvijek kada nešto iščekuješ ti tada tražiš frustraciju. Zato odbaci ikakvo iščekivanje. Život sanijasina će biti život bez očekivanja. Tada će svaki tren biti blaženstvo, dobrobit, jer sve što Bog pruži je dovoljno. Tada ćeš se uvijek osjećati zahvalnim. Ali tvoja žudnja je tako velika da je uvijek malo, bilo koliko da ti Bog da; i tada se osjećáš zakinutim, poraženim, frustriranim, osjećáš se žalosno, i nemožeš biti zahvalan. A bez zahvalnosti nije moguće da se molitva rodi u tvom srcu. Zahvalnost je molitva.

*

Zašto ja uvijek stvaram veseli izgled?

To je pitao Amida. Prvo jedna anegdota...

Jedna osoba je bila veoma ružna. Jednom su ga upitali kako može živjeti sa tako užasnim licem.

"Zašto da ja budem nesretan? - odgovorio je on" Nikada se ne ogledam. Neka drugi brinu o tome. "

Dakle, Amida, jednostavno baci ogledalo. To je sve. I to će biti tui problem, ne tvoj. Oni će mi doći sa riječima: "Što da radimo sa Amidinim licem?" Jedna druga stvar; sva lica su vesela jer u suštini, duboko u sebi

ti i nemaš nekakvo lice. Zbog toga su sva lica vesela. Niko nije zadovoljan sa svojim licem; čak i najljepši ljudi nijesu zadovoljni. Ti možeš misliti drukčije ali nijesi u pravu. Čak je i Kleopatra brinula da joj je nos nešto duži no što treba da bude. Merlin Monro je počinila samoubistvo - jedna divna žena, ali nije bila zadovoljna, nije bila spokojna. Postoji nešto u tome. Sva lica su vesela jer su sva lažna. Duboko u sebi tvoje lice je bez obrazine. To je ono što zen ljudi nazivaju originalno lice, pravo lice. Kada bi neki učenik došao zen majstoru ovaj bi mu rekao: " Idi i meditiraj na svom pravom licu." A što je to pravo lice? To je lice koje si imao prije no što si se rodio i koje ćeš imati posle smrti: pronađi pravo lice. To neće biti uopšte nikakvo lice .

Da li si ikada razmišljao o tome? Izgled tvog lica je dat od strane tvog tjela. To se može promijeniti plastičnom hirurgijom, a ti se nećeš promijeniti promjenom svog lica: tvoj nos može biti veći ili manji, oči mogu biti različite, trepavice drugačije; mnogo toga se danas može uraditi, a ti ćeš i dalje ostati isti. Zato tvoje lice i nije tvoje biće, ono je samo oblik tvog tjela. To nije *tvoje* lice. Da li si ikada dobio neko lice? Jednom sa zatvorenim očima uđi duboko u sebe... i bićeš iznenađen da tamo nećeš naći nikakvo lice. Bog nema nikakvog lica - a vi ste Bogovi i božanstva.

Samo usled toga pojedinac nikad nije spokojan. On nikada ne može biti zadovoljan svojim licem, bilo koliko da je ono lijepo. Lice te neće uspokojiti sve dok se ne suočiš sa svojim pravim licem, sa svojim bićem koje nema lica: čistota bez oblika, bezobličnost, besadržajnost. Oblik potiče od materije. Oblik nije od svijesti; svijest je bezoblična. Tvoje tijelo je sastajalište oblika i bezobličnosti, materije i svijesti. Tvoje tijelo je samo ambalaža. Sadržina si ti, a sadržina nema lice. Zato je uvijek svako lice veselo i drago. Stvarna zamisao za posjedovanjem lica je smiješna jer su sva lica lažna. Lice kao takvo , je lažno.

Ta težnja da se prikazemo višim no što smo, prisjeća me na jednog četiri godine starog dječaka koji se ponovo, posle par godina, susreo sa starim prijateljem "Oh , Džon, koliko si porastao veliki". Na to dječak odgovori: "Ah, ja sam veći no što izgledam! "

" Veći no što izgledamo"- vi uvijek imate to osjećanje, da ste viši nego što jeste, da ste ljepši no što ste, da ste istinitiji no što ste, da ste vječniji no što ste. A zbog svega toga se javljaju veliki problemi. Svi samo gledaju tvoje lice, niko i ne pokušava da ti pogleda u dubinu duše. A ti si svjestan, mada malo svjestan da se tvoje biće ne završava sa licem. Ti možeš pomisliti da to počinje tu, ali da tu nije kraj. Ali za druge je tu kraj, tačka završetka tvog bića.

Ti voliš neku ženu, ali ona nije zadovoljna bilo što da ti učiniš jer misli da je veća od toga što joj ti nudiš, ljepša nego što ti osjećaš. A ista stvar je i sa tobom - neka žena te može voljeti mnogo ali ti misliš da te ona još ne poznaje dovoljno; samo površno. " Ja sam veći od toga, ja sam bolji."

Tako nikakvi odnosi ne bivaju zadovoljeni - ne mogu ni biti. Oni ne mogu biti zadovoljeni po samoj prirodi stvari jer ti znaš nešto što je mnogo više, nepojmivo više, prostrano, velelijepo...a drugi znaju samo tvoje lice, oblik tijela. Ti si ograničen na samo jedan mali dio - i bilo koja da mu je vrijednost, ono ne može biti zadovoljavajuće. Zato svako dijete pravi fino lice. Da li si to primijetio? Ostavi ga samog u kupatilu i pogledaj kroz ključaonicu, ono će praviti finu facu. Zapravo ono i uživa da ima lice, pokušava da sa njime djeluje na više načina, da se igra sa njime. Ono može da se igra jer je odvojeno. Kada pravi veselo lice ono zna da nije taj veseli čovjek. To lice je samo fasada; ono pravo je iza toga. To je samo jedna maska. Čak i odrasli ljudi to čine u kupatilu. Ako ih niko ne gleda, oni će pokušati makar malo da se podešavaju... Na ogledalu pojedinac želi da pravi fino lice. Ništa nema loše u tome - to samo pokazuje da ti ne možeš podesiti sebe sa svojim tijelom, da tijelo nije sve, da si ti daleko iza toga, da se igraš sa tijelom kao sa maskom. To i jeste maska.

Istina , postoji mnogo starih meditacija koje se koriste veselim licem. Ti od toga možeš napraviti meditaciju - u Tibetu je to jedna od najstarijih meditacija. Stavi jedno veliko ogledalo: stani nag ispred njega i počni da praviš razna smiješna lica - i promatraj. Samo radi to i promatraj petnaest, dvadeset minuta, bićeš iznenađen. Počećeš imati osjećaj da si odijeljen od toga. Ako nijesi odvojen, kako bi mogao raditi sve te stvari? Tada je tijelo sasvim u tvojoj upravi - ti se možeš igrati sa njime, na ovaj ili onaj način. Zbog toga ja uvijek nalažem pantomimu, mimiku, jer je ona spiritualna umjetnost. Ubrzo ćemo otvoriti školu pantomime. Ako možeš naučiti kako da praviš face, kako da se ponašaš sa tijelom na razne načine, bićeš iznenađen da ćeš se osloboditi tijela; tvoj identitet će biti slomljen. To je moje iskustvo.

Mnogi glumci mi dolaze i pitaju: "Zašto tako puno glumaca dolazi kod tebe? "Moje iskustvo je takvo da je gluma jedno od najspiritualnijih profesija na svijetu. Pošto se jedan glumac kreće kroz tako puno raznih uloga - nekada je ovo, nekada ono - na taj način on izgubi mnogo od svojeg identiteta. Tako će jednog dana početi misliti: " Ko sam ja ? Jednog dana sam Abraham Linkoln, a drugog dana Džordž Vašington, i tako dalje. Svakoga dana se on mijenja. U jednom filmu je jedno, a u drugom filmu je neko drugi. Nekada je svetac, a nekada i grešnik - a onda kada je grešnik on je sasvim poistovjećen sa tom ulogom. Samo tada on može biti savršen glumac.

Možete pitati Veetena, on je ovdje medju vama. Možete pitati i Vijav Anand Vinod - oni su moji sanijasini. Malo po malo će oni shvatiti, jedan dobar glumac to mora shvatiti, da je sve samo gluma. " Ko sam onda ja ? " U svakodnevnom životu si poistovjećen sa jednom stvari: ti si ljekar, dakle ljekar si ujutro, popodne, naveče, ljekar si trideset, četrdeset godina svog života - ti si postao fiksiran sa tim identitetom, sa tom

ulogom. To je uloga, takodje - ali je nikada ne mijenjaš i zato postaješ fiksiran samo u to. Ti se zaboraviš; uloga postaje tvoje biće. Kada osoba može da mijenja mnogo uloga, ona tada biva izgubljena. Malo po malo se tada nametne pitanje: "Ko sam ja? Sve su ovo uloge - ko sam onda ja? Ko je taj čovjek što svakodnevno biva svetac i grešnik? Jednog dana igra ulogu ubice, a drugog dana postaje veliki ljubavnik. Ko je taj čovjek? Ko je taj čovjek iza svih tih uloga.

Po meni, gluma je jedna od najduhovitijih profesija. A ako prihvatiš život kao jednu glumu, ti ćeš se početi kretati ka spiritualnosti. Primi život kao glumu, kao jednu veliku dramu. Svijet je jedna prostrana pozornica. Ti si majka - a to je samo jedna uloga. Ti si otac - i to je samo jedna uloga. Ti si poslovni čovjek - jedna druga uloga. Ti si nekome brat - opet neka uloga. Ti si sin, suprug - druga uloga ... ako možeš sagledati naći ćeš hiljadu i jednu ulogu. A ti nastojiš da menjaš svoje lice. Kada ti poslužitelj dodje , ti imaš jedno lice. Kada te posjeti šef tada imaš sasvim drugo lice. Promatraj to , budi nešto više budniji, i vidjećeš da imaš hiljadu i jedno lice, lica koja se stalno mijenjaju. To je automatično. Ti ne treba ništa da uradiš - oni se sami mijenjaju automatski. Ti si postao veoma vičan tome. Kada jednom to shvatiš, ti ćeš se početi kretati ka svojoj unutrašnjosti gdje nema nikakvog lica.

Amida, u redu. Stvori od toga meditaciju. Počni da radiš tu meditaciju svakodnevno po dvadeset minuta. Pronadji neki novi način da praviš smiješna lica, vesele položaje - radi što god možeš. A to će ti dati jedno veliko olakšanje, i ostvarenje; i ti ćeš početi gledati sebe ne kao tijelo, ne kao lice, već kao svijest. To će biti od znatne pomoći.

*

Osho, da li sam postao prosvijetljen? A ako nijesam, kada ću to postati?

Prosvjetljenje nije željeni objekat, to nije cilj koji se treba postići. A ti ćeš postati prosvijetljen samo onda kada zaboraviš na sve to - inače , nikada se to neće dogoditi. I to nije pitanje koje se treba postaviti. Čak i da ti kažem da si postao prosvijetljen, to neće pomoći. To pitanje ukazuje da ti i dalje žudiš za time. Prosvjetljenje je postalo tvoja pohlepa. Ti možeš prije žudjeti za nekim drugim stvarima - novac, poštovanje, ugled, moć; sada ti težiš i za prosvjetljenjem. Žudnja se pomjerila na jedan drugi objekt, ali se ona nije izmijenila. Žudnja je ista kakva je i bila, a žudnja je tvoj problem. Težiti za nekom stvari je isto što i ostati neprosvijetljen.

Dopustite da vam ispričam jednu anegdotu.

Doktor potapša pacijenta po ledjima i reče: " Dakle , starino , ti si sasvim izliječen. Otrči i napiši svojoj porodici da si izliječen i da ćeš se vratiti kući za nekoliko nedelja sasvim promijenjen."

On ode da napiše to pismo. Kada je lijepio markicu, ona mu iskliznu između prstiju i pade na ledja žohara koji je upravo prolazio tuda. Zapanjen, pacijent pogleda markicu koja se gegajući kretala podom ka zidu, potom iza podne ljestvice, a onda ispod vrata. Nakon toga on pocijepa pismo. "Dvije nedjelje!" - reče pacijent. "Dovraga! Ja neću izaći odatve ni za dva života."

Markica je tvoja žudnja, a ako budeš gledao sa žudnjom, ti ćeš naći žohara tvoga ega. A ako ne budeš pogledao ispod markice na žoharovim ledjima, čak ti ni dva života neće pomoći. Tako ćeš ostati neprosvijetljen. Prosvjetljenje nije nešto što ti treba da postigneš. To je tvoja priroda; ti treba samo da se toga sjetiš. Pogledaj samo igre tvog ega - to su veoma suptilne igre. Samo osmotri. Ništa se ne treba uraditi, samo osmotri kako ego stvara ambicije. A kada jednom vidiš sve puteve ega tada će žohar umrijeti, ego će nestati, a ti ćeš biti tu - prosvijetljen kao što si uvijek bio.

Prosvjetljenje je u tvojoj prirodi. To nije nešto što se treba postići, to je već postignuto.

*

Osho, što je tvoj zadatak ovdje?

Što je moj zadatak?

Jednom je bila jedna žaba. Ali to nije bila žaba već princ koji je samo izgledao kao žaba. Jedna zla vještica je bacila čini na njega; samo poljubac jedne prelijepa dama može biti od pomoći. Ali ko će poljubiti jednu krastavu žabu? Tako je on morao boraviti u tijelu žabe. Ali čudo se dogodilo. Jednoga dana se odnekud pojavi prelijepa gospa i dade mu jedan veliki poljubac. Cmok! Bum! Zap! Tog trenutka se on povratio u jednog prelijepog princa. A vi znate ostatak priče: oni su potom živjeli presretno do kraja života.

Što je moj posao ovdje? Naravno, da ljubim žabe.

PČELA JE PRIHVATILA POZIV

3

I.2o man na rangaya kapada

Jogin mijenja boje svoje odore,
mjesto da um svoj boji bojama ljubavi:
On sjedi unutar hrama Gospodnjeg,
ostavljajući Bramu da kleči pred kamenom.
On buši uši, on ima dugu bradu
i zamršene vitice, on izgleda kao jarac:
On zalazi duboko u divljinu, ubija sve svoje želje,
preobrazuje sebe u evnuha.
On brije glavu i boji odore;
on čita Gitu i postaje moćan govornik.
Kabir reče: " Ti kročiš na vrata smrti
vezanih ruku i nogu."

III.102 ham se raha na jay

Čujem zvuke iz Njegove flaute,
i ne mogu se obuzdati:
Cvijeće cvjeta iako još proljeće nije;
i pčela je već prihvatila poziv.
Nebom se prolamaju blještave munje,
valovi se dižu u mom srcu,
kiša pada; a srce moje za Gospodom žudi.
Tamo gdje se svijeta ritam čuje,
tamo je stiglo srce moje:
tamo gdje se skrivene zastave vijore u zraku.
Kabir reče: " Moje srce zamire, ali ipak živi."

ČOVJEK JE DUGA. Svih sedam boja je u njemu. To je njegova ljepota i njegova nevolja, takođe. Čovjek je mnogolik, mnogo dimenzionalan. Njegovo biće nije jednostavno, to je jedna velika složenica. A iz te kompleksnosti se rađa harmonija koju zovemo Bog: božanski spjev.

Prva stvar koju moramo shvatiti kada je čovjek u pitanju je ta da čovjek još ne postoji. Čovjek je samo još jedna mogućnost, potencijal. Čovjek može nastati, čovjek je jedno obećanje. Pas je nastao, stjena postoji, sunce je ... čovjek *može* postati. Odatle je prisutna tjeskoba i jad - pojedinac može izbjeći to, takođe. To nije zajamčeno. Ti možeš procvjetati, a možeš i da ne procvjetaš. Odatle je tvoja krhkost, potrešenost i unutrašnji treptaj: " Ko zna da li ću ja biti spreman da to uradim ili ne?"

Čovjek je most između životinje i božanstva. Životinja je beskrajno sretna - naravno, ona nije svjesna, nije svjesno budna, ali je beskrajno sretna, bezbrižna nikada neurotična. Bog je beskrajno sretan i svijestan. Čovjek je upravo između njih dvoje, u pretpaklu, uvijek u kolebanju - biti ili ne biti?

Čovjek je duga, rekoh, jer ti duga može pružiti svu perspektivu u koju čovjek može biti shvaćen - od nižeg do višeg nivoa. Duga ima sedam boja, čovjek ima sedam centara u svom biću. Alegorija broja sedam je veoma stara. U Indiji je ta alegorija preuzela smisao sedam čakri: najniža je muladar a najviša sahasrar, a između njih dvije je još pet stepenika, još pet čakri. A čovjek treba da prođe svih sedam čakri - sedam stepenica do božanskog. Obično smo zgrčeni u onoj najnižoj čakri. One prve tri muladar, svadistan i manipura su životinjske čakre. Ako živiš u te tri čakre onda nijesi puno drukčiji od životinje - tada ti činiš prestupe. To ne znači da ti stvarno činiš prestup - ti činiš prestup stoga što ti nijesi spreman da budeš ono što treba da budeš; promašio si mogućnost. Ako sjeme ne procveta, ono je počinilo prestup - ni prema kome, samo prema sebi. A grijeh koji osoba čini prema sebi je i najveći mogući grijeh. Zapravo, mi grijeshimo prema drugima tek onda kada prvo zgriješimo prema sebi.

Prve tri čakre su povezane sa hranom, novcem, vlašću, dominacijom, seksom. Hrana je u tome najniži nivo, a seks najviši. Ovo se mora shvatiti. Hrana je najniži nivo - osobe koje su opsjednute hranom su i najniža vrsta životinje. One tako samo žele da opstanu. One ne vide nikakvu svrhu, cilj, samo žele da opstanu. Ako je upitaš zašto to radi, one ti neće moći dati odgovor.

Jednog dana mi je došao Mula Nasrudin i rekao: "Želio bih da imam više zemlje."

Upitao sam ga: "Ali zašto? I sada imaš dovoljno."

On im odgovori: "Tako bih mogao podizati još više krava."

Na to sam mu postavio pitanje: "A što bi radio sa njima."

On mi je odgovorio: "Prodao bi ih i dobio novac."

"A potom? Šta bi uradio sa tim novcem?"

"Kupio bih još zemlje."

Onda sam ga upitao: "A zbog čega?"

"Da bih gajio još više krava."

Ovo se upravo događa svugdje: jedan beskrajni krug iz kojeg se nikada ne izlazi: jedeš da bi živio, živiš da bi jeo. To je jedna od najnižih mogućnosti. Najniži nivo života je ameba. Samo jede, to je sve. Ameba nema seksualni život, ona jede sve što joj se omogući - ameba je upravo simbol najnižeg nivoa čoveka. Ona ne poseduje druge organe, samo usta; njeno čitavo tijelo funkcioniše kao usta. Ona provaruje sve što joj se nađe na putu; što god da je blizu ona to provari. Ona to apsorbira iz čitavog tjela; njeno čitavo tijelo su usta. Ona tako postaje sve viša i viša, šira i šira; onda dolazi vrijeme kada ona biva previše velika da može dalje živjeti, ona se onda dijeli u dvoje. Tada nastaju dvije amebe umjesto one jedne; potom obje počinju da rade istu stvar. Amebe samo jedu i žive, i žive da jedu.

Neki ljudi žive na tom najnižem nivou. Čuvaj se njih - život ima nešto više što ti može priuštiti. Nije stvar samo u prostom opstanku, stvar je u opstanku za nešto značajno. Opstanak je nužan ali nije sebi svrha: to je samo sredstvo. Drugi tip čovjeka, nešto višeg nivoa od opsjednutom hranom je vlastito - manijak, političar. On samo želi da dominira ljudima. Zbog čega? Zbog toga što se on duboko u sebi osjeća veoma, veoma inferiornim; on želi da pokaže svjetu da je on neko, da može da dominira, da može da upravlja ljudima, da ih stavlja gdje im je mjesto. On nikako ne nastoji da stavi sebe na pravo mjesto već želi da čitav svijet stavi na *pravo* mjesto. On je jedna ego-opsjednuta osoba. On se može kretati u bilo kojem pravcu; ako krene ka novcu, on će postati sakupljač novca-a novac predstavlja simbol moći. Ako krene u politiku, on ne može zadovoljiti sebe dok ne dođe do samog kraja-a tamo nema ništa.

Jednom sam imao mačku- jednu luckastu mačku, skoro političara. Ona bi se uspenjala na drvo, u tome je bila savršena. Ona bi bila sposobna da se uspenjala na najvišu granu i da tamo ostane, obično više nije znala da siđe dolje. To je bio njen problem skoro svakog dana-neko je morao da se popne na to drvo i da je spusti. Ona bi se ukočila gore,

mjakala bi i u agoniji stvarala buku. I nikada nije ništa naučila. Tako sam ja običavao da tu mačku zovem političar.

On će napredovati - ministar, predsjednik, Adolf Hitler, Ričard Nikson,- on ide do najviše tačke uspjeha u politici i potom više nema gdje da ode, a ne zna ni kako da siđe odozgo. On je samo jedno naučio: kako da se penje. Jednom dođe i trenutak kada nema više gdje da se penje... Tada je neminovna velika frustracija.

Rečeno je kako je Aleksandar došao do jednog astrologa. Astrolog pogleda u njegov dlan i reče: "Aleksandre, sve je u redu, ti ćeš postati veliki osvajač. Ali zapamti da postoji samo jedan svijet koji se da osvojiti." Tada je, tako se priča, Aleksandar postao veoma tužan. Astrolog ga je na to upitao: "Zašto si iznenada postao tako tužan?" On mu je odgovorio: "Šta drugo da radim? Ako samo postoji jedan svijet, onda kada ga osvojim, šta onda da radim? To me čini veoma tužnim."

Uspinjač... Kod životinja ti možeš primjetiti takvu pojavu. Ako pogledaš grupu majmuna ti ćeš uočiti jednog koji se stalno ističe, predsjednika ili ministra, bilo kako da zoveš kralja majmuna, i svi drugi majmuni slijede njega. On je vođa, on dominira. Ako se osvrneš na grupu tigrova, primjetićes kako jedan dominira svima. Dominirati drugima, nastojati da pobediš druge je jedan sasvim životinjski instinkt.

Pravi čovjek pokušava da pobedi sebe, a ne druge. On želi da spozna sebe. On ne želi da ispuni neki unutrašnji jaz u sebi dominirajući drugima. Taj pravi čovjek voli slobodu koliko za sebe toliko i za drugog.

A treći stepen je seks- a ja to smatram da je bolje od hrane, od politike jer to poseduje nešto viši kvalitet: ono zna da udjeljuje. To ima nešto više u sebi. Hranu ti samo apsorbiraš, ništa ne udjeljuješ. Dominirajući ti uništavaš, ništa ne stvaraš. Seks je nešto veća mogućnost na nižem planu- ti udjeljuješ, djeliš novu energiju, i bivaš kreativan. A kada je životinjski svijet u pitanju seks je najviši nivo. Ljudi su se zadržali negdje unutar ove tri vrijednosti.

Četvrta čakra je *anahata*. One tri su animalne, poslednje tri su božanske. A između njih je četvrta čakra *anahata* - srčana čarka, lotus srca, čakra ljubavi. A to je i most. Ljubav je most između animalnog i božanskog. Pokušaj da to shvatiš što je moguće dublje jer je to čitava poruka Kabira - poruka ljubavi. Ispod srca, čovjek je animalan; iznad srca, on je božanstven. Samo u srcu je čovjekova humanost. Zbog toga je čovjek onaj koji može voljeti, osjećati, koji može moliti, plakati, i smijati se; koji može dijeliti sa drugima, koji može imati milosti - taj čovjek je stvarno humano biće. Humanost se budi u njemu; pravi zračak sunca ulazi u njega.

Peta čakra je *visuddhi*, šesta *ajna* i sedma *sahasrar*. Sa petom čakrom ljubav postaje sve više i više meditativna, sve više molitvena. U šestoj

ljubav više nije odnos. Ona više nije ni molitva. To je sada postalo stanje duha tog bića. To više ne znači da ti nekoga voliš, ne. Sada je to nešto nalik kao da si ti ljubav. Tu više nema pitanja voljenja- tvoja sva energija je samo ljubav. Ti ne možeš ništa drugo biti ni činiti. Sada je ljubav jedan prirodni tok - upravo kao što dišeš, ti voliš; to je jedno neuslovljeno stanje. A sa sedmom čakrom je *samadhi, sahasrar*: stigao si u svoj dom.

U hrišćanskoj teologiji možeš naći istu alegoriju u priči da je Bog stvorio svijet u šest dana i da se sedmog dana odmarao. Tih šest dana su šest čakri - šest centara bića. Sedma je odmor: osoba je stigla u svoj dom, odmorila se. Ta hrišćanska alegorija se nije shvatila pravilno. Hrišćani, posebno hrišćanski teolozi, nikada nijesu išli dovoljno duboko u razjašnjenju te činjenice. Njihovo shvatanje je ostalo površno - najčešće logično, teoretski, ali nikada nije dotaklo stvarni problem. Bog je stvorio svijet: prvo je stvorio materiju, a poslednje što je stvorio bio je čovjek. Za pet prvih dana je stvarao sve što postoji na svijetu - stvari, životinje, ptice - a onda je šestog dana stvorio čovjeka. A u zadnjem trenutku tog šestog dana je stvorio i ženu. Sada je to veoma simbolično - žena je poslednja kreacija? Čak ni muškarac nije poslednji. Sva ljepota te alegorije je u tome što je rekao da je ženu stvorio od čovjeka. To znači da je žena prefinjenija, čistija forma.

Kao prvo: žena znači intuicija, poezija, imaginacija. Muškarac znači moć- proza, logika, razlog. To je sve simbolično: muškarac je agresivni kvalitet, a žena je prihvatanje. Prihvatanje je jedan viši nivo. Muškarac je logičan, racionalan, analitičan, filozofičan; žena je religiozna, poetična, imaginarna- više fluidna, fleksibilna. Muškarac se bori sa Bogom. Nauka je čisti muški nusprodukt- muškarac se bori, buni, pokušava da pobjedi. Žena se nikada ne bori; ona je uvijek prijemčiva, uvijek čeka, predaje se. A u hrišćanskoj alegoriji se kaže da je Bog prvo stvorio muškarca. Muškarac je nešto najviše u animalnoj kategoriji, ali ako se čovječanstvo pita, žena je viša od njega. Hrišćanstvo je to objasnilo u jednom sasvim pogrešnom maniru- oni su to objašnjavali na muško šovinistički način. Oni su mislili da je muškarac važniji, zato je Bog stvorio muškarca prvo tako bi životinje bile važnije! Ta logika je lažna. Oni su mislili da je muškarac prava stvar, žena je samo jedan dodatak. U zadnjem momentu Bog je uvidio da je nešto pogrešio pa je uzeo jedno rebro od muškarca i tako stvorio ženu. Za ženu se nije mislilo da je veoma značajna - samo kao pomoćnica, samo zbog toga da bi se muškarac osjećao bolje, inače bi on bio sam. Ta priča je bila analizirana na takav način da proizilazi da je žena manje važna od muškarca - tek samo igračka sa kojom se muškarac igra, inače bi bio usamljen. Bog je muškarca volio previše i mislio da bi on bio tužan i sam ...Ne, to nije istina.

Imaginacija dolazi samo onda kada se moć preda. Ona ista energija koja je moć sada postaje imaginacija, i ista energija koja je bila agresivna

sada biva predanost i potvrđnost, ista energija koja se borila sada saraduje. Ista energija koja je bila ljutina sada je postala milosrđe. Milost proizilazi iz ljutine; to je samo pročišćenje ljutine, to je jedna viša sinfonija proizšla iz ljutnje. Ljubav proizilazi iz seksa; to je jedno više dostignuće, čistije.

Bog je stvorio ženu posle muškarca jer žena može biti stvorena samo posle. Prvo mora da stвориš krutu energiju, a onda tek da je rafiniraš. Rafiniranje ne može doći prvo. A u ovoj alegoriji je poruka - da čak i muškarac mora postati ženstveniji prije ili n o što dođe do sedme čakre. Ovo je šesti centar. U jogi se šesti centar zove *ajna* čakra - to znači centar moći. *Ajna* znači "naredba", "zapovijest". To je najmoćniji centar, šesti, i mnogi ostaju tu. Tada se oni počnu igrati spiritualnom energijom i prave razne gluposti. U šestom centru muškarac se treba preobratiti u nešto ženstvenije stanje i tako će njegova sva moć biti iskorišćena samo za jednu stvar - a to je da on treba da se preda. Žudnja za predanošću je najveća moguća stvar na svijetu; a to se može postići samo ako poseduješ žudnju za moći - ali ne običnu žudnju, jednu neobičnu, posebnu žudnju za moć

Obično mislite da su ljudi koji se predaju slabici - niste u pravu. Samo veoma jaki ljudi se mogu predati, predanost treba snagu, veliku snagu. Ako se predaješ zbog slabosti, tvoje predanje je beznačajno, nemoćno. Ako se , pak, predaš kao moćan tada tvoja predaja ima neki značaj, značenje. U šestom centru, kada moć dospje do svog najvišeg fokusa, predavanje je moguće. Iz moći je proizišlo predavanje: od muškarca je Bog stvorio ženu u šestom centru... ako sada upitaš neurohirurge, oni će se složiti sa mnom - oni tvrde da je mozak izdijeljen u dvije hemisvere: mušku i žensku, lijevu i desnu. Lijeva strana je muška a ženska je desna strana. Desni dio mozga je povezan sa lijevom rukom; zbog toga je slučaj da lijeva ruka nije priznata - čak je i osuđivana. Desna ruka je u saglasnosti sa lijevom stranom mozga - odatle, desno izgleda kao ispravno, a lijevo pogrešno. To je svijet muškarca izmislio, svijet dominacije muškarca. Desna ruka je simbol muškosti, lijeva ruka je simbol ženstvenosti . A tvoja glava je izdijeljena u dvije hemisvere.

Pjesnik djeluje iz drugijeg dijela glave od logičara, pjesnik je ženstveniji. To nije samo slučajnost da kada pogledaš u velikog pjesnika vidiš veliku ženstvenost, ljupkost, ljepotu, šarm, neopisivu privlačnost, ženski šarm. Ako pogledaš slikare ti ćeš uočiti da su oni ženstveniji; njihova odjeća, njihove duge kose, način na koji hodaju je ženstveniji. Da li si ikada čuo da Bodisatvu u Kini zovu Kuan Yin? U Indiji je postojao veoma milostivi Budisatva ili budistički svetac. Ali kada je budizam dospio u Kinu, bilo je sasvim čudno da muškarac bude tako milostiv. Zato su oni mislili da svetac mora biti žena! I zato su oni postavili sveca kao ženu i klanjali mu kao ženi vjekovima unazad.

Ta priča je veoma važna. Buda izgleda više kao žena nego kao muškarac - njegovo lice, njegova ljupkost. Šesti centar se predao. Logika se predala ljubavi, argumenti su se dali osjećanjima; agresivnost je postala predanost, konflikti su se okrenuli u kooperativnost. Tako više nema borbe između dijela i cjeline; dio sada pliva u cjelini, dio se sada prepustio - cjelina ga je preuzela. To je i značenje alegorije hrišćanske teologije da je Bog prvo stvorio muškarca, a onda iz muškarca i ženu. Zato treba pokloniti veliko poštovanje ženskim kvalitetima: one su uzvišenije od muškaraca, one su proizišle iz muškarca, one su se rascvjetale iz muškarca. A onda, sedmog dana, Bog se odmorio. Što ti možeš uraditi kada se vratiš kući? *Sahasrar* je centar odmora, potpunog odmora - ti si konačno stigao; sada više nema gdje da se ide.

Najniži - *muladhar* - je centar nemira, a najviši je centar odmora, a između njih postoji sedam podjela. Ti ih možeš nazvati i sedam boja - da, čovjek je duga. Ili ga možeš nazvati i sedam tonova u muzici. Istočnjačka muzika je podijeljena u sedam nota: *sa, re, ga, ma, pa, dha, ni* - to su sedam bazičnih nota. I iz tih sedam osnovnih tonova je sva muzika proizišla: sve sinfonije, sve melodije, pjesme, svi plesovi. Zapamti, sedam je veoma značajan broj. I još nešto, prije no što uđemo u sutre, da bismo bili savremeni, ja želim da ovih sedam centara podijelim na sledeći način. Prvi ću zvati *ne-um*. "Ne-um" znači da je um duboko uspavan - *muladha*. Ono je prisutno ali tako duboko uspavano da ga ne možeš ni dotaći. U stijeni, kamenu, Bog je duboko uspavan. U čovjeku je on postao nešto budniji - samo *malo* budniji, ne previše. U stijeni je duboko uspavan, tvrdo spava, hrče. Ako se primakneš dovoljno blizu i oslušneš čućeš kako hrče... to Bog hrče. Zbog toga su stijene tako lijepe - tako duboko smirene, bez nemira, tjeskobe, bez želje da nekuda idu. To ja zovem *ne-um*. Ja ne mislim pod pojmom "Ne-um" da tu ne postoji uma; ja samo mislim da um nije još ispoljen. Um čeka u zametku, um je spreman da se probudi, um se pripremao, odmarao. Prije ili kasnije će doći jutro i kamen će postati ptica i poleteće, ili će postati drvo i početi da cvijeta.

Drugo stanje ja nazivam *nesvjesni um*. U drvetu je um prisutan, ne kao u stijeni, tu je Bog nešto drukčije nego u stijeni. Još nije svjestan, nesvjestan. Drveće osjeća - ono ne može osjetiti da osjeća, ali ono osjeća. Osmotri tu razliku. Ako udariš drvo, ono će to osjetiti, ali ne može osjetiti da to osjeća tolika budnost mu se nije još nije dogodila. Osjećanje je već ušlo, drvo to osjeti, ono je senzibilno. A sada već postaje i savremeni dokazi da je drvo veoma senzibilno, osjetljivo. To ja nazivam nesvjesnim um. Um je tu... isto kao da je neko zaspao. Ujutro se on prisjeti kako je to bila predivna noć: "Spavao sam tako dobro, san mi je bio tako jasan." Ali ti se toga sjetiš ujutro a ne tokom spavanja: ti se toga kasnije prisjećaš, praviš retrospektivu. Um je tu bio uspavan, ali nije u tom trenutku djelovao; on djeluje samo retrospektivno, sa zakašnjenjem, naknadno. Ujutro se sjetiš

- divne li noći, blažene i satenske noći, tako duboke tišine i takve sreće - ali ti to prepoznaješ tek ujutru.

Treće stanje nazivamo podsvjesni um. Podsvjesni um ima ptica, životinja. To je nešto nalik snu, snivanju. U snivanju si nešto malo više svjesniji nego u spavanju. Dopustite da kažem da je stjena u komi; ujutro se ona neće ni sjetiti da je spavala, koliko je dubok bio san - to je koma. Drveće spava; kada se probudi ono će se moći sjetiti. Ptice i životinje sanjaju - one su veoma blizu čovjeku. To ja zovem podsvjesni um.

Četvrto stanje nazivam *svjesni um*. To je stanje u kojem je čovjek. Ne previše svjestan, tek treptaj, samo mali val svjesnosti - a i to bi se dogodilo samo onda kada bi bilo u velikoj opasnosti. Kada bi neko iznenada upao u tvoj dom i krenuo da te ubije sa velikim nožem, ti bi toga postao svjestan. U tom trenutku bi bilo znatno više budnosti, inteligencije, sjaja. Misli bi stale. Ti bi postao plamen. Samo u rijetkim trenucima ti postaješ svjestan, inače se uvijek krećeš kao somnabulist.

Čuo sam...

Godine 1959. Dva pijanca su u francuskom gradiću Vijene otvorili prozor kafane misleći da su otvorili vrata ka ulici. Sa pjesmom na usnama su zakoračili kroz prozor sprata visokog nekoliko metara. Ruku pod ruku, zagrljeni, dva pijanca su tresnuli na ulicu. U tom trenutku je pritrčao policajac da im pomogne na što su oni odvratili sasvim mirno, neogrebani i izvrsnoj kondiciji: "Ništa, ništa, samo smo promašili stepenicu," i nastavili dalje niz ulicu.

Oni uopšte nijesu bili svijesni što rade. Da su bili toga svijesni sigurno bi bili mrtvi. Oni nijesu bili svijesni; oni su mislili da su samo propustili stepenik. Stepenik od par metara. A ovo je i tvoja situacija. Tvoj čitavi život je život pijanca. Ti se teturaš tamo - amo, promašiš stepenicu, ovdje, promašiš dva stepenika tamo. Tvoj život nije ništa drugo do jad i bijeda, teturanje, sudaranje. Ti to možeš zvati ljubavlju, ali to što se ispoljava je samo sudaranje udvoje. To samo donosi jad. Samosvijest može doneti ekstazu. Ekstaza je sjenka svjesnosti. To je četvrto stanje u kojem čovjek živi i umire. To je samo obično traćenje. Stijeni se to može oprostiti, i ptici i životinji, ali čovjeku se to ne može dopustiti - pošto su dobili pravi bljesak: to je tvoja odgovornost da rasteš, da to učiniš uspješnim, da to bude jače. Ti ne možeš reći stijeni: "Ti si pogriješila." Ali čovjeku možeš reći da je omanuo.

Čovjek je jedina odgovorna životinja. On može biti pitan, može odgovoriti: to je značenje odgovornosti. Jednoga dana će biti u prilici da odgovori i Bogu, ili centru ove egzistencije ili samoj egzistenciji: "Kako si mogao pogriješiti? Tebi je data prava mogućnost, ti si morao to unaprijediti. Dato ti je sijeme, ti si morao procvijetati. Zašto si to propustio?" To je čovjekova tjeskoba, agonija, drhtanje, patnja - jer je čovjek jedina životinja na svijetu koja može postati ekstatična, koja može postati

svjesno blaženstvo, koja može postati *satchitanand*: onaj koji može postati istina, svijest biće, koji može postati blaženstven, koji može dospjeti do vrhovnog, krajnjeg.

Peto stanje zovem *pod-nadsvjesni um*. U četvrtom stanju- svjesni um - tvoj um je sasvim titrajna stvar, trenutačna, bez postojanosti, dolazi i odlazi, a nalazi se iza tvoje moći; ti je ne možeš prizvati kada ti je potrebna. Sve religije bitišu između svjesnog i nadsvjesnog uma. Sve tehnike joge, i uopšte sve tehnike, nijesu ništa drugo do način da tvoj svijest transformišu u nadsvjest. Gurdžijev to zove prisjećanje sebe. Kabir to zove *surati joga* - "surati" takođe znači prisjećanje. Isus je uvijek ponavljao: "Budi budan! Budi budan! Promatraj!" Buda je govorio: "Budi oprezan!" A Krišnamurti je običavao da dugo govori o svijesti; četrdeset godina je govorio samo o jednoj stvari, a to je svijest. Jedna riječ predstavlja svu poruku: ta riječ je most između svjesnog i nadsvjesnog uma.

Kada tvoja svijest postane jedan stabilan faktor u tvom životu, jedan integralni faktor u tebi, jedan iskristalisan faktor u tebi, i ti se mogneš osloniti na to...Upravo sada, ti se još ne možeš osloniti na to. Ti se, recimo, krećeš veoma svjesno, i neko te iznenada udari- tog istog trenutka tvoja svijest nestane: to nije postojano, ne možeš se na to osloniti. Neko ti kaže jednu običnu riječ: neko ti, recimo, kaže: " Jesi li idiot?" Tvoje svijesti u tom trenutku nestane, smrači ti se pred očima. Sama riječ "idiot" ti potjera krv u očima, tada bivaš spreman da ubiješ ili da pogineš. Čak i ljudi koji izgledaju veoma svjesno i budno, izgledaju tako samo zbog toga što žele da izbjegnu takvu situaciju. Njihova budnost nije stvarna. Ti možeš otići u Himalaje, možeš se zatvoriti u pećinu - niko te tamo neće moći nazvati idiotom. Ko će se usuditi da ode u himalajske pećine da bi te nazvao idiotom? Naravno, ti se tamo nećeš ljutiti. Tvoje stanje svijesti u himalajskim pećinama nije od neke veće vrijednosti jer ta svijest nema prilike za testiranje, ne postoji mogućnosti da bude izazvana, da bude uništena. Zbog toga Kabir kaže: "Budi u svijetu. Nemoj se povoditi svijetom ali budi u svijetu, živi u ovom svijetu. Živi u svakodnevnoj prilici gdje možeš biti izazvan da se nesusjesno ponašaš i gdje ti drugi mogu pomoći da budeš svjesniji.

Ako to možeš shvatiti, svijet će biti jedno moćno sredstvo dato od Boga da ti priušti više svijesti. Tvoj neprijatelj ti je prijatelj, a kletva je blaženstvo, nesrećnost se može preobratiti u sreću. To ovisi samo o tome ako znaš gdje je ključ svijesti. Tada sve možeš preokrenuti u zlato. Kada te neko izazove, to je prilika da zadržiš budnost. Kada tvoja supruuga pogleda nekog drugog, i ti se osjetiš uvrijeđenim, to je trenutak da ostaneš budan. Kada se osjetiš tužan, potišten, depresivan, kada osjetiš da je sav svijet protiv tebe, to je pravi trenutak da budeš svjestan. Kada

si okružen mrklom noći tada je trenutak da održiš svoje svijetlo upaljeno. Sve te situacije će se pokazati kao pomoć - u njima je smisao toga.

Od svjesnog uma do nadsvjesnog uma sve je joga, meditacija, molitva, svjesnost. Pod-nadsvjesni um je jedan integralni fenomen, ali ti i to ponekada gubiš, zaboravljaš na sve to. Onda kada odeš na počinak, kada zaspeš, a ne kada si budan, postoji mogućnost da to izgubiš. Pod-nadsvjesni um će ti pomoći onda kada si u budnom stanju, a ponekada čak i kada sanjaš, ali ne i u dubokom snu. Kada je Krišna rekao u Giti: "Jogin je budan čak i kada sav svijet spava", on je tu ukazivao na više stanje svijesti koje je nazvao šesto stanje - *nadsvjesni um*. Tada osoba opstaje budna čak i kada spava; u dubok snu je, a svijest ostaje prisutna. To je šesto stanje svijesti. Iz tog šestog stanja, sedmo stanje svijesti proizilazi spontano - ti ne treba ništa da učiniš za to.

To sedmo stanje ja ponovo nazivam *ne-um*. Tako je krug kompletiran, završen. Prvo je ne-um kamena, a posljednje je ne-um boga. Pokazujući to jedinstvo, mi obično stvaramo božanstva u kamenu. Kako bi ukazali na to jedinstvo, to zaokruženje, mi stvaramo kamene statue Boga da bi pokazali kako je prvo bio kamen a potom Bog, kako se oboje negdje sastaju. Tako se ponovo događa ne-um bilo da ga nazivamo duša ili Bog, prosvjetljenje, nirvana, spasenje ili bilo kako drugo. To su sedam stanja svijesti, a to je i duga u obliku čovjeka.

Na kraju, prije no što uđemo u sutre, želim napomenuti još jednu stvar. Nijedna boja u tom spektru se ne smije odbaciti. Sve boje se moraju sliti u tu dugu, i sve note muzike, svih sedam nota u muzici se moraju sliti u melodiju. Sve čakre, svih sedam čakri, od *muladhar* pa sve do *sahasrar*, moraju postati sjedinjene. Ne smije biti odbačene nijedna čakra jer ti te odbačene čakre neće dopustiti da zaokružiš cjelinu - a onaj koji nije cjelovit ne može biti svet. Svi ti stadiji čine jednu gradaciju, jedinstvo; svi oni trebaju da pripadaju samo jednom centru. Pravi religiozni čovjek živi u potpunoj dugi, od kamena pa do Boga - od ne-uma na ovom kraju, do ne-uma na onom drugom kraju. On je jedan čitavi spektar, on živi svoj život potpuno. Ništa nije odbačeno, sve je iskorišteno. Ništa se ne smije odbaciti; ako se nešto osjeti nalik lošoj noti, to samo može značiti da još nijesi spreman da to prihvatiš. To se može iskoristiti; otrov može biti lijek - ti samo treba da znaš kako da ga primijeniš. Ponekad i nektar biva otrovan ako ga ne znaš pravilno koristiti. Ako znaš kako da iskoristiš svoj bijes, ti ćeš uvidjeti da ti ta ljutina može dati oštrinu bića - to je isto kao kada se neko posječe na oštrici noža.

Pravilno iskorišćena ljutina ti može dati oštrinu, britkost, sjaj, nevjerovatnu živost. Isto tako, pravilno iskorišćen seks te može ispuniti ljubavlju koju možeš darovati svima oko sebe a da nikada ne ostaneš prazan. Takav seks ti može donijeti preporanje. Obično se seksom samo umnožavaju djeca; ako se drugačije pride seksu, on može obogatiti i

proširiti tvoje najintimnije biće. Sve što posjeduješ treba da se stopi u jedinstvo.

Jedan veoma bogati čovjek je zatražio od Pabla Pikasa da napravi njegov portret. Kako je tada Pikaso bio veoma poznat u svijetu, odredio je veoma visoku cijenu za to - milion dolara. Bogati čovjek je rekao: "To je u redu, samo vi napravite portret."

Kada je portret bio gotov, bogati čovjek je došao. Pošto nije bio zadovoljan, rekao je: "Za toliko novca...a što ste uradili? Tek samo jedno obično platno i nekoliko boja po njemu."

Pikaso mu je na to odgovorio: "Samo nekoliko boja i obično platno? Sačekaj!" On je potom ušao u svoj atelje i uzeo jedno veliko platno i nekoliko tuba različitih boja i donio pred bogataša. "Možete i sami napraviti svoj portret. Ja vam neću ništa uzeti za to. Možete uzeti to platno, četkice i te boje kao poklon od mene." Tada je bogati čovjek shvatio. Stvar nije u bojama već u kombinaciji. To nije platno, to nijesu četkice; to je samo slikar koji se nalazi iza toga, umjetnik koji stoji iza toga - bitan je onaj koji sve zajedno iskombinuje i stvori jedno novo jedinstvo koje nije do tada postojalo. Te boje su bile postrani, to platno je bilo mrtvo i bijelo. Sada je to postalo živo; sada to govori svojim jezikom, pjeva svoju pjesmu. To nije samo boja - velika harmonije izlazi iz tih boja, muzika se oslobađa iz toga. Zato mi dopusti da ti napomenem da sve što imaš može biti od koristi - ništa nije beskorisno. Nikada ništa nemoj odbaciti, inače ćeš se pokajati jednoga dana zbog toga. Sve se treba iskoristiti. Samo budi pažljiviji, pametniji, bdi svjesniji i počni da sagledavaš stvari unutar svojeg bića, nastoj da ih izdigneš na viši nivo, da ih dovedeš do harmonije - to je sve. Upravo sada si samo dio mase, dio jedne bezlične svjetine. Sada još nijesi individualan. Ti još nijesi duga - sve njene boje su još podvojene, odvajaju se jedna od druge; one još nemaju središte. Ti si još u zbrci, komešanju, prepun si buke u sebi a ne muzike; ali zapamti, i u bici su sve note prisutne. Prearanžirati, bolje osmisliti, estetično postaviti, na jedan umjetički način svemu tome prići, one će tada postati jedna predivna muzika. Sve što je potrebno je samo jedan duboko estetički pogled u svoje biće.

A sada da pređemo na sutru.

man na rangaye yogi rangaye kapada

Jogin mijenja boje svoje odore,
umjesto da um svoj boji bojama ljubavi...

Kabir reče: O ludo, umjesto da bojiš svoj um u ljubavi sa Bogom, umjesto da svoje biće bojiš sjajem ljubavi, ti samo bojiš svoju odjeću. Religioznost se događa iznutra, to se ne događa spolja. To se rađa unutar centra tvoga bića i širi se ka periferiji - ne drugačije. Religija se nikada ne rađa na periferiji bića. Ako bi se dogodilo da se religija rodi na obodu tvog bića, to bi ostalo periferno - nikada ne bi dotaklo tvoju dušu, i nikada ne bi donijelo nikakvu transformaciju. To se tako događalo svugdje u svetu.

Dijete se rodi - sasvim je slučajno da li će ono biti hindu ili hrišćanin, ili će biti muhamedanac, u kojoj će se kući roditi - a onda odmah društvo, porodica ili etička cjelina skače na njega i počinje mu bojiti odjeću. Oni ga počinju učiti: ti si hrišćanin. On ništa ne zna o Hristu. Zapravo, on nije čak ni željan toga znanja; takva želja još u njemu ne postoji. On još nije ni ušao u život, a vi mu već počinjete govoriti: "Ti si hrišćanin," i nastojite mu da mu nametnete da je hrišćanin. Vi ga vodite u crkvu, namećete mu da čita Bibliju, namećete mu da ide u nedjeljnu vjersku školu i tako uslovljavate njegov um. Tako se, malo po malo, stalnim ponavljanjem, mijenja granica. Odjeća je obojena. On je postao hrišćanin a da nije čak ni zavoljio Hrista. On je tako postao hipokrit, licemjer, počeo se pretvarati i lažno ponašati. Ti si uništio njegovo biće - umjesto da si bio od pomoći, ti si u njegovom životu unio nevjerovatni nered. Ti mu nijesi prijatelj. Ti si mu uništio stvarnu mogućnost: jednog dana on je krenuo da traga za religijom, ali to traganje mora biti samo njegovo; niko to ne može sa strane nametati. Ako si, recimo, žedan, ti možeš stojati na samoj obali rijeke a da nijesi sposoban da vidiš da je to rijeka koja teče upravo prema tebi. Samo ti žed može dati mogućnost i otvoriti oči da vidiš tu vodu; a ako žed nije prisutna tada je sve to bespredmetno. Mi smo svi religiozni - neko je hindu, neko muhamedanac, džain, budist, hrišćanin - i svi smo mi lažno religiozni ljudi: naša odora je bila obojena, uslovljena.

Kabir reče: *man na rangaye yogi* - bolje oboji svoju svijest, promijeni boju svoje svijesti, umjesto da nastojiš da podesiš svoju pozadinu. Počni od središta, započni sa svojim bićem. Nemoj početi od ponašanja, počni od svog bića. Nemoj započeti sa kultivisanjem svog karaktera, pokušaj da u to uneseš svijest. Zato zapamti te dvije stvari: karakter i svijest. Društvo insistira na tome da ti imaš karakter. Isus, Buda, Mahavir, Kabir, svi oni tvrde da ćeš imati svijest - a ne karakter; karakter je nešto periferno. Ako imaš svijest, tada ćeš biti dobro, prirodno dobro; tada nije potrebno da se brineš o karakteru. Ali ako ne posjeduješ svijest, tvoj karakter će biti jedna izvještačena pojava koju ćeš vući za sobom. To neće biti istinito, i to će biti samo jedno ropstvo za tebe, moraćeš naći neki suptilan način da se toga lišiš - jer to nema nikakvu istinitu vezu sa tobom. Društvo kaže: "Ovo je dobro" - tako to moraš raditi. Ti to radiš sa pola snage, ti to radiš bez srca, obavljaš to samo kao neku dužnost - a duboko u sebi ti upravo želiš da radiš nešto sasvim drugo. A ti ćeš uspjeti, ako si dovoljno bistar

ti ćeš uspjeti da radiš nešto drugo i da se pretvaraš. Kako je moguće biti u dva svijeta; na dvije strane - takvi su svi vaši karakteri, sve vaše uslovnosti. Čovjek je u raskolu.

Ljudi kažu: "To je dobro; tako se mora uraditi, inače će se o tebi misliti loše" - zbog straha, ti to slijediš. Duboko u sebi ti znaš da to nije dobro, ti znaš da je upravo nešto drugo dobro, ali ti to ne možeš slijediti - sve zbog straha. Strah ti ne može dati karakter. Strah ti samo može dati nemoć, čini te slabim.

Kabir reče:

Jogin mijenja boje svoje odore,
umjesto da um svoj boji bojama ljubavi:
On sjedi unutar hrama Gospodnjeg,
ostavljajući Bramu da kleči pred kamenom.

A Kabir kaže: Bog je unutar tebe, ti si u njemu, a ti nastojiš da mu klanjaš na jedan ritualan način. Ti nastojiš da ga tražiš i lutaš za njim. Neko ide u Čabu, a neko u Kaši, a neko ide u hodočašće u Jerusolim, neko u Giranar. Kakve li besmislice? Kabir reče: On je unutar tebe - gdje ti to smjeraš ići? Nema potrebe da ideš bilo gdje. Zapravo, treba da prestaneš da ideš bilo kuda, treba da zatvoriš oči, da pogledaš u sebe i on će biti tu: Bog svih bogova je uvijek prisutan u tebi. On je rođen u tebi, ti si njegov hram.

On sjedi unutar hrama Gospodnjeg,
ostavljajući Bramu da kleči pred kamenom.

A ti ostavljaš tog Boga, svoje najdublje biće, a nastojiš da robuješ stvarima, da štuješ stvari, stvari stvorene od strane čovjeka, bogove izmišljene od čovjeka.

On buši uši, on ima dugu bradu
i zamršene vitice, on izgleda kao jarac...

Kabir je u pravu. On reče: Bilo što da nastojiš da namećeš spolja, neće te učiniti nimalo humanijim. I dalje ćeš ostati životinja. Samo pogledaj - rekao sam ti da su tri prve čakre animalne: hrana, dominacija, seks, zadovoljenje, prohota - to su te ptve tri čakre. A sada uđi u teološke spise i pogledaj što oni kažu gdje je raj - samo te tri stvari, ništa drugo. U raju

će ti biti dostupne divne žene, ljepše no što si ikad imao ovdje, sa zlatnim tijelom - one se ne znoje. One i ne stare, one su uvek mlade - u hindu raju žene nikada ne pređu šesnaestu. Vježno mlade... Taj um koji je izmislio takav raj, mora da se sputao negdje oko nižih centara.

U hindu raju postoji drvo koje ti ispunjava sve želje - *kalpatarus*. Ti samo treba da sjedneš ispod njega i sve tvoje želje će biti ispunjene. Za to nije potreban čak ni djelić trenutka. Samo treba da poželiš, i već je to tu. Velika prilika za pohlepu - jer ako ovdje na zemlji nešto želiš potrebno ti je da sakupiš mnogo novca, da čuvaš novac, da štediš - a i tada nije sve sigurno. Ako imaš sreće posle nekoliko godina upinjanja i borbe ti možda možeš i imati taj veliki auto. Tako nije u hindu raju: želja se nametne - veliki auto - zamisao se rodi, i odmah je tu taj auto. Dakle, taj raj nikako ne može biti uzvišen. Odmah se uočava odakle je on ponikao - iz nižih animalnih centara.

U islamskom raju se događaju još gore stvari jer se u muslimanskim zemljama... Ovo je bitno: sve rase i sve religije proistekle iz judaizma su na neki način homoseksualne. U islamskim zemljama homoseksualnost je rasprostranjena tako da je ona i obezbijedena i u raju. Ne samo divne žene već i lijepi mladići će tamo će biti obezbijedeni. Ovo izgleda ružno; sama ta ideja izgleda gadjljiva. Ali to su te tri niže čakre - sve što oni žele je tu ispoljeno.

Kabir reče:

On buši uši, on ima dugu bradu
i zamršene vitice, on izgleda kao jarac...

To je veoma simbolično. On kaže: Tvoja sva ideja religije je opsjednuta previše sa nižim centrima tako da ti još i nijesi čovjek. Ti možeš biti samo jarac - nešto animalno.

On zalazi duboko u divljinu, ubija sve svoje želje,
preobrazuje sebe u evnuha.

A Kabir kaže: Potiskivanje nije *brahmacharya*. Potiskivati svoje želje i uništavati svoje žudnje nije put stvarnog celibata, jer ako nastojiš da potisneš svoju želju ti tako ostaješ opterećen sa time. Bilo što da je potisnuto, ti to moraš neprestalno potiskivati kako se ne bi ispoljavale; inače će biti straha - ako odeš negdje drugo to se može ponovo podići. Potiskivanje nikada ne može donijeti slobodu. Ono te samo može učiniti

robom. Potisneš li bilo što, to će automatski postati tvoj gospodar. Tako su ti takozvani celibati u manastirima - *brahmacharis* - oduvijek bili opterećeni seksom. Njihova čitava opsjednutost je samo seks - um im je postao potpuno seksualan - to mora biti tako. Ili, ako si lud, i ako si *stvarno* protiv svojeg tijela, i ako nastojiš da uništiš tijelo, jedina stvar u kojoj ćeš pobijediti je ta da ćeš postati evnuh. Da, to se i dogodilo. U Rusiji je postojala hrišćanska sekta; stotinama godina su postojali, a i broj njih je bio veoma veliki. Oni su sjekli svoje polne organe - doslovno sjekli. Glupo, jer tim činom nikako ne možeš prevazići seks. Tako samo možeš postati nesposoban za seksualno opštenje - ali to ne znači i da ćeš prevazići seks. Nesposobnost ne znači i transcendenciju.

Kabir reče: Budi prirodan. Dopusti da svoju seksualnu energiju bolje shvatiš, da je shvatiš na što dublji način; dopusti da to bude transformisano, da bude kanalisano u neke više djelove tvog bića; neka to krene dalje, iz traćeg centra u četvrti, od četvrtog ka petom, i tada ćeš vidjeti - seksualna energija nije tvoj neprijatelj; ona je veliki sabirni centar, veliki dar od Boga. To ima veliku vrijednost. Bez toga je nemoguće bilo koji spiritualni rast. Da li si čuo da je ikada neki impotentni čovek postao prosvijetljen? Ja nijesam nikada takvog sreo. Inače bi takvi ljudi bili najprosvijetljeniji. oni nemaju energije - oni bi inače stigli prvi. Ali takvi nikada ne stižu - jer bez energije ne postoji mogućnosti za pokret, bez energije nema ni razvoja. Ti treba da se krećeš na talasima energije.

Kabir je u jednoj neizmjernej ljubavi prema životu i svemu što život pruža. On nam kaže: Sve iskoristite. Iskoristite to za više ciljeve, pronađite više ciljeve, tražite sve bolje i bolje ciljeve, neke više harmonije - ali nikada ništa ne odbijaj, nikada ničemu nemoj reći ne. Sve što ti Bog daruje mora imati neku svrhu: pronaći taj cilj. Nemoj se žuriti da bilo što zakineš.

On brije glavu i boji odore;
on čita GITU i postaje moćan govornik.
Kabir reče: "Ti kročiš na vrata smrti
vezanih ruku i nogu".

Kabir reče: Ljudi čitaju spise - GITU, Koran, Bibliju oni postaju veoma umni, logični, argumentovani, pričljivi, ali oni ne znaju ništa. Znanje je jedno, a znati je sasvim nešto drugo. Znati znači suočiti se sa realnoću, susresti se sa bogom. Znanje znači sakupiti informacije. Ti to možeš sakupiti, možeš iskoristiti svoj um kao kompjuter, ti to možeš uvijek prizvati kada ti je potrebno; može se sakupiti svo znanje na svijetu. Da li sa time ti to i znaš? - Jedan um može sadržati sve biblioteke na svijetu. Daj mu dovoljno vremena, um će moći da sakupi sve znanje iz svih

svjetskih biblioteka. Toliko puno informacija je moguće sakupiti. A I dalje ćeš ostati neznanica; iza svih tih kulisa, dekorativnih kulisa informacija, ti ćeš i dalje biti neznanica - jer ti to nijesi okusio, ti nijesi još upoznao sebe. Dok ne upoznaš sebe, svo znanje će biti izlišno.

Kabir reče: "Ti kročiš na vrata smrti
vezanih ruku i nogu."

Ti možeš govoriti o Giti, o Kuranu, o Bibliji - ali ja vidim da ti samo ideš u smrt jer se ti još nijesi susreo sa izvorom života.

Čujem zvuke iz Njegove flaute,
i ne mogu se obuzdati:
ham se raha na jay

Kabir reče: Ne mogu se obuzdati, čuo sam njegovu pjesmu, čuo sam njegovu flautu. To nije iz Gite, niti iz Kurana, to je izravno sa njegovih usana.

Čujem zvuke iz Njegove flaute,
i ne mogu se obuzdati:
Cvijeeće cvjeta iako još proljeća nije;
i pčela je već prihvatila poziv.

Upravo kako sam ti već rekao, onda kada dosegneš peto stanje svijest - *pod-nadsvjesni um* - ili što u jogi nazivaju *visuddhi* čakra, ili što u hrišćanskoj alegoriji nazivaju Dobri petak... Isus je bio razapet u petak, petog dana u nedjelji. To je jedna veoma značajna alegorija. Isus je razapet kada je bio u petom, kada je bio u *visuddhi* čakri - kada je bio u pod-nadsvjesnom umu. Tvoj ego umire samo u petom - nikada prije. U četvrtom si još nesvjestan, ti tu još ne možeš zgrabiti svoj ego. On je veoma suptilan. U petom je tvoja svijest znatno svjetlija, jasnija; ti tada možeš pogledati dublje u fenomen ega, ti se možeš uhvatiti u koštac sa time. A to je i ljepota toga - kada jednom čvrsto zgrabiš svoj ego, on umire sam od sebe. Zapravo, kada jednom prozreš duboko to, toga više neće biti. To je samo jedna sjenka. Ona postoji samo usled tvoje nesvjесnosti. A kada ego zamre - ili, u krišćanskoj teologiji, kada Isus bude razapet - tek tada će se pjesma čuti.

Prije pete čakre ti samo čuješ svoj um, svoje brbljanje. Sve su to same besmislici. Ti si skoro malouman, ti nastojiš da slušaš svoju maloumnost i da je neprestano rabiš. Bilo kako da ti to nazivaš, mišljenje nije ništa drugo do neprestano žvakanje jedne iste stvari. Jednog dana pokušaj da to zapišeš. Bilo što da ti padne na um baci na papir. Ne pokušavaj da osmisliš to, nemoj ispunjavati praznine i bićeš iznenađen kako tvoj um stalno skače sa jedne stvari na drugu ... besmisleno - samo neko smeće, nepotrebne stvari. Potom nećeš biti spreman da pokažeš taj papir bilo kome, jer bilo što da pokažeš on će reći: "To je pisao neki ludak". Pokušaj jednom to. Taj ludak je u tebi. Sve do četvrte čakre ti si ludak - a usled tog ludila i stalne vreve i buke u tvom umu ti ne možeš čuti flautu. Bog neprestano svira na svojoj flauti: *ham se raha na jay*. Kabir je rekao: Sada više nije moguće da opstanem. Ne mogu se obuzdati ... on me zove. Čujem njegove tonove, njegova flauta odzvanja u mom uhu.

Čujem zvuke iz Njegove flaute,
i ne mogu se obuzdati ...

Ovo se događa u petom centru - u pod-nadsvjesnom umu. Zvuci dopiru, okružuju te nalik miomirisu, čiste te, osvježavaju te, podmlađuju te, daju ti novi elan, novi poriv, novi entuzijazam. Riječ "entuzijazam" je predivna: korijen te riječi je "Bog je u tome". To dolazi od *theo*: *theo* znači Bog. "Entuzi" znači: Bog je ušao u tebe. Bog je unutar tebe - to je značenje entuzijazma. Samo u petom, pojedinac postaje ispunjen entuzijazmom - Bog je ušao u tebe, njegov spjev je prodro do tebe. Ti si sada okružen nečim nepoznatim, tajna se ostvaruje. Nemoguće se dogodilo: samo u petom stanju tvoje svijesti se religija dogodila po prvi put, samo tada si postao religiozan. I naravno, ta religija nije ni hrišćanstvo, ni hinduizam, ni islam. To je samo religija. Ti si čuo njegovu flautu: *ham se raha na jay*. A Kabir kaže: Sada ne postoji način da ostanem tu gdje sam. Ovo me tjera ka unutra, tjera me da budem izvan sebe. Sada se više ne mogu oduprijeti. Hodočašće je započeto, odiseja je počela.

Cvijeće cvjeta iako još proljeća nije ...

I Kabir kaže: Ovo je čudo. Proljeće još nije stiglo a cvijeće već cvjeta. Zapravo, u tom svijetu iza pete čakre uvijek je proljeće. Ispod petog nikada nije proljeće. Ispod petog stanja svijesti je uvijek samo mrkla noć duše. Ispod petog je uvijek samo pustara. A posle petog je uvijek proljeće. Kabir reče:

Cvijeće cvjeta iako još proljeća nije;

Čudo se dogodilo ...

I pčela je već prihvatila poziv.

Tek u petom ti bivaš pozvan - od strane sedmog. To dopire izdaleka jer i dalje postoje izvjesne zapreke, veoma prozirne zapreke. Ti možeš da vidiš kroz njih, veoma su prozirne. To više i nijesu neke barijere, to nijesu Kineski zidovi; to je čisto staklo. Dok ne priđeš veoma blizu ti to ne možeš znati. Šesta je veoma tanka zapreka, samo zavjesa. U petom osoba počinje osjećati kako je stigla. Malo po malo, osoba postaje svjesna da ta pjesma dolazi iz velike daljine; još nije stigao domu svom ...*pčela je već prihvatila poziv*. Sada je Bog nazvan četvrtim, sada je Bog izazvan i pokrenut. Sada, po prvi put, Bog postaje stvarnost. Sve do tada je bio samo simbol - jedna besmislena riječ koja je previše bila korišćena i koja je istrošena, previše korišćena od strane sveštenika i političara i tako, od velikog rabljenja, i isprljana. Po prvi put, Bog više nije samo teološka riječ, to više nije simbol, to je sada stvarnost - kristalno jasna. Ti možeš osjetiti njegov dodir, ti već drhtiš ... Bog je počeo da pulsira u tvom srcu: *ham se raha na jay*.

A Kabir kaže: Sada više nije moguće da budem ovdje, moram da krenem. Sada više nema nikakvog načina za to. Ja sam gurnut, bespomoćan sam. To je tačka odakle počinje uzvišenost. Dopusti mi da ti kažem: ti si čuo o principu gravitacije. Sve do pete čakre ti si bio guran nadolje - to je princip gravitacije. Posle petog stanja svijesti, ti si guran nagore. U tome je princip uzvišenosti. Nauka poznaje samo jedan princip; religija poznaje oba principa.

Čuo sam priču o jednom sufi mistiku koji je bio zadržavan u kući. Ljudi sa kojima je živio su bili zabrinuti za njegovo ponašanje koje je bilo često nalik ponašanju neke sulude osobe; stvarno religiozne osobe su nerijetko takve. On je bio uvijek nepredvidljiv i mogao je uraditi bilo što, zato su oni brinuli i držali ga u pritvoru kako ne bi mogao noću pobjeći, kako ne bi mogao stvoriti neku neprijatnu scenu - mogao je iznenada početi pjevati i igrati, susjedi bi se okupili, a to ne bi uopšte bilo dobro.

Tako su oni jedne noći iznenada začuli prodorno smijanje, gromki smijeh koji je dolazio iz pravca terase. Svi su ustali. On se jako smijao i valjao po terasi. Upitali su ga: "Što se dogodilo". Rekao im je: "Čudo se dogodilo. Osjetio sam kako se izdižem".

To je princip milostivosti - osoba počne da se izdiže. On je rekao: "Vi ste me zatvorili...*ham se raha na jay*...ali ja ne mogu ostat tamo. Ja se uzdižem - kako me možete zadržati tamo? A smijao sam se tome što ćete

vi misliti o meni? Vi mi nećete vjerovati - da se osoba može uzdići. Zbog toga sam se smijao. Ali vjerujte mi, imajte povjerenja u mene, to se dogodilo. To sam osjetio u krevetu, u podrumu, gdje sam bio vezan, otvorio sam oči i bio sam na terasi".

Posle petog stanja svijesti ovakva čuda su moguća - ti se počinješ izdizati ; to je princip uzvišenosti.

... i pčela je već prihvatila poziv.

Nebom se prolamaju blještave munje...

Sada si ti već ušao u unutarnje prostranstvo. Vidio si nebo i vidio si munje na nebu; ali ti ništa ne znaš o svom unutarnjem nebu koje je prostranije od onog vanjskog, koje je veće od onog spolja.

Nebom se prolamaju blještave munje,
a valovi se dižu u mom srcu ...

I ja postajem okeanski - val za valom se izdiže u mom srcu i ja bivam sve viši svakog trenutka.

Kiša pada; a srce moje za Gospodom žudi.

I kada si u petom stanju svijesti, od sahasrara, od sedmog, nešto počinje padati na tebe nalik kiši. Tvoja žeđ je stara milion godina; žedan, hladan i umirući ... i odjednom nektar se počne liti po tebi.

Kiša pada; a srce moje za Gospodom žudi.

Tamo gdje se svijeta ritam čuje,
tamo je stiglo srce moje ...

Tada se u tebi rađa uzburkanost. Do petoga ti treba da preduzimaš inicijativu na svom putu: od petoga, Bog preuzima tvoju sudbinu. Do petoga ti treba da ga tražiš; od petoga te on drži na oku. Do petoga ti i možeš ići postranicom; posle petog stanja svijesti ne postoji nikakvog načina da zastraniš. Šesto tada dolazi spontano. Malo po malo, ti bivaš sve više uveden u zaumno, osvjetljen sa tim prostorom, bivaš sve više ekstatičniji - dobrobit i ljepota. Sada više to nije neki posao: ti počinješ pjevati i plesati. Ti počinješ uživati u svemu. Tada su ti dani *sadhana* prošli, više ne moraš ništa praktimirati. Bog je pod svoje uzeo tvoje srce - on će

od sada sve raditi; ti mu možeš vjerovati i sve prepustiti. Osoba se sada sasvim opušta. To je pravo značenje prepuštanja. To ne znači da je putovanje okončano - putnik je samo otišao. Putovanje i dalje traje ali je putnik iščezao. Sada više nema nikoga ko putuje. Putovanje traje ... i tek sada se uočava ljepota tog puta jer više nema nikakvog napora.

Tamo gdje se skivene zastave
vijore u zraku.

Tada možeš vidjeti skrivene zastave kako se vijore u zraku. Daleki cilj više nije tako udaljen. Od petog se krećeš ka šestom - šesto je nadsvjesni um. Iz šestog se iznenadni skok dogodi ka sedmom. To je iznenada, zapamti; to nije postupno. Sve do petoga je potreban izvjestan napor. Od petog do šestog, nikakav napor nije potreban. A od šestog do sedmog ne postoji više nikakve postupne progresije - iznenadni skok, munjeviti i potpuni; čak ni tren zastoja nije potreban.

Kabir reče: "Moje srce zamire, ali ipak živi".

Na neki način, ja sam mrtav. Staro je nestalo, novo je rodilo. Na neki način, mene nema više, a na drugi način, ja sam prisutan po prvi put. Ovo je raspeće i uskrsnuće. U petom je Isus razapet. U tom njegovom raspeću on se rasteretio - u tom rasterećenju je otišao iza šestog. U sedmom je vaskrsnuo. Isus je otišao, Hrist je došao. Buda je otišao - stari Buda, Gautam Sidarta je otišao - sada je jedno sasvim novo biće došlo; bezimeno biće, bezoblično se rodilo.

Kabir reče: "Moje srce zamire, ali ipak živi".

Zapravo, ono živi po prvi put; živi sasvim potpuno. Samo kada umreš, Bog se rodi u tebi. Sve do tvoje smrti, Bog ne može živjeti u tebi. Samo kada tebe nema, kada je tvoj unutarnji prostor sasvim prazan, kada dospiješ do nultog iskustva, on će doći, on će te preplaviti, počće da te obasipa svime. Ove Kabirove pjesme nijesu ništa drugo do poplava tog spjeva koji je on čuo. Ta poezija nije ništa do jedna poplava koju je on primio u svom najdubljem biću. Te pjesme više nijesu samo obične pjesme. Te pjesme više nijesu pjesnikove, već mistikove - onoga koji zna, onoga koji je to spoznao živjeći; onoga koji je okusio Boga, koji je opijen Bogom.

NAJVEĆA LJUBAVNA AVANTURA NA ZEMLJI

4

Osho, kako mogu biti svoj?

To bi trebalo biti najjednostavnija stvar na svijetu, ali nije tako. Da bi bio svoj, pojedinac ne treba ništa da uradi; on je već to. Kako može biti drugačije? Kako možeš biti neko drugi? Ali ja shvatam vaš problem. Taj problem se javlja jer društvo kvari svakoga. Društvo je sve do sada bilo samo jedan veliki izrabljivač. Ono ti izrabljuje i kvari um, biće. Ono postavlja stvari onako kako ono želi i tako ti gubiš kontakt sa samim sobom. Ono pokušava da napravi od tebe nešto drugo no što si ti. Ono te izbacuje iz tvog središta. Udaljava te od tvoje biti. Oni te uče da budeš kao Hrist, ili da budeš nalik Budi, ili nekom sasvim drugom; nikada ti ne govore da budeš ono što si, da budeš samo svoj. Nikada ti ne dopuštaju slobodu da budeš u njoj. Oni ti nameću neke strane zamisli. Tako se problem stvara.

U najboljem slučaju ti se možeš pretvarati da si sretan, a kada se pretvaraš nikada ne možeš biti zadovoljan. Ti uvijek želiš da budeš svoj - to je prirodno - a društvo ti to ne dopušta. Oni žele da ti budeš neko drugi. Žele da budeš izvještačen, lažan. Oni uopšte ne žele da budeš stvaran jer znaju da su takvi ljudi opasni za njihove interese, stvarni ljudi su buntovni. Takvi ljudi ne mogu tek tako lako biti kontrolisani, stvarni ljudi ne mogu biti ustrojani. Pravi ljudi će živjeti svojom stvarnošću na svoj način - oni će raditi ono što žele; oni se neće brinuti o drugim stvarima. Vi takve ljude ne možete žrtvovati. U ime religije, u ime države, nacije ili rase, vi njih ne možete žrtvovati. Nemoguće je da njih iskoristite kao žrtve. Pravi ljudi su uvijek samo za svoju sreću. Njihova sreća je nešto vrhovno: oni nijesu spremni da to žrtvuju za bilo što. U tome je problem.

Tako društvo diktira život svakom djetetu: uče djecu da budu neko drugi. I tako malo po malo djeca nauče da se pretvaraju i da lažu, nauče se licemjerju. I jednoga dana - a to je ironija - društvo počinje da ti govori sledeće: "Šta je sa tobom? Zašto nijesi sretan? Zašto izgledaš tako jadno? Zašto si tužan?" A tada dođu i sveštenici. Prvo ti oni nametnu takav život da te odvoje od sebe, od tvog puta sreće - jer postoji samo jedan način sreće, a to je da si svoj - a onda ti dođu sa pitanjem: "Što si nesretan? Što si ojađen?" Onda ti, naravno, ponude način kako da budeš sretan. Prvo te načine bolesnim, a onda ti prodaju lijekove. To je jedna velika zavjera.

Čuo sam jednu priču...

Jedna sićušna stara Jevrejka je sjela u avion pored krupnog Norvežanina. Odmah je počela da neprestano bulji u njega. Na kraju mu se obratila riječima: "Izvinite, da li ste vi Jevrej?"

On je na to odgovorio: "Ne".

Posle nekoliko minuta ona je ponovo pogledala u njega i upitala: "Morate mi reći - vi ste Jevrej, zar ne".

On joj odgovori: "Definitivno, ne".

Ona ga potom počeo osmatrati i nešto malo zatim ponovo reče: "Moram reći da ste Jevrej".

U namjeri da prekine sa tim mučenjem, on joj odgovori: "U redu, ja sam Jevrejin".

Ona ga tada pogleda i odmahnu glavom govoreći: "Ne izgledate mi baš tako".

Tako stoje stvari. Ti me pitaš kako da budeš svoj? Samo odbaci pretvaranja, odbaci namjeru da budeš neko drugi, odbaci želju da izgledaš kao Hrist, Buda, Mahavir ili Krišna, da izgledaš kao tvoj susjed. Odbaci rivalisanje i upoređenja, i odmah ćeš biti svoj. Upoređivanje je otrov. Ti si uvijek mislio na način kako to drugi rade. Oni imaju veliku kuću i dobro auto, a ti si siromašan. Ti si siromah, a on ima prelijepu ženu. On se penje ljestvicama moći i politike, a ti si siromašan. Uporedi se, i počećeš oponašati druge. Ako budeš upoređivao sebe sa bogatim ljudima, ti ćeš početi juriti u istom pravcu. Ako upoređuješ sebe sa učenim ljudima, ti ćeš početi juriti u istom pravcu. Ako upoređuješ sebe sa takozvanim svetim ljudima, počećeš da gajiš vrline - a tako ćeš samo imitirati druge. A biti imitator je što i gubiti svaku mogućnost da budeš svoj.

Oslobodi se upoređivanja. Ti si jedinstven. Niko nije sličan tebi, niko neće biti sličan tebi, i niko drugi neće nikada nastojati da bude nalik tebi. Ti si jednostavno jedinstven - a kada to kažem, ja ne mislim da si nešto bolji od drugih, zapamti to. Ja samo kažem da su i oni isto tako jedinstveni. Biti jedinstven je uobičajen kvalitet svakog bića. Biti jedinstven nije za upoređivanje, biti jedinstven je prirodno kao i disanje. Svako diše i svako je jedinstven na svoj način. Samo dok si živ, ti si osoben. Samo su mrtva tjelesa beživotna, neprijemčiva; životne osobe su osobene. One nikada nijesu slične - one ne mogu biti slični. Život se nikada ne ponavlja. Bog se nikada ne ponavlja: on neprestano pjeva uvijek novu pjesmu svaki dan, on svakodnevno stvara nešto novo.

Poštuj svoju osobenost, i odbaci upoređivanje. Imitacija je zločin. Kada se jednom uporediš sa nekim, tada si stalno osuđen da praviš istu

grešku. Nemoj se upoređivati ni sa kime - on nije ti, ti nijesi on. Ti treba da budeš svoj, a on treba da bude svoj: dopusti mu da bude takav, a ti se opusti u svome biću. Počni da uživaš u onome što si ti. Uživaj u trenutku koji je samo tebi dostupan. Upoređenja donose budućnost, donose ambicije, a donose i nasilje, agresivnost. Ti se počinješ boriti, buniti, postaješ neprijateljski raspoložen. Život nije nešto nalik robi, sreća nije artikal, da to drugi mogu imati a ti ne. "Kako to da imam, drugi su sretni sa time?" - Sreća nije artikal. Ti to možeš imati onoliko koliko želiš. To sve ovisi o tebi. Niko se neće takmičiti sa tobom, niko ti nije rival u tome. Upravo kao što je vrt lijep - ti ga možeš gledati i uživati, i drugi može to gledati i uživati. Ako neko priđe i kaže da je taj vrt lijep, ti ništa sa time nećeš izgubiti; on te ne može iskoristiti. Taj vrt ne može biti manji ako ga on pogleda; taj vrt ne može biti manji ako on zadrhti pred tom ljepotom. Zapravo, vrt će biti još veći - pošto je on uživao u njemu, dao mu je još jednu dimenziju više.

Ljudi koji su sretni samo doprinose svojom srećom čitavoj agzistenciji, daju joj novi kvalitet - samo što su sretni oni stvaraju poriv sreće svuda okolo. Ti samo možeš doprinijeti ovom svijetu ako ljudi budu još više sretni. Nemoj razmišljati u smislu rivalisanja. Ne znači da ćeš ti biti nesretan ako su oni sretni. Ti ne moraš skakati na njih u namjeri da im oduzmeš njihovu sreću, ti se ne moraš takmičiti sa njima. Zapamti, ako su ljudi oko tebe nesretni veoma će biti teško da ti budeš sretan. Sreća je svima dostupna - bilo što da otvori njihova srca, sreća je uvijek dostupna. Tu sreću ja zovem Bog. To ne znači da je već to neko postigao i prisvojio; to nije nalik političkom uspjehu - samo jedna osoba će postati predsjednik zemlje, ne mogu svi sada biti predsjednici zemlje, to je istina. Ako jedna osoba može postati prosvijetljena: to ne sprečava druge da i oni postanu prosvijetljeni - zapravo, to samo može pomoći drugima.

Ako je Buda postao prosvjetljen to je već bolja mogućnost za tebe da i ti postaneš takav. Pošto je Hrist postao prosvjetljen, sada je lakše da i ti postaneš prosvjetljen. Neko je prošao tom stazom: tragovi su ostali, on je ostavio znake pored puta za tebe; tebi je sada mnogo lakše da prođeš tuda u dubokom povjerenju, sa znatno manje oklijevanja. Čitava zemlja može postati prosvijetljena, i svaki pojedinac može postati prosvijetljen. Ali svi ne mogu biti predsjednici. Ova zemlja ima šesto miliona ljudi - samo jedna osoba može biti predsjednik. I naravno, to je stvar konkurencije. Ali svih šest stotina miliona ljudi može biti prosvijetljeno - za to nema nikakvog problema. Sve što je božansko ne podliježe konkurenciji - a tvoje biće je božansko. Zato ti samo to ispolji. Društvo ti je zamutilo um; učilo te je na konkurentan način i stav prema životu. Religija nije konkurentan način života. Društvo je ambiciozno, religija nije ambiciozna. A kada si neambiciozan, samo tada možeš biti svoj. To je jasno i jednostavno.

Jutros si nalik izlazećem suncu u mom srcu, nalik ptičijoj pjesmi u mojoj duši, šumu vlati trave u mojoj krvi, ti si nalik toplim tijelima svuda oko nas. Ti si tišinu, i ti si zvuk. Ti si, i ti nijesi ... ja sam, i ja nijesam ... mi smo.

Hvala ti za najljepšu pjesmu. Zašto je ne mogu čuti baš svakog dana?

Pjesma je uvijek najbolja, ona je uvijek savršena. Sve što kažem je uvijek sasvim istinito, ali ti to nekada čuješ, a nekada propustiš - to sve ovisi o tebi. Nekada si u skladu sa mnom, nekada se držiš po strani. Nekada se ohrabriš i kreneš sa mnom, a nekada oklijevaš i zaostaješ. Nekada zaostaješ za mnom, a nekada mi se pridružiš. To zavisi o tebi. Pjesma je uvijek najbolja.

Čuo sam: zen monah Rinzai je dolazio sa pijace. Prolazio je pored mesarnice u trenutku kada je mušterija tražila od kasapina: "Dajte mi najbolje parče mesa koje imate." Kasapin odgovori: "Kakve li besmislice. Ja nikada ne prodajem ništa što nije najbolje. Ovdje je sve najbolje". Rekli su, kada je Rinzai to čuo, tada se ovaj zen monah prosvijetlio. Onog trenutka kada je čuo: "Ovdje je sve najbolje" - to je pokrenulo nešto u njegovom umu. Nešto se prolomilo, odvojilo iznutra - sve je najbolje? ... tada je on ostvario nešto. Tako stoji stvar sa čitavom egzistencijom: nikada to nije ništa manje od najboljeg. I tada je zaplesao. A kada se vratio u manastir, njegov majstor ga je zagrlio i rekao: "Tako! - dakle, to se tako dogodilo. Sada mi ispričaj svu priču. Kako se to dogodilo". Rinzai mu reče: "To je smiješno. To mi se dogodilo čuvši kasapina kako je nešto mušteriji rekao". Od svih mjesta, tek na pijaci, od svih ljudi, tek pomoću kasapina! - ali nešto se odvojilo, nešto je jednostavno otpalo.

Svaki tren u tvom životu je najbolji, i svaki cvijet je najljepši. Da, želim da ti kažem na isti način na koji je kasapin rekao mušteriji: Ovdje je sve najbolje. Ja ne radim ništa manje od toga. Ako to kažem, to mora biti najbolje, inače ti to neću reći. Ali nekada ti to uzmeš a nekada propustiš - to ovisi o tebi. To se mora shvatiti. Prvo: slušajući me, tvoj um nije čist i prazan. Slušajući me, ti me ne slušaš neposredno, nijesi li nalik samom ogledalu. Slušajući me, ti me slušaš prepun svojih unutarnjih brbljanja. To je ometanje. Ti nešto čuješ, a ja govorim nešto sasvim drugo. Ponekad me slušaš tek sa pola pažnje - riječ ovdje, riječ tamo - a onda posle ti to povezuješ. To je zbrkano, nepostojeće; tako nikada nećeš biti u prilici da to uobličiš.

Treba da me slušaš u tišini i sasvim pažljivo tako da se ne propusti nijedna riječ. Ja ne kažem da me slušate sa dubokom koncentracijom, ne. Ja kažem da me slušate sa budnošću. Pošto koncentracija nikada ne može

biti savršena; uvijek nešto može biti remećenje koncentracije. Ja vam nešto govorim i iznenada počne ptica pjevati na grani - što ćete uraditi? Zvuk te pjesme će doći do vas: to će biti remećenje. Koncentracija uključuje i smetnje, zato ja nijesam nikada preporučivao koncentraciju. Slušajte me u dubokoj budnosti. A budnost znači da slušaš i mene i tu pticu koja zapjeva na grani, i vjetar koji duva kroz krošnje drveća, i sve što se događa upravo sada. Nemoj nastojati da me slušaš sa ograničenim umom, zatvorenim za sve drugo sem za mene. Tada nećete biti u mogućnosti ni da slušate mene, jer ono što ja budem govorio će biti umanjeno ako u to ne bude uključena i pjesma one ptice koja pjeva na grani. Ono što ja govorim neće biti istinito ako u to ne bi bilo uključeno sve što se događa u ovom trenutku. Nemoj me slušati sa posebnosti. Slušaj sve, uključi sve u to: sve je uključeno - ti si jednostavno jedno čisto ogledalo koje oslikava sve što se događa oko njega. Ništa to ne može remetiti. U tim trenucima, u tim kristalno čistim trenutima, uvijek ćeš iznova biti u mogućnosti da slušaš najbolju pjesmu. Inače ćeš čuti samo jednu stvar, a propuštati drugu - jedna riječ tu, jedna tamo - i onda ćeš to povezivati. Tada će sve biti sumnjivo, to što će se tako čuti neće biti ono što ja govorim, to će biti ono što ti čuješ.

Dogodilo se ...

Stari skitnica je stao pred stražnja vrata kuće i dama je otvorila.

"Gospodo, reče on, bio sam na prednjim ..."

"Jadni čovječe!" uzdahnu ona. "Mora da si jedan od žrtava rata. Sačekaj da ti donesem nešto hrane i da mi ispričaš svoju tužnu priču. Bio si u prednjim rovovima, zar ne?"

"Nijesam bio u rovovima, reče on, ja sam bio na prednjim ..."

"Nemoj pokušavati da govoriš punim ustima, imaćeš vremena. Tvoja herojska djela si počinio u prednjim redovima?"

"Ja sam kucao", objasnio je on, "a pošto nije niko odgovorio ja sam došao pozadi".

Ti čak i ne saslušaj čitavi navod. Ti čuješ samo jednu riječ i na osnovu nje počinješ objašnjavati. "Prednji ..." i odmah počneš objašnjavati - rat, rovovi, ratne žrtve.

Kada ja govorim to nije neka doktrina. Naprotiv, ja ne želim ništa da nametnem tvom intelektu već nastojim da probudim tvoju intuiciju. To nije samo verbalna komunikacija. Pored verbalne komunikacije nešto duboko i značajno se premošćuje između mene i tebe; nešto što je neverbalno. Izrečeno nije prava stvar: neizrečeno, taj jaz između riječi, inerval, to je ono što je bitno. Ako samo slušaš moje riječi tada ćeš propustiti pravo

jer značaj toga što je ispoljavam je više u tom intervalu, u toj tišini. Zato vi ne treba samo da slušate moje riječima vi treba da čujete i zvuk tišine koji okružuje te riječi. To je moguće samo u dubokom povjerenju i ljubavi.

Ni tišina sama neće pomoći. Tišina je prvi uslov - da ti to slušaš meditativno, da slušaš sa budnošću - ali ni to samo neće pomoći. Vi treba da slušate u jednom beskrajnom povjerenju, sa ljubavlju, sa simpatijom. Ti treba da učestvuješ sa mnom. Jer ono što ja govorim nije logični zaključak, nije logična činjenica. Da, to je i pjesma, nije neki logičarski stav. To nije logika, to je ljubav koju ja presipam u tebe. Pravilno to slušajući, jedna riječ, ili čak i trenutak tišine bez riječi, može te odnijeti u vasijski let. Pravilno to slušajući, to što ja govorim nije filozofija, nije dogma, nije neka doktrina. Ja ne pokušavam da ti bilo što nametnem; ja uopšte nijesam učitelj. Moj rad je sasvim drugačiji, kvalitativno drugačiji. Čitavi moj napor ovdje je taj da učinim kontakt sa tvojim unutarnjim bićem, sa tvojim esencijalnim bićem. Riječi su iskorišćene samo kao sredstvo, kao neki most. Ali ti nećeš pokloniti previše pažnje riječima. Uroni dublje u taj pokret. Ono što govorim treba da se čuje: mnogo važnije je ono što ostaje neizrečeno i što treba da se primi kao vibracija u tvom biću. Ja govorim kako bi prouzrokovao talase u tvojoj svijesti. Ove riječi su korišćene kao kamenčići koje bacamo u jezero kako bi voda počela talasati. Tvoja svijest je duboku uspavana: ja želim da stvorim valove u tvojoj svijesti kako bi se život ponovo vratio, kako bi ti počeo da tečeš, kako bi ples unutarnjeg bića otpočeo. I sve što ja govorim nikada nije okončano, kompletirano - to i ne može biti shodno njenoj pravoj prirodi.

Mora da si čuo o japanskoj haiku poeziji. To je jedna najmanja pjesnička forma u svijetu - samo sedamnaest slogova duga - ali je to jedna od najuzvišenijih i najpodsticajnijih poetskih oblika. Riječ *haiku* znači "početak". To je jedna veoma značajna stvar - riječ haiku znači početak. Haiku pjesnici kažu: Mi samo započnemo, nikada ne završimo to. Pjesnik počne, slušalac treba da to završi. Ako je pjesma sasvim završena tada ništa ne ostaje slušaocu. Tada će slušalac biti samo pasivni učesnik. Tada taj čin nije kreativan - zapravo, on je i opasan. Pjesnik, *pravi* pjesnik nikada ne dovršava pjesmu. On uvijek nešto ostavi nedovršeno. On da nagovještaj i ostavi prazan prostor: taj prostor treba da bude ispunjen od tebe. Tada je transfer kreativan. Pjesnik govori svoju pjesmu, strelice se upinju ka tvojoj svijesti, i ti dovršavaš tu pjesmu u tvom najintimnijem bitku. Pjesnik to započne, ti završiš. Tako si ti uključen u taj kreativni proces: slikar otpočne svoju sliku, zatim osoba koja tu sliku kasnije posmatra završi.

To je upravo ono što ja ovdje radim. Sve što ja govorim nikada nije okončano. To je samo podsticaj, poriv, prst uperen ka mjesecu. Zaboravi

na prst i promatraj mjesec - to je poruka. Poruka nije u prstu. Moje riječi su usmjerene ka nemuštoj tišini... i ja samo to započinjem, onda ti ostavljam da ti to završiš. Zbog toga su mnogi ljudi, koji su bili zainteresovani za mene, ostali malo zbunjeni, nedorečeni ... Oni su stekli dojam da ja nikada ništa ne dovršavam, da ih ostavljam same na stazi, da nikada ne objasnjavam, da nešto započnem i uvijek ostavim na pola. To je istina jer ne želim da uništim tvoju kreativnost. Ja želim da učestvujem sa tobom, da ti pomognem da budeš kreativan. Ja ne mogu završiti tvoj posao stvaralaštva - to ne bi bilo prijateljski, ne bi bilo milostivo. Ja mogu početi, ja mogu zapjevati pjesmu, a onda ti moraš to preuzeti i nastaviti. To će biti okončano u tebi.

Prenos između majstora i učesnika je što i veza između ljubavnika i voljene. Ljubavnik započinje, ali voljena postaje maternica. Ljubavnik inicira, otpočinje, a voljena to prihvata i završava. Tako se dijete rodi. Dijete ne pripada samo ocu, kao što i ne pripada samo majci: ono pripada oboma. Otac počne, a majka završi. Nešto sasvim tako se odvija i između majstora i učenika. Bilo što da kažem ovdje, ako ti to samo primiš kao nešto spolja, ti ćeš to promašiti. To nije stvar za ljude koji stvari gledaju spolja, to je samo za one koji znaju ponirati unutar sebe. Odatle je i moje insistiranje na sanijasu. Sanijas je samo izraz da si ti postao dio moje porodice, da si se podao meni, i da sada mi treba da preuzmemo odgovornost za novorođeno, da možemo biti otac i majka novostvorenog - tako je samo moguće novo biće. Jer, istina nije nešto mrtvo što se olako može prenijeti do tebe. To je jedan impuls, jedan energetski impuls. Energetski impuls dopire do tebe i ti tada postaješ maternica za to. Ti treba da odgojiš to, da othraniš, podojiš, i tada će se to izdići u tvom biću. To je jedna unutarnja transformacija.

Ti kažeš: *Hvala ti za najljepšu pjesmu. Zašto je ne mogu čuti baš svakog dana?* Ti nju čuješ svaki dan, ti je možeš čuti svakog trenutka, ti je možeš čuti i kada ja nijesam ovdje. Možeš je čuti i kada si hiljade kilometara odavde. Pošto pjesma koju ja pjevam nema ništa posebno sa mnom: to je pjesma božanska. A ona se može čuti na hiljadu i jedan način oko nas - ti samo treba da znaš kako se ona sluša, ti samo treba da postaneš prijemčiva maternica, to je sve. Ako ti možeš da naučiš samo toliko, kada da postaneš prijemčiv, ti ćeš to moći čuti svugdje. Bilo gdje - rijeka žubori pored tebe i ti to čuješ od nje, vjetar duva kroz krošnje drveća i ti to slušaš od njega, kiša pada na suvo tle i ti to čuješ; u svemu tome ćeš me moći prepoznati. A dok ne počneš to da osluškujes odasvuda, to neće ni biti od neke veće vrijednosti. Samo kada počneš to osluškivati odasvud, samo onda kada to ne budeš propuštao - budan, u snu, to se nastavlja - kada to postane milje oko tebe, kada ne budeš mogao tome izbjeći, to će postati tvoje podneblje, tvoje stvarno biće, samo tada ćeš to moći čuti.

Ali, dobri početak: čak iako to budeš čuo jednog dana, to će ti ukazati na mogućnost - to će biti moguće čuti i sledećeg dana. Ako to budeš mogao čuti jednom, to će ukazati na tvoje mogućnosti. A ti si u pravu kada kažeš. A ti kažeš: *"Jutros si nalik izlazećem suncu u mom srcu, nalik pričijoj pjesmi u mojoj duši, šumu vladi trave u mojoj krvi, ti si nalik toplim tijelima svuda oko nas. Ti si tišina, i ti si zvuk. Ti si, i ti nijesi... ja sam, i ja nijesam... mi smo.* Upravo to je značenje sanijasa: mi smo. Tačka kada više ja nijesam odijeljen od tebe, kada ti nijesi više odvojen od mene; tačka kada su naše granice otvorene, kada smo postali prozračni - nalik dva oblaka koji se susreću, uzdižu, prožimaju; to je tačka gdje sve definicije bivaju besmislene, gdje podvojenost više nije realnost, gdje je samo sjedinjenje realnost. To je značenje sanijasa, inicijacije, uvođenja u tajnu, odnosa između majstora i učesnika. To je najveća ljubavna avantura na zemlji. A ta ljubavna avantura je samo priprema za to što slijedi. Ako te to odvede ka tome, dobro je. Ako te, pak, u tome spriječi, to je veoma loše.

Zašto su mladići u muslimanskom raju mnogo ružniji od ljepotica zlatnih tijela koje se nikada ne znoje, u hinduističkom raju? Tvoja osuda homoseksualizma, i ne samo u ovom izlaganju, ne izgleda baš previše milostivo.

Istina nije nikada milostiva, ili je uvijek milostiva. To sve ovisi o tebi, kako ti na to gledaš. Jedna stvar je sasvim sigurna: istina je istina - milosrdna ili ne. To se mora shvatiti.

Homoseksualnost je iznikla iz muško - dominantnog svijeta. Homoseksualnost je bolest usled muške dominacije; to nije nikako prirodni fenomen. A postoji velika vjerovatnoća da će se homoseksualnost još više razvijati - da će države, vlade i religije propovijedati homoseksualnost. Za pedeset godina ćeš to moći vidjeti, vidjećeš kako će se to ostvariti. Upravo kao što sada izvjesne vlade propovijedaju kontolu rađanja, abortus, tako će tada propovijedati homoseksualnost - jer je nepodnošljivo više širenje populacije, a homoseksualnost je način kako da se spriječi novo širenje populacije na zemlji. Prije ili kasnije, sve vlade u svijetu će dopustiti homoseksualni brak - muškarac će zasnivati brak sa muškarcem, žena sa ženom. To će se dogoditi. Već i sada se veoma mnogo ljudi odlučuje na homoseksualnost. Ta bolest je došla od muške nadmoći. Upravo kao što sam rekao neki dan, sve kulture koje su potekle od judaističke tradicije su homoseksualne: islam, hrišćanstvo, jevrejstvo. Razlog leži u tome što je judaizam jedan od najčistih muško-nadmoćnih zajednica. Oni su patili veoma dugo: oni su bili lualice, vjekovima nijesu imali svoju naciju, nijesu imali svoju zemlju. I naravno, muškarac je tako bio moćniji - on je trebao da zaštiti ženu i djecu - i društvo se sve više

okretalo oko muškarca. Samo sređena društva, gdje se stvari odvijaju normalno i gdje ima hrane u izobilju, gdje nema ratova, postaje heteroseksualno. Inače, uvijek kada je rat, stalna borba, društvo se okreće muškoj dominaciji.

Na Istoku homoseksualnost nikada nije predstavljala problem. Zapravo, bilo je tek veoma rijetko takvih slučajeva. Posebno u Indiji, homoseksualnost uopšte nije bila problem. To je bilo isključeno, o tome se čak nije ni raspravljalo. Razlog? - Ova zemlja je živjela u stalnom miru, dobrobiti i zadovoljstvu. Bilo je ratova ali Indija nije nikada ratovala od svoje volje. Neko bi došao - Indija je uvijek bila spremna da bude pobijedena: to je nije mnogo brinulo. Oni što su došli su bili homoseksualci - jersu vojske uvijek bile isključivo muške, i sve vojske su po pravilu homoseksualne. Pošto su svuda naokolo samo muškarci - gdje će oni tada upražnjavati svoju ljubavnu energiju? Oni su bili prisiljavani da se odaju homoseksualnosti. Zato su sve zemlje, koje su bile stalno u ratu, postale homoseksualne ili muško-orjentisane zajednice. - Na primjer, manastiri: budistički manastiri, džainistički manastiri, katolički manastiri, svi oni postaju pogodno mjesto za razvijanje homoseksualnosti jer je tamo samo muškarcima dozvoljen pristup. To još nije sasvim istraženo, ali ako se dublje u to pogleda, uvijek se moglo uvidjeti da kada su muškarci sami, homoseksualnost se ostvaruje. Isto to se događa i u svijetu žena, jer je takozvani pokret za oslobođenje žene prva stvar u svijetu koja je ženski orjentisana i koja samo na žene računa. Tako se lezbejstvo dogodilo. Onda kada su žene zajedno, i protiv muškaraca, gdje će one usmjeriti svoju ljubavnu energiju? Muškarac im je neprijatelj: one moraju da vole žene. Dakle, i homoseksualnost i lezbejstvo je u usponu: to su jednostavne činjenice. Još nekoliko stvari moraju biti shvaćene: ja nijesam ništa rekao protiv homoseksualnosti - jer znam da postoje i homoseksualci i ovdje. Ako vi nijeste zainteresovani za neke više mogućnosti, homoseksualnost, kao i heteroseksualnost, je u redu. Nema u tome nekog većeg problema. Ako je to samo pitanje seksualnog ostvarenja, homoseksualnost je dobra koliko i heteroseksualnost. Ali ako si ti zainteresovan za uzvišeniji rast i razvoj, tada ćeš ti biti u nevolji.

Svako dijete je rođeno kao masturbant, jer ono prvo uči da voli sebe. To je jedini prirodan put. On ne poznaje nikog drugog, on se igra samo sa svojim tijelom. Svako novorođeno dijete je rođeno kao masturbant: to je njegova prva ljubav. Drugi stupanj njegovog razvoja je taj da on postaje homoseksualan - to je prirodno. On je volio samo sebe na tom nivou razvoja: ako je dječak, sigurno je da će voljeti nekog drugog dječaka - njegova ljubav se širi. Djevojčice su tada još veoma daleko, sasvim druga vrsta životinje. On voli sebe - tako je jednostavnije da voli i druge dječake. Djevojčice vole sebe - za njih je jednostavnije i lakše da vole svoje drugarice; dječaci su za njih još svijet sa strane. To je drugi korak, *prirodni* korak: masturbantstvo, a onda homoseksualnost.

Tada se pojavljuje treći proces, treći talas u kojem ti počinješ da voliš suprotni pol. Muškarac i žena su polariteti, a kada se te krajnosti susretnu tada je to izazov. Da, naravno, postoji konflikt - a taj konflikt je izvjesni izazov. Homoseksualna ljubavna avantura može biti više praktičnija, istina, jer u njoj ne može biti više sukobljavanja i konflikata. Oboje su istovjetni: oni dobro poznaju jedan drugog, poznaju svoje puteve i svoje umove. Tu ne postoji polariteta, razlike - a ako nema razlika tu i nema konflikata, ali nema ni razvoja. Sa tim polaritetom se konflikt stvara, izazov - izdići se i upoznati jedno drugo, prozreti i shvatiti ono drugo. A to je i strana duhovnog rasta da muškarac shvati ženu i da žena upozna muškarca.

Zašto kažem da je to strana duhovnog razvoja? Upravo neki dan, ja sam vam rekao da u posljednjem trenutku, u šestoj čakri - *ajna* čakri - pojedinci trebaju da se astanu sa svojim suprotnim polom, da se dogodi jedan moćan susret između muškarca i žene. Ti si takođe unutar sebe izdijeljen u dva dijela: muški i ženski. Ako se ti ne možeš susresti sa ženom u svojem svakodnevnom životu, ti se nećeš ni suočiti sa prostorom u sebi koji je više otvoren prema ženi, koji je ženstveniji. Ako ti ne možeš voljeti drugog koji je spolja, kako ćeš onda moći voljeti onog drugog koji je unutar tebe, tada će biti nemoguće da stvoriš prostor ljubavi za druge unutar sebe. Muškarac nije samo muškarac, on je dovoljnom mjerom i žena. On je rođen iz susretanja muškarca i žene, on je podjednako i muško i žensko. A sa vrhunskim unutarnjim susretom, sa ujedinjenjem, moguća je unutarnja alhemija.

Onda kada se muškarac zaljubi u neku ženu on je sa tim nešto i naučio. A kada se muškarac zaljubi u muškarca, on ne može ništa naučiti. Kada žena bude zaljubljena u muškarca, ona može nešto naučiti - nešto od nepoznatog, nešto suprotno, nešto sasvim drugo. Muškarac i žena u ljubavi znači da je desna hemisfera u ljubavi sa lijevom hemisferom. Zato, ako si zainteresovan za spiritualni razvoj tada ti treba da izrasteš iz homoseksualne ljubavi u heteroseksualnu ljubav. Ako nijesi zainteresovan za duhovni razvoj tada ništa nema lošeg u tome. Ti možeš ostati heteroseksualan ili homoseksualan, to je svejedno. Mislim da sam to razjasnio. Ako nijesi zainteresovan za spiritualni rast, tada nema problema. Ja nijesam načelno protiv homoseksualnosti, ja nijesam protiv ničega. To je tvoj život - ti to moraš odlučiti; ko sam ja da ti nešto namećem? Ja samo stavljam činjenicu na vidjelo, da tvoje unutarnje biće to uvidi, da uvidi da je susretanje sa suprotnim potrebno: zato budi spreman za taj susret. A spremnost se stvara u ljubavi sa suprotnim.

Što budeš više shvatao ženu i muškarca unutar sebe, ti ćeš tako više imati razumijevanja za unutarnje suprotnosti. I jednoga dana, unutar šestog centra tvog bića - što se u jogi naziva *ajna* čakra, a što sam ja nazvao juče "nadsvijest" - ti ćeš dobiti povratno obavještenje da tvoje

razumijevanje muškarca i žene može veoma pomoći. Tu se susreću intuicija i logika, imaginacija i moć, susreću se inicijativa i receptivnost. Ti ćeš to lako prepoznati. Ti si naučio kretanje u spoljnjem svijetu - sada to možeš iskoristiti za tvoju unutarnju alhemiju. Zato dopusti da ponovim. Postoji ovdje mnogo homoseksualaca, a i mnogo lezbejki, a to je i prirodno jer ovdje ima puno Jevreja. A na neki način postoji i izvjesna veza zašto su oni ovdje, zašto su oni privučeni mojom pojavom; postoji neki razlog za to. Homoseksualci i lezbejke, ta vrsta ljudi, su uvijek bili veoma inventivni ljudi ... zapravo, oni su i izmislili homoseksualnost. Oni su uvijek bili revolucionarni, nikada prosječni. Oni su i otkrili novi način u svom seksualnom životu. Mm? - oni su suprotstavili prirodi, udaljili su se od prirode. Oni su inventivni ljudi, oni nijesu tradicionalisti. Odatle je ta činjenica da sve više homoseksualaca dolazi k meni jer nalaze da sve što ja govorim izgleda netradicionalno, samo veoma revolucionarni umovi mogu doći ovdje; ali tu može biti i nevolja. Ti bivaš privučen mnome usled mojeg učenja koje je netradicionalno, koje je buntovno; ti zbog toga bivaš privučen. Moje učenje je buntovno, moje učenje je nesvakidašnje, ali ja ne mogu podržavati nijednu laž. Ja ne mogu reći da je tvoja homoseksualnost takva kakva jeste. Ja to ne mogu podržati ... a ako si ti stvarno revolucionaran, pokušaj da pronađeš put iz toga.

Pođi u prirodu i osmotri. Životinje bivaju homoseksualne samo onda kada se dovedu u neku čudnu situaciju, inače ne. U zoološkom vrtu životinje postaju homoseksualne, u prirodi ne. U prirodi se oni uvijek ponašaju prirodno, heteroseksualno. U zoološkom vrtu se oni počnu ponašati neprirodno, homoseksualno, jer ne mogu pronaći ženku, ili ženka ne može pronaći mužjaka. To je jedan neprirodan uslov, jedan izvještačeni i nepravedni uslov bitisanja.

Čovjek se, takođe, okreće homoseksualnosti kada je u nekoj neprirodnoj situaciji. To nije prirodno - a zbog toga se i mnogi drugi ljudi u svijetu izopače jer je sva ljudska vrsta u nekoj neprirodnoj situaciji danas; nikada nije bilo tako neprirodnih okolnosti. Sve je izvještačeno. Mi smo otišli mnogo daleko od prirode u svakom pogledu, tako smo se udaljili i od prirodne seksualnosti. Sve je povezano i u izvjesnom prožimanju. Ti živiš u dehumanizovanoj kući, služiš se vještačkim mehanizmima, živiš u jednom izvještačenom svijetu - asfaltni putevi, tehnologija - sve je vještačko. I prirodno je da će se i tvoja seksualna energija početi izopačeno ispoljavati.

Čovjek živi u zoološkom vrtu, to nije humano društvo jer nije ni prirodno. Odatle je seksualnost postala sve više izopačena, pronašla je perverzni put - a ja to mogu i razumjeti. Što je taj čovjek bivao inteligentniji on je pronalazio nove načine opstanaka; a homoseksualnost je bila novi put - tako suprotan prirodi; jedna invencija, otkriće sa kojim se muškarac može obratiti muškarcu, sa kojim žena može opštiti sa ženom.

Postoje neki ljudi koji su u tome još i dalje otišli. Oni bi opštiti sa lutkama. Počele su se proizvoditi specijalne lutke sa kojima možeš imati seks. To je bio znatni napredak u tom smislu - i mnogo praktičniji način. Svakog trena je možeš smotati u torbu i odnijeti gdje god želiš. Homoseksualnost je tako postala mnogo praktičnija i jednostavnija od heteroseksualnosti jer je pristup tome bio isti, jezik je bio isti. Ali pogodnosti nijesu sami cilj; cilj je razvoj. Razvoj se uvijek ostvaruje kroz nepraktičnosti, kroz nelagodnosti. Rast se uvijek odvija kroz bol, kroz izazov. Ako si zainteresovan za duhovni razvoj, bolje je da se okreneš heteroseksualnosti. Ako, pak, nijesi zainteresovan za to, onda tu nema problema. Ako želiš da odeš iza svega toga, ako stvarno želiš da pronađeš svoje najdublje biće, unutarnji prostor, tada će heteroseksualnost biti od pomoći. Upravo kao kada sam ti rekao da je prvi korak u rastu čovjeka masturbacija; drugi korak se nameće kao homoseksualnost; treći korak bi bio heteroseksualnost, a četvrti bi bio aseksualnost - to je stanje *brahmacharya*, stanje celibata. I tek kada dospiješ do tog četvrtog koraka, ti ćeš biti u stanju da pronikneš u najdublju suštinu svog bića - drugačije nije moguće.

Osoba koja masturbira ostaje na nivou djeteta, koja je homoseksualna ostaje u sferi mladalaštva, a koja je heteroseksualna biva animalna. Svi ti nivoi se moraju proći. Nemoj se zadržavati duže ni u kojem stadijumu. A ja vam ne zabranjujem, ja vam ništa ne zabranjujem, uvijek to imaj na umu. Ponekada mi neki homoseksualac dođe i kaže: "Ali, Osho, mi osjećamo da je to dobro za nas". Ja im na to kažem: "U redu. Ako se tako dobro osjećate, to je vaš život. Ko sam je da vam to zabranjujem, i zašto? Zašto bih vam to branio? To je vaš život; ako odlučite da živite tako, dobro. Živite tako sa svim mojim blagoslovima". Ali meni je žao, duboko mi je žao, jer će njihov rast tako biti ograničen i prekinut, žao mi je što nikada neće saznati koje sve velike mogućnosti oni nose u sebi.

Seks nije samo jedna obična stvar. To je jedna od najbitnijih stvari u tvom životu. Zato pojedinci ne smiju biti tako nesvjesni kada je to u pitanju. To je utemeljenje tvog bića: ti si rođen putem seksa, tvoja mladost je prošla kroz seks, kroz seks je pročeta tvoja ljubav, a i tvoja smrt će se dogoditi kroz seks. Tvoj čitav život je samo jedna seksualna avantura. Svi morate biti veoma svjesni i pažljivi u odluci što ćete uraditi sa svojom seksualnom energijom.

*

Osho, tvoje ideje izgledaju luckaste!

Hvala ti na komplimentu. One ne izgledaju luckaste, one *su* luckaste. Ali to je i jedini način na koji se Bog može ispoljiti. Božji put je luckast. Ako ti riječ "luckast" ne izgleda baš prikladna, ti se možeš poslužiti riječju

"Božji put je čudastven" - to bi značilo isto. Ako se pravilno prevede riječ čudesno ona će značiti ludo. Bog nije logičar - on samo može biti pjevač, pjesnik. Njegov put je luckast. Njegov put nije sličan magistrali, to je više nalik tragovima stopala u pustinji - cik cak. Prateći tragove u pijesku ti možeš lako zalutati; sloboda je netaknuta. Na magistralama ti ne možeš nikako zalutati: sloboda tu nije dopuštena - svi ti putokazi svugdje pored puta, oni će te spriječiti da odlutaš.

Bog je lud, istina je ludost jer je tako prostrana i neuhvatljiva, ona se ne može smjestiti u neki silogizam, u logični izraz. Ti to možeš pjevati, ti o tome možeš pjesme pisati, ali ne možeš o tome debatisati. Onda kada počneš da o tome raspravljaš, ti već odmah tada uspijevaš da to krivotvoriš. Ti to možeš plesati ali ne možeš od toga stvoriti neku dogmu. Da, ti si sasvim u pravu. Moje ideje su luckaste jer one i nijesu *moje* ideje. Ja samo dopuštam sebi da budem jedan šuplji bambus u koji Bog svira svoju pjesmu, ja mu prepuštam potpunu slobodu. Ja nikako ne zauz imam stav prosuđivanja. Ja mu nikada ne kažem: Nemoj pjevati tu pjesmu, izgledaće ludo. Ja mu samo kažem: U redu, ako želiš da pjevaš to, pjevaj. Ako je to suludo, suludo je.

Čuo sam jednu istinitu priču, kažu da je od Frimana Dajrona.

"Prije nekoliko mjeseci Verner Heinsberg i Wolfgang Pouli su povjerovali da su postigli korak naprijed u istraživanju teorije elementarnih čestica". Obojica su veoma poznati u svijetu nauke. Dvojica naučnika koji su u svijetu nauke dili jedni od najvećih imena svih vremena, došli su do zaključka da su se suočili sa osnovnom teorijom kako da objasne strukturu elemenata.

"Dogodilo se da je Pouli morao proći kroz Njujork i tom prilikom održati jedno predavanje na istu temu. Želio je objasniti auditorijumu nove ideje koje su otkrili. Među prisutnim je bio i ne manje poznati naučnik Neils Bohr. Pouli je iznosio svoje ideje tokom jednog časa i nastojao da kritikuje ranije otkriće koje su donijele generacije mladih naučnika. Na kraju je bio pozvan i Neil Bohr da iznese svoje mišljenje u vezi tog predavanja. On je rekao: "Mi se slažemo da je tvoja ideja luckasta, Pouli. Pitanje koje nas razdvaja je to da li je to dovoljno ludo da ima šansu da bude ispravno. Moj osjećaj je da to nije dovoljno luckasto".

Eto tako stvari stvarno stoje. Jedna veoma razborita teorije ne može biti ispravna jer će te razborite teorije biti ljudske. Biće veoma ograničene. Samo neka luda ideja ima mogućnost da bude ispravna, jer nešto što je suludo znači i da je neograničeno ljudskom prirodom, da može prevazići ljudske limite. Luckasta ideja znači ono što ne može biti poistovječeno sa ljudskom logikom, luckasto znači ono što je van mogućnosti tvoje razumijevanja. Da, Niels Bohr je bio u pravu. Dopustite da to ponovim: "Mi se slažemo da je tvoja ideja luckasta Pouli. Pitanje koje nas razdvaja

je to da li je to dovoljno ludo da ima šansu da bude ispravno. Moj osjećaj je da to nije dovoljno luckasto".

Ako pogledate savremeni svijet fizike, bićete veoma iznenađeni. Sve te stare ideje su prevaziđene; vrijeme Darvina, Njutna, Edisona je prošlo. Istina je provaljena, istražena - po Ajnštajnu, Heisenbergu, Puliju, Neils Bohru, Planku - i ona sada više izgleda kao metafizika, sve više liči na poeziju i sve manje teorijskom tekstu. Što su više naučnici zalazili u svijet fizike, sve više su bili začuđeni pred činjenicom da je naša logika upravo irelevantna. Realnost je nešto više od naše logike. To je daleko više od našeg logičkog poimanja. Naša logika je tek jedan mali dio terena koji smo mi razjasnili i sa čime smo rasčistili, a realnost je upravo jedna ogromna džungla beskonačnosti.

Da, ti si u pravu: moje ideje su veoma lude jer one i nijesu moje ideje. Da su one samo moje bilo bi mogućnosti da ih ja učinim znatno logičnijim. To ne bi bilo puno teško. Ja bih odbacio onaj dio koji bi izgledao nelogično i ispoljio samo ono što je logično. Ja mogu ostati dosljedan, ja mogu postaviti veoma razumnu filozofiju. To uopšte nije teško - zapravo, to bi bilo znatno lakše. Ali ja nijesam zabrinut za dosljednost. Ja uopšte nijesam zainteresovan za logiku, ja sam samo zainteresovan za istinu. A ako je ta istina luckasta, i ja sam luckast. Ako je ta istina suluda, i ja sam sulud. I dopustite da ta stvar bude zapamćena od svih vas, jer je moj jedini napor ovdje da vi opuštено shvatite tu činjenicu, da vas malo opustim kako biste i vi mogli postati malko luckasti, da vam pomognem da se opustite, da vam pomognem da se oslobodite grča uma tako da stanje ne-uma može prodrijeti u vas; da stavim ljudsko po strani kako bi božansko dobilo šansu da dopre do tvog bića. Zato nemoj zapadati u stare prevelike razboritosti. Istina nije tako jasna i razložna, ne može takva ni biti. Istina je tako široka, ona posjeduje sve kontradiktornosti. To je ta luckastost.

Rečeno je da je Aristotel običavao da kaže kako je Bog matematičar. Na vratima njegove akademije je pisalo: "Oni koji ne poznaju matematiku ne trebaju da dolaze, neće im se dopustiti da ovdje uđu." Ja ne mogu pojmiti što to matematičari imaju sa Bogom, što oni mogu raditi sa Bogom, što mogu učiniti sa realnošću. Ako bih stavio neki znak na kapiji Osho internacionalne komune, bilo bi to: "Oni koji nijesu dovoljno luckasti ne trebaju da uđu unutra".

Bog je lud. Ako ste spremni da budete malo luckasti, samo tada postoji mogućnosti da bude nekog kontakta između tebe i beskraj. To tako treba da bude. Kada se sav okean slije u jednu kap, tada kap pomahnita. Kada se beskraj smjesti u krajnost, kako onda ta krajnost može ostati ravnodušna i razborita? Ona mora poluditi. Stari mistici su uvijek to nazivali "božanskim ludilom". A sve meditacije su samo jedan pristup ka

božanskom ludilu. Ne ograničavaj se ljudskom razboritošću. Bolje je biti lud u božanskom smislu, nego biti razborit na ljudski način. Ja sam lud.

Voljeni Osho, možeš li nam pojasniti Anitino predavanje i njeno uzimanje tvog sanijasa?

To je istina. Anita predaja je bila tako potpuna da sada ja mogu djelovati pomoću nje. Nauči to od nje, primi taj duh predavanja od nje, nauči kako se predaje. Ona je novi sanijasin ali se za samo par dana toliko duboko predala... Zapravo, prvog dana je došla i ja sam pogledao u njene oči i vidio njenu potpunu predaju. Tog dana ona više nije bila nova za mene - postala je jedan stari kompanjon. Ti možeš mnogo puta osjetiti kada te ona uvodi u sufi ples da se ja nalazim tu negdje okolo. Ako si prepušten, ako si se potpuno predao, ako tvoja ljubav nije uslovljena, to će se dogoditi i tebi što se sa njom dogodilo. To se dogodilo i mnogim drugim sanijasinima. Mnogi voditelji grupa su to često osjećali: što su se više predavali to su više i osjećali da ja djelujem kroz njih. Njihove opterećenosti je bilo manje, njihova tjeskoba bi nestajala; oni su to mogli ostavljati meni, mogli su mi vjerovati. I kada su vjerovali, mnoge stvari koje su željeli da se dogode tada su se događale. Mnoge stvari koje si želio da se dogode, a koje se nijesu mogle dogoditi, sada su se počele ostvarivati. Ti si postao posrednik. Svi moji sanijasini, malo po malo, prije ili kasnije, dolaze do tačke kada mi dopuštaju da djelujem pomoću njih.

Ja nikuda ne idem. Čak nikada ne idem ni iz svoje sobe. Ja ću vas slati na najudaljenija mjesta ove planete: vi ćete biti moji ambasadori, vi ćete djelovati umjesto mene. Ja ću gledati vašim očima, i ja ću govoriti vašim ustima, dodirivaću ljude vašim rukama i voljeće vašom ljubavlju: budi pripreman za to.

Tvoje pitanje je u redu. Anita je iščezla. Ona mi je prepustila sav svoj prostor bića.

Kada sam razmišljala da postanem tvoj sanijasin bila sam veoma zabrinuta kako će se pojaviti pred svojim starij prijateljima u novom izdanju. Ja se zaista bojim da budem po strani iz ovog svakodnevnog svijeta, posebno što sam neudata i nemam supruga sa kojim bi to mogla podijeliti. Da li to znači da još nijesam spremna da ti se predam i budem tvoj sanijasin?

Ne, to ne znači da nijesi spremna da postaneš moj sanijasin i da mi se predaš. Ti si spremna za to - odatle i to tvoje pitanje. A takvo pitanje se

nameće svima. To je jedan opasan korak u životu: to zalazi u prostor nepoznatog. Strah je tu sasvim prirodna stvar, tjeskobnost je prirodna posljedica. Pojedinaac se tu koleba. Stari način života sada izgleda prigodniji - stari prijatelji, stari odnosi - osoba je na to navikla. Sada će se ponovo dogoditi da se prilagođavate nesviknutim stvarima. Um je uvijek uplašen od nesviknutih stvari: um je uvijek uplašen od stvari koje mu ne izgledaju poznato. Um je uvijek uplašen da se udaljava od odomaćenih okolnosti, od pogodnosti, od ustaljenosti.

Ne, ti si spremna - ukoliko ti se to pitanje pojavilo. I sada ti više ne možeš pobjeći jer sve više osjećaš da ti je moje prijateljstvo vrijednije od svojih starih prijateljstava. A ja ću te obilaziti, neću te ostaviti samu. Bilo gdje da se budeš kretala, ja ću biti nalik sjenki uz tebe. A ubrzo će usporedbe biti tu - da li ćeš odabrati staro ili novo. Novo se već rodilo u tebi. Ubrzo ćeš to moći i vidjeti - sada je pitanje da li ćeš napustiti mene ili stare poznate i lagodne strukture života. Biće ti veoma teško da me ostaviš. Ubrzo ćeš to otkriti. Prvo treba da se zaljubiš u mene, i tada izbor neće biti težak. Ti si spremna za to... a strah je prirodan. Ali mi dopusti da ti kažem nekoliko stvari: prvo, ako ti stvarno imaš prijatelje, i ti ih nazivaš starij prijateljima, oni će te shvatiti. Ako te oni ne budu mogli shvatiti, ako ne budu mogli razumjeti tvoje promjene, oni ti nijesu prijatelji, oni nijesu uopšte stari dobri prijatelji. Prijateljstvo uvijek dopušta prostor za nešto drugo. Inače, takvo prijateljstvo nije pravo, to je lažno prijateljstvo: to može biti samo poznanstvo - to nije vrijedno brige.

Ti kažeš: "Ja se stvarno bojim da budem po strani iz ovog svakodnevnog svijeta". Svi su po strani; bilo koliko da se pretvaraš, ti ostaješ po strani. Dok osoba ne uđe u Boga, ona ostaje po strani od egzistencije. Mi se pretvaramo, mi pokušavamo da stvorimo neku malu oazu prijateljstava - prijatelji, poslovni prijatelji, djeca, muž, žena - i mi se pokušavamo sakriti iza svih tih stvari. Ali smrt dođe i sve uništi, i iznenada mi ostajemo razgolićeni u našoj postranici. Ne, u ovakvom svijetu vi ne možete biti uključeni sve dok ne uđete u Boga. Ovaj svijet pripada Bogu. Samo ako pripadaš Bogu možeš biti dio ove egzistencije - drugačije ne. Ovo drveće će ostati strano za tebe, a to će isto biti i sa pticama, suncem, mjesecom, pijeskom i sa kišom. Sve će ti biti strano i daleko dok ne napraviš kontakt sa božanskim. Sa tim kontaktom se mijenja čitavi kvalitet života. Moja sugestija je da si ti već čovjek po strani - svi su takvi. Postajući sanijasin ti ćeš preduzeti izvjesne korake da se približiš suštini, da budeš u središtu, da više ne budeš na periferiji.

A ti još i kažeš: "Posebno što sam neudata i nemam supruga sa kojim bih to mogla podijeliti". To je stvarno smiješno, jer mi ljudi dolaze sa riječima ... supruga kaže: "Pošto moj muž - on to neće shvatiti, zbog toga ja ne mogu uzeti sanijas", Kada suprug dođe, on kaže: "Ja želim da uzmem sanijas ali ... zbog moje žene: ja nijesam sam. Sada si sama, niko te u tome ne može

spriječiti, niko te ne može pogrešno shvatiti. Ti kažeš: "Posebno što sam neudata ..." Nemoj se truditi da tražiš ispriku. Um je veoma lukav u nalaženju isprika, um je kukavica. Dopusti mi da ti ispričam jednu priču, jednu divnu priču: nastoj da duboko uroniš u to ...

Jednom je živio jedan veliki kralj koji je zatražio od svoga savjetnika da mu pronade dovoljno hrabrog čovjeka za jednu veoma opasnu misiju. Posle dugog traganja savjetnik je doveo četiri čovjeka pred svog gospodara. Kralj, željeći da odabere jednog od te četvorice, naredi savjetniku da sačini test.

Kralj, savjetnik i ta četiri čovjeka su tada otišla do ivice prostranog polja na čijem drugom kraju je bila jedna štala. Savjetnik im dade instrukcije da trebaju da pređu preko polja i da donesu iz štale to što tamo nađu.

Prvi čovjek krenu kroz polje. Iznenada počеше munje da udaraju, da blješti svugdje okolo, gromovi da grme, zemlja da se tresе. Čovjek počе oklijevati. Bio je ukočen. Kako je grom jače udarao on se sve više plašio. Drugi čovjek je zagazio u polje i počеo da ga prelazi. U tom trenutku je grom udario još jače kao da je nastupila prava oluja. I taj čovjek je morao odustati negdje oko polovine polja. Treći čovjek stupi odlučno i uporno i pređe tu dvojicu. No, tada se nebo otvori, zemlja počе pucati i sama štala se zatrese i ispuca.

Četvrti čovjek krenu sasvim polako. On osjeti čvrsto tlo pod nogama. Lice mu je bilo bijelo od straha. Ali je bio znatno više uplašen od toga što će drugi govoriti kako se on boji. Polako je prošao prvog čovjeka i nastavio da hrabri sebe. Korak po korak je činio i već došao i do drugog čovjeka govoreći sebi: "Još sam sasvim dobro". Malo po malo je tako smanjio udaljenost između njega i onog trećeg čovjeka, dok su munje sve žešće udarale. Kada je prošao i ovog trećeg, ponovo hrabreći sebe reče: "Još sam sasvim dobro. Ništa mi se nije dogodilo, mogu ići još dalje". I tako, malo po malo, metar po metar, on se dovuče do te štale. Na kraju je stigao: i prije no što će dotaći kvaku, on reče: "Još sam dobro. Mogu ići još malo dalje". Tada stavi ruku na kvaku.

U tom trenutku prestade grmljava, zemlja se umiri i sunce počе sijati. Čovjek je bio zapanjen. Iz štale je dopirao neki zvuk nalik žvakanju. Na trenutak on pomisli da je možda u pitanju neki trik. Tada pomisli: "Ja sam još dobro" i otvori vrata. Unutra je vidio jednog velikog bijelog konja kako jede sijeno. Pored konja je bila jahaća oprema. Čovjek tada osedla konja, pojaha ga i dođe pred kralja i reče:

"Spreman sam, gospodaru".

"Kako se osjećaš?" upita ga kralj.

"Ja sam još sasvim dobro", reče čovjek.

Ti si spremna za sanijas. Vjerovala ti meni ili ne, ti si sasvim spremna za sanijas. Odatle proističe tvoje takvo pitanje, odatle je i tvoj strah. Kod

onih koji nijesu spremni, strah se nikada ne pojavljuje. Oni koji su spremni počinju da drhću jer im se ukazuje mogućnost promjena. Ti si me čula: tvoje srce je već poneseno. Sada se kreći korak po korak, polagano - ali se kreći. I ti ćeš zaključiti dok se budeš kretala: "Još sam sasvim dobro". Ti ćeš ići da to nađeš - do samog kraja, sve više i više: ti ćeš pronaći da si postala unutarnji promatrač ove nevjerovatno lijepe egzistencije.

A ja ti obećavam, ti ćeš imati još bolje prijatelje, imaćeš još bolje ljubavnike, imaćeš tako još bolje veze - jer čovjek koji je spreman da uđe u nepoznato, prirodno je da se kreće ka ljubavi ... jer je ljubav tvar koju je univerzum stvorio. Sanijas nije ništa drugo do učenje puta ljubavi. Bog je drugo ime ljubavi. A sanijas je spremnost da se nestane u taj ljubavni univerzum. Strah je tu prisutan jer to izgleda nalik smrti. Sanijas je samoubistvo, smrt: tvoja prošlost je uništena - ali samo tada je novo rođeno. Kada nestaneš, tada dopuštaš da se Bog pojavi. Ne postoji drugog načina za to.

TVOJE JEZERO ODRAŽAVA SVJETLOST
BOŽANSKOG MJESECA

5

III. 9 sil santosh sada samadrishti

*On, koji je krotak i spokojan,
koji ima jedinstva viziju,
čiji um je prožet punoćom
prihvatanja i mirom;*

*On, koji je vidio Njega i dotakao ga,
on je oslobođen svih strahova i nevolja
Za njega je vječna misao Božja
nalik sandalovom ulju razmazanom po tijelu,
ništa mu drugo nije užitak.*

*Njegov rad i njegov odmor su ispunjeni muzikom:
on se preliva u sjaju ljubavi.*

*Kabir reče: "Dotakni Njegovo stopalo,
dotakni onog koji je sjedinjen i nedjeljiv,
nepromjenljiv i smiren;
koji ispunjava radošću sve lađe do vrha,
i koji je uobličan u ljubavi.*

III. 13. sadh sangat pitam

*Kreni ka dobrom društvu,
gdje je Voljeni smjestio svoje prebivalište;
uzmi odatle sve misli, ljubav i uputstva.*

*Neka taj skup sagori do pepela,
tu gdje se Njegovo Ime ne pominje!
Kaži mi, kako si mogao održati vjenčani pir,
ako mladoženje tu nije bilo?*

*Ne kolebaj se više, misli samo na Voljenog;
ne stavlaj svoje srce pred drugim bogovima,
nema smisla štovati druge majstore.*

Kabir reče: "Tako ti nikada nećeš naći Voljenog!"

ČOVJEK JE ROĐEN BUDAN, a onda je zaspao. Čovjek se rodio sjedinjen, a onda se izdijelio. Čovjek se rodio kao individua, a onda se uspavao i usnio kako je u masi. U tome je sav problem, sav posao, sav izazov života. To se mora shvatiti. To je traganje: mi tragamo za onim što smo u početku bili. Tražimo ono što smo zapravo mi. Tražimo ono što nijesmo nikada izgubili, samo zaboravili; samo smo postali zaboravni. Možda je to i zaboravno, možda smo i zbog toga postali zaboravni.

Isus je rekao: Dok ne postaneš ponovo nalik djetetu, nećeš moći ući u kraljevstvo Božje. Njegovo ukazivanje je sasvim jasno. Dok se ne vratiš prapočetku, dok se ne okreneš ponovo pravom svom izvoru ... Jedne je noći namjernik upitao Isusa: "Što treba da uradim da bih spoznao Boga?" Isus je na to odgovorio: "Dok se ponovo ne rodiš, ti ga nećeš moći upoznati". Pojedinac se mora vratiti ka prapočetnom prostoru, tamo gdje smo svi mi bili prije no smo se rodili.

Legenda kaže kako Isus nije htio učiti azbuku, slova. On nije dopuštao učitelju da ga uči slovo beta, drugo slovo u pismu, sve dok mu učitelj ne bi do tančina objasnio prvo slovo, alfu. I naravno, učitelji to nijesu mogli objasniti. Broj jedan je broj na kojem aritmetika počiva, broj jedan je broj na kome počiva svaka individua, na kome počiva čitav univerzum, koncept Boga i stvarnosti. A dijete Isus je bilo uporno: "Dok mi ne objasnite što znači broj jedan, ja ne pristajem da učim naredna slova. Prvo mi recite što je alfa. Tek tada ću biti spreman da pređem na drugo slovo - betu". I pošto mu to nijesu mogli objasniti on je odbio da više ide u školu.

Ni ovo, kao ni mnogo drugog, nije zabilježeno u hrišćanskom jevanđelju. Ovo je jedna od najstarijih priča esenske tradicije. Ova priča je bila prenošena vjekovima sa Majstora na učenike. To je jedna od najznačajnijih priča o Isusu: njegovo insistiranje da se prvo mora naučiti broj jedan jer je to u osnovi svega.

Kada si se probudio bio si sjedinjen, jedan. Kada si se uspavao, postao si raznolik, moštvo je tada dospjelo do tebe. Da li si to ikada primijetio? - da u snu glumiš mnoge uloge istovremeno. A ujutro kada se probudiš bivaš ponovo jedan. U snu si sanjar, ti si sanjano; ti si tada upravitelj snova, ti si glumac, ti si ta priča, ti si pozornica, i ti si publika. Ti bivaš mnoštvo, postaješ razlučen, postaješ svjetina. U snu, ti više nijesi sjedinjen. Kada se probudiš sve to ponovo biva sjedinjeno u jedno. Hindusi ovaj sav svijet nazivaju zemlja snova - maja. Mi smo uspavani. Zato je

traganje za jedinstvom ili za svjesnošću sve jedno; jer biti svjestan ti bivaš sjedinjen - ili, biti sjedinjen je isto što i biti svjestan.

Sada mi dopustite da vam objasnim kako smo mi na mnogo načina, na hiljade načina, tragali za jedinstvom. Dijete je rođeno. Njegova prva funkcija u svijetu je hranjenje; njegova prva funkcija u svijetu da apsorbuje materiju. Traganje je započelo: materija traži da sretne materiju. Materija ima potrebu za jednim organskim jedinstvom sa drugom materijom: materija je privučena drugom materijom. To je prva ljubav - hrana. Hrana daje prvo zadovoljstvo djetetu. Kada ste zadovoljni posle nekog dobrog obroka ili posle ispijanja vode, to zadovoljstvo je osjećanje jedinstva: materija je spolja bila apsorbovana od iznutra, unutarne i spoljne se srelo. To susretanje nije tako duboko - i ne može biti, to je samo materija, to je veoma površno ali je ipak prisutno. Hindusi to nazivaju prva čakra, *muladhar*. Mnogi ljudi žive u toj prvoj čakri. Oni samo nastoje da jedu i da se prazne. Njihov čitavi život se sastoji u tome da unose materiju i da tu materiju potom izbacuju; njihov život je veoma mehaničan. To je veoma plitko - tek samo jedan mali tunel. *Muladhar* je tek jedan mali otvor u tvom biću odakle svjetlost dopire do tebe, i odakle ti ulaziš u egzistenciju. Majmanji mogući otvor je *muladhar* - prvi centar. Taj centar djeluje jer dijete mora da opstane; ono prvo mora da uzima hranu, inače bi umrlo. To je razina opstanka - ali pojedinac neće živjeti samo za hranu. Ako ti živiš samo da bi jeo, ti tada uopšte i ne živiš. Ti tada samo čekaš na smrt. Tako si odabrao tek jedno malo zadovoljstvo, jedno tako uobičajeno zadovoljstvo - samo golicanje, i ti ćeš i završiti sa tim malim zadovoljstvom. A nevjerovatno velike mogućnosti te okružuju ...

Pogledaj samo svoj život. Ako si previše privučen hranom, nastoj da budeš nešto svjesniji. To je tek prvo traganje prema sjedinjenju. Sada čak i naučnici, neki luckasti fizičari, tvrde da su atomi sjedinjeni iz ljubavi. Riječ "ljubav" ne izgleda dobra za upotrebu, ona izgleda antropomorfnog: ali već danas nekoliko hrabrih fizičara govore da to objašnjava nešto. A to se tako mora i prihvatiti jer za to još ne postoji drugo objašnjenje. Zašto su elektroni, protoni i neutroni zajedno? Tu mora da postoji određena vrsta spoja, neko privlačenje. Mora da postoji neko jedinstvo, mora da se odvija tu neka ljubavna avantura - na nižem nivou, ali mora da postoji neka ljubavna avantura - inače, zašto se oni ne bi razišli? Vi to možete nazvati i gravitacija, možete to shvatiti kao magnetizam, možete to zvati elektro-polje, ili bilo kako vas volja - ali ljubav izgleda kao najbolja riječ jer ona može objasniti čitavi spektar od najniže do najviše vrijednosti. Ljubav izgleda kao jedna najpogodnija riječ: čitav spektar je uključen u to. Kada jedeš, i kada si previše okupljen sa hranom, ti tada tek učiš prvu lekciju iz ljubavi - elektroni, protoni, neutroni se privlače; tvoje tijelo privlače drugu materiju koja je izvana. Naravno, tu postoje izvjesna zadovoljenja jer uvijek kada je u pitanju neko sjedinjavanje tada je prisutno i zadovoljstvo, tu postoji zadovoljenje - ali to je veoma nisko

zadovoljenje, najniže. Pojedinac mora naučiti da se otisne iza toga. Odatle sva religiozna učenja preporučuju gladovanje.

Gladovanje, u tom smislu, ne znači skapavanje, gladovanje ne znači da treba da ubijaš svoje tijelo, da treba da budeš destruktivan prema sebi, ne. Gladovanje samo znači: daj sebi samo onoliko koliko ti je stvarno potrebno, tako da bi mogao biti sposoban da pređeš na drugi plan, da budeš u prilici da možeš da uđeš u drugi centar. Ako si previše opterećen hranom, ti ćeš biti zatvoren hranom: postaćeš previše materijalan. Pojedinac ne bi smio biti previše okrenut hrani, kao i što ne bi smio biti previše opsjednut gladovanjem, takođe. Tako se ravnoteža uspostavlja. A samo kroz ravnotežu je moguć razvoj.

Drugi centar je *svadhistan*. Kada je dijete zdravo, kada je zadovoljno, njegovo tijelo je čitavo, ono počinje da se nameće. Žudnja za dominacijom se već budi kod djeteta, dijete već na tom nivou postaje nalik političaru. Ono se tada smješka ljudima jer zna ako se smješka da ljude stavlja pod svoj uticaj. On počinje plakati, vrištati, jer zna da ako to radi majka će doći da mu udovolji. Kada se jednom fizička potreba kod djeteta ispuni, ono počinje da dominira nad drugima oko sebe; u njemu se budi jedan novi poriv, jedna nova *životna* potreba: da dominira. I to je jedan novi napor da se uspostavi jedinstvo - jedinstvo između dominatora i onoga nad kojim se dominira. Uvijek kada dominiraš nad nekim, ti bivaš, na određeni način, sjedinjen sa njime. Uvijek kada ti se neko preda, ili se ti nekome predaš, to je prilika da se ostvari jedinstvo. Odatle je činjenica da svi u svijetu nastoje da dominiraju jedno nad drugim - supruge nastoje da dominiraju muževima, muševci dominiraju ženama, roditelji djecom, a i djeca dominiraju, na svojstven način, roditeljima. Čitavi svijet nastoji da dominira. Ako to možeš pravilno shvatiti, i to je, takođe, traganje za jedinstvom.

Uvijek kada pobijediš neku osobu, kada postaneš njen posjednik, ti tada apsorbuješ tu osobu u svoje biće. Njegova vitalnost je upijena, njegova životna energija je sjedinjena sa tobom. Ovo otvaranje je nešto veće od predhodnog - nešto prostraniji ulaz. A osoba koja je opsjednuta hranom je znatno zatvorenija od osobe koja je opsjednuta dominacijom, vlašću - potrebno je kretanje ka naprijed. U životu ovog drugog je nametnut određeni vid odnosa - ne baš dobrih, jer dominantna veza ne može biti baš najbolja, to počinje sa silom, agresivnošću, sa ružnim stvarima - ali je i to neka vrsta odnošenja. Političari su vrsta ljudi koji žive u tom drugom centru. Izjelica živi u prvom centru, političari žive u drugom stanju svijesti, a potom dolazi treći centar - *manipura*: muško i žensko žele da se sretnu, da se sjedine, da budu jedno. U Bibliji je napisano: Bog je stvorio Adama po svojem liku. Sada se jedna stvar mora shvatiti. Adam sada mora biti oboje, Adam sada mora biti i Adam i Eva - inače Eva nikako ne bi mogla biti stvorena iz Adamovog tijela. U

hebrejskom poimanju stvari je jasno naznačeno: Bog je stvorio biće Adam-Eva. Prvo stvoreno biće nije bilo ni muško ni žensko: bilo je oboje. To biće nije bilo ni on ni ona, to je bilo oboje: to biće je bilo jedinstvo. Samo je iz tog jedinstva bilo moguće stvoriti ženu.

Ako pitate naučnike, dijete koje raste u majčinoj utrobi prvih nekoliko mjeseci nije ni muško ni žensko: ono je oboje. Malo po malo se potom razlike stvaraju, tek nakon nekoliko mjeseci se počnu formirati određene osobine: muške ili ženske. Prva ćelija, ameba, je i muška i ženska - ona još nije podijeljena. I zato reći da je Bog stvorio Adama, nije sasvim ispravno. Moja lična sugestija je: Bog je stvorio Adam-Evu. To je za mene samo jedna riječ. Po meni je Bog prvo stvorio biće Adam - Evu, a tek kasnije ih je odvojio. Usled tog razdvajanja kod njih je uvijek veoma izražena želja za ponovnim sjedinjenjem. Zato svaki muškarac traži ženu, i svaka žena traži svog muškarca. Mi smo u stalnom traganju za suprotnim, za krajnje suprotnim. Bez onog drugog život izgleda neispunjen, bez onog drugog nam uvijek nešto nedostaje, izgleda ti kao da si samo polovina, da nijesi cio. Odakle je proisteklo toliko puno težnje za ljubavlju, za voljeti i biti voljen. To je treća čakra - *manipura*: potreba da se muško i žensko sretnu i budu jedno.

Dok je niža priroda u pitanju ovo je najviši centar. U nižim tri čakrama, seks je najviši centar. Proždrljivci se samo nagomilavaju: oni su najružniji ljudi na svijetu. Oni nikada ne dijele sa drugima - bijednici, bogataši, škrtice, eksploatatori. Nešto malo bolji od njih su političari - oni se makar odnose. Ali oni su previše opasni jer su njihove veze dominantne. Oni znaju samo jedno: ili da dominiraju ili da budu pod dominacijom. Njihov sav jezik i ophođenje je nehumano. Oni ne poznaju nikakvi humani odnos: oni samo poznaju rat, nasilje, agresiju. Oni samo znaju da budu tako dominantni da se svi okupljaju oko njih. To je radio Aleksandar Veliki, to je radio Hitler - nešto malo bolje, makar su se ispoljavali. Oni su se loše ispoljavali, ali su se barem ispoljavali. Prvi se ispoljavaju i vežu za stvari - novac, hrana, kuće, automobili. Drugi se vežu za osobe. Njihove veze još nijesu pomena vrijedne, ali i to su neke veze - neki početak, neki mali početak, veoma primitivan, - ali i dalje je to neki odnos. Treće je odnošenje putem seksa, odnošenje dvoje voljenih: pjesnici, umjetnici, slikari, oni bitišu u trećem centru - estetičari. Treći centar je najviši od najnižih centara - tu osoba počinje da dijeli sa drugima. A ako voliš neku osobu ti nikako ne možeš dominirati njome. Zapamti to: ako želiš da dominiraš nekim, tvoja ljubav je još zatrovana drugim centrom - to još nije prava ljubav. Ako stvarno voliš, ti tada želiš slobodu sebi i želiš slobodu svojem voljenom, takođe. Ljubav oslobađa, daje ti nezavisnost - jer ljubav ima svoju ljepotu samo onda kada je to proizišlo iz slobode. To više nije dominacija, to je darivanje, dijeljenje sa drugim: ti si sretan kada možeš da podijeliš svoju energiju sa drugim. Ali ni to još nije dovoljno humano, to još nije pravo ljudsko odnošenje, i životinje to mogu raditi,

mogu to raditi veoma uspješno - čak i bolje od ljudskih bića. Ali u tom stadijumu se traganje nešto izdiže.

Onda kada se muškarac i žena stvarno sastanu i orgazam se dogodi, ti ćeš tada imati prvi bljesak, jedan veoma udaljeni bljesak božanskog. Odatle je proistekla privlačnost seksa, odatle je žudnja za dubokim seksualnim orgazmom jer se osoba tada ogleda u tome - tek na trenutak, čak i na tren, tek u magnovenju ... munjevitim prolazom bljeska ... ali Bog je tuda prošao.

Opsjednuti hranom su još veoma daleko od toga - čak ni bleska tu nema. Moć opsjednutosti je veoma ružna, veoma agresivna, previše u pokretu - tako taj bljesak nije moguć. Sa jednim dubokim seksualnim ljubavnim aktom, Bog dobija priliku da po prvi put prodre u tebe. Prvi zračak samadija ulazi u tebe putem seksualnog orgazma - čovjek počinje da misli na samadi samo podstaknut seksualnim orgazmom - trenutak blaženstva tek tada postaje moguć kada se dvije osobe susretnu tako duboko da nestanu jedna u drugoj, da njihove granice više ne postoje, da na neki čudan način njih dvoje počnu da vibriraju iz jednog centra, da oni više nijesu dva srca, da nijesu više dva tijela koja odvojeno dišu, da su postali jedno. Ritam se uspostavlja, oni sada žive u skladu jedno sa drugim. A taj ritam je tako moćan, tako snažan da se oboje gube u tom ritmu, oboje se predaju tome. I zato zapamti, sa drugim centrom ti pokušavaš da nekog poraziš, da ti se neko preda, a i taj drugi, takođe, ima istu namjeru. A u trećem centru se oboje predajete nečemu što je van vašeg domašaja, što je izvan vas. Oboje se tada predajete bogu ljubavi. Oboje se predajete orgazmičkom sjedinjavanju u seksualnoj energiji: u tom predavanju se oboje poništavate. Na jedan trenutak vi bivate i Adam i Eva zajedno.

A Biblija kaže: Bog je svijet stvarao po svom liku. Kada su se Adam i Eva stvarno sreli, lik Božji se ponovo oslikao u tvojoj svijesti. Tvoje jezero svijesti odražava božanski mjesec ... i dalje je to daleko, ali je već prvi bljesak dopirao do tebe. *Muladhar* je materijalan, to je tek prvi centar. *Svadhishan*, drugi centar, je životan. Treći, *manipura*, je psihosomatski centar; to je najviše jedinstvo nižih svjetova - trenutačno, naravno, ali od veoma velikog značaja. četvrti je *anahata*: to ide iza seksualnosti, postaje biti čista ljubav. Kada vidiš cvijet, kada vidiš ružu, i kada tvoje srce zatrepti sa time, tu nema seksualnosti. Tu nije u pitanju muškarac i žena, tu nema podijeljenosti - ti si jednostavno ganut ljepotom. Ljepota ne ovisi o muškarcu i ženi, ljepota je iza njih. Kada pogledaš noć puno nebo zvijezda, ti iznenada budeš ganut do najdublje tačke svog bića. Jedna velika radost se javi ... ti se počneš susretati sa zvijezdama. Tu nema nikakvog pitanja o muškarcu i ženi, tu nema yin i yang - tu nema nikakvog pitanja podijeljenosti.

Ljubav ide iza podijeljenosti, iza polariteta, a seks ostaje u okviru polariteta. Seksu treba suprotnost, ljubav ne treba suprotnost. Odatle je u seksu uvijek prisutan neki suptilni konflikt jer sa suprotnom harmonija nikada ne može biti potpuna. Možda i na tren ... ponovo se konflikt uočava. Ljubavnici se stalno bore. Zapravo, to psiholozi kažu, kada se dvoje ljubavnika prestanu sukobljavati, to će značiti da je ljubav iščezla. Ljubavnici su intimni neprijatelji. Oni nastavljaju da se prepiru, da gundaju. Da, postoje i trenuci kada se oni sasvim uspokoje, kada se pretope jedno u drugo, ali to su veoma rijetki trenuci. Sa ljubavlju, polariteti se isključuju. Ljubav je nešto više nalik prijateljstvu. Ti možeš voljeti drvo, možeš voljeti kamen, možeš voljeti zvijezde, možeš voljeti travu, možeš voljeti bilo što. Ljubav nema ništa sa muško-ženskom podijeljenošću. Ljubav je nešto van suprotnosti - odatle je i sjedinjavanje moguće. To je četvrta čakra - *anahata* - čakra srca. I tek sa tom četvrtom čakrom ti stvarno postaješ ~~biće~~ human. Sve do treće ti si dio životinjskog carstva, jedna od životinja - ništa drugo, ništa posebno. Tek sa četvrtim ti postaješ nešto posebno, jedinstveno; ljudskost se u tebi rodila, ti si postao ljudsko biće.

Zapamti, samo zbog izgleda ljudskog bića ne znači i da si stvarno ljudsko biće. Samo sa četvrtim centrom to počinje da djeluje, ti samo ~~biće~~ postaješ ljudsko biće, postaješ čovjek. Mnogi ljudi umiru kao životinje; oni se nikada ne izdignu iznad seksualnosti. Oni nikada ne spoznaju da postoji vrsta ljubavi koja je izvan podijeljenosti i koja je ogromno ispunjenje jer u takvoj ljubavi ne postoji konfliktnosti. Ljubav je neuslovljena, seks je uslovljen nečim. U seksu postoji uzimanje i davanje. U ljubavi se ti jednostavno slivaš. Ti ne pitaš, ne tražiš, tu nema nikakvog zahtjeva. To ne znači da ti ništa ne dobijaš - ti dobijaš previše - ali ti to ne tražiš. To jednostavno dolazi samo po sebi: čitava egzistencija ti se vraća, vraća se sa ehom. U četvrtom centru ponovo se ostvaruje jedinstvo: niže i više se susreću. Zapamti to sjedinjavanje jer se mi, malo po malo, krećemo ka tom jedinstvu. Na prvom planu se materija susreće sa materijom. Na drugom planu se životnost sreće sa životnošću. Na trećem planu se suprotnosti susreću: muško se susreće sa ženskim, yin sreće yang. U četvrtom -*anahata* - niže se susreće sa višim. Prvo su tri niža centra a onda se ukazuje *anahata*: *anahata* su međuprostorna vrata - most.

U tvom četvrtom centru Bog se susreće sa spoljnim svijetom, neispoljeno se susreće sa ispoljenim, nepoznato sreće znano, domaćin se susreće sa gostom, um se sreće sa ne-umom. Srce je jedan najtajnovitiji centar u čovjekovom biću. I sve dok tvoje srce ne počne djelovati, ti nećeš znati što je svrha života. Sa srcem je prvi početak viših sfera. Prostranstvo se otvara ... ti izlaziš vani iz podzemnog mraka. *Anahata* je jedan veliki otvoreni prozor; to ti omogućuje nebo, i nebu omogućuje da prodre u tebe. Ti to možeš i drugačije reći; u *anahata* centru, u ljubavi, nesvjesno i

nadsvjesno se susreću. Ili, to možeš još i ovako reći: u *anahata* centru, u ljubavi, seks i molitva se susreću. Seks je niži od ljubavi, molitva je viša od ljubavi. A ljubav je jedna velika tajna. Nešto tu još ima od seksa, naravno, a nešto ima i od molitve. Odatle se nijedna druga tajnovitost ne može uporediti sa ljubavlju. Tu još ima nečega od seksa: ako ti voliš drvo, ti ćeš nastojati da ga zagrliš, ti ćeš nastojati da ga dotakneš na isti način kao što dotičeš lice svog voljenog. Ako voliš stijenu, ti nastojiš da je poljubiš na isti način kao što ljubiš usne voljenog - nešto od seksa je još tu, nešto se još vuče od prošlosti. I isto tako, kada poljubiš stijenu, to je izvjesno poštovanje, čak strahopoštovanje, veliko čudo. Ti si prepun, poštovanja, prepun si molitve; to je jedna vrsta štovanja i blagonaklonosti.

U ljubavi se molitva i seks susreću. Ako nijesi dovoljno budan, ljubav može zapasti u niže sfere i postati seksualna. Ako si, pak, dovoljno svjestan ljubav se može više izdići i postati molitvena. To se mora zapamtiti. Ljubav je veoma krhka. Zato postoji više mogućnosti da ljubav zapadne u niže sfere i postane seks. Kada po prvi put budeš zaljubljen u ženu ili žena bude zaljubljena u muškarca, tu može i da ne bude seksa. Prije ili kasnije će se seks pojaviti. Kada po prvi put ugledaš neku prelijepu ženu, tada se mora pojaviti duboko poštovanje, skoro strahopoštovanje - isto kao da si ugledao samog Boga. Kada pogledaš u oči neke lijepe žene, iznenada se otvaraju vrata misterioznosti. Tada ne razmišljaš na način seksa, tijela ili požude; ti uopšte nijesi zainteresovan za to. Nešto više te izaziva. Ali se tada ti zaljubiš, zapadneš duboko u zaljubljenost i zaboraviš na to više, ponovo tada uđeš u niže sfere. Ljubav skoro uvijek zapadne u niže sfere zato što smo nesvjesni. I zato se na svim jezicima svijeta pojam zaljubljenosti objašnjava "pasti u ljubav". Ljudi zapadaju u ljubavno stanje, to je kao neki pad, veoma rijetko se ljudi izdižu u ljubavi. Zapamti, ta formulacija je veoma ispravna. Ljubav počinje kao nešto veoma uzvišeno, romantično, poetično, božansko, a onda se promijeni u nešto veoma uobičajeno, profano, fizičko, gnusno.

Ljubav počinje kao molitva, ljubavni početak je religiozan - ali se ljubav potom pretvori u noćnu moru, košmar. Zapamti to: ako si dovoljno budan ti sebi možeš pomoći da ne padneš, ti možeš sebi pomoći i omogućiti da se uzdigneš. Tek tada ljubav može postati molitva. U *anahata* - centar srca - niže i više se susreću. To je jedno veliko iskustvo jedinstva: naravno, veoma krhko, titrajno, treperavo, ne baš određeno; nešto nalik procesu - korak naprijed, korak natrag - ali ako si dovoljno svjestan ti to možeš iskoristiti kao stepenicu za više mogućnosti.

Peta čakra je *visuddhi*. To je čakra molitve - grlena čakra: čakra molitve, pojanja, komunikacije sa Bogom. U petoj čakri se unutarnje i spoljne susreću. Zapamti, u četvrtom, niže i više se susreću. U petom se unutarnje i spoljne susreću. "Bog" jednostavno znači čitavu egzistenciju

koja je izvan tebe, a "ti" znači egzistenciju koja je unutar tebe: Ja - Ti je oblik molitve. Upravo zbog toga Martin Buber kaže: "Ja - to", je iskustvo svijeta: Ja - Ti je iskustvo molitve, Boga i ljubavi. U čakri grla - *visuddhi* - riječ *visuddhi* znači čistost, čista, čistota - u petome centru je ljubav postala najčistija. To je jednostavno jedna ekstaza, veselje. Unutarnje i spoljnje se tu susreću. Kada posvećenik klekne ispred svoje svetinje, unutarnje tada klekne pred spoljnim. Kada neko pjeva pjesmu suncu ili mjesecu, unutarnje tada pjeva pjesmu spoljnjem. I zapamti, ti možeš biti svjedok samo jedne stvari: ti možeš biti svjedok predanog koji pjeva pjesmu svom božanstvu. Ti ne možeš vidjeti ništa drugo jer je to veoma suptilno: božanstvo pjeva pjesmu svom posvećeniku - to se isto događa, ali to je veoma suptilno. To ćeš ti znati samo onda kada iskusiš molitvu. Nekada se ti moliš Bogu, a nekada Bog moli tebe. Dopusti mi da ti kažem jer se to obično ne govori, jer izgleda pogrdno kada se kaže kako Bog klanja tebi, izgleda griješno sa stanovišta dogme da se Bog predaje tebi - ali to se događa. Upravo kao što majka pjeva uspavanku svom djetetu ...da, i Bog pjeva svoju uspavanku. Ali ti to moraš čuti. Kada bi se tvoja molitva čula, kada bi ti stvarno očistio svoje srce, kada bi sasvim zaboravio sebe, tada bi iznenada molitva postala ne samo ispoljavanje sa tvoje strane, ti bi takodje mogao to čuti ...Bog počinje klanjati. Unutarnje i spoljnje se susreću.

Tada se ukazuje prostor za šestu čakru, čakru meditacije - čakru trećeg oka, *ajna* čakru. Lijevo i desno se susreću, razlog i intuicija se sreću, muško i žensko se srelo, yin i yang se susreće. Sada se nešto mora shvatiti. Na trećem nivou muškarac i žena se susreću fizički, spolja. U šestom se ponovo sreću muško i žensko, ali više ne spolja, već iznutra. Treće je centar seksa, a šesto je centar tantr. Vi ste oboje unutra. Pola tvog bića je žensko a pola muško. A u tvom trećem oku, događa se susret..Tvoje oko je veoma simbolično; to znači da se tvoje lijevo i desno oko sjedinilo u jedno novo, treće oko: to je postalo treće oko. Upravo sada ti imaš dva oka, dva bića. Tada ćeš imati jedno oko.

Postoji jedno kazivanje Isusa koje je od velikog značaja. Poslušaj to, oslušni tu u dubokoj tišini. Isus kaže: "Ako bi, stoga, tvoje oko bilo jedno, cijelo tvoje tijelo bi bilo ispunjeno svjetlošću." On je tu govorio o trećem oku. Ako bi tvoje oko bilo jedno, cijelo bi tijelo bilo u svjetlosti. Jedno oko je povezano sa lijevom hemisferom, a drugo je povezano sa desnom hemisferom. Ta dva oka su tako podijeljena u tvom biću - ti još nijesi postao simfonija. Tvoje lijevo i desno su još asimetrični. Da li si pogledao svoje lice? I tvoje lice je podijeljeno na lijevo i desno. Ono još nije simetrično. Pogledaj se još jednom u ogledalu, pogledaj se pažljivo: tvoj lijevi dio lica nije isti kao desni. Tvoje najdublje biće, tvoj um je podijeljen na lijevu i desnu hemisferu, i one djeluju odvojeno, djeluju različito. Lijevom hemisferom se rezonuje, a desnom hemisferom se naslućuje. Poezija se radja u desnoj hemisferi, a logika se javlja u lijevoj strani mozga.

Ako bi se pjesniku uzela lijeva hemisfera on ne bi ništa izgubio: on čak i ne bi bio svjestan te promjene. Ako bi se matematičaru odnijela lijeva hemisfera, on bi sasvim poludio, on ne bi znao što da radi. Njegovo svo znanje bi nestalo. Dakle imaginacija je iz desnoga, razlaganje je iz lijevog dijela tvog uma. Desna hemisfera je ženstvena, a lijeva je muževna; obadvije su premošćene sa jednim malim mostom, a taj most je tek jedna tanka veza. U šestom centru - *ajna* čakri, u centru trećeg oka - te dvije hemisfere se sastaju i bivaju jedno. Tada više tvoje rezonovanje nije protivno tvojoj intuiciji, a tvoja imaginacija nije više protivna tvojoj logici. Tada se tvoje logično razmišljanje i tvoja imaginacija susreću i djeluju zajedno.

Pogledajte: sve što sam vam govorio je bilo logičarski ali ono o čemu sam vam govorio bilo je nelogično. Sadržina je nelogična, forma je uvijek logičarska. Ako želim da debatiram sa tobom, ja to mogu raditi - nema problema za to. Ali stvari o kojima ti govorim su izvan argumentovanja. Ako je tvoja vjera protivna logici tada ti nećeš moći doći do unutarnjeg jedinstva. Tvoja vjera treba biti izvan logike, ali ne protiv logike. Zapamti ovu distinkciju. Tvoja vjera treba da bude izvan logike, treba da bude podržana od strane logike. Ali ne i skončana i u samoj logici - nešto se odvaja i odlazi iz toga, daleko izvan toga. To može biti podržano od strane logike; sve do određene tačke logika može da se kreće sa time. To može biti veoma racionalno, može biti veoma razumno. Nema nikakve potrebe da vjera bude protiv logike. Ako bi vjera bila protivna logici tada bi ti i dalje bio podijeljen, tada se ne bi dogodilo da se tvoje oči sjedine.

Najveći mistici svijeta su bili ujedno i najveći logičari. Šankara, Nagardžuna - veliki logičari ali i nelogični. Oni su išli do krajnjih granica sa logikom., a onda bi se poslužili sa munjevitim kvantnim skokom...i oni bi rekli: "Do ove tačke, logika pomaže - poslije ovoga, logika ne može dalje." Ako bi ti želio da debatiraš sa Šankarom, bio bi zasigurno pobijedjen njegovim argumentima. Šankara je putovao čitavom zemljom - bio jedan veliki mistik, a pobjedjivao je mnoge u diskusijama. Njegov čitav životni rad je bio u tome da putuje i da pobjedjuje u debatama - a bio je i dalje veoma nelogičan. Ujutro bi ga sreli kako debatira tako logično da bi i najveći logičari pri usporedbi sa njime izgledali djetinjasto; a uveče ćeš ga naći kako klanja i pleše u hramu, kako plače i rida kao djete. Nevjerovatno. On je napisao jednu od najljepših molitvi. Neko ga upita; "Kako ti možeš napisati tako divnu molitvu? Ti si veliki logičar - kako možeš biti tako emocionalan u molitvi da ti suze teku niz lice.?" On odgovori: "Moja intuicija nije protivna mom logičkom razmišljanju, moja intuicija je otišla iza logike. Moja logika ima funkciju da to ispuni: ja idem sa time, ja idem sa time iz sve snage - ali onda dodje trenutak kada logika ne može ići dalje...a ja, ipak, moram ići dalje."

Zapamti, ovo je najveće jedinstvo. A kad se ovo dogodi u šestom centru - da se tvoje žensko i muško, tvoje unutarnje i spoljne, tvoj yin i yang susretnu - ti bivaš sjedinjen. Ovo jedinstvo ima još jednu stepenicu. Ti si postao sjedinjen unutar sebe. A sada se ukazuje i sedma čakra - čakra samadija, čakra velike ekstaze, čakra totalnog orgazma - to je čakra *sahasrar*. Sada se dio i cjelina susreću, duša i Bog se susreću, ti i sve oko tebe se sjedinjujete...ti iščezavaš u potpunom orgazmu. Ti možda o ovom nijesi još razmišljao na ovaj način, ali dopusti mi da ti to razjasnim: sve ove čakre su sedam načina orgazma. Postoji jedan veoma suptilan orgazam pri tvome zadovoljstvu u hrani - jedno duboko zadovoljenje. Postoji i suptilni orgazam i kada si nadmoćan nad nekim: političari zato izgledaju veoma zdravi i srećni sve dok su uspješni. Kada su na vlasti oni izgledaju veoma moćni i blistavi. Njihova energija se tada prelijeva; oni izgledaju tada veoma svjež, neumorno, jure sa jednog mjesta na drugo, čine na hiljade stvari odjednom - nikad umorni, veoma blistavi. Hitler je imao takvu magnetsku snagu, taj šarm i zanos. Odakle proizilazi taj sjaj? To je orgazam moćnika.

Da li si ikada to primijetio? Kada političar ustane, a milioni ljudi ga okružuju, gledaju u njega, tada se neki suptilni orgazam ostvaruje. On se osjeća presrećno. Mnogi ljudi mu ukazuju pažnju, toliko mnogo živosti je oko njega, toliko mnogo ukaza dopire do njega, susreće se sa njim i tada se odvija veliki orgazam. On počinje da blješti. On počinje da sija sa nekim blještavilom to je njegova eksplozija. A kada taj političar izgubi na izborima, kada se ukaže neuspjeh, tada sav njegov sjaj nestaje, sav njegov šarm iščezava. Kada vidite političara koji gubi; na primjer, ako sada odete da pogledate Ričarda Niksona, bićete jednostavno zapanjeni kako je moguće da je taj čovjek postao tako nemoćan i neznajući poslije onog sjaja koji je imao dok je bio na vlasti. Sav njegov šarm je nestao. Jadni Nikson! A taj isti čovjek je bio tako moćan - što se to dogodilo? Energija koja je tekla ka njemu više ne teče, taj orgazam se više ne ostvaruje. On je izgubio svoje voljene: a voljeni su bili svjetina oko njega. On je vodio ljubav sa svjetinom - to je izgubljeno. Kada političari izgube izgledaju sasvim prazni; a kada su uspješni izgledaju tako nadmoćni, ispunjeni.

Na tim sedam nivoa, sedam se tipova orgazma događaj. A to što ja podrazumijevam pod orgazmom je fenomen iskustva jedinstva. Najviše se događa u *sahasrar* - u sedmoj čakri - kada se individualni ego sasvim rastopi u kosmičku cjelinu. To je potpuni orgazam, cilj, izvorište svega.

Hrišćani su od krsta načinili svoj simbol. Kada pogledam krst pomislim da su Hrišćani izgubili pravo značenje toga. Po meni, krst nije simbol smrti već aritmetički simbol znaka plus, a to ima jedno sasvim drugačije značenje. Pošto se Isus uživio sa kosmosom u tom trenutku na krstu, Isus je postao nešto više, postao je plus. Isus je nestao u Bogu, Isusa više nije bilo. Postao je jedno sa cjelinom.

Pričao sam vam o legendi kako on nije htio učiti drugo slovo - beta - jer je rekao: "Prvo moram da shvatim prvo slovo - alfa - a tek onda drugo." Nijedan učitelj ga nije mogao obučavati. On je morao biti otjeran iz škole. Ali on je shvatio značenje slova alfa tek na krstu. Samo te Bog tome može naučiti: zato samo Bog može biti učitelj. Što se to dogodilo na krstu? Krst znači plus, prije krsta Isus je živio u minus životu - kao svi drugi. Dopusti mi da ti to kažem na ovaj način: ego je minus jer on ne postoji. Ego je ono čega nema, to je stvar manje. Bog je plus: Bog je ono što postoji, nešto više. Na krstu je Božije plus srelo Isusovo minus. Tako se minus rastopilo u plus. Isus je postao Hrist. Isus je postao sjedinjen: sada on više nije dva ili više, on je sada postao alfa. To je izvorište i cilj. Izvorište je cilj jer je početak ujedno i kraj. Alfa je omega.

Atomski naučnici tvrde da svaki atom ima plus i minus. Ako odvojimo plus i minus naboj dogodiće se eksplozija - u tome je tajna atomske eksplozije. Svaki mali atom, nevidljivi atom, ima dvije energije: pozitivnu i negativnu, minus i plus. Oni su sjedinjeni: djeluju skupa u jednom dubokom orgazmu, u dubokom spoju - minus sa plus, pozitivno sa negativnim. Ako ih razdvojite, ako ih podijelite, dogodiće se jedna ogromna eksplozija energije. To se dogodilo u Hirošimi i Nagasakiju - jedan mali atom odvojen od svog drugog dijela postaje veoma destruktivan. Isto to se događa i u *sahasraru*, ali sa druge strane. Minus je udružen sa plus; nije odvojen, već sjedinjen, nije razdvojen, već sastavljan. Taj skup je jedinstvo, yoga. Obično mi bitišemo kao minus; Bog je energija plus, ego je minus energija. Onog dana kada odlučiš da primijeniš svoje minus u plus, tada će se dogoditi to jedinstvo. To jedinstvo se događa u *sahasraru* - u sedmoj čakri. Sve te čakre su samo alegorija? To je samo nešto što ti ukazuje smjer, kako se od hrane do Boga dolazi. Traganje je u tome da se nadje jedinstvo. Mi smo izgubljeni u mnoštvu, izgubljeni smo u svjetini, razjedinjeni smo; a čitavo traganje u tome kako pronaći jedinstvo, kako postati neodvojiv, kako postati individua. I zato prihvati ovaj hrišćanski simbol krsta kao simbol susretanja, a ne simbol smrti; primi to kao yoga simbol, simbol sjedinjenja: plus.

A sada sutre:

On, koji je krotak i spokojan,
koji ima jedinstva viziju,
čiji um je prožet punoćom
prihvatanja i mirom;

On, koji je vidio Njega i dotakao ga
on je oslobođen svih strahova i nevolja.

Kabir je ovdje opisao osobu koje je dospjela do tačke plus, osobe koja je postala sjedinjena. Kakav će taj biti? "On, koji je krotak i spokojan" -on će biti krotak. On neće imati ega, neće posjedovati osjećanje veličine Ja - to je upravo značenje "krotkosti". Isus reče: Blažen i krotak. Zašto? Zašto su krotki i blaženi? Zato što njih *nema*, zato što kod njih nije ego izražen. Jadni su oni koji su ispoljeni, kod kojih je ego naglašen; što si više istaknut, to si više ojadjen. Što si više naglašenog ega, to si više napet, time imaš više briga. Što si više tako ispoljen to si dalje od Boga. Što si više... to znači da ti preuzimaš svoj minus, što je izlišno, što je samo previše ozbiljan stav. Ti si stvorio previše buke oko ničega, mnogo si značaja pridodao ničemu. Onda kada tebe nema, tada se Bog ukazuje. krotkost znači "Ja nijesam, ja sam izbrisao sebe..." i tada se iznenada ukazuje spokojstvo. Ako si egocentričan, uvijek ćeš biti nespokojan. Bilo što da si, uvijek se osjećaš ispraznim jer je sami ego ispraznost; on je velika praznina po samoj svojoj prirodi. To je stvar manje, minus, a čudnovato je kako ti možeš u to vjerovati; to ne postoji, to je samo prividjenje, sama sjenka tvog bića. Ako samo malo pogledaš dublje, to će odmah nestati. Ako se ne suočiš sa time, ako mu ne pogledaš u oči, to će se ukazivati. Ono postoji samo usled neznanja. Na svjetlosti se on ne može naći: on živi samo u mraku. To je tek samo jedna lažna stvar: on ne postoji - samo izgleda kao da postoji, to je tek privid.

Usled toga egoisti uvijek osjećaju prazninu koju žele nečim da ispune - sa novcem, sa vlašću, sa ljubavlju, ukazanom pažnjom, sa ovim ili sa onim - a uvijek se događa da im to izmiče, nikako da se nečim ispune. Ti uvijek iznova pokušavaš da nešto umetneš u svoj ego - čitav svijet bi se u to smjestio - a ti i dalje ostaješ prazan kao uvijek, jer se tvoj minus nikako ne može preokrenuti u plus. Minus ostaje minus: to je u njegovoj prirodi. Onda kada to budeš shvatio, više nećeš pokušavati da ispuniš to - odredi ćeš se toga. Reći ćeš: "Taj posao je završen. Više nijesam zainteresovan za svoj ego." A u tom istom trenutku se spokojstvo ukazuje, jer kada odbaciš minus, plus se samo pojavi - ono je bilo sakriveno iza minus. Minus je djelovao kao zavjesa; nije ti dopuštao da vidiš plus.

Bog je svugdje, on je sakriven i u tebi - ali ti si previše opsjednuut svojim egom; ti uopšte i ne gledaš u Boga. A on je veoma tih, nenametljiv... on ne stvara nikakvu buku... njegovo prisustvo je nalik odsustvu. On tu stoji i čeka.

On, koji je krotak i spokojan,
koji ima jedinstva viziju.

Ova jedinstvena vizija je dio koncepta indijskog misticizma; *sil san-tosh sada samadrishti*. "Samadrishti"...to je veoma teško prevesti. To znači:

onaj koji je došao da vidi sjedinjenost svega, čija vizija je postala jedinstvena. Onaj koji je došao da vidi sjedinjenost svega - *samadrishti*. On u stijeni vidi Boga, a u Bogu vidi stijenu: njegova vizija je jedinstvo, izjednačenost. On više ne vidi dvojnost, on sada samo vidi jedno. Kada jednom tvoj ego padne, tvoja vizija će tada biti jasna, prozirna: ti kroz nju možeš sada vidjeti sve. Ništa se ne priječi na putu.

...čiji um je prožet punoćm
prihvatanja i mirom...

I odjednom, kada ego više nije tu, jedan stalni uznemirivač i činilac nereda više nije tu, ti si sada ispunjen - ispunjen - ispunjen plus energijom Boga, ispunjen prihvatanjem i mirom.

On, koji je vidio Njega i dotakao ga...

Kabir kaže: Bog ne samo da može biti vidljiv, već se može i dotaći - jer on boravi svugdje oko nas i u nama. Kada dotakneš kamen, ti si dotakao Njega. Kada dodirneš svoju ženu, ti si dotakao i njega. Zapravo, u Upanišadama stoji: "*Annam Brahma*" - čak je i hrana Bog; niže je isto tako i više. A u višem ćeš naći i niže - oni nikako ne mogu biti odvojeni, oni su u jednom spektru.

On, koji je vidio Njega i dotakao ga
on je oslobođen svih strahova i nevolja.

A strah će te napustiti samo onda kada dotakneš Njega, onda kada dotakneš besmrtnost.. čovjek je smrtnan: tijelo je smrtno, um je smrtnan. Kao ljudi mi moramo umirati, zato kao ljudi i ne možemo biti oslobođeni straha i nevolja. Samo onda kada sebe prepoznamo kao bogove, strah će nestati i nevolje će nestati. Ljudi dolaze svakodnevno i ja uočavam da je osnovni problem kod njih strah. Oni čak i pitaju: "Kako se osloboditi straha?" A ja im na to kažem: Ne možete se osloboditi straha. Vi se trebate osloboditi sebe. Vi želite da se oslobodite straha? To je nemoguće. Vi se morate prvo oslobodite sebe: onda kada vas nema, tada nema ni straha. Ako ste još tu, strah će i dalje postojati - ti se ishodište straha. Osnovna ideja izražena sa "Ja sam" je uzročnik straha kod tebe jer ta ista ideja može značiti i "Ja nijesam" što dovodi do uznemirenosti i straha. Jednoga dana me možda neće biti tada će se strah javiti.

Kada se jednom oslobodiš te ideje "Ja sam" kako onda može straha biti? Ti si odbacio njegovo stvarno ishodište. Tada ima Boga. A Bog je uvijek prisutan: ti ne možeš reći: "Bog je bio" - to neće biti ispravni navod. Ti ne možeš reći "Bog će biti" - to bi bio apsurd. Bog jednostavno jeste. Samo je sadašnjost ispravno vrijeme za Boga. Jednog te dana neće biti: kako možeš vjerovati da jednog dana nećeš ponovo iščeznuti - kako to možeš vjerovati? Ti se ne možeš sjetiti sebe prije svog rođenja - kako možeš povjerovati da ćeš ponovo biti rođen posle svoje smrti? Strah te neće napustiti. Oslobodi se zato sebe i strah će nestati.

Za njega je vječna misao Božja
nalik sandalovom ulju razmazanom po tijelu,
ništa mu drugo nije užitak...

Kada jednom odbacite svoj ego - minus, ono što ne postoji - i kada ugledate ono što postoji, tada vas Bog okruži nalik miomirisu. Udišite to, izdišite to... Otvorite oči i zatvarajte oči.... i vidite njega sa otvorenim očima i zatvorenim očima. Bog vas okružuje kao suptilni miris....

Nalik sandalovom ulju razmazanom po tijelu,
ništa mu drugo nije užitak...

Za onoga koji spozna ovaj užitak u Bogu, ništa mu više ne može pričiniti uživanje. Tada sva druga zadovoljstva nestanu. Tada postoji samo jedno uživanje, jedna radost: radost biti sa Bogom, radost da budeš dio njega, radost da budeš kap u njegovom okeanu, talas njegove beskonačnosti.

Njegov rad i njegov odmor su
ispunjeni muzikom

A Kabir kaže: Samo takav čovjek je pravi muzičar. Svi drugi su samo izvodjači. Samo takav čovjek je stvarni muzičar - on ne stvara muziku, njegov čitavi život je sama muzika. On ne svira vinu, njegov čitavi život je vina. Zapravo, to Bog svira kroz njega i stvara hiljadu i jednu pjesmu. Bog pleše u njemu, Bog ga sasvim obuzima, Bog igra još mnoge druge igre pomoću njega, sa njim, za njega.

Njegov rad i njegov odmor su
ispunjeni muzikom....

A takav čovjek koji, bilo da radi ili se odmara, ne čini razliku... muzika se nastavlja. Ti ga možeš vidjeti kako radi, možeš ga vidjeti i kako se odmara; možeš ga vidjeti i na pijaci, možeš ga naći i u manastiru. U bilo kojoj situaciji da je, ta situacija je irelevantna: muzika je vječna. Bog stalno svira na njegovoj flauti. Kada jednom odbaciš svoj ego, ti si tako postao otvoren prolaz za njega, postao si instrument na kojem on izvodi svoju vječnu muziku.

Njegov rad i njegov odmor su
ispunjeni muzikom,
on se preliva u sjaju ljubavi.

Sve ljubavi prije ove su bile samo slabi odsjaji. Ti voliš hranu - to je prvi odsjaj. Ti voliš moć - to je drugi odsjaj. Ti voliš ženu ili muškarca - to je treća refleksija... samo voliš - to je četvrta refleksija... i tako dalje. U sedmom ti uopšte ne voliš: ti postaješ ljubav. Sada ljubav više nije odsjaj o nešto - o hrani ili Bogu - ne, ljubav više nije nikakvi odnos, ljubav je sada stanje tvog bića. Ti si sama ljubav. Na to Isus misli kada kaže: Bog je ljubav. Hrišćani nijesu sposobni da to pravilno shvate. Oni misle da Isus kaže kako Bog voli. Isus to uopšte ne kaže, da Bog voli. On samo naznačava "Bog je ljubav". Bog je samo drugo ime za ljubav ili je ljubav drugo ime Boga. Bog ne voli - jer ako kažeš da Bog voli, to isto može da znači da on ponekada i ne voli: nekada onda on može i da mrzi, nekada može biti i ljut. Ali kada izjednačiš Boga i ljubav, kada staviš jednačenje između Boga i ljubavi tada više nema mogućnosti da on bude bilo što drugo. U trenutku *sahasrar*, u trenutku samadija, čovjek postaje ljubav. Tada više nema mogućnosti da on bude nešto drugo - to je sada stanje njegovog bića.

Kabir reče: "Dotakni njegovo stopalo,
dotakni onoga koji je sje "njen i nedjeljiv..."

Ovo je objašnjenje kako smo mi na Istoku potaknuti Majstorom, Boga mi ne možemo vidjeti: to je još veoma daleko, tek samo jedan san, jedna ideja... može biti, i ne mora biti - ko to zna? Ali Majstora možemo vidjeti. Onaj koji je dospio do *sahasrara* je Majstor, veliki Učitelj. Onaj koji je odbacio svoj minus i postao sredstvo za božju pious energiju je Majstor.

Dotakni njegovo stopalo,
dotakni onoga koji je sjedinjen i nedjeljiv..."

Bilo gdje da nadješ nekoga koji je postao sjedinjen, koji je postao ljubav, ko više nije u svjetini, dotakni njegovo stopalo - tek da pokažeš da i ti za time žudiš, da i ti sanjariš, da si i ti prepun žudnje za tim stanjem svijesti. Doticanje njegovih stopala je simbolično. Doticanje njegovih stopala znači: "Mi ne možemo dospjeti do tvojih visina, to je i previše daleko..., ali možemo dotaći tvoje stopalo." Majstor je onaj čija su stopala na zemlji, na tlu, a čija je glava na nebu. Njegova glava se ne može dotaći. On je ukorijenjen ovdje... ali njegove grane dosežu do Boga. Te grane mi ne možemo vidjeti: one su veoma daleko, one se gube u oblacima. Samo su njegova stopala dostupna... ali dodirujući njegova stopala mi dotičemo i grane koje su nestale u oblacima. Stopala su još vidljivi dio. Taj najdublji *sahasrar* je nevidljivi dio - mi sada to ne možemo vidjeti... mi mu možemo vjerovati.

Na Istoku je doticanje stopala postalo jedan veliki simbolični čin. Na Zapadu se to nije nikada ukazalo, jer na Zapadu simbologija ne djeluje pravilno. Na Zapadu se nije težilo za traganjem unutarnjeg, tako je za zapadnjake dotaći nekome stopala jedan ružan čin, jedan neugodan čin. Ali na Istoku je to postalo jedan od najznačajnijih simbola. Majstor je u svijetu a nije dotaknut svijetom, on je na tlu i nije na tlu: dotaći takvome stopala, mi dotičemo dio koji je još svjetovan sa osnovnom težnjom da pokažemo da želimo da nam on bude most ka božanskome. "Postani naš most. Mi sada samo možemo dotaći vodljivo, ali mi znamo da je nevidljivo tu negdje."

"Dotakni njegovo stopalo,
dotakni onoga koji je sjedinjen i nedjeljiv,
nepromjenljiv i smiren..."

Pogledaj samo u Majstora i uočićeš kako je on sjedinjen. Težnja za nečim drugim je tu odsutna. On je u jednom velikom stanju opuštenosti i jedinstva sa sobom. Ti to možeš i osjetiti. To je opipljiva stvar - ako samo dopustiš ako si dovoljno otvoren, ako samo sjediš u blizini majstora, ti ćeš to osjetiti: ti ćeš početi da pulsiraš njegovim ritmom. Ti ćeš tako osjetiti njegov mir, njegovu tišinu - imaćeš pravi ukus toga. I tada ćeš vidjeti da je on nepromjenljiv, da se ništa ne mijenja u njemu... jer se on prožima sa vječnim. A on je smiren zbog toga što mu ništa drugo ne preostaje: on je postao biće, on je postao ono što je ciljao. On je došao domu svom.

...koji ispunjava radošću sve ladje do vrha...

A to će biti njegova indikacija. Uvijek kada dodješ Majstoru on će te ispuniti radošću. Ti mu možeš doći i tužan, možeš biti ojađen, ali on će uliti radost u tebe.

...koji ispunjava radošću sve ladje do vrha,
i koji je uobličen u ljubavi."

To su nagovještaji kako da pronadješ Majstora...koji je uobličen u ljubavi."

Sadh sangat pitam...

To su najljepše moguće riječi, skoro neprevodljive.

Kreni ka dobrom društvu...

Ne, ovo nije prevedeno. Ne, ovo nije moguće prevesti, ne može se to postići. *Sadh sangat pitam...* par bljeskova bi bilo dobro. *Sadh* ne znači "dobro" - to je samo jedno značenje, ali *sadh* jednostavno znači "obično, spontano". Kada ti kažeš "dobro" tu se odmah stvori dvojnost sa "loše". Ne! *Sadh* znači: tako obično da ne možemo znati što je dobro a što loše. *Sadh* znači: sve je tako jednostavno da je već i zaboravio što je dobro, a što loše; on ne zna što je dobro, a što loše. *Sadh* znači: tako bezazlen da on ne može napraviti razliku između sveca i grešnika...*sadh sangat pitam...* a Kabir ti kaže da biti u društvu tako običnih i bezazlenih ljudi je što i biti u društvu Voljenog.

Sadh sangat pitam: ako možeš pronaći jednog običnog čovjeka, Majstora, koji je zaboravio na dvojnosti, koji je zaboravio dvoje, a koji je dospio do alfa stanja; onaj koji samo zna jedno, koji je zaboravio jezik mnoštva...*sadh sangat pitam...* ako možeš naći društvo takvog čovjeka, ti si tada našao društvo Voljenog: ti si našao Boga pomoću njega. On će tako biti tvoj prvi pristup Bogu. Pomoću njega ćeš biti utemeljen u Bogu.

sadh sangat pitam

Kreni ka dobrom društvu,

gdje je Voljeni smjestio svoje prebivalište:

Bog bitiše u Majstoru. On bitiše svugdje... ali ako ga ne možeš uočiti u svijetu onda podji i nadji nekoga u kome on boravi tako izraženo da ga čak ni slijepac kao ti ne može mimoići; gdje on tako moćno bitiše da će čak i osoba nalik tebi, nesenzitivna, početi da osjeća njegov poziv. Bog boravi svugdje - ali nekada, kod nekih ljudi, on je naglašeno prisutan. Ponekada, ponegdje, njegovo prisustvo zna da bude veoma, izraženo. Ti ljudi su se zvali Buda, Hrist, Krišna - kod njih je njegov uticaj bio snažan. Ti ljudi su postali koncentrisana snaga Boga. *Sadh sangat pitam*; pronadji, ako možeš pronaći nekoga u kome je izraženo prisustvo Boga. Umij se njegovim prisustvom, opij se njegovim prisustvom: pij njegovo prisustvo...

Upravo neki dan sam čitao knjigu R.D. Langa. On se prisjetio, a on je Škot, prisjetio se da je imao jednu uynu koja je bila veliki pijanac. Kada sam to čitao sjetio sam se starog Paritoša i pomislio sam da je ona možda ujna starog Paritoša. Ona je bila toliki pijanac da je njeno tek rodjeno dijete moglo odmah vino piti. Ljekar je morao da dijete odbije od nje jer je ustanovljeno da je u njenom mlijeku čak pedeset procenata alkohola. Majstor je tako opijen Bogom... čak devedeset i devet procenata alkohola. Dovoljno je da si samo u njegovom prisustvu i da počneš to piti. Ti ćeš početi teturati...počećeš gubiti grč svog ega.

*"Sadh sangat pitam... kaže Kabir: Voljenoga je teško naći u svijetu; on je svugdje oko nas - ali ti nijesi dovoljno osjetljiv. Ti nijesi dovoljno svjestan. On je svugdje - ali ga ti sada nećeš moći naći svugdje. Nadji čovjeka u koga se on slio - mačke i pse - i ma koliko da si ti neosjetljiv, ti ćeš dobiti nešto od toga... ti moraš postati opijen. Da, postoje takvi ljudi u koje se Bog moćno sliva: Kabir, Hrist, Krišna - *sadh sangat pitam*.*

Uzmi odatle sve misli, ljubav i uputstva.

I budi u društvu takvih ljudi, počni da živiš dahom njihovog prisustva. Uхвати se čvrsto za njihovo pulsiranje, stopi se sa njihovim talasanjem. Nastoj da crpiš svoje misli, svoju ljubav, sva uputstva od njih: neka to postane tvoje upravljanje. Ljubav prema Majstoru, prisustvo Majstora - neka budu tvoji sveti spisi. To je tvoja Biblija, živa knjiga; to je Kuran koji se još citira, iz kojeg se još pjeva - to nije mrtva stvar. Jer blaženi su oni koji mogu naći Majstora jer su tako pronašli i Boga: a našli su boga na taj način gdje se čak prvo iskustvo božanskoga može dobiti. Kada se to samo jednom dogodi ti to možeš uočiti svugdje i naći ćeš ga svugdje... ali se to prvo mora dogoditi negdje.

Neka taj skup sagori do pepela,
tu gdje se Njegovo Ime ne pominje...

Izbjegni to društvo gdje se Bog ne pominje. Pobjegni od takvih ljudi gdje Boga nije nikada bilo. Nemoj se družiti sa takvim ljudima jer ćeš od njih naučiti njihov način života, od njih ćeš dobiti takve misli i ideje, i malo po malo ćeš početi da živiš njihovim duhom. Izbjegni takve ljude koji nijesu prepuni ljubavi za Boga - koji ne pjevaju, koji ne sviraju, koji ne meditiraju, koji ne plešu, koji nijesu ekstatični: izbjegni.

kaži mi, kako si mogao održati vjenčani pir,
ako mladoženja tu nije bilo?

Ako Bog nije tu prisutan, onda je to izlišno, besmisleno - slavlje nije moguće, ceremonija se neće održati, ti nećeš biti zadovoljstvom ispunjen. Izbjegni to: mladoženja tu nije - kako je onda vjenčanje moguće? Rečeno je, Isus je to negdje rekao, da je jednoga dana u njegov dom došla žena koja je veoma skupim mirisima oprala njegove noge, Juda je to kritikovao. I vi bi se složili sa Judom - veoma je moguće da bi se složili sa Judom. Mora da je Juda bio prvi komunista jer je rekao:"To je loše - ekonomski neispravno. Tako dragocene stvari se ne prosipaju. Mi smo to mogli prodati i dati taj novac siromašnim - a ti si to dopustio. Ti si mogao spriječiti tu ženu. To je nekorisno; zašto prosuti tako dragocjen miris?" Isus je pogledao u Judu i rekao: "Uskoro će mladoženja otići, tada ti možeš uraditi što si naumio... ali sada, dok je mladoženja tu, neka bude vjenčani pir i neka bude slavlja."

Kabir reče:

Kaži mi, kako si mogao održati vjenčani pir,
ako mladoženja tu nije bilo?

Tamo gdje nema Majstora, gdje u nekome Bog nije intenzivno prisutan, sve tvoje religiozne svetkovine su nemoćne. Idi u crkve ili hramove, u Vatikan ili Kaši - sve je to bespredmetno. Idi Majstoru: jer bilo gdje da je mladoženja to Bog slavi. Pronadji negdje nekoga koji je realiziran; za to nema drugog načina. Samo jedan živi plamen može od tvog života stvoriti vatru.

Ne kolebaj se više, misli samo na Voljenog;

A kada dodješ pred Majstora, više se ne kolebaj. Um će nastojati da te vrati, um će nastojati da nadje hiljadu i jedan razlog; um za to još neće biti spreman, ego će nastojati da nadje neki razlog...*ne kolebaj se više* - veoma je rijetka prilika da se dodje do osobe koja je to postigla. *Misli samo na Voljenog*... kada si u društvu Majstora, kada si u prisustvu samog Boga gdje se božanstvo ispoljava veoma snažno i životno, tada više nemoj misliti o nekim drugim stvarima - tada nemoj misliti na svijet, nemoj misliti na novac, nemoj misliti na vlast, i nemoj misliti na poštovanost. Tada samo misli na Voljenog. i luduj...*Sadh sangat pitam*: nastoj da pronadješ društvo koje je tako bezazleno da Bog može da ih izabere da budu prenosioci njegovog plamena.

Ne stavljalj svoje srce
pred drugim bogovima...

A kada nađeš Majstora tada više nema potrebe da klanjaš drugim bogovima: ti si našao svog boga. Svi drugi bogovi su umrli. Kada je Isus živ, on je Bog: u velikom hramu Jerusalimu nikoga nije bilo - bilo je prazno. Kada je Buda bio živ, tada je Buda bio Bog: tada je on bio hram i on je bio *teertha* - potom je Kashi bio prazan i Giranar je potom postao samo gomila stijenja. Kada je negdje prisutan živi Majstor, Bog tada bira da bude upravo tu... ali naši umovi ostaju na neka stara mjesta. Nemoj se kolebati:

Ne stavljalj svoje srce pred drugim bogovima...

Budi dovoljno hrabar da to prepoznaš: veoma je jednostavno štovati mrtve bogove. Da, jednom su oni bili živi - ali vremenom ćeš doći do tog saznanja da su oni otišli. A onda ćeš hiljadama godina nastojati da im klanjaš. Samo je nekoliko rijetkih ljudi došlo do Isusa. Oni učeni ljudi nikada nijesu došli - rabini, profesori, učenjaci. Samo su veoma obični i bezazleni ljudi došli k njemu. Sada tek učeni ljudi idu k njemu - obrazovani ljudi, pape, popovi - oni sada idu k njemu: sada je on mrtvi bog.

Upravo prije nekoliko dana mi je došla jedna žena i rekla: "Osho, ja te volim, ali ima jedan problem. Osjećam krivicu jer sam još od svog djetinjstva voljela Hrista. Sada se osjećam krivom. Da li sam se odrekla Isusa iz ljubavi prema tebi? Željela bih da postanem sanijasin ali nijesam dovoljno jaka. Bojim se da će to biti odbacivanje Isusa." Ja sam joj na to odgovorio da je odbacivanje samo onda kada se odrekneš živog Majstora - nikako drugačije. Kada ja budem otišao, neka sa ovim bude gotovo.

Onda otiđi i nađi drugog živog Majstora. Tada nemoj misliti da se odričeš Osha; kada on bude otišao, on je otišao. Potom će Bog izabrati neko drugo mjesto gdje će ispoljiti sebe - tada mi nemoj dopustiti da te sakrivam, nemoj dopustiti da ti ova ideja bude bilo kakva zapreka. Ti me nećeš odbaciti. Ako se vežeš za mene i kada ja budem otišao ti ćeš se tek tada odreći mene.

Isus je otišao: sada se ti vežeš za njega. Bog će već naći neko drugo mjesto da bi ispoljio sebe, da bi se ukazao. Uvijek gledaj prema životu. Bog je život - i on uvijek nastoji da svuče staru odjeću i da se preseli na neko drugo mjesto, da se na drugačiji način ispolji... nove pjesme da pjeva, nove plesove da pleše.

Ne stavljalj svoje srce
pred drugim bogovima,
nema smisla štovati druge majstore.

Ako si našao svog Majstora, zaboravi potom sve druge majstore, jer to može postati raskol u tvojoj glavi. Neka tada tvoje predanje bude potpuno, inače će to stvoriti kolebanje kod tebe. Tada zaboravi sve o drugima. Ti si našao; sada se u to smesti potpuno, punim srcem.

Kabir reče:
Tako ti nikada nećeš naći Voljenog!"

Ako nastaviš da klanjaš mrtvim bogovima, ili ako se počneš kolebati između mnogih majstora, ti nikada tako nećeš biti u mogućnosti da pronadješ Boga.

Tako ti nikada nećeš naći Voljenoga.

Sadh sangat pitam: ako pronadješ jednoga, to je dovoljno. Ako pronadješ ijednu osobu koja je prožeta Bogom, koji isijava Bogom, koja pulsira Bogom, priljuči sebe toj pulsaciji, postani dio njegovog bića, i zaboravi sve... i ti ćeš tako naći Voljenog. Zapravo, ti si ga već našao - u pronalaženju Majstora, Voljeni je već pronađen.

Od prve do sedme čakre, od prve do posljednje ljubavi, traganje je jedno; traganje je za jednim. I sve dok se to jedno ne pronadje, u tebi neće biti mira. Dok se to jedno ne nadje neće biti odmora - i ne može biti; tu nema spokojstva. A to jedno se može pronaći: ti samo treba da budeć nešto više svjesniji. Nemoj ostati zgrčen u nižim centrima. Uvijek se sjeti da se moraš više izdići: od hrane se izdigni više; od seksa se izdigni više; od

ljubavi se izdigni više; od meditacije idi dalje. Dok ne dospiješ do svojeg najvišeg rascjetavanja, do unutarnjeg lotosa, do *sahasrar* - do lotosa sa hiljadu latica... a kada se on otvori, Kabir kaže: Proljeće još nije došlo, a lotos je procvjetao! Pr575Xo još nije došlo, a pčela je već primila poziv od strane Voljenog. Da, tu, u najdubljem biću, uvijek je proljeće. Nikako ne može biti drugačije. Postoji samo jedno podneblje: tu je uvijek proljeće. Samo kreni više i više - nemoj se zgrčiti i ostati opsjednut sa nižim. Ja uopšte ne osudjujem to niže, zapamti, ja samo kažem da se tako cilj ne može ostvariti. Dobro, uživaj u hrani ali se sjeti Boga. Uživaj u seksu ali se sjeti samadija. Kreći se, hodaj zemljom ali izdigni glavu ka zvijezdama. A ako možeš naći čovjeka u kome zvijezde sijaju blistavo...

U priči o Isusu se navodi da su se pojavila tri mudra čovjeka sa Istoka kada se on rodio. Oni su tragali za zvijezdom koja se u tom trenutku pojavila na nebu. Oni su bili ispunjeni radošću: oni su bili veoma stari - oni su bili presretni da se negdje pojavio božji znak. I oni su pratili zvijezdu, a zvijezda se kretala, i onda se zvijezda zaustavila iznad jednog malog i siromašnog sela zvanog Vitlejem... i oni su našli Isusa u štali. Tu zvijezdu i ti možeš vidjeti: uvijek kada se Majstor pojavi u svijetu i zvijezda se pojavi. A oni, koji su mudri, počinju to osjećati, počnu se kretati. Bilo gdje da je taj Majstor, zvijezda sija na nebu - a oni koji su malo više osjetljiviji, oni koji posjeduju jedan unutarnji poriv da traže i da nadju, oni iznenada postaju svjesni značaja te zvijezde i za time počnu tragati. Oni se pokrenu iz najudaljenijih mjesta, hiljade kilometara dalekih mjesta, da dodju do mjesta gdje je Majstor. Kada pronadješ takvo mjesto, nemoj se više kolebati.

Sadh sangat pitam... u Majstoru ćeš naći samog Boga. Majstor je tvoja budućnost: on je postao ono što ti možeš postati. Majstor nije ništa drugo do tvoja skrivena mogućnost: ti si sjeme, on je cvijet. Dopusti da Majstor bude tvoj poziv - poziv za tvoje unutarnje proljeće, poziv za unutarnji pokret, poriv za unutarnji cvijet. Mogućnosti su tu, a sve dok ta mogućnost ne postane aktuelna ti nećeš biti zadovoljan. Dok čovjek ne postane Bog, tu nema nikakve dobrobiti, blagoslova, blagostanja. I svako od vas je potencijalni Bog, a čitavi život je prilika da se transformiše potencijalno u aktuelno.

sadh sangat pitam

Postoji li i uspavana čakra?

Svaka čakra ima svoju uspavanu stranu, izuzev posljednje - *sahasrar* čakre. U sedmoj čakri je svjesnost izražena potpuno: to je jedno čisto stanje svijesti. Zbog toga Krišna kaže u Giti: Yogin nikada ne spava. : "Yogi" znači onaj koji je dospio do posljednjeg centra svog bića, koji je dospio do najvišeg cvjetanja: onaj koji je postao lotos. On nikada ne spava. Njegovo tijelo spava, njegov um spava: on nikada ne zaspi. Čak i kada Buda spava, duboko u njegovom biću uvijek jarko svjetlo gori.

Sedma čakra nema u sebi uspavani dio, inače svih šest čakri imaju oboje: yin i yang. Nekada spavaju a nekada su budne: dan, noć - one imaju oba aspekta. Kada osjetiš glad, centar gladi se budi. Ako ikada pokušaš gladovati bićeš iznenadjen. Ako počneš gladovanje tada ćeš dva - tri prva dana osjećati glad, a onda će odjednom nestati gladi. Glad će ponovo doći, i ponovo nestati,, ponovo doći... a ti nećeš ništa jesti i nećeš moći reći kako je glad iščezla pošto si jeo. Ti si gladovao, nekada je glad moćno dolazila, nastojala da te obeshrabri - i ako ostaneš neuznemiren time, tada glad odlazi. Čakra se uspava - ona će se ponovo probuditi kada za to vrijeme dodje; i ponovo će se uspavati. Isto to se događa i sa seks centrom. Ti osjetiš glad za ljubavlju i onda vodiš ljubav - potom se žudnje za tom ljubavlju ugase. Čakra se uspava. Ako pokušaš celibat bez potiskivanja tada ćeš biti iznenadjen. Ako ne potiskuješ svoje seksualne želje, ti samo to posmatraš...Pokušaj sa time tri mjeseca - samo budi pažljiv i osmatraj. Kada želja dodje, sjedni u tišini, neka to bude tu, neka kuca na tvoja vrata, oslušni to, budi pažljiv - ali nemoj biti ponešen time. Neka to bude tu: nemoj potiskivati i nemoj se uvaljivati u to. Budi svjedok svega toga - i ponovo ćeš biti iznenadjen. Ponekada ta želja dodje tako snažno da pojedinac pomisli da će poludjeti ako joj ne udovolji. A potom, automatski, po svojoj samoj volji, to iznenada ponovo nestane i seks ti postane nebitan. Iznova to dolazi, iznova odlazi. Čakra se tako pokreće: nekada je dan, čakra se budi; nekada je noć, čakra ide na počinak. A to je istina i o svim čakrama ispod sedme. Uspavanost nema neku posebnu čakru; uspavanost je sadržana kao dio svih šest čakri, sve do sedme - *sahasrar* čakre.

Još jedna stvar koja se mora ovdje shvatiti: što se budeš više izdizao u svojim čakrama ti ćeš imati znatno bolji san jer se u višim čakrama može ostvariti bolji kvalitet relaksacije. Čovjek koji živi sa prvom - *muladhar* -

čakrom neće imati dobar san. Njegov san će biti veoma površan i neopušten jer on živi fizički, materijalno. Ja mogu sve te čakre opisati i na ovaj način: prva je materijalna, *muladhar*; druga je životna - *svadhithan*; treća je seksualna, naelektrisana - *manipura*; četvrta je moralna, estetična - *ansahata*; peta je religiozna - *visuddhi*; šesta je spiritualna - *ajna*; i sedma, božanska - *sahasrar*.

Kako se izdižeš više, tvoj san će ići sve dublje i imaće sve bolji i novi kvalitet. Čovjek koji je hranom opsjednut i koji živi samo da bi jeo, njegov san će biti znatno nemiran. Njegov san neće imati mira, on neće imati spokojan san; u njegovom snu neće biti muzike. Njegov san će biti košmaran. Čovjek koji je nešto viši u svojim potrebama, čovjek koji se više zanima za ljude nego za hranu, on će imati nešto dublji san - ali ne još dovoljno dubok. Seksualna osoba će imati najdublji san kada je u pitanju niža razina svijesti. Zbog toga se seks nerijetko koristi kao tranquilajzer, kao smirujuće sredstvo. Ako ne možeš zaspati, ti onda vodi ljubav - odmah poslije toga ćeš moći zaspati. Ljubav te oslobađa tenzija. Na Zapadu ljekari preporučuju seks pacijentima koji pate od nesanice. Sada čak preporučuju seks ljudima koji su skloni srčanom udaru jer ih seks opušta, daje vam dublji i opušteniji san. Na nižem planu ti seks daje dublji san. Ako se potom ti budeš i dalje uspinjao na više nivoe svijesti, na četvrti - *anahata* - san će biti veoma smiren, opušten, veoma čist i prefinjen. Kada voliš nekoga tvoja opuštenost je velika, ogromna. Sama pomisao da ti voliš nekoga i da neko voli tebe, te opušta, sve napetosti nestaju. Svijet ti više nije tako daleko. Svijet ti više nije otudjen, to je sada tvoj dom. U ljubavi je kuća pretvorena u dom a otudjeni svijet je postao zajednica, komuna, ništa više nije tako daleko. Kroz osobu koju voliš, Bog će ti biti sve bliži. Zaljubljena osoba poznaje duboki san. Sa mržnjom dolazi gubljenje spokojnog sna. Ljutnja će ti odnijeti miran san - tako ćeš pasti niže. Volli, imaj samilosti, i imaćeš tada duboki i miran san.

U petoj čakri san postaje skoro nalik molitvi. Odatle proizilazi savjet svih religioznih učenja da prije no št oodete na spavanje izvršite molitvu. Neka molitva bude udružena sa snom. Nikada nemoj zaspati bez malo molitve, taj ritam će i dalje vibrirati tokom tvog sna. Odazivanje molitve u tvom snu će transformisati sam san. Peto je centar molitve - i ako možeš moliti, ako možeš zaspati sa molitvom, ti ćeš biti prijatno iznenadjen ujutro: ti ćeš se buditi sa molitvom. Tvoje budjenje će biti izvjesna vrsta molitve. Sa petim, dakle, san postaje molitva. To više nije samo običan san. Ti sa time više ne ideš samo na počinak, ti sada na taj način ideš i pred Boga. San su vrata pred kojima ti zaboravljaš svoj ego; tako je lakše da se predaš Bogu nego u budnom stanju. Kada si budan tvoj ego je veoma jak. Kada duboko uroniš u san tvoja snaga iscjeljenja djeluje svojim potpunim optimumom. Zbog toga ljekari tvrde ukoliko pacijent ne može spavati za bolesti da je veoma sumnjivo da će biti izliječen; iscjeljenje dolazi iznutra. Iscjeljenje dolazi samo onda kada je ego sasvim zamro; kada ega nema

tada snaga iscjeljenja nadire iznutra - ona izvire. Čovjek koji je došao do petog, do *visuddhi* čakre - do čakre molitve njegov život postaje blagostanje. Ti to možeš uočiti: čak i ako se samo kreće putem ti ćeš uočiti u njegovim pokretima kvalitet opuštenosti.

Šesta čakra - *ajna* - je posljednja, gdje san biva savršen, posle čega san i nije potreban: stvar je završena. Do šesto je san bio potreban. Sa šestom čakrom san je postao meditativan - još nije molitven ali je meditativan - jer u molitvi postoji dvojnost: Ja i Ti, predanik i božanstvo. Sa šestom čak i taj kvalitet nestaje. San je postao dubok... dubok kao smrt. Zapravo, smrt nije ništa drugo do jedan dubok san, a san nije ništa do mala smrt. U šestome san prodire do tvojeg najdubljeg bića... i tada je posao završen. kada izadješ iz šestog prema sedmom. san više nije potreban. Ti si tada otišao iza dvojnosti. Ti više nijesi nikada umoran, san tako više nije ni potreban. To stanje sedme čakre je stanje potpuno čiste svjesnosti - nazovi to stanje Hristovo, Budino ili Božije.

Ista osoba je uputila još jedno pitanje vezano za ono prvo:

Ako se seks mijenja u ljubav, da li je nagon za dominacijom postao želja ili je to nastojanje da se bude svjestan?

I ovo se mora shvatiti. Ona prva tri niža centra su u dubokoj povezanosti sa onim drugim dijelom - sa tri viša centra. Prvo, *muladhar*, *svadhistan*, *manipura*: to su prva tri centra. Druga tri centra su: *anahata*, *visuddhi* i *ajna*. Oni zajedno čine dva para. Oni se duboko prožimaju, i to se mora shvatiti: to će biti od znatne pomoći za tebe, za tvoje putovanje.

Prva čakra je vezana za hranu, a četvrta čakra je vezana za ljubav. Ljubav i hrana se duboko odnose, imaju nešto zajedničko. Odatle se događa da kada se zaljubiš izgubiš apetit. Kada se žena zaljubi postane vitka, nežna i lijepa. Ako nije voljena ona postaje debela i ružna, nastoji da gomila salo: počinje da jede previše ili, isto tako, ako žena ne želi da bude voljena, ona počinje da jede puno i da se ružno ponaša. To joj postaje vrsta zaštite - da se niko u nju neće zaljubiti, da nikoga neće privući. Da li si ikada to primijetio? Ako voljeni dodje u tvoj dom, prijatelj je tada došao, i ti si sretna, prepuna si ljubavi - toga dana nestaje apetiti. Ti ne osjećaš potrebu za jelom - nešto puno suptilnije te ispunilo i zadovoljilo, nešto znatno suptilnije od hrane te ispunilo i ti više nijesi prazna. Ti si prepuna, osjećaš se ispunjenom. Ojadjeni ljudi jedu previše, sretni ljudi ne jedu puno. Što je osoba sretnija manje je ovisna o hrani - jer joj je ponudjena neka viša vrsta hrane: ljubav, ljubav je hrana na višim nivoima. Ako je hrana hrana tijelu, ljubav je hrana duhu.

Sada su čak i naučnici to primijetili. Kada se dijete rodi, majka može dati samo mlijeko, tjelesnu hranu. Ako ona ne može pružiti ljubav - dijete

će tada patiti; njegovo tijelo će se razvijati ali će mu duh patiti. Samo tjelesno gajenje nije dovoljno: duhovni uzgoj je potreban. Ako ta majka daje samo hranu a ne i ljubav to više i nije prava majka, ona je samo negovateljica. A to dijete će zbog toga patiti čitavi svoj životni vijek - nešto će u njemu ostati zgrčeno, nerazvijeno, zakinuto. Dijete treba hranu, dijete treba i ljubav: ljubav je čak potrebniya i od hrane. Da li si to uočio? Ako je djetetu pružena ljubav on se više ne osvrće na hranu. Ako majka voli svoje dijete ona se uvijek brine ima li ono dovoljno mlijeka ili ne. Ali ako majka ne voli tada će dijete tražiti više mlijeka. Zapravo, biće veoma teško odvojiti ga od dojke jer je dijete postalo uplašeno: ljubavi nema i ono ostaje samo na hrani - ona suptilnija hrana će izostati. To isto se događa u čitavom tvom životu. Uvijek kada osjetiš da ti nedostaje ljubav ti uvijek nastojiš da je nadomjestiš hranom - to postaje nadomjestak. Uvijek kada se ljudi osjete praznim, kada nema onog damara i uzbuđenja koje ljubav donosi, onog zanosa koji ljubav nosi, one energije koju ljubav oslobadja, oni nastoje da svoje tijelo zadovolje hranom. Oni se vraćaju svome djetinjstvu; oni su tada u stanju regresije. Dijete kojem je dato dovoljno ljubavi nije nikada previše opsjednuto hranom. Njegova duša je prepuna: više je omogućeno - ko će onda brinuti za nešto niže?

Zapamti, sve religije su propovijedale post iz jednog određenog razloga. Sve dok se ne lišiš opsjednutosti hranom, molitva nije moguća. Odatle gladovanje daje više mogućnosti za molitvom. Ja vam ne nalažen da postanete ovisnici o gladovanju, ja vam ne govorim da počnete da mučite sebe gladovanjem. Ali ako ste ovisnici o hrani tada je gladovanje lijek za to. Ako si običavao da jedeš previše onda je došlo vrijeme da uspostaviš ravnotežu. Unošenje više hrane će te dovesti do vezanosti za fizičko... tada se ne možeš vinuti u nebo. Previše si opterećen: mali post bi bio od pomoći. Ljudi koji poste mogu uočiti da njegova molitva biva lakša, jednostavnija; to više nije neki problem. Kada ti nijesi opterećen hranom i tijelom, duh je lepršaviji, može letjeti: duh dobija krila... Dakle, prvi i četvrti centar su u odnosu. a moje iskustvo je ovo: ako se ljudima pomogne da budu voljeni oni će malo po malo zaboraviti na hranu. Stare religije insistiraju na postu, ja insistiram na ljubavi - a ti u tome možeš vidjeti povezanost. Stare religije su nametale gladovanje kako bi se ti mogao odbiti od ovisnosti za hranom. Ja insistiram na ljubavi - moje tehnike su mnogo suptilnije. Tada, čak iako toga nijesi svjestan, ljubav će te odvesti dalje od opsjednošću hranom. Stare religije nekada mogu biti opasne jer opsjednutost hranom može postati opsjednutost gladovanjem. On može postati jedna durga vrsta neurotične osobe: prvo je previše jeo, a sada previše gladije. U oba slučaja je povezan sa hranom.

Ja sam imao prilike da promatram mnoge džainske monahe: oni neprestano misle samo o hrani. Oni vjeruju u post, oni stalno gladiju ali stalno misle o hrani - što da jedu, što da ne jedu, kako da se jede, kada da se jede - njihova sva psihologija je bazirana na ishrani. Hrana im postaje

preveliki problem. Zbog toga ja ne insistiram na postu, ja nalažem ljubav - a post će tada doći nalik sjenki. Ako si duboko u ljubavi, ti ćeš jednog dana uočiti da ne želiš puno da jedeš. Ljubavi je tada previše i ti ne želiš da to pokvariš. Ti na tome letiš visoko, ti ne želiš da sebe opteretiš i spustiš niže... ti toga dana ne želiš hodaš zemljom. A gladovanje će tada doći prirodno - ti o tome nećeš ni razmišljati, ti nećeš ni glas htjeti da čuješ o tome, nećeš donositi nikakve odluke o tome: iznenada ćeš osjetiti kako ti je dostupna nebeska hrana a kako ti više ne treba svjetovne hrane... i gladovanje se tako samo dogodi. Tada je gladovanje prijatno.

Druga čakra je u odnosu sa petom. Druga čakra je politička - dominacija, nadmoćnost nad drugima - a peta čakra je spiritualna, duhovna čakra - nadmoć nad sobom. Sa drugom čakrom ti nastojiš da vladaš nad ljudima, a sa petom čakrom vladaš sa sobom. Sa drugom nastojiš da pobijediš druge, a sa petom ti nastojiš da pobijediš sebe. Sa drugom si ti političar, a sa petom postaješ duhovno lice. A sveštenici i političari uvijek ostaju zajedno: postoji izvjesna konspiracija između njih. Kralj i sveštenik, političari i pape - oni se drže između sebe. Oni možda toga nisu svjesni, ali ovo je temeljni uzrok koji stoji iza toga: političari trebaju podršku sveštenika, a sveštenici se osjećaju zadovoljni kada su u skladu sa njima jer oba teže za moć - moć jednog prema drugom, ili obratno, ali cilj obojice je vlast. I zato zapamti, ja ne želim da postanete političari, ni sveštenici. Zapravo, nema nikakve potrebe da dominirate drugima, a nema potrebe ni da vladate nad sobom. Dominacija kao takva se mora odbaciti: osoba može samo bitisati onakva kakva je. Sama ideja nadmoći je egoistična - bilo da vladate drugima ili sobom - i u svojoj prirodi nasilnička. Zar nisi već to uočio? osoba koja osjeća da posjeduje uspješnu samokontrolu je ujedno i veliki egoist. On nastoji da objavi kako posjeduje veliku kontrolu nad sobom. Njegov ego je pojačan - to je opasnost.

Dominacija se mora odbaciti. Ti ne smiješ postati sveštenik. Postani religiozan - ali nemoj postati sveštenik. Postati religiozan je jedna stvar, a biti sveštenik je sasvim druga stvar. Sveštenik malo po malo počne objavljivati kako on nema nadmoć samo nad sobom već i nad samim Bogom. Oni vremenom počnu da umišljaju kako imaju moć nad duhovnim silama, psihičku nadmoć, okultnu, ezoteriku... on sve više postaje opsjednut svojom umutarnjom moći. Ali sve moći su samo jedan egoistički zanos. Stoga budi svjestan svojeg drugog i svojeg petog centra: oni su izvjesne klopke, u njima su sadržane opasne mogućnosti. I kada jednom osoba postane svešteno lice ono odmah prestaje sa razvojem. Kada jednom postaneš sveštenik ti više nisi religiozan; tvoja čitava energija počinje stagnirati. Religiozna osoba je uvijek u procvatu: od prvog do drugog, od drugog do trećeg, od trećeg do četvrtog, on je uvijek u rastu. Sve do sedmog on ne zna da stane - na njegovom putu nema

stanica. Čak i sa sedmom on se ne zaustavlja jer sa sedmom čakrom on nestaje...tu nema nikoga ko bi stao.

Sve do šeste čakre ti se možeš zaustaviti i prestati. Sa svakim centrom ti možeš zastati i odlučiti se da prestaneš ili da stagniraš. Ako zastaneš na prvom, ti ćeš spoznati samo materijalno. Ako stagniraš na drugom centru, ti ćeš znati samo političko. Ako se to dogodi na trećem stupnju, samo će ti biti poznato seksualno - i tako dalje. Drugo i peto su udruženi, a isto tako je i sa trećim i šestim. Treće je seks centar, a šesto je tantra centar. A sada se mora jedna stvar zapamtiti: ako nisi dovoljno budan, ti možeš povjerovati da se krećeš u tantri, a ti, zapravo, samo racionalizuješ svoju seksualnost - to može biti samo seks, seksualnost prerusena terminologijom tantrе. Ako se budeš kretao kroz seks sa svijeću, to se tada može preokrenuti u tantru. Ako se budeš kretao kroz tantru sa nesvjesnošću, ona se može preobratiti u obični seks. To se dogodilo u Indiji - jer je samo u Indiji takav pokušaj bio.

Sve tantričke škole u Indiji, prije ili kasnije, se pretvore u seksualne orgije. Tu je veoma teško da se ostane budan... skoro je nemoguće da se ostane svjestan. Ako od samog početka ta disciplina ne ide dovoljno duboko u tebe, postoji vrlo izvjesna mogućnost da prevariš sebe. Tantra škole u Indiji se otvaraju sa velikom energijom i velikim ambicijama, jer u tome ima nečega - to je i poslednji centar dostupan čovjeku: sedmi centar je nadljudski, sedmo je božansko. Šesti je spiritualni centar.

Od seksa do tantrе: velika revolucija, velike promjene su moguće u čovjeku. A na Istoku postoji i ubjedjenje da ukoliko si meditativan dok vodiš ljubav, ta ljubav i kvalitet seksa tako se mijenja i nešto novo prodiro u to - to postaje tantričko, postaje molitveno, postaje meditativno... to tako postaje samadhi. I jedan prirodni tok se tada događa: od trećeg ti možeš skočiti u šesto - ti možeš preskočiti četvrto i peto. To je jedno veliko iskušenje, veliki skok - ti to možeš preskočiti, možeš skratiti taj put - ali je to isto tako i opasno jer tu ti možeš sebe prevariti... a čovjek je veoma lukav - veoma je lukav u iznalaženju opravdanja.

Čuo sam...

Iz dnevnika jedne mlade kraljice filma koja puno svijetom putuje:

Ponedjeljak: Kapetan me je uočio na palubi i pozvao da do kraja putovanja budem gost za njegovim stolom.

Utorak: Provela sam jutro na komandnom mostu sa Kapetanom. Uzeo je moju sliku i ispisao na njoj "Putnicima nije dopušten pristup na ovom mostu".

Srijeda: Kapetan mi je predložio jednu ponudu koja nije dostojna jednog oficira i džentlmena.

Četvrtak: Kapetan je zaprijetio da će potopiti brod ako ne prihvatim njegov predlog.

Petak: Danas sam spasila osam stotina života.

Dakle, ti uvijek možeš naći neki izgovor. Iskušenje je uvijek prisutno. Ti možeš naći dobre razloge za loše molitve. Tako i tantra može svakog trenutka postati suvoparni seks; samo jedna maska tantre, ništa drugo do seksualnost. Tada je to veoma opasno, mnogo opasnije od običnog seksa - obični seks je makar bezazlen. Tu se ti ne pretvaraš, ne glumiš nešto veće nego što si; ti samo kažeš da jeto obični seks. Ali tantra može biti opasna: tu se počneš pretvarati da je to nešto više, da je nadljudski, nešto što nije ovosvjetovno. Primi ovo k znanju. Treće i šesto su veoma u dubokoj vezi. Treće može postati šesto, šesto može pasti na treće. Za to je potrebna velika svijest. Te prve i te posljednje tri čakre su divje uravnotežene snage. Sedmo je iza svega toga. Kada se prve tri budu uravnotežile sa tri posljednje; kada se niže bude izravnilo sa višim, kada niže bude zaokupljeno višim, kada niže i više budu istovjetne - tek tada će se sedmo dogoditi. Tada iznenada dualitet nestaje. Tada više nema ničega što je niže ili više; ništa spolje i ništa unutarne; ništa svjetovno i ništa nesvjetovno; tada postoji samo jedno. To jedno i jedinstveno je cilj svih traganja.

*

*Osho, ako si ti za nas devedeset i devet procenataneko opojno sredstvo, šta je onaj jedan preostali procenat?

Ja sam to izjavio promišljeno - da je Majstor za tebe 99% alkohol - i bio sam svjestan da će neko postaviti pitanje: Zašto ne 100%? Ja sam to rekao promišljeno, iz određenog razloga. Jer onog trenutka kada Majstor postane 100% alkohol, on tada spari, nestaje. On ovdje ne može bitisati; tolika čistota ovdje ne može oitisati... on postaje nevidljiv. Taj jedan procenat nečistoće je uslov, inače ne bi bilo nikakve razlike izmedju Majstora i Boga. Bog je alkohol 100% čistoće, Majstor je 99% čist alkohol: taj jedan postotak je most preko kojega se može preći. Taj jedan procenat čini Majstora vidljivog; Bog je nevidljiv. A u tome je sva svrha Majstora - da ti on donosi nešto što ne možeš uočiti svojim očima. On ti tako služi kao sredstvo, kao medijum, kao prolaz, on biva vrata za ono što je tebi tada neuočljivo. Onda kada Majstor postane 100% alkohol tada više neće biti razlike izmedju njega i Boga. Tada bi on postao nalik Bogu: on će biti ovdje... ali više ne može biti Majstor.

Rečeno je o Gautam Budi - to je jedna predivna parabola - kada je on dospio do vrata beskonačnosti, ta vrata su bila otvorena i tamo je bilo jedno veliko slavlje, veliko veselje: Buda je stigao svom domu. Rijetko se neko vrati nazad. Svijet je tako prostran, i ljudi idu postranice na hiljadu i jedan način samo se rijetki uspiju vratiti. Jedna se duša vratila. Ali Buda se zaustavio na vratima i nije ušao unutra. Vratar mu je rekao: "Gospodine, zašto stojite pred vratima? Uđite."

Buda mu je odgovorio: "Neću ući. Ja treba da stojim ispred. Dok svi ne uđu, ja ću biti vani. Neću ući".

Vratar je na to rekao: "Ti si stigao: sada treba da nestaneš u apsolutno".

Buda mu odgovori: "Ne, ja ću ostati na ovoj strani, izvan apsolutnog, sve dok to budem mogao, da bih pomogao onim koji još posrću. Ja vidim još milione bića koja posrću na ovom putu. Ako bih nestao u apsolutnome, tada bi moj kontakt sa njima bio prekinut."

Ova parabola je predivna... To je taj jedan procenat koji nije alkohol: sto procenata... Buda nestaje. U džainskoj mitologiji stoji da osoba postaje Majstor ako makar još jednu želju ima koju nije ostvario. Ako bi sve želje nestale tako bi i ta osoba nestala. Ako bi mu još jedna želja ostala tada bi ta osoba postala Majstor - a tada želja je da pomogne drugima. Milostivost: to je taj jedan promil koji nije alkohol. Džaini to zovu "ropstvo". I to je ropstvo: sa tim ropstvom Majstor ostaje na ovoj strani. Ako napusti i tu želju onda će on otići; on ti više neće biti od nikakve pomoći. Mnogi ljudi su kroz prošlost dostigli istinu, ali su samo rijetki postali Majstori. Svi prosvijetljeni ljudi ne postaju, po pravilu, Majstori, zapamti to. Veoma rijetki prosvijetljeni ljudi su postali i majstori - jer da bi postao Majstor moraš da ostaviš makar jedan promil nečistote u tvom biću. Jedna velika milostivost je za to potrebna. Koga briga za to? Kada ti dostigneš, što te je briga za druge? Ko je taj što bi ostao na ovoj obali? Taj želi da nestane u druge... velika milostivost je potrebna.

Bilo je zabilježeno u Ramakrišninom životu da je bio veoma vezan za hranu - previše: ta opsjednutost je bila stvarno nevjerovatna. On bi izlagao o Bogu i *mokši* i meditaciji, on bi sprovodio svoj *satsanga*... i upravo posred toga on bi upitao: "Možete li me malo sačekati?" I onda bi otišao do kuhinje da vidi što se tamo sprema. Njegova žena Šarada bi mu rekla: "Paramahansa Deva, to nije dobro. Ljudi ti se sada smiju jer znaju gdje si. Upravo po sredini jedne tako važne teme, izlaganja o Bogu, ti se iznenada prisjetiš hrane. To ti neće pristajati. Ljudi se tome smiju, prave viceve o tome."

Ali Ramakrišna bi se na to smješkao i nije mijenjao svoje ponašanje. Jednog dana ga je Vivekananda malo pritisnuo, mm? - On je bio njegov najveći učenik, i naravno, on je bio veoma uznemiren time jer su ljudi okolo pričali kako je njegov guru lud. Zašto on svaki čas, pitali bi ga oni,

ide u kuhinju? I kada mu Šarada prinese tanjir on skoči na njega. On bi se nadnio nad tanjirrom i provjeravao riječima: "Što si to uradila?" - a učenici su bili prisutni! To nije dopustivo.

Tako je jednog dana Vivekananda zaključao vrata i rekao: "Sada moraš nešto da odlučiš." Ramakrišna mu odgovori: "Ako insistiraš, reći ću ti istinu: onog dana kada budem ravnodušan prema hrani, toga dana ću nestati. Ovo je samo jedan moj napor da se uhvatim za nešto. Hrana mi izgleda dovoljno bezazlena - mora se za nešto vezati. To je jedini način da ostanem na ovoj obali. Ali ti insistiraš, zato sada zapamti: onog dana kada budem ravnodušan za hranu, zapamti, Ramakrišna će biti ovdje samo još tri dana." Svi su se smijali, nijesu mu vjerovali. Ko bi vjerovao to? Smijali su se i rekli: "Mora da se šali, ili možda traži neki način da nam to objasni - inače, to nije tako." Čak nije mogla povjerovati ni njegova supruga. Ali se to dogodilo. Jednog dana je Šarada donijela hranu pred njim, i umjesto da se, po običaju baci na hranu, on se samo krenuo prema zidu. Šarada se tada sjetila što joj je rekao prije nekoliko godina... tanjir joj je ispao iz ruku. Na to joj je Ramakrišna rekao: "Sada je već pekarno. Sada nema potrebe stvarati neku graju oko toga. Svi ste željeli da se odreknem hrane: ja sam se odrekao. Sada ima samo još tri dana..." I u ta tri dana je on i otišao; trećeg dana je umro. To je bio onaj jedan procenat...

Pitaš me: *Ako si ti za nas devedeset i devet procenata neko opojno sredstvo, šta je onda onaj jedan preostali procenat?* ja sam se vezao za taj jedan procenat zbog tebe. To mi je moguće, upravo ovog trenutka, da budem stopostotan - ali bi to tada bilo van vašeg domašaja. U ovom svijetu spolutna čistota nije moguća; to nije u prirodi stvari. Tek malo nečistote je potrebno. Ako nešto postane sasvim čisto ono odmah nestaje iz svijeta stvari, iz svijeta pojavnih fenomena, to jednostavno nestaje. Ako je istina stopostotno čista ona bi iščezla. Čistota ne može opstati. Čistota samo postoji u Bogu. Majstor bitiše, najčešće, devedeset i devet procenata... tako da ti to možeš piti.

*

Voljeni Osho, čula sam da si ti ponekada i sam postavljao sebi pitanja.

To je isitna. Ja ponekada i varam. Pitanja su obično od Arup. Ona obično sakuplja pitanja, a ponekada i dodje da čuje moj odgovor na pitanja koja nije postavila. To su razlozi.

Postoje divje vrste ljudi: jedne ja zovem pitalice, a druge odgovarače. Prva vrsta je ta koja postavlja pitanja - njih nije briga da li će dobiti odgovor na to pitanje. On nije zainteresovan za odgovor na to njegovo pitanje; on je samo zainteresovan da stvori pitanje. Kada mu odgovorim

na to pitanje, on već priprema drugo. On nije zainteresovan za odgovor kao takav - on je pitalica. On stvara pitanja, on uživa da postavlja pitanja. Ponekada on postavlja i neka apsurdna pitanja - besmislena, irelevantna. Ponekada on postavi i značajna pitanja, takodje - ali i to je sasvim slučajno. On samo pita: nekada je slučajno to dobro pitanje, a nekada ne.

Drugi tip je tip odgovarača - koji nikada ništa ne pita, koji samo čeka na odgovor. Za ovoga je čak značajno i pitanje koje postavi onaj prvi tip jer on samo čeka odgovor. On nikada ne postavlja pitanje, ali je veoma pažljiv kada je u pitanju odgovor. Sada se događa takva situacija da pitalica postavi takvo pitanje koje je irelevantno za njega, ali koje ima puno značaja za tip ljudi koji čekaju na odgovor. I to se događa: ja vas stalno promatram, mm? Jedan pored drugoga sjede pitalica i odgovarač. Ja vidim kako se pitanje iz pitalice usmjeri ka glavi tipa koji sluša; ja vidim, takodje, kako pitanje odgovarača leti ka glavi pitalice. Odgovarač ne može postaviti pitanje direktno; on može da pita samo kroz pitalicu - to je njegov jedini način. A pitalica se tada osjeća dobro; uvijek kada on može postaviti pitanje on je veoma sretan. On ne brine da li je to njegovo pitanje ili ne - to može biti i pitanje nekog drugog. To je, ustvari, skoro uvijek nečije tuđe pitanje; ti rijetko postavljaš svoje pitanje. Mnogo puta ti postavljaš samo nečija tuđa pitanja - to ne znači da su ti to oni rekli; samo sjedeći pored tebe, prepuni pitanja, oni pitaju prešutno: to pitanje pulsira u tebi, stvara se pitanje.

Ja ovisim o ljudima koji postavljaju pitanja za one ljude koji čekaju odgovor. Ali ponekada se i dogodi... ja to promatram: osoba ima pitanje i ne može da ga postavi, i niko drugi ne postavi to pitanje za njega. Tako se ponekada ja dovedem u situaciju da prevarim: ja postavim to pitanje. Ja moram da se birnem o svima vama o svim tipovima ljudi. Na primjer, ako Arup ne postavi to pitanje ja moram da ga ubacim. Ona je bila malo nestrpljiva - ako bi čekala nedelju više... jer se to vrtilo po njenoj glavi. Najmanje dvije, tri nedjelje je ona bila u nedoumici: da pita ili da ne pita?

Čitavi moj proces se sastoji u tome da vam omogućim sve što vam je potrebno. Uopšte nije bitno da li ćete vi to pitati ili ne - vi postavljate mnoga pitanja, ali ja ne odgovaram na sva. Ja izaberem - i to je vrsta moje prevare. Tada ja ne odgovorim potpuno, ja izaberem samo dio - i to je moja prevara. Ali ja nijesam učitelj. Ja nijesam ovdje da bih odgovarao na vaša pitanja, ja sam ovdje kako bi stvorio situaciju u kojoj bi mogli postati još više svjesniji, budniji. Ja nijesam tu da bih zadovoljio vaše pitanje, ja sam tu da bi zadovoljio vaše biće - a to je nešto sasvim drugo. Ponekada vidim da je neko pitanje potrebno postaviti, a niko ne reaguje: tada ja ubacim takvo pitanje. Ti treba da postaviš mnoga pitanja. Ti nećeš samo sa postavljanjem tog pitanja biti u mogućnosti da dobiješ odgovor; ali sa postavljanjem pitanja postoji mogućnosti... vrata se otvaraju. Postavljanjem pitanja tvoja sumnja postaje intenzivnija, fokusirana. Kada nešto

pitaš nešto u tebi se ispolji, izadje na površinu: to je najvažnija stvar za tebe u tom trenutku. Ti mi tada omogućuješ da se prihvatim i razriješim to pitanje. To nije intelektualna stvar: ja te time neću više obavijestiti o tom problemu. Samo sa prihvatanjem tog pitanja nešto duboko u tvom biću će se promijeniti - jer je to pitanje izvjesni simptom. To pitanje se javilo jer si ti u odredjenom stanju.

Na primjer, Arup je postavila ovo pitanje. Negdje duboko u njenom umu je počinje nepovjerenje mučiti - inače ne bi to pitala, pitanje se ne bi ispoljilo. Ona može reći: "U redu, ako Osho osjeća da treba ubaciti to pitanje, on će ubaciti." Ali negdje duboko u njoj, sjenka sumnje se nadvila: "Zašto je on ubacio to pitanje? To nije bilo pitano. Zašto?" Negdje duboko u njoj, sjenka... Ona i ne mora biti svjesna toga - zbog toga je i čekala dvije ili tri nedjelje. Ona nije mogla pokazati hrabrost; ona se mislila, i mislila, i mislila.

Bilo što da pitaš je simptomatično: to ukazuje na nešto, to daje odredjenu indikaciju. A ja nijesam previše zainteresovan za to pitanje, moja zabrinutost je više usmjerena ka problemu koji je izročnik tog simptoma. Ja ne radim na simptome, ja ne iscjeljujem simptome - simptomi su samo indikatori. Neko ima groznicu: groznica je simptom, to nije bolest. Bolest mora biti negdje drugo. Jer je od groznice tijelo vrelo: negdje dublje u tijelu postoji to žarište, neko remetište koje se pokreće. Usled te unutarnje borbe, žarišta, tijelo je postalo vrelo i ti osjećaš groznicu. Groznica nije bolest, groznica je simptom neke unutarnje bolesti. Ako pokušate da direktno tretirate samo groznicu, vi možete tako ubiti bolesnika. Vi možete osobu staviti pod hladan tuš da mu uklonite groznicu: vi možete tako ubiti pacijenta - to nije pravilni pristup bolesti. Vi morate da sagledate duboko u njegovom tijelu tu bolest: gdje je taj nemir? Gdje je konflikt, žarište? Zašto je tijelo postalo vrelo? Zbog čega je izgubilo normalnu temperaturu? Normalna temperatura znači da se tijelo kreće bez ikakve unutarnje uzurpacije. Sa unutarnjim metežom tijelo postaje vrelo.

Pitanja su simptomatična. Samo postavljaj pitanja. Ja želim da dodješ do stanja gdje se pitanja ne pojavljuju - ali to ne može doći bez postavljanja pitanja. To će doći pitajući, pitajući i rastajući. Oni ljudi koji nijesu pitalice, oni, takodje, moraju da učine izvjesni napredak. Za njih je malo teže jer se oni ne ispoljavaju. Pokušaj to: bilo što da osjećaš - možda je to zamućeno, nebulozno ali pokušaj da to izraziš riječima. Upravo dovodenje toga do svijesnog razmišljanja, do ispoljavanja, ti možeš promijeniti nešto duboko u sebi. U tome se sadrži sva psihoanaliza - da pacijent pične da govori. Psihoanalist ništa posebno ne radi, zapravo, on samo sluša i čeka. Samo sa pričanjem pacijent postaje više svjestan svojih ispoljenih problema, svojih nesvjesnih osjećanja, a kada se jednom ta osjećanja ispolje tada se osoba rastereti. Zato se nemoj stidjeti da postavljaš pitanja.

Pokušaj. I ne pomišljaj da su to gluposti - sva pitanja su glupa. Ali ako je neko glup, on je glup; sakrivanjem se ništa ne može postići. Ispolji to. Kada ti ne postavljaš pitanja a ja vidim da ona vrludaju u tvojoj glavi, ja ću ih postaviti. Ako bi ti pitao, onda ne bi bilo potrebe da ih ja postavljam.

Čitava stvar koju treba zapamtiti je: ja sam ovdje da vam pomognem. Ja sam iscjelitelj, ja nijesam nikakav profesor. Čitava stvar je u tome kako da vam pomognem da se mijenjate. Zato pitajte koliko god možete. Jednog dana ćete, malo po malo, pronaći to, ta pitanja će nestati. Ne tek samo što ću ja odgovoriti na njih - već zato što ćete vi postaviti to pitanje, što ćete biti svjesni takvih pitanja; ja sam diskutovao o tome, analizirao to. Ja stvarno nijesam odgovarao na ta pitanja, zapravo, ja sam čak nastojao da ih uništim. Kada se jednom ona unište, poremete, ta pitanja više ne postoje. Ti nećeš dobiti razrešenje tim odgovorom, ali ćeš jednog dana doći do tačke kada više neće biti pitanja. Svijest bez pitanja je tome cilj: tome nije cilj svijest prepuna odgovora već svijest bez pitanja. Kada tu nema ništa da se pita, ti si stigao na odredište.

Čuo sam...

Mlada žena je došla kod vidovnjaka. Vidovnjak joj zatraži dvadeset dolara i reče da će joj odgovoriti na dva pitanja za taj novac.

Mlada dama je posle izvjesne neodlučnosti ipak platila taj novac i upitala: "Zar to nije previše novca za samo dva pitanja?"

"Da, to je previše" - odgovori vidovnjak. "A koje je vaše drugo pitanje?"

Nemoj se bojati od takvih okolnosti kada sam ja u pitanju. Ti možeš postaviti koliko god želiš pitanja. Pitaj - i nemoj se stidjeti. I zapamti, sva pitanja su budalasta, zato nema potrebe da se osjećaš neugodno. I još jedna stvar: ljudi koji ne postavljaju pitanja, imaju veoma značajnija pitanja da postave; ljudi koji lako pitaju, znaju da pitaju samo pitanja radi - oni nemaju neka bitna pitanja da postave. Oni pitaju jer mogu da pitaju; oni i ne moraju imati prava pitanja. Ja sam odgovarao i za te osobe. Zato ako ti ne pitaš, ja ću ubaciti i pitanje za tebe.

Još nekoliko stvari u vezi pitanja: jedno, kada se ukaže neko pitanje, nikada nemoj čekati sutra, postavi ga odmah - jer sutra možda to pitanje neće biti od koristi. Ako budeš čekao sutra, možda i nećeš pitati, a nešto veoma potrebno će biti tako izgubljeno. Um se mijenja stalno. Kada osjetiš da imaš neko pitanje, zapiši to. Nemoj se brinuti da li je to umjesno ili nije, da li će to biti relevantno sutra - "Hoću li sačekati? Hoću li sačekati da vidim da li će to pitanje i sutra ostati ili će nestati?" To će nestati - ne zbog toga što je postalo nebitno; ono će nestati jer ti imaš um koji se stalno mijenja. Čak ni tvoje pitanje se ne može zadržati: tvoj um je tok, u stalnom

je mijenjanju. Zapiši pitanje - ponekada će se dogoditi da više nije relevantno za tebe ali može biti od značaja za nekog drugog. Sva pitanja su ljudska pitanja. Možda ti nijesi zainteresovan više za to - ali neko drugi jeste. Naše misli nijesu naše vlasništvo, individualno obilježeno: to je kolektivna smješa. Misli ulaze u tvoju glavu i izlaze vani - to je jedna stalna razmjena između tebe i drugih. Nijedna misao nije tvoja: ona dolazi iz daljine, ostane malo tu i ode... udje u nečiju drugu glavu. To je isto kao i dah; ja udišem - to je isti dah koji je bio u tvojim plućima trenutak ranije. Sada ti to izdišeš, ja udišem. Ja izdišem, neko drugi to udiše. Ista stvar je kada je u pitanju istina o mislima. Ti udišeš, ja izdišem: to je jedna stalna razmjena. Stoga nemoj biti zabrinut. Neka se pitanje postavi. Još samo jednu stvar treba zapamtiti: pitanja se ne smiju postavljati samo zbog samih pitanja. Na njih se mora i odgovoriti jer su te ona negdje pozlijedila: negdje u tvom biću, bio je neki odnos, neko odnošenje, nešto što se mora uraditi. Nešto nalik čvoru je u tvom biću, a to pitanje može pomoći da se taj čvor razriješi, razveže. Pitanje neće biti samo intelektualno, to će biti egzistencijalno.

Jedan stariji par, koji je očito bio iz bogatijeg staleža, prinuđen je bio da putuje vozom, pa čak i drugom klasom, jer taj voz nije posjedovao vagon prve klase. Vagon je bio skoro prepun, i par je sjeo u jedan čošak, zbivši se. Neko vrijeme su ćutali, a pošto je to atmosfera nalagala oni su bili prinudjeni da razmjenjuju konverzaciju sa drugim ljudima u kupeu.

Priče su postale sve više i više prostacke, a kada je jedan izrekao jednu pravu bljuvotinu, gospodin se usprotivi: "Kako se usudjujete! Kako se usudjete da tako nešto kažete pred mojom suprugom!"

"Izvini, druškane" uzvratila ovaj. "Nijesam znao da je ona željela da to bude njoj upućeno."

Zapamti, ako ti ne budeš pitao, neko drugi će to pitati; ako ti ne budeš to rekao, neko drugi će ti reći. Ako je to tu, to će doći. Ako je ono uopšte tu, to će izbiti odnekle. A ako niko to ne bude rekao, onda ću ja to ubaciti. Ti ne možeš tome pobjeći. Neko egzistencijalno pitanje koje je značajno i neizbježno, i koje ti može pomoći, treba se postaviti. Nemoj se nijada stidjeti da ga postaviš.

*

Ti si puno puta navodio zašto svoje muške sanijasine zoveš "swami". Možeš li nam objasniti zašto ženske sanijasine zoveš "ma"?

Put muškarca je put svjesnosti, a svijest te dovodi tamo gdje ćeš ti biti gospodar svog bića. To je značenje pojma *swami*. Ženski put je staza

ljubavi, a ljubav te dovodi do vrhovne tačke gdje postaješ majka čitave egzistencije. To je značenje *ma*.

Žena u svojem krajnjem rascvjetavanju postaje majčinska energija... ona može biti mati čitave egzistencije. Ona se osjeća blaženo, i ona može blažiti svu egzistenciju. Kada muškarac dospije do vrhunca, on ne postaje otac, on ne postaje ni majka, on samo biva gospodar, vodja: gospodar svog bića. Ljubav i svijest - to su dvije staze, a kada ja kažem muški, ja uopšte ne mislim da su svi muškarci muški, a kada kažem ženski, ja ne mislim da su sve žene ženstvene. Postoje žene koje će proći stazom svijesti - ja bih želio da i njih zovem sa swami, ali bi to bilo malo konfuzno. Kako stvari stoje, to je sve malo suludo... zato ja ostavljam taj izazov, to iskušenje. Ali nekada mi dodje da kada dajem sanijas nekoj ženi, poželim da je oslovim sa swami. A ponekada dodje muškarac, veoma ženstven, koji izgleda ženstvenije od mnogih žena. Ponekada se desi da Mukta sjedi pored mene i opomene me: "Osho, on je muškarac." Ona me mora opomenuti, inače mu ja mogu pridati, ma pridjevak. Ali zapamtite, postoje neke žene, nema ništa lošeg u tome, a i neki muškarci su ovdje, ni sa njima nema ničeg lošeg - koji koji će proći suprotnim stazama, drugačijim putem. Postojala je jedna veoma poznata svetica u Kašmiru koja se zvala Lala. Ona je uvijek bila naga. Ona je jedina svetica, jedino prosvijetljeno biće koje je išlo nago. Mnogi prosvijetljeni muškarci su bili goli, ali ona je bila jedina takva žena koja je ostala gola. Za muškarca je veoma lako da bude nag, za ženu je veoma teško da opstane naga - pravi ženski kvaliteti se moraju sakriti. Žene nijesu egzibicionisti. Ali Lala je ostala naga, a bila je tako poznata u Kašmiru da su pričali: " Mi znamo samo dva imena: Alaha i Lalu. Mi poštujemo samo dva imena: Alaha i Lalu." Ona je bila swami: ja nju ne mogu zvati sa ma.

Postoji još jedan slučaj: u džainskoj tradiciji je bila jedna žena po imenu Malibaj koja je postala Majstor - *teerthankara*. No, džaini su njeno ime promijenili u muško ime Malinat. A razlog je morao biti ispravan jer da budeš džainski svetac je nemoguće za ženu sve dok je ona u ženskom tijelu. Taj put je put volje i svijesti, to nije staza ljubavi i predavanja. Taj put je borba, to nije put predaje. Sa time se ja sasvim slažem. Oni su uradili ispravno kada su joj promijenili ime. Ona je bila žena samo po imenu: duboko u sebi je imala tu mušku energiju. Ja žene zovem "ma" zbog toga što će one postati materinska snaga samo ukoliko stignu do sedmog centra svijesti, do *sahasrara*. Zovem muške sanijasine "swami" jer kada oni dodju do vrhovne tačke oni sasvim osjećaju da postaju gospodari svog bića. Oboje je isto - ali jedno je muško objašnjenje, a drugo je žensko objašnjenje jednog istog iskustva.

*

Što je molitva?

Molitva je čudesno djelo, poštovanje. Molitva je prihvatanje čuda koja se događaju oko tebe. Molitva je predavanje u ljepoti, predavanje svemu, velelepni doživljaj predavanja ovoj fantastičnoj egzistenciji. Molitva nije argumentovani dijalog sa egzistencijom. To nije diskusija... to je ljubavni razgovor. Ti tu ništa ne dokazuješ... ti tu samo šapčeš slatke besmislice.

Kada se muškarac zaljubi u ženu, on samo šapuće slatke besmislene riječi svojoj dragoj na uho. Kada se čovjek zaljubi u egzistenciju... ista je romansa: molitva je ta romansa. To je fantazija; to znači biti podatan čudima. Mnogi ljudi su izgubili mogućnost molitve jer su i izgubili mogućnost da se izlože čudima. Izgubili su mogućnost da budu iznenađeni. Ti možeš vidjeti milione čudestvenija svakog dana, ali ti se time ne iznenađuješ. Tvoje oči su prekrivene prašinom i predodžbama tako da to i ne možeš potpuno vidjeti. A sjeme će klijeti, a ti nećeš vidjeti to čudo. Novo lišće će nicati na granama, a ti nećeš vidjeti to čudo. Ptica pjeva, a unutar tebe se ništa ne pokreće. Paun pleše pored tebe, a u tebi ništa ne igra. Bijeli oblaci plove nebom, a to ostaješ nepokretan. Tada je molitvu nemoguće ostvariti.

Molitva traži pjesničko srce, ljubavničko srce. Pridji stvarnosti sa poetičnošću - nemoj biti previše učen, ne budi preveliki racionalist. Nemoj misliti da sve znaš; ništa se ne može znati - neznanje je potpuno, neznanje je nešto najviše. Kada jednom shvatiš da se ništa ne može znati, da je neznanje nešto najviše, tvoje oči će se ponovo ispuniti onom ljepotom koju si imao kada si bio dijete.

Čuo sam...

Suprug je bio tip muškarca od onih koji su tako cinični, tako zlovoljni tipovi ljudi. Njega ništa nije doticalo ili oduševljavalo, za njega je sve bilo veliko: "Pa šta?". On je jednom posjetio psihijatra i posle duže analize dobio dijagnozu: "Vi ste hladni i blazirani. Za vas je sve ništavno. Vi ste oženjeni, eh? Dobro, evo što ćete uraditi. Cirkus je danas u našem gradu: uzmite ženu za ruku i provedite se na predstavi. Podjite da vidite kako živahni ljudi žive i glume. Pogledajte izvodjače koji žive životom opasnosti; uočite kako oni osjećaju i kako pulsiraju."

Trapavko povede svoju ženu u cirkus. Pojaviše se sa urlikom lavovi i tigrovi. Supruga je bila uzbudjena tim događajem, ali njen namrštenko je zijevajući od dosade odgovorio: "Aah? Pa što?" Na kraju je bio veliki finale gdje je čovjek dijaboličkog izgleda bio ispaljen iz velikog topa. Leteći kroz zrak on se okrenuo nekoliko puta i, prije no što će dotaći mrežu, počeo svirati u klarinet. Masa je oduševljeno urlala ali njen muž,

poslije par minuta razmišljanja, okrenu se prema njoj i zaurla u njegovom namrštenom maniru: "Nije kao Beni Gudman!"

Molitva je spremnost da budeš oduševljen. Molitva je sposobnost da budeš nalik djeci, i da se izgubiš. Traži to - zahtijevaj to - jer ćeš se molitvom izgubiti sve. Onog dana kada se tvoje oči zatvore za ovozemaljska čuda, Bog tada postaje za tebe nešto nepostojeće. Ponovo otvori oči i pogledaj čudesa, ponovo ćeš ga osjetiti kako pulsira u tebi. Bog je veoma blizu... on je svugdje oko tebe... on je unutra i spolja.

TO SE SLUŠA BEZ ČULA SLUHA

7

III. 66. *na main dharmi nahi adharmi*

Ja nijesam ni pobožan ni bezbožan,
Ja ne živim ni po zakonu ni po osjećanjima,
Ja nijesam ni govornik ni slušalac,
Ja nijesam ni sluga ni gospodar,
Ja nijesam ni zarobljen ni slobodan,
Ja nijesam ni privržen ni neprivržen.
Ja sam daleko od ništa: Ja sam blizu ništa.
Ja neću stići ni u pakao ni u raj.
Ja obavljam sve poslove; ipak sam daleko
od svakog rada.
Neki shvataju moje stanje:
Oni koji mogu to razumjeti,
oni će ostati nepomični.
Kabir ne teži ni da utemelji ni da razori.

III. 84. *jhi jhi jantan bajai*

Harfa šapuće muziku tihu;
pleše se pokretom bestjelesnim.
Svira se bez prstiju, a muzika se
i bez sluha čuje:
On je i uho i slušalac.
Kapija je zatvorena, ali iza nje dopire miris:
ispred nje nikoga nema.
Mudri ljudi mogu razumjeti to.

Molim vas da duboko uronite u ove stihoveVolta Vitmena;

Mislim da se mogu preobratiti
i živjeti sa životinjama
one su mirne i samozadovoljne;
Stajao sam pred njima i dugo ih promatrao.
Oni se ne znoje i ne kukaju
nad svojom sudbinom.
Oni se ne skrivaju u mraku
i ne iskjavaju svoje grijehe.
Od njih mi nije muka,
jer ne brinu o svojim dužnostima
prema Bogu.

Ako osmotrite životinje prirodno je da ćete biti opčinjeni njihovom mirnoćom, njihov prijemčivošću, sa mirom koji okružuje njihova bića, sa nenapetošću, sa ne-neurotičnim stanjem svog bića. To je sasvim prirodno biti iskušan od strane životinja. To znači da je čovjek pogriješio. To znači da i nije bilo neke evolucije; čovjek nije napredovao - upravo suprotno. Već tri stotine godina su naučnici ubjedjivali ljude da je bila velika evolucija i da se ta evolucija dogodila čovjeku: da je čovjek otišao daleko od životinje. Prije tri stotine godina hrišćanstvo je propovijedalo da je čovjek proistekao od Boga, i da nema evolucije - zapravo da postoji neka vrsta ne-evolucije: čovjek nije evoluirao već je zapao u neki mračni vilajet grijeha. Oba pristupa su ekstremna: klatno se kretalo od hrišćanskog pristupa do naučnog pristupa. Nauka je i dalje ostala pri stavu koji je slučan hrišćanskim nastojanjima, reakciji.

Mi na Istoku gledamo stvari na sasvim drugačiji način. Prva stvar koja se mora shvatiti je: čovjek je iznad životinje, ali je i pao. To će izgledati paradoksalno. Ali na Istoku kažu da se čovjek unizio samo zbog toga što je viši. Samo se sa visine može pasti: ako nisi na visini, kako možeš pasti? Životinje nikako ne mogu pasti - nemaju gdje da padnu. Onda kada se izdižeš postoji veliki rizik. Čovjek koji se kreće po ravnicima ne može pasti, dok je čovjek, koji se kreće planinama uvijek u opasnosti da padne. Životinje se ne mogu uniziti jer još nemaju svijesti. Životinje ne mogu počinuti grijeh jer je za to potrebna svijest koju one nemaju. Da bi

zastranio pojedinac treba slobodu: da bi počinio nešto loše pojedinac mora imati određenu mogućnost za razvoj, određenu snagu. Samo oni ljudi koji su sposobni da učine dobro mogu učiniti i loše. Samo ljudi koji se mogu izdići mogu i pasti. Grešnik i svetac nijesu odvojeni - svetačko je moguće jer je i grešno moguće.

Nijedna životinja ne može biti grešna kao što ne može biti ni sveta. Da li si ikada čuo da je neka životinja postala Buda ili Hrist? Da, oni nijesu ni Jude, ni Adolf Hitleri, nijesu ni Staljini - tačno - ali niko nije rođen u svijetu životinja kao Buda. Čovjek je jedna avantura: rizična, naravno, veoma rizična, opasna. Čovjek nastoji da se izdignu što je moguće više... a što se više izdižeš to je veća mogućnost da se uniziš. Što je viši vrh, to je dublja klisura oko njega. Oko životinje ne postoji nikakva klisura; oko čovjeka je duboka klisura... a što je veći čovjek to je i dublji kanjon oko njega, zapamti to. A moderni čovjek je jedan vrh velikih planina, vrh Everesta - datle je kod njega prisutno tokiko kolebanja, bola i tjeskoba. Savremeni čovjek, ako padne, pada potpuno. Ako bilo što ode pogrešnim putem kod savremenog čovjeka tada ode sve kako ne valja. Tako nije bilo i u prošlosti. Zato, što si svjesniji, budniji, moćniji, to si više u opasnosti. To raste u istoj proporciji.

Stoga ću vam naložiti da meditirate na te stihove Volta Vitmana, ali ne da slijedite Volta Vitmena - jer je Vitmenov put u osnovi loš. Ja mogu shvatiti njegova iskušenja, ali čovjek ne može postati životinja ponovo; to nije nikako moguće. Iako postaneš nalik životinji ti nećeš biti životinja. Ti možeš poći da živiš u šumi sa životinjama - ti ćeš i dalje biti čovjek. Za to nema druge mogućnosti. Ti možeš činiti dobro, možeš činiti loše ali se ne možeš vratiti natrag iz svoje svijesti: ti ćeš i dalje ostati svjesno biće. Svijest je takvi kvalitet koji se samo jednom stiče, to se ne može izgubiti; kada se jednom to nauči, ne postoji mogućnosti da se zaboravi. To je isto kao da si postao mladić i da sada nastojiš da se vratiš u rano djetinjstvo. Da, ti se možeš igrati sa djecom, ti se možeš zabavljati sa njima, ali ćeš i dalje biti mladić. Nema načina da ponovo postaneš dijete. Niko se ne može vratiti natrag: svi pokreti su usmjereni ka naprijed. Svi pokreti su usmjereni ka naprijed i naviše.

Za mnoge ljude iskušenje Volta Vitmena je bilo prijemčivo. To nije ništa novo: kroz čitavu prošlost su mnogi ljudi bježali od društva i vraćali se svijetu životinja. I mnogi su svoj život živjeli skoro kao životinje - ljudi koji se povlače u pećine, ljudi koji hodočaste po Himalajima, ljudi koji se skrivaju po manastirima. Oni su postali nalik životinjama, ali u tome nema nikakve vrijednosti. Oni nijesu ni ljudi ni životinje, oni su jednostavno izbjegli rizik - a ljudi koji izbjegavaju takve rizike nikada se ne mogu razviti, ne mogu se uzdići. Put razvoja je veoma rizičan. Pojedinac može stići svom domu... a može i zastraniti zauvijek. U tome je i ljepota: sa rizikom, sa opasnošću dolaze i uzbuđenja.

Zato kada govorim o meditaciji, o uranjanju u to, ja ne kažem da budete kao životinje. Kada govorim o meditaciji i sanjasu ja vam govorim da preuzmete više rizika. To se više ne može vratiti natrag: put natraške je sasvim zatvoren. Čovjek ne može ući u Rajski vrt na način na koji su to uradili Adam i Eva - ta kapija je zatvorena. Čovjek mora da udje na druga vrata; on mora da pronadje druga vrata i da udje u Kraljevstvo Božje. Čovjek mora krenuti na dugi put traženja tog ulaza... vrata svijesti, budnosti, ljubavi, molitve.

Taj momenat dolazi kada mudrac postane skoro nalik životinji; ja kažem "skoro nalik" - ja ne kažem da on treba da postane životinja. Da ti možeš vidjeti u očima mudraca istu čistotu koju će uočiti i u očima jedne krave. Razlika je u tome što je krava krava, a mudrac je mudrac. Njegova bezazlenost nije nesvesna, njegova nevinost je prepuna svijesnosti. On je bezazlen jer je svjestan. Krava je bazazlena jer ne može biti drugačija, svetac je bezazlen svojim izborom - *moćnim* izborom. Svetac može biti i drugačiji, ali on to nije: to je jedno veliko postignuće. Krava je mirna i bezazlena - ona ne može biti drugačija. Tu nema nikakvog postignuća, krava je sasvim neuka. Svetac je mudar. Njegova nevinost potiče od mudrosti - on je naučio lekciju života. Ali zapamti postati krava je veoma lako i banalno, postati svetac je veoma teško.

To što Kabir želi da kaže u svojim stihovima je veoma značajno: pokušaj da to razumiješ. On nije govorio da treba da se vratimo natrag - ponekada to može i izgledati tako - on vam je nalagao da se treba vinuti iza toga. Iza uvijek izgleda kao ispod. Kada jedan starac postane zaista mudar, on počinje da izgleda nalik djetetu; ali zapamti, on je samo *nalik* djetetu - on nije uistinu dijete. On je prošao sve lekcije života - dobre i loše, slatke i gorke. On je sazreo, on je postao vremešan. On je ponovo dijete - svojim izborom, shodno svome razumijevanju stvari. Krug je završen.

na main dharmi nahin adharmi

Kabir reče: Ja nijesam ni religiozan ni nereligiozan. Ovo će možda izgledati kao dvije zasebne stvari. Pomisliće se da si postao neka životinja - ni religiozan ni nereligiozan; da si se vratio natrag. Isto tako bi moglo da znači i da si ti to transcendirao, da si prevazišao - da si otišao dalje od religioznosti i nereligioznosti. Oboje izgledaju slično ali tu postoji znatna razlika. Kada Kabir kaže *Ja nijesam ni pobožan ni bezbožan*, to znači da je on otišao iza dualnosti. Dopustite da to razjasnimo. Postoje ljudi koji su nereligiozni - oni neće ići u crkvu, oni neće klečati pred nijednim bogom, oni neće imati nikakvog poštovanja u svom srcu, oni se nikada neće moliti. Oni jednostavno žive svakodnevnim svjetovnim životom: jedu,

piju i žene se. Nema ničega transcendentnog u njihovim životima. Ako ih upitam: "Koji je smisao tvog života?" Najviše što mi mogu odgovoriti je da slegnu svojim ramenima.... ili čak i mogu naći neko objašnjenje. Ali ako dublje pogledate u njih: oni uopšte ne znaju zašto žive, za koji cilj žive. Postoji li nekog značaja tome? Postoji li neka pjesma u tome? Da li oni čekaju da se nešto objavi u njihovom srcu? Da li oni rastu ka nekoj nepoznatoj dimenziji? Ne, oni se samo rutinski ponašaju. I naravno, oni su veoma frustrirani. Ne postoji veće frustracije od kretanja u začarani krug rutine - isto, uvijek nešto isto...pojedinač se mehanički kreće. Malo po malo, tako sve nade nestaju. Ti znaš da će isto raditi i sutra: ti ćeš jesti, ići ćeš u kancelariju, vodićeš ljubav, ići ćeš na spavanje, tući ćeš se, gundaćeš, miriti se... i isto će se ponavljati sutra... i tako dalje, i tako naprijed, bićeš ponovo izazvan... Jednog će dana ta osoba umrijeti. Tada ovaj čitav život biva za nju samo jedno razvlačenje putovanja prema smrti - je li to sve?

Pogledaj samo u oči ljudi koji nijesu još načinili nikakav dublji prodor u svoje biće, koji nijesu prodrijeti do dubina svoje suštine: ti ćeš uočiti da je to jalovo, da je opustošeno, suvo- tu sok ne teče. Nijedna pjesma nije moguća iz takve duše. Oni su otaljivali svoj život koristeći neku nepoznatu silu: to je sve bilo slučajnost. Oni su tek tako ovdje - ne znajući zašto, ne znajući gdje, ne znajući odakle, ne znajući ko su oni. Oni su opstali... da, oni su ostali opterećeni sa hiljadu i jednom stvari, samo da bi se lišili tog unutarnjeg praznog prostora u njima - tako se oni nijesu sa time nikada susreli, zato oni i ne žele da se sa time susretnu. Inače bi to bilo šokantno za njih: ako se susretnu sa tom prazninom, sa tom njihovom neispunjenom dušom, tada bi bilo teško čak i da se taj život razvlači - ta osoba bi počela pomišljati na samoubistvo.

Gabrijel Marsel je napisao da postoji samo jedan osnovni metafizički problem, a to je samoubistvo. To je isitna, stvarno je to istina. Ako samo pogledaš uobičajeni način življenja, jedini problem je tada: zašto živiš? Zašto ne počiniš samoubistvo? Ako će smrt neizostavno doći, zašto onda čekati? Zašto ne prekinuti sa svim tim besmislicama? Ništa se ne događa: nema nade. Cvijeće ne cvjeta, proljeće ne dolazi. Ti samo ponavljaš jedne iste stvari uvijek iznova, a jednog dana će taj mehanizam stati - i ništa više neće biti. Ako ne postoji nekog značaja u tvom životu, onda neće biti ni duše. Duša samo postoji ako ima nekog značaja u tvom životu. Dakle, to je taj prvi tip čovjeka - nereligiozni. A kada govorim o tom prvom tipu čovjeka tada su mnogi nazovi religiozni ljudi uključeni u to - jer oni idu u crkvu samo po navici ili obavezi, oni čitaju Bibliju zbog obaveze, i ponavljaju jevandjelje kao papagaji. Oni su hrišćani, hindusi, muhamedanci ili džani - to su' sve opet neke zaokupljenosti uma, biti zaokupljen; ni oni nijesu religiozni. Od sto osoba, njih devedeset i devet su nereligiozni, neduhovni, nespiritualni. Mnogi od njih ispoljavaju da su religiozni, ali oni to nijesu - inače bi ovaj svijet bio znatno drugačiji,

imao bi drugi kvalitet, drugi ukus: bilo bi mnogo više slavlja, bilo bi više radosti i veselja, to bi iblo jedno sasvim drugačije čovječanstvo. Ti ljudi govore o ljubavi i idu u rat. Takvi ljudi govore o bratskoj ljubavi a ubijaju jedni druge, uništavaju jedni druge. Ti ljudi su još opasniji od onih običnih ljudi koji kažu da nijesu religiozni. Takvi ljudi koji se sakrivaju iza religioznih ubjedjenja takvi ljudi su još opasniji. Oni obmanjuju sebe, oni tako obmanjuju sav svijet.

Kabir kaže: "Ja nijesam nereligiozan"! A isto tako reče: "Nijesam ni religiozan". Kažem vam da je čak devedeset i devet procenata ljudi nereligiozno, samo je taj jedan procenat ljudi religiozno - tek nekoliko njih. Kako ćeš znati da je religiozan? Ako uočiš da u njegovom koraku ima plesa tada ćeš znati da je neko religiozan? Ako u njegovom oku vidiš plamen, znaj da je on religiozan. Ako osjetiš da se on ne kreće rutinirano, da cvjeće cvjeta u njegovom biću... da je još ostalo nada u njemu, da i dalje on sniva, da je i dalje u nekom romantičnom odnosu sa stvarnošću, da sve već nije postalo tupo i dosadno, da još ima poezije... da se on i dalje smije i da se smije potpuno, da on i dalje voli da je izgubljen u toj ljubavi, da i dalje pjeva, gđa gleda u cvijeće i zvijezde... da još ima u sebi bezazlenosti, čudarija, poštovanja, da poštuje čivot, da nije samoubistven... i posljednje ali ne i konačno - da ga možeš ponekad zateći kako sjedi i ništa ne radi, kako je prepun radosti. Njegov izvor radosti ostaje nepoznat. Negdje duboko u njegovom biću on može pronaći izvor odakle radost izvire.

Ako nadješ osobu koja je u mogućnosti da ostane nezaokupljena, ona je tada religiozna. Neka to bude kriterijum: ako ta osoba ne može ostati nezaokupljena tada je uplašena od svog bića. Tada će on to izbjegavati - on treba da uradi nešto; njegovo djelanje će tada biti neurotično. Ako ga ostaviš samog u nekoj sobi on će čitati novine, on će otvoriti prozor i zatvoriti prozor, on će početi vršiti razmještaj namještaja ili će uključiti TV ili radio- nešto će zasigurno raditi. A ako i ne bude mogao ništa raditi on će zaspati - ali neće moći ostiti budan a da ništa ne radi.

Ako pronadješ osobu koja sjedi mirna i budna, koja ništa ne radi, koja je prepuna budnosti nalik plamenu - smirena, uspokojena, nepokolebljiva - koja neće biti neurotično opsjednuta nekom akcijom: pasivna - koja samo uživa u svom biću, koja uživa u trenutku sada i ovdje... ti ćeš osjetiti neku drugu vibraciju oko njega, neko *poštovanje* - da to je prava riječ. Albert Švejzer to naziva "poštovanje prema životu": to je pravi kvalitet religiozne osobe. Ako bi uzeo obični kamen u ruke, taj kamen bi bio živ - za tebe bi to bilo *kao* živo - a za njega je to tako: to je živo. Čak i kada govori sa djetetom, on je prepun poštovanja prema njemu - ogromno poštovanje - jer je čak i dijete prisutnost Boga, čista suština Boga. Čak i kada on sjedi sa psom, on sjedi sa Bogom. Za njega tu nema neke razlike... ,možda je taj pas zapravo Bog u drugačijem obliku - samo

jedna drugačija pojavnost. Ti možeš prihvatiti psa kao boga - ista je riječ (obratno u engl. pas-dog; Bog-God; prim. prev.) samo obrnuta... ali bez neke veće razlike.

Jedna prava religiozna osoba nema potrebe da bude u hramu ili crkvi, bilo gdje da se on nalazi tu je i hram. Ta osoba nema potrebe da se moli na uobičajeni način, na ritualan način, bilo što da on radi to je njegova molitva - radio ili ne. Kada radi, on je u molitvi; kada ne radi, on je u molitvi, takođe. A Kabir kaže: Ja nijesam nereligiozan - nije teško to shvatiti - Ali on kaže i ovo: Nijesam ni religiozan. Sada se jedna još viša dimenzija otvara: transcendentna - kada osoba nije ni religiozna ni nereligiozna. Kakva bi to dimenzija bila. Tada više poštovanje za molitvu ili štovanje nekog pojma nije više potrebno jer i to može stvoriti razliku, može proizvesti odijeljenost - udaljenost između subjekta i objekta, tragaoca i traženog, poklonika i onoga kome se klanja. To je transcendentni ultimatum, onda kada pojedinac biva sjedinjen sa cjelinom. Tada je ta osoba Bog i u njemu nema ničega sem božanskog. To je vrhovno iskustvo: *Aham Brahmasmi* - ja samo Bog. *Ana-el-Hagg* - ja sam Istina. To je ono što Isus misli kada kaže: "Moj Bog i ja smo sjedinjeni." A onda kada je jedinstvo, čak je i poštovanje izlišno; još nešto tu nedostaje. Kada je prisutno poštovanje tada ima još nešto od dvojnosti; neka fina dvojnost je još prisutna. Potom je ta osoba dospjela do okeanskog iskustva.

Kabir kaže: Ja nijesam ni religiozan ni nereligiozan, ja sam transcendentan. A neka to bude i tvoj cilj, neka to bude tvoje odredište - jer ćeš samo tada dospjeti do otkrovenja tvog bića: ti ćeš tada postati lotos sa hiljadu latica u cvatu... širiće svoj miris enzistencijom. Stići ćeš domu svom.

Ja ne živim ni po zakonu ni po osjećanjima...

Sve ove sutre su namijenjene da te odvedu iza dvojnosti, iza dualizma, van dvoje. *Ja ne živim ni po zakonu ni po osjećanjima...* Postoje dvije vrste ljudi: ljudi koji žive po svom osjećaju, po senzualnosti, shodnoj svojoj žudnji - ljudi koji se samo prepuštaju; oni ne znaju ništa drugo. Oni su ostavljeni i izgubljeni u svakodnevnom i uobičajenom uživanju, njihov život je prost. A postoji i druga vrsta ljudi koji žive po zakonu; disciplinovano, shodno zapovijestima: ljudi koji slijede deset božjih zapovijesti - koji više slijede tradiciju, svete spise, društvene norme, državu, neke svoje težnje, žudnje, tijelo i svoj um. Oni samo slušaju autoritete, oni ne slušaju sebe. To su ta dva tipa običnih ljudi.

Ako živiš po osjećaju, ti živiš život ugadjanja - i ti tako možeš biti i uništen time. Ako, pak, živiš životom normi, i tako ćeš biti uništen. Ovoga puta ne od strane zavisnosti od uživanja već od strane autoriteta - jer ti

niko ne može dati zapovijest, niko ti ne može ukazati na zakon. Život je tako spontan - kako onda može biti nekog određenog zakona koji će se striktno poštovati? A onog trenutka kada počneš slijediti jedan tako usmjereni zakon ti ćeš već biti jedno umrtvljeno biće, nikako jedno biće puno života. Tvoj život više neće biti rijeka, to će tada postati jedna bara mirne vode koja će sve više biti prljavija, koja će sve više biti mutnija i jednog dana nestati u mulj.

Kabir reče: Ja ne živim ni po zakonu ni po osjećajima. Kako ćeš onda živjeti? Kabir kaže: Ja živim spontano; živim u skladu sa sviješću. Osmotri to - to je jedna od najvažnijih stvari. Iživljavanje dolazi od strane tvoje nesvjesnog uma. Seksualnost, ili volja za moć dolazi od tvoje nesvjesnosti, od strane tvoje pomračenosti. To te opčinjava, posjeduje, upravlja sa tobom, zaludjuje te ... i jednog dana ti osjetiš kako je došao kraj tvom životu a kako ti nijesi ništa postigao. Možda si ti u nečemu i uspio, ali shodno potpunijim analizama, svakodnevnim uspjesi izgledaju nebitni, postaju gubitni - najveći gubici. Uvijek kažem: Ništa nije gubitnije kao uspjeh. Ti možeš sakupiti više novca ali jednog dana otkriješ kako je život prošao. Novac je još tu, ali si ti otišao - kakva je onda svrha takvog uspjeha? Ti uživaš u mnogo žena, u mnogo muškaraca: energija je utrošena, i gdje si ti sada - u pustinji, u nekoj pustari: ništa ne cvjeta, ništa ne raste. Taj tvoj sav životni put je bio samo trenutačna avantura, nešto veoma privremeno. Da, ti se uživljavaš u jednu stvar poslie druge - ali sve te stvari prolaze nalik noćnoj mori i tvoje ruke ostaju prazne. A ti trenuci se ne mogu ponovo prizvati. Prošlo vrijeme je prošlo zauvijek; utrošena energija je utrošena zauvijek... a ljudi koji se uživljavaju i izivljavaju rade to sve do zadnjeg daha - čak i kada se smrt ukaže oni i dalje misle o uživanjima.

Čuo sam priču o jednom engleskom lordu, jednom od najbogatijih ljudi Engleske, koji se oženio u devedesetoj godini - a oženio je djevojku od devetnaest godina.

Prve bračne noći njegov sluga mu je pomogao da dođe do sobe gdje je trebao da vidi svoju nevjestu. Zapravo, sluga mu je pomogao i da se popne na krevet... on je bio skoro leš. Onda je pogledao oko sebe i pronašao djevojku koja je sjedela ispred njega i upitao je; "Jedno pitanje - da li si pitala svoju majku o životu?"

Djevojka mu odgovori: "Ne, gospodine, nijesam je o tome pitala. "Na to joj starac reče: "To će biti malo nezgodno - jer sam i ja zaboravio sve o tome!"

Čovjek od devedeset godina... on je zaboravio sve o životu, a sada se oženio. Sve do posljednjeg trenutka, kada ssmrt kuca na vrata njihovog života, oni žude za uživanjima još i više - oni ne poznaju nijedan drugi način bitisanja. Ovo je jedna od najprodornijih stvari koju treba razum-

jeti: da skoro devedeset i devet ljudi od stotine misle na seks na svojoj samrtničkoj postelji. Svještenik može čitati nešto drugo - može čitati Bibliju ili Gitu, ljudi mogu sipati najčistiju vodu iz Ganga u njegova usta - ali oni i dalje u sebi misle samo na seks, novac ili moć. To je jedan veoma glupi pristup životu. Kabir kaže: Ja ne živim po osjećanjima, a ne živim ni po zakonu.

Postoji i jedan drugi način života koji je, takođe, glup na neki način, ali koji je znatno poštovaniji - dosadan i glup, ali mnogo poštovaniji: ljudi koji žive po zakonu, koji uvijek slijede autoritete - državu, svještenstvo, crkvu. To su ljudi od pravila i principa. Oni su ti koje guše i lome svoje žudnje. Želje dolaze iz nespješnog, a ovaj zakon je nešto nametnuto od strane društva; to nije tvoja svijest. A taj zakon djeluje i iz nespješnosti. Zbog toga sve crkve i sve religije nastoje da još od početka utiču na djecu, na novorođenčad: odmah oni po njihovom rođenju nastoje da ih preobrate u svoju religiju. Novorođeni dječak je dospio u jevrejsku porodicu, on se mora obilježiti odmah: tada se to uslovljavanje ukazuje. Ili, ako se rodi dijete u nekoj hrišćanskoj porodici mora odmah biti pokršteno; tako ste mu u samom početku nametnuli uslove. Isto tako dijete iz hindu porodice mora da prodje kroz određenu ceremoniju shodno hinduizmu: tako uslovljavanje počinje.

Do sedme godine života svakog djeteta svako društvo pokušava da mu nametne određene uslove, da mu uslovi razmišljanje, da mu programira um - da uslovljenost nijesu ništa do hipnoza, nametanje autoriteta, zakona, tradicije, religije, svetih spisa, svještenstva, crkve nespješnom umu djeteta tako da od tada vi možete nesmetano da ga kontrolišete. To je prastari i prevaziđeni način. U budućnosti će društva činiti to na bolji i efikasniji način. Oni neće ulagati toliko puno energije i rada na tome, to neće biti potrebno; oni će naći neki instant metod. Takvi metodi su mogući: ti samo uneseš jednu elektodu u mozak djeteta i više nema potrebe da ga kontrolišeš. Pomoću tih elektroda političari u Moskvi, Deliju ili Vašingtonu mogu davati naredbe... ili bilo koja naredba da dodje ti ćeš biti siguran da to dolazi od tvog bića - na taj način ćeš ti to osjećati.

Ako si rođen u džainističkoj porodici ti ćeš još od samog početka biti prisiljavan da odbijaš nevegetarijansku hranu. Stalna uslovljavanja... ja sam bio rođen u džainističkoj porodici: još od najranijeg djetinjstva meni je bilo sugerisano da je grijeh jesti noću. Ja sam tada imao skoro osamnaest godina - sve do tada nijesam ništa jeo po smrkavanju - tada sam pošao sa nekoliko svojih prijatelja na izlet. On su svi bili hindusi i nijesu bili zainteresovani da kuvaju hranu i jedu tokom dana, mm? Dan je bio predivan a planine su bile tako uzbudljive, a ja sam bio jedini koji je želio da jede za dana - i naravno ja sam morao odstupiti. Čitavi dan smo se verali po planinama... bio sam mrtav umoran i izglednijeo kada su oni

počeli da spremaju hranu. Iskušenje je bilo ogromno - miris hrane i umor - a ja nijesam mogao jesti jer je bila noć. Onda sam počeo argumentovati na razne načine... "Ako će svi ovi ljudi otići u pakao, u redu, i ja ću poći sa njima. I to samo zbog jedne noći? To nije izgledalo tako grešno." Ali moje se čitavo biće bunilo i protivilo tome jer sam za osamnaest godina svog života neprestano bio uslovljavan da je grijeh jesti noću. Ja sam se kolebao... a oni su kovali... i miris je bio sve jači... a onda su me pozvali: to je bilo previše. Duboko u sebi sam oklijevao - ali sam ipak jeo. Bićete iznenadjeni: čitave noći nijesam mogao zaspati, tri puta sam povraćao. Bila je to košmarna noć. Svi drugi su duboko spavali, a ja sam bdio uznemiren: Ako smo svi počinili grijeh, zašto i oni nijesu bili kažnjeni? Samo sam ja bio kažnjen. Sve dok nijesam povratio i izbacio sve iz sebe nijesam mogao zaspati te noći.

I naravno, toga dana je izgledalo da su džaini bili u pravu. Ja sam bio kažnjen - odmah kažnjen. To je bio trik uslovljenosti - a to je izgledalo kao da je došlo upravo iz mog srca. To nije uopšte došlo iz mog srca, to nije imalo ništa sa mojim srcem - to je bila samo jedna nametnuta i usadjena ideja, eletroda, to je djelovalo i stvaralo mi nevolje. To je bio način nametnutog autoriteta, države, društva, svještenika: oni su pokušavali da mi stvore um ovisnim.

Kabir reče: Neki ljudi prolaze stazom senzualnosti, uživanja; a neki drugi prolaze stazom zakona, autoriteta, discipline. Oni koji prolaze kroz uživanja su pod vlašću prirode, a oni koji se kreću kroz zakon su pod vlašću društva. Ljudi koji se ponašaju shodno zakonu su veoma poštovani građani: u crkvi oni sjede u prvim redovima, u hramu su veoma poštovani: svugdje se o njima govori kako su veoma dobri ljudi - upravo kako ljuditrebaju da budu. Ali oni su samo jedne mumije - mrtva tijela kojim upravlja država. Oni nemaju svoju dušu.

Ja želim da vam kažem ovo: Ne postoje zapovijesti koje ne mogu biti oborene - ni ove koje vam ja govorim, ni one koje su donesene od drugih Buda. Ne postoje takve zapovijesti koje se ne mogu opovrgnuti - jer su zapovijesti samo mrtve stvari, a ti si živo biće. Ja vam ne govorim: "Idite i osporite to" - ja samo kažem da ne postoje takve propovijedi koja se ne mogu osporiti. Odlučujući faktor treba da bude tvoja svijest. Ti treba da gledaš na stvari iz tvog ugla posmatranja, iz svoje svijesti - ni iz tjelesnog instinkta ni sa društvenog stanovišta - ti treba da porineš u svoje biće: svjestan, sasvim budan, i da vidiš što se treba uraditi, da živiš kroz svoje razumijevanje. To je staza transcendencije.

Tako je druga sutra, sutra neposrednosti, spontanosti. Prva sutra je sutra transcendencije, preobražaja - a spontanost je način preobražaja. Ako jednoga dana stvarno poželiš da odeš izvan domašaja prirode i društva - a Bog je iza svega - tada ti moraš da slijediš jedan veoma rizičan put: a to je put spontanosti. Ti trebada slušaš svoje srce. Društvo je to korumpiralo

zato treba da to izbaciš - odvojiš kukolj od pšenice. Ti ćeš morati da neprestano budeš na straži jer je društvo naučilo mnoge trikove; ono je umetnulo stvari tako duboko da se ponekada ti umisliš da je to zapravo tvoja svijest - a to nije tačno. Usled toga se svijest razlikuje kod drugih - ako si hrišćanin ti imaš drugu svijest, ako si hindus imaš opet drugu, a ako si muhamedanac tada imaš još drugačiju svijest. Kako je to moguće da se svijest razlikuje? To je stoga što su to lažne svijesti, *proizvedene* svijesti. Prava svijest je uvijek ista: hindu, muhamedanska ili hrišćanska - tu neće biti razlike. Stvarna moralnost je ista: bilo da se rodjen na Istoku ili Zapadu, bilo da si bijel ili crn, to ne pravi razlike.

Ako se tu ukazuju razlike onda znaj, zapamti, to mora da je usled društvenih normi koje su ti bile nametnute kroz učenje, to je usled društva koje je umetnulo duboko u tebe neka pravila - i odatle sada nastoji da upravlja tobom. Ne budi rob instinkta, a ne budi rob ni društva. A tada će religija - *prava* religija, transcendirajuća religija, koja je čak i izvan religioznosti - biti rodjena. A to će donijeti istinu, donijeće dobrobit.

Ja nijesam ni govornik ni slušalac...

Ti moraš čuti, ti možda i imaš nešto da pokušaš... tu je tišina - kada ne govoriš, to te okružuje. Ali to što te okružuje nije još prava tišina, to je samo odsutnost govora. U Indiji to zovu *mauna* - ljudi ulaze u tišinu, oni ne govore. Kada je jedan čovjek došao k meni: on je bio dvanaest mjeseci u tišini i htio je da tu tišinu prekine u mom prisustvu. Oni su ga doveli. Pogledao sam ga i rekao: "Nije potrebno da prekidaš tišinu jer je još nijesi ni započeo: ja još čujem tvoje brbljanje." Možeš pitati Nirdžun - on nastoji biti u tišini... ali i dalje se unutar nje nastavlja brbljanje. To ti i dalje daje određeni kvalitet - to je tek pola puta. Ti se prestao govoriti, ali ne i iznutra, tamo još postoji čavrljanje. Može čak prestati i unutarnji govor, ali moraš shvatiti još jednu bitnu stvar: ako si prestao govoriti i iznutra, a ako si još zainteresovan da čuješ, to još uvijek nije savršena tišina. Pas zalaje, ti čuješ. Neko govori, ti i to čuješ. Zapravo, ako nastojiš držati tišinu, ti ćeš još i više biti zainteresovan da čuješ što ljudi govore, što se događa okolo. To će biti neka vrsta nadopune; to je način da zadovoljiš svoju znatiželju i ispuniš um. Prava tišina se događa samo onda kada i ne čuješ. Tek tada si stvarno otišao van domašaja riječi. Kabir kaže:

Ja nijesam ni govornik ni slušalac...

On kaže: postao sam stvarno tih. Ja više nemam ništa da kažem, nema ništa ni da čujem. Ja sam sasvim spokojan. Nikakvog zanimanja u meni nije ostalo.

Ja nijesam ni sluga ni gospodar...

Postoje još dvije vrste ljudi: oni koji pokušavaju da gospodare drugima - i kad dožive neuspjeh u tome, jednog dana počnu da gospodare sobom. To su dvije vrste ljudi: gospodari drugih i gospodari nad sobom. Kabir je rekao: nijesam nijedno. Ja sam odbacio sasvim ideju da vladam nad nekim, da nekoga pobijedjujem. Nema potrebe da se pobijedjuje - ni druge ni sebe. Ta sama ideja pobijedništva je nasilna, glupa. stvara konflikte i jad. Nema potrebe - pojedinac samo treba da bitiše. I zapamti, onda kada ne budeš ni sluga ni gospodar, veliko će se otkrovenje slobode dogoditi. Ti nećeš dopustiti nikome da bude tvoj gospodar, i nećeš nastojati da prisiljavaš nekoga da bude tvoj sluga. Oni su oboje u istom čamcu - i gospodar i sluga. Da li si ikada to uočio? Ako nekim gospodariš, u nekom suptilnom vidu i on će gospodariti tobom. To je ono što se obično događa. Suprug pokušava da gospodari svojom ženom u nadi da on stvarno gospodari njom, ali jednoga dana otkrije - jednom dođe do iznenadjenja - da, zapravo, njegova žena vlada sa njim. Svi supruzi se hvališu, a svi oni su zakinuti.

U Indiji žene zovu svoje muževe sa *swami* - "moj gospodar". A kada u Indiji žene pišu pismo svom suprugu - one rijetko pišu - one se potpisuju sa: Tvoj sluga. Ali niko se time ne zaludjuje. Zapravo, ako ti nekim gospodariš, na jedan skriven način, na suptilan način, drugi vladaju tobom. Gospodari postaju sluge svojih sluga jer bivaju ovisni o njima - a ovisnost je pravo ropstvo. Da li si to uočio? Ako zavisiš o nekoj stvari, te stvari počinju vladati tobom. Postoje dvije vrste puteva da se postane gospodar. Jedna je veoma prosta i banalna - muški način: nasilno, upravo snagom mišica. Onaj drugi je suptilniji put - ženski put: plakanjem, jecanjem, a ne mišicama. Muškarac to ne može shvatiti, ali žena plače... ili - ona ništa i ne mora reći, ali način kako ti sipa čaj je dovoljno. Da li si to uočio? Ona ti ne mora ništa reći, ali način na koji će ti sipati čaj... i sve će ti biti jasno. A ti tada čak ne možeš ni argumentovati jer ona nije ništa rekla. Ne možeš reagovati jer ona čuti. Njen argument je veoma suptilan.

Kabir kaže: Ako stvarno želiš da budeš slobodan nemoj dopuštati da iko bude tvoj gospodar i nemoj sebi dozvoliti da budeš ičiji gospodar: ti mora da izbjegneš te dvije stvari. Kada ne budeš ničiji gospodar ni sluga tek će tada sloboda biti moguća: tvoja energija će biti slobodna. To ne znači da ne treba da voliš - zapravo, ako voliš, kako možeš biti ničiji gospodar? Ako nekoga voliš kako ga možeš srozati na nivo sluge? Ljubav je sloboda: ljubav je utemeljena u slobodi, ljubav se rascvjetava u slobodi. Najviši mirisi ljubavi su od slobode. Kabir nije rekao da ne voliš. Kabir je rekao da treba da voliš tako duboko da ne bude u tome ni gospodara ni sluge. On ti nije rekao da ne stvaraš odnose. Odnosi se sa ljudima. Ali kakvi su to odnosi: sužanjstvo i gospodarstvo? To nije način ophođenja

- to je samo put uništenja svih odnosa i svih mogućnosti za odnosima. Kakav odnos možeš imati sa slugom? Kako se može odnositi prema gospodarju? To su nemogući odnosi. Strah je tu prisutan - kakav ćeš odnos imati? Odnos je moguć samo onda kada nema straha. Odnosi su moguć i između jednakih.

Upravo zbog toga ti i kažem da muškarac i žena, sve do sada, nijesu imali nikakve odnose. Žena nije nikada bila smatrana jednakom, ravnopravnom. A odnosi su moguć i između jednakih ljudi; To se ne bi moglo ostvariti između neravnopravnih osoba. Sve dok se ženi ne omogući potpuna sloboda, apsolutna jednakost, neće biti nikakve mogućnosti za odnose. Do sada je muškarac iskorištavao ženu, a žena je iskorištavala muškarca; tu nije bilo nikakvog stvarnog odnosa. I nije ga ni moglo biti jer je način, na koji je muškarac pristupao i tretirao ženu, bio sasvim loš. Samo između dvoje ravnopravnih osoba je moguć neki pravilni odnos - jer tu neće biti straha - osobe će biti otvorene, biće iskrene i istinite, odnos će biti pošten. Samo između dvoje jednakih, kada nema straha, postoji ljubav. Ljubav se javi samo onda kada te strah napusti. Onda kada je strah prisutan, ljubav ne može prodirjeti; oni nijesu *nikada* zajedno.

Ja nijesam ni zarobljen ni slobodan...

Tada Kabir reče - on je to izdigao na još viši nivo slobode - on kaže:

Ja nijesam ni zarobljen ni slobodan...

Jer čak i kada pomisliš da si slobodan, to će značiti da si negdje, nekada još zarobljen. Jesi li to uočio? Kada si stvarno zdrav ti ništa ne misliš o zdravlju, ti zaboravljaš na zdravlje. Nezdravi ljudi stalno pričaju nešto o zdravlju, - zapravo, nezdravi ljudi postaju zainteresovani za prirodne načine liječenja i počinju da čitaju knjige o zdravlju, prirodni i tome slično. Oni tako postaju time opsjednuti. Zdrava osoba se neće time baviti. Zdrava osoba je sasvim zdrava - a kada si zdrav tebi ne pada na pamet zdravlje. Zapravo, misliti o zdravlju je jedna vrsta bolesti, izopačenosti. Kad imaš glavobolju, to je u redu, ti tada misliš o glavobolji; ali ako nemaš glavobolju, hoćeš li ići oko i vikati: "Ja nemam glavobolju"? Ljudi će pomisliti da si poludio. Jena uistinu slobodna osoba nikada neće nešto tako izjaviti, neće vikati na sav glas: "Ja sam slobodan." Ako ti izjaviš da si slobodan, negdje duboko u tebi i dalje postoji neka zapreka. Zato Kabir kaže:

Ja nijesam ni zarobljen ni slobodan,

Ja nijesam ni privržen ni neprivržen.

Oboje je pogrešno - oboje su ekstremisti. Ljudi su privrženi novcu, a potom bivaju lišeni te privrženosti. Imati bilo koju privrženost ili neprivrženost znači da si i dalje opsjednut sa materijalnim. Neko kaže: "Ja sam se oslobodio novca" - Ali zašto? Koja je svrha biti neprivržen novcu? Da li se još neki strah od privrženosti novcu krije u tvojoj svijesti? - Ideja o neprivrženosti se javlja samo onda kada si uistinu privržen. Kada si time privučen, to je sasvim u redu... novac je novac! Postoje ljudi koji čak vjeruju da je novac jedini bog: to su ljudi koji su ponešeni novcem - njihov jedini bog je novac. A postoje i ljudi koji tvrde da je novac prljav; tu nema neke veće razlike - oni se samo okreću jednoj drugoj strani: novac je prljav. Oni ne doiču novac. Postoje takvi ljudi u Indiji - oni su poštovani od strane naroda kao mudraci. Oni su samo izopačeni ljudi; oni neće ni dotaći novac.

Jednom se dogodilo da sam došao u jedno selo i da mi je prišao čovjek, veoma bogat čovjek i dao mi skoro pet hiljada rupija. Bio je veoma bogat čovjek ali i veoma tradicionalan. Rekao sam mu: "Sad ne trebaš taj novac, ali ako ga nekada budem trebao ja ću ti tražiti." On je došao da me iskuša - da li ću ja primiti novac ili ne. No, ta činjenica ga je iznenadila jer mu ja nijesam rekao da taj novac neću primiti, ja sam mu samo rekao: "Kada ga budem trebao, ja ću ti tražiti." Tako ja nijesam ni primio taj novac jer mi u tom trenutku nije bio potreban. On je zbog toga bio veoma zbunjen. Rekao mi je: "Ponovo si me zbunio. Ja sam ti došao sa novcem jer mi je moj guru rekao da ti ponudim novac i da ću tada vidjeti da li si prosvijetljen ili ne. Ako je prosvijetljen, tekao mi je on, tada će ti on reći da skloniš taj novac od njega jer je novac prljav. Neće ga ni dotaći. I ti ga nijesi uzeo, to je u redu. Ali si mi rekao ako ga budeš trebao da ćeš mi tražiti." Ja sam mu na to odgovorio: "Da tako je, jer novac nije ni Bog ni đavo; novac je samo novac. Novac je utilitarna stvar; kada ga ti ne trebaš, on nema nikakvu vrijednost. Vrijednost nije u samom novcu, novac, kao takav, nema nikakvu vrijednost. To je samo jedan vid razmjene - i jedan sasvim dobar vid razmijenjivanja. Ništa nema rdavog u tome." Na to me je on upitao: "Ti me uvijek iznenađuješ i zbunjuješ. Zašto mi ne kažeš određeno - hoćeš li uzeti ili odbiti?"

U Indiji postoje sveti ljudi koji čitavu svoju svetost zasnivaju na tome da ne primaju novac. Ako im donesete novac oni će biti veoma ljuti. Oni će pobijesniti, počee i da viču na vas: "Što ti misliš ko sam ja? Misliš li da sam tako nisko pao da uzimam novac?" A ti se potom vratiš od njega sa dubokim poštovanjem prema njemu. To su ludaci, izopačeni ljudi. To su oni isit ljudi, samo su se sada preokrenuli - prvo su mislili da je novac Bog, a sada misle da je novac prljav. Oni ne mogu prihvatiti jednu jednostavnu činjenicu - da je novac samo novac. On nije ni Bog ni prljavi đavo; to nije neka visoka vrijednost, a nije ni niža stvar - to je samo jedno pogodno sredstvo za razmjenu.

Kabir reče:

Ja nijesam ni privržen ni neprivržen.

Ja sam daleko od ništa: ja sam blizu ništa.

A Kabir kaže: Niko nije daleko od mene i niko mi nije blizu. Svi su isti: ja sve posmatram istim očima - *samadrishti*. Niko nije sa mnom i niko nije moj neprijatelj; niko mi nije prijatelj i niko nije moj neprijatelj. Čitava egzistencija je moj dom.

Ja neću stići ni u pakao ni u raj.

Pakao znači strah, projektovani strah. Raj znači pohlepu, projektovanu pohlepu. Ako počneš razmišljati u smislu pakla ili raja ti ćeš biti isti, nećeš se ništa promijeniti. Osoba sa pravilnim razumijevanjem ne razmišlja u smislu nagrade ili kazne - on uopšte ne razmišlja o budućnosti. Njegov život je sad i ovdje. On samo poznaje dvije stvari: sada i ovdje - a to i nijesu dvije stvari, to je dio jednog pojma: sada i ovdje. On živi u vremenu: sada i ovdje. A ljudi koji žive u budućnosti stvaraju pakao i raj - od pohlepe, raj; od straha, pakao. Naravno, ti bi uvijek radije izabrao raj, a za neprijatelja vidio pakao. A sve religije govore: Dođi i slijedi nas - inače ćeš zapasti u pakao. Ako nijesi hrišćanin onda se čuvaj: Hrist te neće spasiti u sudnjem času. Ti ćeš biti bačen u vatru pakla i tamo ćeš patiti. Hrist te neće izbaviti odatle sve dok ne izjaviš da si hrišćanin. Tako isto je i kod hindusa, kod muhamedanaca - svi pokušavaju date uvuku u svoju pohlepu ili strah. Oni ti kažu: Dođi k nama. Mi ti obećavamo bolji raj, ljepše nebo - sa boljim uslovima, savremenom opremom, modernim sredstvima, erkondišn i sve durgo. Dođi k nama, nemoj ići drugima - tamo ćeš patiti kao u paklu.

Jednom sam čuo: Čovjek je bio iz udaljenog dijela Bastara... Bastar je jedan od najprimitivnijih djelova svijeta - veoma siromašan, veoma nerazvijen i nazadan, nepismeni ljudi... jedan čovjek mi je došao i rekao: To se dogodilo u mom selu. Došao je jedan hrišćanski misionar sa namjerom da preobradi seljanje u hrišćanstvo. I skoro je u tome uspio - jer je učinio jednu stvar. Donio je jedno veliko vedro vode... jer ako želiš da razgovaraš sa tim primitivnim plemenskim ljudima ti ne možeš da diskutuješ, ti moraš da se ponašaš na njihov način... on je tako okupio čitavo pleme oko tog vedra vode i donio je dvije statue - jedna je predstavljala Hrista, a druga Ramu. I onda je rekao: "Pogledajte. Ove dvije statue su iste, sasvim iste težine i veličine." Onda ih je potopio u vodu. Statueta

koja je predstavljala Hrista je izašla na površinu, a Rema je potonuo. On im je rekao: "Pogledajte. Da li to shvatate?"

I naravno, primitivni ljudi su veoma dobro razumjeli - oni su bili spremni. Oni su rekli: "U redu, Hrist spašava jer je spasio i sebe. Rama nije mogao spasiti sebe: pogledajte!" Ako budete išli za Ramom, završićete kao i on, rekao im je misionar. Pleme je bilo skoro spremno da primi hrišćanstvo - ali se tu našao jedan hindu sanijasini koji je napravio pometnju. On je rekao: "Čekajte. Spremimo vatru." Oni su na to upitali: "Zašto?" On im je odgovorio da voda nije kriterijum; vatra je uvijek najbolji kriterij. Tako su bacili oboje u vatru da vide koji će se od njih spasiti. I naravno, statua Hrista je bila drvena - zato je mogla i isplivati - i jadni Hrist je izgorio. Tako je pleme bilo spaseno. I ljudi su bili veoma sretni. A ja kažem da u tome nema nikakve razlike - da li si hindus ili hrišćanin - to ne čini nikakvu razliku. Argumentovanje je glupo, svi argumenti su glupi. Ali to je čitavi argument u cijelom svijetu - ne samo kod primitivnih ljudi već i kod obrazovanih ljudi, svi nastoje da argumentuju. Osnovna stvar sa kojom se manipuliralo je pohlepa i strah: "Hrist spašava". Ti si bio zaplašen, radio si loše stvari u životu - svi su to radili. Nemoguće je izbjeći loše stvari u životu jer sve što je prirodno je objavljeno kao loše - tako je sve to nemoguće izbjeći. Ako voliš, to je loše. Ako jedeš, to je loše. Ako uživaš u životu, to je loše. Ako si sretan, to je loše. Sve je loše - zapravo, i živjeti je loše. Izvršiti samoubistvo: to je izgleda za njih jedina vrlina. Pa čak ni to ti ne dopuštaju - oni ti kažu: "Nemoj počinuti samoubistvo, to je loše." Tako ništa nije dopušteno.

Kao prvo, sveštenici ti nameću grijeh i krivnju. Oni sve zabranjuju - to je veoma racionalno, to je trik: prvo ti sve zabrane. Kada te jednom učine uplašenim - oni onda sve zabrane i tada oganj pakla izgleda vjerodostojan, obojen u najvjerodostojnije psihodelične boje - tada je sav njihov posao obavljen. Ti si tada spreman da padneš u njihovu zamku jer želiš da budeš spasen - ti si počinio nešto rđavo. Oganj pakla je tu, smrt se bliži, i samo Hrist te može spasiti, ili Mahavira, ili Buda. Tako moraš pristati da pripadaš nekome kako bi mogao biti spasen.

Niko te ne može spasiti dok ne odeš dalje od pohlepe i straha. Ni hrišćani, ni hindusi, ni muhamedanci, niko te ne može spasiti - upravo zbog pohlepe i straha, oni su tvoja jedina bijeda. Kabir kaže:

Ja neću stići ni u pakao ni u raj.

Upravo zbog toga što su i raj i pakao mitološki pojmovi; oni uopšte ne postoje. Oni samo žive u tvome strahu i lakomosti. Kada se strah i pohlepa isključe tada i raj i pakao nestaju. A u stanju svijesti kada nema

straha i lakomosti unutar tebe, stvarni raj se tek tada ukazuje. Hindusi, džaini i budisti imaju prikladniji naziv za to: oni to zovu *moksha, nirvana*. U hrišćanstvu, judaizmu i islamu ta riječ uopšte ne postoji. Oni samo govore o raju, ili nebu, i paklu - ništa iza toga. Na Istoku ljudi stvari vide nešto dublje. Oni kažu da je nebo i pakao samo psihološki fenomen. Idi dalje, treba ići dalje od psihološkog - samo tako ćeš moći dosegnuti do spiritualnog. To je *nirvana* - gdje ne postoji ni straha ni pohlepe: gdje samo čista svijest egzistira. A to je moguće samo sadaovdje. I nebo i pakao će se dogoditi tek posle tvoje smrti. *Nirvana, moksha* će biti moguća samo ovdjesada.

Ja obavljam sve poslove;
ipak sam daleko od svakog rada.

Ovo je značenje biti svjestan, budan, osviješten. Ti djeluješ - štogod je potrebno ti uradiš - ali se moraš sjetiti da ti nijesi činilac. Bog je taj koji djeluje. Ti si samo sredstvo, instrument.

Neki shvataju moje stanje....

Naravno. To stanje je tako duboko da samo nekolicina mogu to pojmiti... ali ta nekolicina odmah će to transcendirati. Stvarno poimanje značenja tih Kabirovih riječi će omogućiti veliku iluminaciju, to će postati vrsta *satorija*, bljesak prosvjetljenja.

..oni koji mogu to razumjeti,
oni će ostati nepomični.

A Kabir kaže: Ako me budeš čuo i ako me budeš mogao razumjeti, ako budeš mogao sagledati stvarnost na koju upućujem, ti ćeš ostati nepomičan. Što on misli pod time kada kaže da ćeš ostati nepomičan kada budeš shvatio to što govori? Tu postoje, ponovo, tri vrste ljudi. Prva, kada nekoga slušaš ti se sa njim slažeš, tvoje misli su saglasne i spokojne - i kažeš: "U redu." Drugi tip: ti se ne slažeš, odmahuješ glavom s negodovanjem - i kažeš: "Ja se ne slažem." Ti ljudi koji se slažu i ne slažu, oni ne mogu shvatiti u čemu je stvar. Kada kažeš da se slažeš, što to znači? To znači da ti kažeš da znaš što je istina o kojoj ja govorim i da si sa mnom saglasan. Kažeš mi: "Ti govoriš o nečemu što je u skladu sa mojim poimanjem, ja se sa tobom slažem." Kada klimaš glavom sa negodovanjem, što pod time misliš? Ti kažeš: "Ti govoriš besmislice. Ja znam što je

istina, i ja se sa tobom ne slažem." Saglasnost i ne-saglasnost su iste gluposti.

Kabir kaže: Oni koji to mogu razumjeti, oni *ostaju nepomični*. Istina je takva... kako možeš biti saglasan sa istinom? Kako možeš biti ne-saglasan sa istinom? Saglasnost, nesaglasnost je produkt uma: istina je iza svega toga. Kada se istina shvati, taj jednostavno ostane bez riječi, nepomičan. Tu ne postoji saglasnosti, nema nesaglasnosti. To nije pitanje slaganja ili neslaganja - kada je istina prisutna ti ne govoriš "da", ti ne kažeš "ne". Zapravo, kada je prisutna istina ti postaješ smiren i tih... svi da i ne otpadnu. Istina je tako prostrana, ti se izgubiš i nestaješ u njoj. Tako se stapaš sa istinom.

...oni koji mogu to razumjeti,
oni će ostati nepomični.

Kabir ne teži ni da utemelji ni da razori.

I Kabir reče: Ja nijesam ovdje da postavim neku teoriju, neku filozofiju, neku dogmu. A nijesam ovdje da bih razorio neku teoriju, neku filozofiju ili neku dogmu. Kabir kaže: Ja samo ispoljavam vlastito iskustvo. Kabir dalje kaže: Molim vas da se ne povodite za mnom, da ste saglasni ili ne. Samo slušajte. Slušajte pažljivo i potpuno. On kaže: Ne budite u žurbi da odlučite ili odbijete. Ja ništa ne propovijedam ovdje, ja ne nastojim da utemeljim neku teoriju ili tradiciju, ili da je pobijem. Ja samo govorim o nečemu što se meni dogodilo, što je izraslo u meni, što sam ja iskusio. Ja samo kazujem moju pjesmu. Kabir još kaže: Slušajte me isto kao kada slušate žuborenje rijeke... duvanje vjetra kroz krošnje drveća - da li ste sa time saglasni? Jeste li nesaglasni? Kada slušaš cvrkut ptica jutrom, da li si saglasan ili ne? Tu nema nikakvog pitanja o saglasnosti ili neslaganju - to uopšte nije nešto intelektualno. Ti samo to prihvataš i bivaš tih... Tako neka moćna stvar je prisutna: kako možeš biti tako glup da se slažeš ili ne slažeš? Sva slaganja ili neslaganja su glupava, blesava. Onda kada istina zakuca na tvoja vrata ti ćeš samo biti miran, tih i nepokretan. To je pravo slaganje - koje nema ništa sa rasuđivanjem i intelektom, nečega od uma. To nije od tebe: to je izronilo iz tako velike dubine tvog bića da ti možeš samo reći da je to od Boga.

Harfa šapuće muziku tihu... A Kabir kaže: Tako sam ja nalik harfi.

Harfa šapuće muziku tihu;
pleše se pokretom bestjelesnim.

Pogledajte samo mene! Ja sam plesač... u mojim nogama i rukama nema pokreta.

...pleše se pokretom bestjelesnim.
Svira se bez prstiju, a muzika se
i bez sluha čuje:
On je i uho i slušalac.

Samo Bog postoji. Kada je istina krajnja, uvijek kada je krajnja istina izražena, govornik i slušalac su sjedinjeni. Nema nikoga da se ne slaže, i nikoga da se slaže sa... A ti ćeš to osjetiti i ovdje mnogo puta: kada si saglasan, ti to gubiš; kada nisi saglasan, ti gubiš, takođe. Ljudi koji su za mene i oni koji su protiv mene - oboje će izgubiti. Niko od njih nije sa mnom. Ljudi koji su samo ovdje u mom prisustvu, bez slaganja ili neslaganja... ponekada se isitna ukaže. Ona je iznenada tu... to te okružuje... preplavljuje te. To se čuje - ali u tom trenutku govornik i slušalac nijesu dvoje. Istina obožava i Majstora i učenika. U trenutku istine Majstor nestaje i učenik nestaje... samo se istina prostire svuda naokolo.

Svira se bez prstiju, a muzika se i bez sluha čuje:
on je i uho i slušalac.
Kapija je zatvorena...

A kada se to dogodi - taj trenutak istine, kada i Majstor i učenik iščeznu... jer Majstor nije nametao doktrinu, a učenik nije nastojao da pokupi znanje... kada se dogodi da je istina tako blizu da kuca na tvoja vrata, u plesu istine, u pjesmi istine, Majstor i učenik se stapaju, oboje zapadaju u taj moćni ritam koji istina donosi - kapija je zatvorena. U tom trenutku se ogromna prisnost događa. Mnogi od vas ste ovdje... ali se ponekada to dogodi samo nekom, samo jednom biću - u tom trenutku samo taj je tada prisutan ovdje sa mnom, niko drugi. *Kapija je zatvorena...* uvijek kada je Majstor i učenik sretnu, kapija se zatvara: to je tajna. Oni mogu stajati i na trgu, na pijaci, ali kapija je zatvorena.

...ali iza nje dopire miris:
ispred nje nikoga nema.
Mudri ljudi mogu razumjeti to.

Samo mudri to mogu razumjeti. A ko su mudri ljudi? To su oni koji nijesu ni za ni protiv, oni koji nijesu došli sa nikakvim predubjeđenjem, koji nijesu došli da unaprijed donesenom odlukom - oni koji nijesu odlučili da budu hrišćani, hindusi ili muhamedanci, da budu za ovo ili ono - oni koji su došli bez zaključaka; oni koji su došli otvoreni, spremni

da dopuste istini da se ukaže; to su mudri ljudi. Mudri ljudi nemaju zaključke. Oni imaju istinu ali ne i odluke. A glupan ima mnoge zaključke ali ne i istinu. Budala je uvijek veliki filozof, teoretičar, dogmatik, propagandist. On vjeruje; a gdje je zaključak to nijesu otvorena vrata za istinu.

Kada dolaziš Majstoru, dođi bez zaključaka. Dođi bez tvojih misli - ostavi svoje misli tamo na ulazu gdje ostavljaš obuću. Dođi bez misli, dođi bez ikakvog zaključka - jer mi ovdje ne nastojimo da te pobijedimo, da te ubijedimo za ili protiv. Ovdje se događaju izvjesne transformacije drugih dimenzija i kvaliteta. Nešto se uspostavlja između tebe i mene... a to se dogodi samo u rijetkim trenucima. Onda kada je istina tako blizu i uočljiva, kada je stvarna, kada je opipljiva, kada je možeš dotaći... kada je istina tako moćna da se gubiš u njoj... kada istina dođe nalik poplavi i tvoja mala koliba bude izgubljena u njoj... onda kada Majstor i učenik u određenom trenutku istine postaju jedno...*kapija je zatvorena*. U tom jednom takvom trenutku najveće intimnosti, u tom tajnovitom prostoru, događa se susret između Majstora i učenika. Taj susret niko ne može vidjeti jer to nije uočljiv fenomen. Zato kada nastojiš a to kažeš nekome spolja, otkrivaš da ima tako puno stvari koje se ne mogu objasniti - ti ćeš reći nešto što on neće moći razumjeti. A ti mu to ne možeš prenijeti - jer nešto što si ti spoznao, bljesak koji si ti dobio, ne može biti prenešen nekome koji stvari promatra spolja. Zbog toga je jedna ogromna simpatija potrebna, ljubav je potrebna, otvorenost je potrebna. Kada se povратиš ti više nijesi sposoban da objasniš što ti se dogodilo. Ljudi se pomisliti da si polidio... a oni su, takođe, u pravu! Ti više nećeš biti u mogućnosti da razjasniš što ti se dogodilo jer se to dogodilo u takvoj intimnosti, to se dogodilo u veoma dobukoj privatnosti. To nije neko uočljivo iskustvo, to je nešto subjektivno. To je sasvim subjektivno: samo *mudri ljudi mogu razumjeti to*.

Mudri znači oni koji nijesu još postavili neke zaključke ispred sebe. Mudrac je onaj koji još nije uložio sve u neke zaključke, onaj koji je spreman da ide za istinom ma gdje ona vodila. A to je i značenje sanijasa, takođe - oslobođenje od zaključaka i odluka, sloboda od "izama" i ideologija, sloboda da se krećeš sa isitnom, sloboda da prihvatiš izazov koji nudi istina. I dopustite da ponovim: to nije pitanje saglasnosti ili nesaglasnosti - odatle to i izgleda malo luckasto. Ja ovdje ne pokušavam da nešto nametnem, ne pokušavam da nekoga preobratim. Ali nešto je ovdje moguće: ako si dovoljno hrabar da otvoriš svoje srce, ti ćeš se stopiti sa time, ti ćeš nestati u tome, a odatle ćeš izaći sasvim oslobođen, sasvim nov.

Nekoliko stihova T.S.Eliota...

Postoji samo borba da se otkrije ono
što je bilo izgubljeno
Da se nađe i izgubi ponovo i ponovo: i sada,
pod tim uslovima
to izgleda neprikladno. Ali zapravo,
ništa se ne dobija i ne gubi.
Nama ostaju samo pokušaji. Ono drugo
nije naša briga.

Ti samo nastoj da budeš bez zaključaka. Nastoj samo da budeš smiren;
da budeš bez saglasnosti i bez nesaglasnosti.

Nama ostaju samo pokušaji.
Ono drugo nije naša briga.

Ako uspiješ da ne budeš u skladu ili neskladu, ostatak će se sam
ostvariti. Uvijek se to tako događalo. To se uvijek događalo.

A sada nekoliko strofa od W.H. Audena...

Radi toga, osmotri bez da gledaš,
čuj bez da slušaš,
udiši, bez pitanja;
Neminovno je ono što će ti se dogoditi
sasvim slučajno;
Stvarno je ono što će te zateći
sasvim nesprennog...

Dok si siguran u nešto, ti tada sanjaš, to je...

Izvjestan je samo tvoj san;
Dok ne uzvikneš: "Mora da je neka greška."
- ti mora da si pogriješio.

*Neminovno je ono, što će ti se dogoditi sasvim slučajno...neminovno se
može dogoditi ovdje - a ti si došao ovdje sasvim slučajno. To je sasvim*

slučajni susret - da sam ja ovdje i da si ti ovdje - to je slučajnost, čista
slučajnost.

Neminovno je ono što će ti se dogoditi
sasvim slučajno;
Stvarno je ono što će te zateći
sasvim nesprennog...

Pošto je stvarnost tako prostrana, ona se ne može sadržati u tvom
kategorisanju i racionalizaciji; dobro, loše, ovo, ono... Stvarnost je tako
široka da se u njoj gube sve kategorije koje si ti postavio. *Stvarno je ono
što će te zateći i sasvim nesproemnog... što se onda treba raditi? Radi toga,
osmotri bez da gledaš...*

Koja je svrha posmatranja bez gledanja? Promatraj - bez ikakvih
zaključaka. Onda kada imaš zaključke ti već nešto tražiš - ti uopšte ne
gledaš, ti ne posmatraš, ti samo nešto tražiš. Ako imaš neki zaključak tada
tvoje viđenje nije čisto.

Radi toga, osmotri bez da gledaš,
čuj bez da slušaš,
udišii, bez pitanja;
Neminovo je ono što će ti se dogoditi
sasvim slučajno;
Stvarno je ono što će te zateći
stvarno nesprennog...

POVJERENJE JE KAMEN ISKUŠENJA

8

oslobodio navike. Prvo je nastojao da je prekine. Kada je prekinuo, pola je još ostalo. Kada je to pola prekinuo, opet je pola ostalo, i tako sve dalje.

Ja želim da postanem sanijasin. Što će se potom dogoditi?

Ništa, gospodine, ništa posebno. Baš ništa: to je prostor u kojem ja djelujem. Zapravo, to je previše buke oko ništa. Ali to ništa nije i ništa: to je ishodište svega. Sanijasin znači da si umoran od sebe i da želiš da zbačiš taj teret. Ti si umoran od takvog bivstvovanja i želiš da postaneš ne-biće, da se opustiš u nebiću. Sanijas je stanje ne-bititi. Ti odbacuješ sebe i ulaziš u prostor ništavnosti... i iznenada je sve predivno - jer su stvari ružne samo usled tebe takvog. One nijesu uopšte ružne, nijesu ružne po sebi; to je samo tvoja interpretacija: ti si to iskvario. Sada više taj pokvareni pratilac nije prisutan. Oči su sada čiste i ti možeš jasno vidjeti: tvoje viđenje je prozirno. *Ti* nestaje u sanijasu. A trenutkom tog iščezavanja, iznenada i silinom, Bog se ukazuje. Onda kada tebe nema, Bog se pojavljuje.

Zato sanijas nije nešto što će dekorisati tvoje biće. Sanijas je krajnje destruktivno. Ja poništavam tebe. U starim istočnjačkim spisima je zabilježeno: "Majstor je smrt." Majstor je najveća moguća smrt - ali samo kroz tu smrt je moguće novi život. Što je smrt veća, to je veće uskrsnuće. Dopusti da budem tvoj krst. Umri u meni tako da se možeš ponovo roditi.

Pitaš me što će se dogoditi kada uzmeš sanijas. To pitanje proizilazi iz tvog straha, iz tvoje lakomosti. Ti želiš da budeš siguran, da ti se obeća što će potom biti. Ako ti išta obećam, to će samo biti tvoja zapreka za ostvarenje sanijasa; sanijas se tada neće dogoditi - jer kome sam ja to obećao? Tebi: tvojoj lakomosti, pohlepi, tvojoj ambiciji, tvojoj želji - ja sam to obećao svim tim besmislicama - a te sve besmislice moraju da nestanu. Ni čestice od toga ne smije ostati. Ako i malo od toga ostane to će biti dovoljno da pokvati sve. Ego je nalik kanceru: ti mora da ga do kraja uništiš. Čak ako i najmanji djelić njega ostane u tvom biću. To će biti dovoljno da ponovo izraste... a kancer se razvija veoma brzo.

Kamal mi je poslao jednu divnu pričicu: ja želim da meditirate na njoj...

Jednom se Mula Nasrudin vratio kući, kao i obično, veoma pijan. Njegova žena je bila bijesna, pogotovo zbog toga što je dan prije toga obećao da malo po malo lišiti svoje navike. I žena mu reče: "Dobro, što je sa tvojim lišavanjem navike?" Mula joj reče da je učinio sve da bi se

Ego je nalik tome. Ti nastojiš da ga prekineš, ali pola i dalje ostaje, uvijek pola ostaje, i to traje. A ta žudnja je najbolji pokazatelj što se zapravo događa. To je jedan napor od strane ega da opstane i posle sanijasa. Ne, ne mogu vam ništa obećati. Ti moraš u to ući *potpuno*. Tek tada se nešto može dogoditi. Ali ti čak i ne možeš pojmiti što je to. To je upravo kao da slijepac pita: "Što će se dogoditi kada moje oči budu operisane i kada ja mogmem gledati? Što će se potom dogoditi? Reci mi - inače ja neću prihvatiti tu operaciju. Prvo hoću da sam siguran. Želim da osjetim što će se potom dogoditi." Šta bi ti rekao tom slijepom čovjeku? Možeš li mu reći: "Ti ćeš biti u mogućnosti da vidiš sve boje, dugu, leptira i cvijeće. Ti ćeš moći vidjeti svjetlost - kako svjetlost igra po vodi, kao se sunčevi zraci odbijaju o kapi vode." On će ti na to reći: "To što govoriš su besmislice. Ja ne znam o čemu ti pričaš. Govori mi smisljeno!" To je stoga jer govoriš onome koji ne vidi na način onoga koji vidi. Govoreći tako je besmisleno. Ja ti ne mogu reći što će se dogoditi. Ono što ti budem rekao ti neće biti u mogućnosti da shvatiš. A ono što ti budeš shvatio neće se dogoditi. Stoga je znatno povjerenje potrebno.

Sanijas nije obećanje, to je kvantni skok sa povjerenjem. Sanijas je kocka, to nije nikakva pogodba, nagodba. Ja ti mogu reći samo jedno: ti više nećeš biti ovdje. Nešt o će biti tu - označi to kao "X". Stare religije to zovu Bog. Buda to zove nirvana. Isus to naziva Kraljevstvo božje. Ali su sve te riječi beznačajne za tebe. Kraljevstvo božje? - Govoriš o dugi slijepom čovjeku? Pričaš o Betovenovoj sinfoniji gluvom čovjeku? Ne, to ne znači ništa za njega. Ja ti ne mogu reći što će se dogoditi. Jedina stvar koju ti mogu reći je: Ništa će se dogoditi, upravo ništa. Ali zapamti, ništa ne znači i ništa: to znači ishodište svega. Upravo zbog toga Budina riječ "nirvana" znači "ništa". Nirvana jednostavno znači da si ti tada nestao, ti više nijesi tu. Riječ "nirvana" znači upravo ono što se dogodi kada ti ugasiš svijeću. Onda kada duneš u svijeću, ako te neko upita gdje je svjetlost otišla, što ćeš mu ti odgovoriti? Ti ćeš mu odgovoriti da je ta svjetlost otišla u ništa: da je više nema, da se sjedinila sa cjelinom. Ugasi svijeću, duni u svijeću, to doslovice znači riječ "nirvana". Sanijas je spremnost da se ugasiš: svijeća koja gori u tebi, svijeća ega više neće biti tu. Umjesto toga, sada će biti veliko prostranstvo... Ali taj prostor ti nije bio poznat to nije tvoje iskustvo.

Ako pokušaš, ti to možeš naći u mojim očima. Ako dopustiš, ti ćeš to osjetiti u mome prisustvu. Ali reći nešto o tome, neće imati nekog smisla. To će postati filozofija: to neće biti istina. Krajnja istina će tako biti lažna - ne zbog toga što je ona daleko već zbog toga što će je pogrešno shvatiti taj koji je bude čuo. Prvo oni to moraju spoznati - tek tada oni mogu

shvatiti to. Ali onda nema nikakve potrebe da se to izreče; ili ako oni to ne znaju - tada postoji potreba da se to iskaže ali oni to neće moći shvatiti, pogrešno će to protumačiti.

Ako me prihvatiš, sasvim, bezuslovno, nešto će se dogoditi - nešto veoma značajno, nemjerljivo... čak ni nebo nije limit tome jer to i nema neku granicu. To je ogromno, beskrajno prostrano, to je okeansko. Ali ako me ne prihvatite, ako mi ne dopustite, tada se, također, ništa neće dogoditi - ništa u smislu pojma te riječi koju ti već znaš. Ako me prihvatiš tada se neće dogoditi ništa u smislu u kojem ja koristim tu riječ. Ako me ne prihvatiš, ti možeš uzeti sanijas, ti ćeš biti u tom društvu - ali će i dalje taj stari ego biti sakriven iza toga. Tada će možda taj ego biti još izraženiji i jači.

Čuo sam...

Ulični svirač na orguljama se pojavio jednog jutra ispod Maskanijevog prozora i počeo da svira čuveni "Intermeco". On je počeo svirati takvim brzim ritmom da kompozitor nije mogao to više slušati. Istrčavši na ulicu, Maskanji dohvati štimerski dio i podesi na odgovarajuću brzinu, objašnjavajući uličnom sviraču da, dok je on kompozitor tog djela, to mora biti svirano ispravno.

Narednog jutra svirač se pojavi pred kompozitorovom kućom sa velikim natpisom ispred orgulja-vergla na kojem je pisalo: "Učenik slavnog Maskanjija".

Zato ako me ne budete prihvatili, to će se upravo i dogoditi: vi ćete istaći natpis - "Đak od tog i tog; učenik tog i tog" - ali taj natpis će biti sam nova injekcija za pridruženje života zamirućeg ega. To ovisi, jer su uzimanjem sanijasa dvije osobe u to uključene: uključen sam ja, uključen si i ti. Što će potom biti, koja će korist od toga biti - to sve zavisi od nas obojice - mene i tebe. A ako me primiš, ako mi dopustiš da se uselim u tvoje biće - ništa će se dogoditi - ništa u smislu prostranstva iz kojega je sve nastalo, ništa u smislu Boga. Ako me ne prihvatiš tada se, također, ništa neće dogoditi - u smislu riječi koju ti poznaješ. Ili čak to može ići i još lošije: ti možeš postati novi egoist - ego sanijasina, ego meditanta, ego ispravnog, ego poznavaoća. Zato to zavisi. Ako stvarno želiš da uzmeš sanijas neka to onda bude na moj način a ne na tvoj jer ako bude po tvome izgledaće da se to već dogodilo - a to se tebi još nije dogodilo. To se može dogoditi samo na moj način. Zapravo, ti i ne možeš uzeti sanias, ti samo možeš dopustiti meni dati to dam.

*

Voljeni Osho, zašto ti još ne vjerujem?

To je od Arup.

Prvo, parabola: meditirajte na tome. To će ti razotkriti misteriju kako mehanizam uma funkcioniše.

To je priča o požaru koji se dogodio u vekoju biblioteci u Aleksandriji. Sve je bilo izgorelo sem jedne knjige. To nije bila neka vrijedna knjiga te je jedan siromah, koji je tek znao malo čitati, kupio za nekoliko parica. To nije bila, na prvi pogled, neka zanimljiva knjiga iako je po svojoj dubljoj sadržini bila itekako značajna. To je bio jedan tanki strip od pergamenta na kojem je bila ispisana tajna "kamena iskušenja".

Kamen iskušenja je bio jedan mali oblutak koji je bio u moći da pretvori svaki metal u zlato. U toj knjizi je stajalo objašnjenje kako da se pronade taj kamen. On se nalazio na jednoj plaži Crnog mora i nije se uopšte po izgledu razlikovao od drugih kamenčića na plaži. Ali tajna je bila u ovome: taj pravi oblutak je topao dok su svi drugi kamenčići hladni. Tako je taj siromah prodao sve što je imao, kupio neke potrepštine i ulogorio se na toj plaži i počeo ta testira kamenčiće. Imao je ovakav plan: znao je ako podigne jedan običan kamen i ponovo vrati na tlo među druge to može raditi vječno podižući uvijek iste kamičke. Zato je on svaki hladni kamičak potom bacio u more. Proveo je čitav dan radeći to i nije uspio da otkrije taj kamen iskušenja. Potom je to radio nedjelju, mjesec, godinu, tri godine... ali nikako nije mogao naći taj kamenčić. Ali je i dalje nastavio sa istim: podigao kamenčić, osjetio da je hladan i bacio ga u more... i tako dalje. Samo vizualizirajte taj čin: čovjek je to radio godinama - podigao kamenčić, osjetio da je hladan i bacio ga u more... od jutra do mraka, iz godine u godinu. Ali jednog jutra je podigao jedan oblutak i osjetio da je topao - i bacio ga u more. On je godinama formirao jednu naviku bacanja kamenčića u more. Da li razumijete, navika je od njega stvorila tako nesvjesnog čovjeka da je na kraju i onaj pravi kamičak bacio u more. Jadni čovjek.

To je način funkcionisanja uma. Povjerenje je kamen iskušenja. Veoma rijetko vi možete naći na čovjeka kome možete vjerovati. Veoma rijetko možete naći srce koje je toplo, ljubavno, kome možete vjerovati. Obično vi nalazite kamičke koji izgledaju nalik pravom kamenu, kamenu kušnje, skoro isti, ali su svi hladni. Iz godine u godinu, od samog djetinjstva: ti podižeš kamičke, osjetiš da su hladni, baciš ih u okean. Jednoga dana - a to je veoma rijetka prilika - ti se suočiš sa pravim kamenom iskušenja. Ti ga podigneš, on je topao, ali ga odbaciš. Potom ti obično plačeš i jadikuješ u čudu kako se to moglo dogoditi - ali to je jedan obični mehanizam. Još od najranijih dana tvog djetinjstva ti si podizan u znaku nepovjerenja. Ti si rastao na takav način da ti više ne može imati povjerenja. Sumnja je usađena u tebe veoma duboko. Zapravo, to je cijena opstanka: ako ne sumnjaš, ti nećeš moći opstati. Ti ćeš gledati na svijet sa

uplašenim očima, kao da su ti svi oko tebe neprijatelji. Niko nije topao, niko nije kamen kušnje. Ti ne možeš vjerovati ni vlastitim roditeljima. I tako dijete, malo po malo, dolazi do tog zaključka da nema nikoga kome može povjerovati, u koga može imati povjerenja. Roditelji su veoma kotradiktorni; oni govore jedno a rade drugo. Dijete se osjeti zbunjenim: za njega je veoma teško da razjasni što majka stvarno hoće. Zapravo, ni majka sama to ne zna. I tako se dijete uvijek iznova uvjerava i osjeća da ne može povjerovati nikome.

Upravo neki dan sam čitao jedan životopis. Jedna stara dama je opisivala jedan događaj iz svoje mladosti kada je rodila prvo dijete. Dijete je bilo veoma znatiželjno, kao i sva djeca, i jednog je dana putalo: "Mama, što je to brak?" Ono je gledalo u razne kataloge i na šarenim stranicama našlo riječ "brak". Bilo je veoma znatiželjno i pitalo je: "Što je brak?"

Majka je odgovorila: "Brak je jedno veliko iskustvo u ljubavi, intimnosti, radosti, uživanja u životu udvoje i slavljenje. To je brak." Dijete je bilo veoma iznenađeno. Majka ga je upitala: "Zašto si iznenađen?" Na to joj je dijete odgovorilo: "To onda znači da si ti bila u braku samo jednom. Mjeseci bi prošli, i tek nakon dugog vremena, ja sam vidio jednom da ste ti i tata sretni. Upravo ovog jutra, ti nijesi u braku - ti si negodovala a on je vikao."

Dakle, kako možete prevariti ovakvo dijete? Sve što majka kaže okrene se protiv njenog načina života. Ona je objasnila brak kao jedno iskustvo ljubavi, uživanja, radosti, a nije ni bila svjesna što je govorila. tada je dijete bilo zbunjeno. Ne, čak ni vlastitoj majci ne može vjerovati. A otac ti govori da budeš istinoljubiv a ti uočiš hiljadu i jednom da se on ne služi istinom. On čak tijera svoje dijete da kaže prosjaku koji kuca na vrata da otac nije kući. I dijete je zbunjeno: otac kaže da treba biti istinoljubiv, da ne treba lagati - a on sam laže. Kako da se vjeruje? A dijete zna da pita: "Ima li Boga?" Otac odgovara sa velikim pouzdanjem: "Da, postoji. Bog je stvorio ovaj svijet" - a jednog će dana dijete otkriti da mu otac nije ništa o tome rekao jer nije znao, da je on samo lagao. pretvarao se. I on sam je još tragao za tom istinom. On nije upoznao Boga: on još nije upoznao da je Bog stvorio svijet.

Nepovjerenje je rođeno. Dotičući uvijek hladne kamičke ti si se naučio da ih odbacuješ. I ne samo to, još jedna veća opasnost se tako izrodila. Stekao si nepovjerenje prema svima koji su oko tebe... Tvoji učitelji, roditelji, susjedi, prijatelji, društvo, sveštenici, političari - svi su oni varali, svi su se pretvarali. Nikome se ne može vjerovati u ovom vijetju; ovaj zaključak, prije ili kasnije, dođe djetetu na um. Tada se i jedno još veće oštećenje počinje: on više ne može vjerovati ni sebi. Zašto? - Jer što god uradi u skladu sa njegovom prirodom i afinitetima drugima se to neće svjdeti. Sve što uradi po svom nahođenju je uvijek loše, loše se prikaže. Ako ode napolje da se igra sa drugom djecom, majka mu kaže:

"Idi da radiš domaći zadatak." Ako slijedi svoje osjećanje i ode da se igra - tada je to opasno. Majka će biti ljuta, a sutra će i učitelj biti ljut... i slijedi kazna za sve to. On ne može u vjeri slijediti svoja osjećanja i mora sjediti kući i raditi zadatak. Kada želi pjevati, oni mu ne dopuštaju. Kada želi svirati, ne daju mu. I bilo što da želi, izgleda da su svi protiv toga. Tu mora da postoji neka zavjera. Malo po malo on dolazi do zaključka "ako ja radim ono što želim, ja ću biti kažnjen, a ako ne radim to, buću nagrađen." Kako pojedinac može vjerovati sebi? - To je opasno. Tako je on prvo izgubio vjeru u druge, onda je izgubio i vjeru u sebe.

Zbog toga je, Arup, veoma teško vjerovati. Ti si sada u situaciji koja ide protiv svih tvojih životnih navika. Kada dođeš Majstoru, ti si našla taj kamen iskušenja. Majstor ti ništa ne može pomoći dok ne budeš imao povjerenja u njega. I dok ne budeš bezuslovno imao povjerenja, ništa nije moguće. Bezuslovno povjerenje je temeljni uslov. Sada je tvoj čitavi životni stav protiv toga. Mnogo puta ćeš griješiti, to je prirodno, nema potrebe da brinete o tome. Mnogo puta ćete biti izgubljeni u svojoj sumnji - zapamtite, vratite se ponovo; ponovo se vratite svojoj vjeri. Malo po malo, kako se budete učili da uočavate nepovjerenje tako ćete učiti i da stičete vjeru. Kako se budete učili nepovjerenju, učićete se i povjerenju. Naučiti se nepovjerenju, sumnji je veoma lakše jer je to veoma ispunjeno egom. Učiti se povjerenju je veoma teže, jer je to obistveno za ego.

Povjerenje donosi tvom životu novi dah, nova otvaranja, nove putokaze. Ti još nijesi porlazio tim putevima; ti se još nijesi kretao u tom pravcu. Ti se sa time još nijesi srodio, nijesi se u tome odomaćio; ti si se kretao kroz to kao stranac - strah se javljao. A ti ne možeš još vjerovati sebi - inače u tebi ne bi bilo toliko mnogo straha. Ako bi mogao vjeroavati sebi, ti bi to i pokušao, tada bi imao i određeno pouzdanje u sebe - čak ni toga još nema. Povjerenje je sasvim nestalo iz tvog života; ta dimenzija je zakočena. Zbog toga će tvoj um nastojati da nađe hiljadu i jedan razlog protiv povjerenja. Ti ne možeš nikome vjerovati. Kako možeš meni vjerovati? - Ja sam izvan tebe. Ja sam dio spoljnog svijeta - kao što su bili tvoji roditelji, društvo, sveštenici, političari. Ti ne bi mogao vjerovati ni Hristu kad bi došao u njegovu blizinu. Kako da mu vjeruješ? On je spolja, daleko od tebe. Ti ne možeš vjerovati Budi. Ti ne možeš vjerovati ni sebi inače bi preduzeo mali korak rizika. Čuo sam...

Mula Nasrudin je upao u doktorsku ordinaciju sa nateklim zglobovom koji je bio u veoma lošem stanju.

"Zaboga, čovječe, reče doktor, pošto je pregledao njegov zglob. Koliko si bio u ovakvom stanju?"

"Nešto oko tri mjeseca" - odgovori mu Nasrudin.

"Zašto nijeste došli odmah? Zglob vam je sasvim upaljen."

"Pa, nekako sam oklijevao" - reče mu Mula. "Znate, uvijek kada kažem da se nešto loše osjećam, moja žena mi naloži da prestanem pušiti."

Čim mi je nešto loše, ona odmah skoči i kaže da prestanem pušiti - tako sam odugovlačio." Jasno je da zglob nema ništa sa pušenjem, ali žene su žene, a muševi su muševi, roditelji su roditelji, a društvo je društvo. Da li si ikada u svojem životu imao priliku da ti je povjerenje pomoglo? Da li se sjećaš ikada odbrobiti povjerenja? Uvijek kada si nekome vjerovao bio si prevaren, obmanut.. Malo po malo tako gubiš pouzdanje u vlastitu vjeru, u svoje vlastito biće. Zapravo, ja i ne vidim nikakav razlog zbog čega ti ne možeš vjerovati. Čudo je to da si došla blizu osobe u čijem društvu je taj tvoj problem izašao na vidjelo. To je jedna velika indikacija - da si sada počela razmišljati o povjerenju, da se žudnja za povjerenjem ukazala, da je sjeme povjerenja isključalo. Cuo sam...

Irska armijska jedinica se izgubila za vrijeme manevara u Keriju. Narednik je upitao prolaznika: "Koliko je daleko do Dingla?" "Dvije milje" - bio je odgovor.

Oni su nastavili da maršitaju i posle sat vremena narednik ponovo upita jednolig prolaznika koliko još imaju do Dingla. "Dvije milje" - bio je to ponovni odgovor.

Posle još jednog sata hoda narednik upita još jednog mještanina isto pitanje, i opet je dobio isti odgovor: "Dvije milje."

Sada je narednik zastao deprimiran. Posle par trenutaka na njegovom licu zasja ozarenost, ispravi se u hodu i naredi:

"Krenimo, ljudi. Barem se držimo svog pravca."

Ja sam srećan, Arup, što se makar i takvo pitanje kod tebe pojavilo. To ukazuje da barem nijesi izgubila nadu. To je dovoljno. Sada je još i više moguće. Ako ti budeš uvijek iznova insistirala na ovom problemu, ako budeš ukazivala na situaciju gdje ti dopuštaš povjerenje... U početku će to biti teško, upravo zbog starih navika. Kada to jednom otpočne, malo po malo, korak po korak, ti ćeš biti ispunjena sa više topline u kojoj ćeš moći da rizikuješ još i više. Samo usled iskustva ti ćeš steći više hrabrosti. A jednog dana takva osoba će moći sve rizikovati u ime povjerenja - jer je Bog u povjerenju, kroz povjerenje ljubav dolazi, sve što je lijepo dolazi sa povjerenjem. A kroz sumnju ništa ne dolazi do bijeda i jad; sa sumnjom dolazi samo mrak, noćne more, dolazi pakao.

Izbor je do tebe. Društvo je učinilo svoje, ono te je dovoljno omelo. Sada više nema potrebe da se kuka za izgubljenim, nema potrebe tražiti što je prošlo. Sve što se dogodilo, dogodilo se već: ali to ne mora biti završeno - ti treba da izvučeš naravučenje iz toga i da počneš raditi na tome. To je najveća stvar u životu: početi raditi na tome. Povjerenje otvara vrata nepoznatog.

Vjeruj mi, tako ćeš naučiti da vjeruješ i sebi. To izgleda paradoksalno kada kažem: "Vjeruj mi - i bićeš sposoban da vjeruješ sebi." To je zbog toga što ćeš tako po prvi put osjetiti ukus povjerenja koje je nedostajalo tvom biću, osjetićeš ukus njegove dobrobiti i ljepote... Majstor je samo provodnik. On ti samo ukazuje na situaciju gdje ti možeš okusiti to što se zove povjerenje, a onda će te on malo po malo vraćati sebi. Ja nijesam ovdje da od vas pravim bogalje. Ja nijesam ovdje da djelujem, potom, kao vaša potpora. Ja ne želim da vas nosim na svojim leđima, ja nijesam zainteresovan uopšte za takav rad. Vjerujući mi, ja samo želim da vam dam ukus tog divnog nektara. Pomoću toga vi ćete biti spremni da dalje idete sami, pomoću toga ćete moći da vjerujete i drugima, jednog dana ćete tako doći do mogućnosti da vjerujete i samom životu. Toga dana ćete postati religiozni.

Nemoj vjerovati u Kuran, nemoj vjerovati u Bibliju, nemoj vjerovati Giti, ti postaješ religiozan. Ti postaješ religiozan samo onda kada vjeruješ u život. Kada je tvoja vjera takva da imaš povjerenja prema životu i kada si hiljadu i jedan put iznevjeren... Jer biti prevaren nije ništa - izgubiti vjeru je sve. Osoba se može prevariti: ja ne kažem da kada vjerujete nećete biti prevareni - ne, ja to nijesam rekao. Ti možeš postati još veća žrtva prevaranata. Ja vam ne obećavam kada budete vjerovali da vas niko neće moći porevatiti, zavesti; to su besmislice - zapravo, tada će biti veće mogućnosti da budete obmanuti. Ali tada ćete biti svjesni činjenice da je bolje i biti ponekada obmanut nego ostati bez vjere. Vjera ti dalje vječnost; pa čak i da nikada nijesi bio prevaren, što imaš da sačuvaš? Nešto novca, kuću, ovo ili ono - a onda će doći smrt i odnijeti sve sa sobom. Čemu onda strah? Samo zbog tih sitnica u životu ti rizikuješ da izgubiš vjeru? Ti odbacuješ molitvu? Odbacuješ li ljubav? Ti kažeš: "Kako mogu voljeti kada su ljudi takvi prevaranti?" Neka oni budu varalice. Što te oni mogu prevariti? Što ti oni mogu odnijeti? Što ti možeš steći da ti oni mogu odnijeti? Oni ti mogu odnijeti novac, nešto što si ti posjedovao, ali ako ti je vjere ostalo ti ćeš imati svoju dušu... a to je Kraljevstvo Božje.

*

Neki dan se osjetim kao swami, a neki drugidan kao ma. Mogu li biti oboje? Ili ću se razvijati raskolnički?

To pitanje je od Malika.

Svi su oboje, a ti si toga postao svjestan - to je veoma dobro za tebe; to je jedan veliki poriv u tvom biću. Svi su oboje. Razlika između muškarca i žene nije velika; razlika je samo procentualna, kvalitativna -

nije kvalitativna. Žena može biti šezdeset procenata žena a četrdeset procenata muškarac, ili čak može biti samo jedan procenat više žena. Isto tako je i slučaj sa muškarcem. Tu postoji samo pitanje procenta - ali oboje bitišu u tebi.

Ti si došao na svijet od njih oboje: od tvog oca i tvoje majke; oni su oboje učestvovali u tvom stvaranju. Muškarac i žena nijesu samo muškarac i žena; oni su biseksualni, oni su sastajalište oba pola. Tako nijedna žena nije sasvim žena. Ako ovo budeš razumio život će ti biti znatno jasniji. Ponekada se dogodi da je žena nešto više procenata muško, a tako je i sa muškarcem. U nekim trenucima on je veoma ženstven; u nekim trenucima on je muško, a u nekim trenucima je žensko. Tako postoje neki nježni trenuci i neki grubo moment, postoje agresivni trenuci i postoje prijemčivi trenuci. Ali sve do sada društvo je bilo uslovljavano da se ponaša i razvija na jedan ustaljeni način: da je muškarac samo muškarac, a da je žena samo žena. To je jedan veoma pogreška i lažan pristup, stran prirodi. Ako bi muškarac počeo plakati i ridati, ljudi bi mu rekli: "Prestani sa time, nijesi žena, nemoj kukati kao žena; ne budi slabić." To su besmislice - jer muškarac ima isto toliko suza koliko i žena. Ako mu priroda nije omogućila da plače i rida tada on ne bi imao suznice.

To je veoma represivno. Ako se djevojka počne ponašati muški, da li je ona ambiciozna, agresivna, mm? Ljudi odmah počnu misliti da sa njom nije sve u redu: nešto hormonalno nije u redu. Oni nju tada zovu momčić ona nije djevojka. To su besmislice! Taj raskol nije uopšte prirodan; taj raskol je socijalni, politički. Žena je bila tjerana da igra ulogu žene dvadeset i četiri sata. Isto je slučaj i sa muškarcima. To uopšte nije prirodno i donosi puno jada ovom svijetu. Postoje trenuci kada je muškarac nježan i mek, tada će biti ženstven. Postoje trenuci kada će muž biti supruga, i obratno. To je sasvim prirodno. Tada će u životu biti više ritma i harmonije. Ako muškarac ne bude prisiljen da izigrava muškarčinu dvadeset i četiri sata, on će tada biti znatno opušteniji. Ako žena ne bude prisiljena da bude žena tokom čitavog dana, tada će ona biti mnogo prirodnija i spontanija. Da, događa se sem toga, da žena bude znatno opasnija od muškarca, a da muškarac bude znatno ljupkiji od žene. Ti trenuci se stalno mijenjaju. Oba takva ponašanja su tvoja; zato se nemoj plašiti da ćeš postati raskolnik, šizofrenik ili tome slično. Ta dvojnost je dio prirode. Ta dualnost traje sve do šestog centra, do *ajna* čakre. Samo posle šestog dvojnost nestaje - ali tada dvojnost nestaje u smislu da postaje više harmonična, tako sjedinjena, da izgleda da muškarac i žena više ne nose svoja osjećanja.

U Indiji smo vidjeli Boga kao *ardhanarisvar* - pola muškarac, pola žena. To je predivno. To izgleda kao najbolja moguća predstava Boga ikad izumljena; pola muškarac pola žena. To tako treba da bude. Onda kada

dospiješ do sedmog centra svijesti, do najvišeg stepena razvoja svog bića, ti više nećeš biti ni žena ni muškarac; ili, pak, oboje - u takvoj harmoniji da će tu biti prisutno samo jedinstvo. Ali prije toga, dvojnost se nastavlja. Ništa nema lošeg u tome. Nemoj se toga plašiti, ako se budeš plašio to ćeš nastojati da potiskuješ - a svaki potisnuti dio je prepreka, blokada ka najvećem rastu. Nijedan dio tebe se ne smije potiskivati, ništa se ne smije odbijati ili odbacivati: svemu se treba omogućiti da postane dio jedne organske cjeline. Svaki dio tebe treba da se spaja i prožima sa onim drugim tako da konflikti nestaju a ti postaješ jedan skladni orkestar. To se događa u svakom centru. Pogledaj samo: svi naši raskoli su vještački razdori. Na drvetu; na jabukovom drvetu postoji jedna jabuka. Ti kažeš da je to izvan tebe, da nije dio tebe; to nije unutarne, i naravno da nije - to je na drvetu. Ti to jedeš; ti jedeš spoljašnje stvari. Ti to probavljaš: to postaje tvoja krv, tvoje kosti, tvoja srž... to će se preobratiti u tvoj san, pretvoriće se u tvoju poeziju, u tvoje slikarstvo.. To više nije nešto spolja, to je sada postalo dio tvoje unutrašnjosti. Spoljašnje se pretopilo u unutrašnje. Jednog dana ćeš umrijeti, a zemlja će preuzeti tvoje tijelo i iskoristiti kao gnojivo, a onda će se ponovo roditi jedno jabukovo drvo i na njemu roditi jabuke. Sada je unutarne postalo spoljašnje. Tako se unutarne i spoljne neprestano sastaju i prožimaju. Granica je samo prividna; ona uopšte nije stvarna. Gdje onda unutarne i spoljne započinju? Možeš li mi odgovoriti na to pitanje? Možeš li povući jednu sasvim jasnu crtu između njih dvoje? Spoljne se neprestano kreće ka unutarne: ti to udišeš. A unutarne se, takođe, neprestano kreće ka spolja: ti to izdišeš. Ne postoji neka demarkacija između njih dvoje, između spoljnog i unutarne, oni su jedno.

Na isti način, ne postoji neke crte između nižeg i višeg. Ali ljudi stvaraju sulude ideje o demarkaciji, kategorijama. Ljudi čak i misle da je niže tijelo nisko, a da je više tijelo visoko. Upravo zbog toga što je niže tijelo nisko oni vjeruju da je ono nisko i po vrijednosti. To su besmislice jer tvoja krv nastoji da se neprekidno kreće tvojim tijelom: ista krv ide od stopala do glave. Tvoj kisik biva ranomjerno izdijeljen tvojim tijelom; ti jedeš i ta hrana se vari čitavim tijelom - ne sa nižim ili višim. Niže i više su dva aspekta jedne iste stvarnosti, a isto tako i muškarac i žena. A ako pogledate malo dublje sve dvojnosti su samo ljudske kategorizacije da se stvari bolje shvate. Arbitriranje je samo kategorisanje - inače je sve dio cjeline. Čitava ova egzistencija je jedna.

Mm? - to je značenje Kabirovih stihova: bilo gdje da nađeš takvog čovjeka, dotakni mu stopala. Bilo gdje da nađeš da se unutarne i spoljne susreću, da se niže i više susreću, da se materijalno i božansko sreću, bilo gdje da je taj sjedinjeni prisutan, klekni i predaj se tome. Ti si bliži stvarnosti kada si blizu sjedinjenog. Zbog toga ja i kažem da stvarni mudrac ne može biti bjegunac jer za njega ne postoji "ovaj svijet i onaj svijet". Za njega je ova obala i druga obala. On će biti u svijetu ali ne od

svijeta. On će biti lotosov cvijet - u vodi, ali netaknut njom. Za njega ne postoje raskoli. Zapravo, za njega ne postoje nikakve podjele na dobro i loše, moralno i nemoralno, ne postoji Bog ni Đavo. Sve podjele su samo dio jedne organske cjeline.

Dakle, Malika, dobar poriv ti se dogodio. nemoj to izgubiti, i nemoj se plašiti da ćeš postati šizofreničan. Sve do šestog centra te razlike se produbljuju, ostaju i sve su jasnije; tada će pojedinac stalno osjećati izvjesne promjene i unutarnje kretanje. To je pomak: nekoliko sati si muškarac, a nekoliko sati žena. Ako to pravilno osmotriš, ti ćeš moći znati tačno koliko si minuta bio muškarac, a koliko žena. To su periodične promjene. U jogi su posvećenici radili veoma ozbiljno na tim tajnama. Ako promatraš svoj dah, to će ti dati upravo ono vrijeme. Kada jedna nosnica, lijeva nosnica, diše - ti si tada žensko. Onda kada desna nosnica udiše ti si tada muško. Nešto posle četrdeset i osam minuta se vrši promjena. Neprekidno - dan, noć - te promjene se odvijaju. Onda kada dišeš svojom lijevom nosnicom tada funkcionira tvoja desna hemisfera mozga: desno je ženski dio. A onda kada dišeš sa desnom nosnicom tada djeluje tvoja lijeva moždana hemisfera: to je muški dio. Nekada se ti možeš time igrati; ako si, recimo puno ljut onda uradi ovu stvar: zatvori svoju desnu nosnicu i počni da dišeš na lijevu, posle par sekundi ćeš osjetiti kako ljutina nestaje - jer biti ljut znači biti u muškom dijelu svog bića. Pokušaj to i bićeš iznenađen. Samo mijenjanjem udisanja kroz nosnice, neke veoma značajne promjene se odvijaju. Ako osjećaš hladnoću u svijetu oko sebe tada počni disati sa svojom lijevom nosnicom; odmah će se promjena ukazati. Ti ćeš već za par sekundi početi osjećati izvjesnu toplinu, imaginativnost, maštovitost i fantaziju.

U tantri kažu: nikada ne počni da vodiš ljubav sa svojim voljenim prije no provjeriš kojom nosnicom dišeš - nikada nemoj početi voditi ljubav. Ako je u pitanju muškarac koji diše iz ženske nosnice tada njegova partnerka mora disati muškom nosnicom. Tek tada će se ostvariti pravi orgazam. U protivnom, takav seks će samo biti gubljenje vremena i rasipanje energije - ništa drugo do jednovrsno iskašljavanje. Ti ćeš se osjećati lakše posle iskašljavanja - jedno dobro iskašljavanje i pojedinac se osjeti olakšan - ali ništa više se ne može dobiti od toga. Ako pak, žena diše ženskom nosnicom tada muškarac mora biti u muškoj nosnici. A u skladu sa ovim, Vatsjana - jedan prvi stvarni seksolog - je radio uporno na dubokim misterijama. On je rekao: kada je žena u muškom naponu ona treba biti za vrijeme seksa iznad muškarca, ona će tada igrati ulogu muškarca. Muškarac uvijek ne mora biti u misionarskoj pozi... To su nazvali "misionarski položaj" na Istoku jer oni nikada nijesu znali da muškarac uvijek mora biti iznad žene. Tek kada su hrišćanski misionari stigli na Istok ljudi su saznali da takve gluposti postoje na Zapadu - tako je to prozvano misionarska poza... Nekada je žena u muškom doživljaju: ona će tada biti odozgo i biće aktivna; a muškarac, ako se tada osjeća

ženstvenije, će biti pasivan. On će tada igrati suprugu a ona će igrati muža. Tek tada će se ostvariti veliki susret.

To se treba uvijek pamtititi jer postoje poslovi koji se mogu znatno lakše obaviti kada si u muškom naponu. Onda kada radiš nešto naporno i neki težak posao - nosiš kamenje guraš stijene - provjeri tvoju nosnicu. Ako to nije muška nosnica tada to nije dobro. To može onda biti opasno za tijelo: ti ćeš tada biti veoma mek i krhak. Kada se igraš sa djecom ili kada sjediš sa svojim psom osjeti da li si ženstven - mnogo više afiniteta za taj trenutak će se ispoljiti. Kada pišeš pjesme, kada slikaš ili stvaraš muziku, ti ćeš tada biti u ženstvenom podneblju... sem ako ne budeš pokušavao da stvaraš ratničku muziku!. Tada će biti to u redu, ti tada možeš biti u muškom podneblju - agresivan. Promatraj to i bićeš sve više svjestan tih polariteta. A dobro je da ta dva polariteta postoje: to je način kako se priroda priprema za odmor. Onda kada muški dio biva umoran, ti se tada možeš okrenuti ka ženskom dijelu: muški dio se odmara. Onda kada ženski dio bude zamoren, ti se tada odmori; samo tada budi muško. A to je i jedna unutarnja ekonomija - osoba se stalno mijenja. Ali društvo te naučilo pogrešnim stvarima: da je muškarac muško, i da mora biti muško dvadeset i četiri časa - to je stvarno previše radne obaveze. Isto tako, žena mora biti žensko čitavo vrijeme - meka, nježna, milostiva: i to je previše od radne obaveze. Ponekada se i ona želi posvađati, biti ljuta, bacati stvari okolo - ni to nije loše, ali samo ukoliko razumiješ unutarnju igru.

Jednom sam čuo... Dječak je sam sjedio u svojoj sobi. Majka je pažljivo kradomice prisluškiivala što on radi. Njemu je bilo dosadno samom u svojoj sobi i zato je počeo da priča sa sobom: "Volio bih da sam dva psa - tada bi se igrali zajedno." Te dvije polarnosti su dobre za umutarnju igru - za igru svijesti. To je način kako je Bog bio podijeljen u tebi, kako se igrao skrivalice unutar tebe. Onda kada je igra završena, onda kada naučiš što se trebalo naučiti iz toga, kada se lekcija naučila, ti tada prelaziš iza šestog stanja svijesti.

Sedmo stanje svijesti nije ni muško ni žensko: sedmo je neutralno. Zbog toga je u Indiji *Brahma*, Bog, neutralna riječ, ni muško ni žensko. To nema roda: to je prožimanje oboje, potpuno prožimanje - a u prožimanju je transcendencija.

*

Da li dostignuće sedme čakre, samadija, potpunog isključenja ega, znači da ta osoba nije više zainteresovana za probleme sa kojim se suočava čovječanstvo? - Glad, siromaštvo, bijedni uslovi življenja, male mogućnosti da pojedinac razvija svoje sposobnosti, talenat.

Zapravo, stvari stoje ovako: prije no što odbaciš sve svoje probleme, ti nećeš biti u mogućnosti da sagledaš pravu perspektivu svjetskih problema. Tvoj vlastiti dom je u takvom neredu da ne možeš glave dići, tvoje biće je u takvom nemiru - kako onda možeš sagledati šire svjetske probleme? Ti još nijesi u mogućnosti da razumiješ sebe; počni odatle jer je svaki drugačiji početak pograšan. A ljudi koji su u velikoj konfuziji uma obično nastoje da pomažu drugima, počinju da prepisuju rešenja. Takvi ljudi su počinili više nevolja svijetu nego što su ikome pomogli. To su samo trgovački pomoćnici: političari, ekonomisti, nazovi javni radnici, misionari. Oni su pravi trgovci dušama - oni nijesu još ni svoje duboke probleme sagledali, a spremni su da uskoče u tuđe životne probleme i da ih odvažno rešavaju. Zapravo, na taj način oni nastoje da izbjegnju vlastite nevolje, vlastitu stvarnost: oni ne žele da se suoče sa time. Oni samo žele da se pozabave negdje drugo sa nekim drugim - to im daje potpunu zaokupljenost, lako izbjegavanje svojih nevolja. Zato zapamti: ti si taj svjetski problem, ti si taj problem, i sve dok ti to ne rasvijetliš, sve što budeš radio stvaraće od toga još komplikovaniji problem. Prvo svoj dom dovedi u red - stvori tu kosmos; to je u haosu. Ima jedna stara indijska priča, veoma stara ali od velikog značaja...

Jedan veliki ali glupi kralj je zamislio da neravne i kamenite ulice povređuju njegova stopala pa je naredio da se čitavo kraljevstvo prekrije štavljenom kravljom kožom kako bi zaštitio svoja stopala. Tome se počela smijati dvorska luda - bio je to jedan mudar čovjek. Rekao je: "Kraljeva zamisao je sasvim smiješna."

Kralj je bio veoma ljut i reče ludi: "Pokaži mi bolje rešenje, inače ćeš biti smaknut."

Luda mu na to odgovori: "Gospodaru, dovoljno je da samo isječete dva mala parčeta kože kako bi pokrili samo svoja stopala, a ne čitavo kraljevstvo." Tako su nastale cipele.

Nema nikakve potrebe da se prekrije čitava zemlja kravljom kožom; samo prekrijte svoja stopala i tako ćete prekriti čitavu Planetu. To je bio početak mudrosti.

Da, postoje problemi; slažem se sa time. Postoje ogromni problemi. Život je previše paklen. Bijeda je prisutna, siromaštvo je tu, nasilje vlada okolo, okruženi smo svakojakim ludostima, to je istina - ali ja i dalje ukazujem da se problemi rađaju u dušama pojedinaca. Problemi su tu pošto je individua u haosu. Sveopšti haos nije ništa drugo do kombinovani fenomen: svi smo unijeli svoje nemire u to. Svijet nije ništa drugo do jedno odnošenje: mi se odnosimo jedni prema drugima. Ja sam neurotičan, ti si neurotičan: tada taj odnos biva još više neurotičan -

multiplicira se, ne samo udvostručuje. A svi su neurotični, odatle je i sav svijet neurotičan multiplicira se, ne samo udvostručuju. A svi su neurotični, odatle je i sav svijet neurotičan. Adolf Hitler nije rođen iz potištenosti - mi smo ga takvog načinili. Vijetnam nije potekao iz ništa - mi smo to stvorili. To je naša gorčina koja je izišla na vidjelo: to je naš haos koji je preuzeo stvar u svoje ruke, to je naš nemir koji je uzeo u ruke oružje. Početak mora biti sa tobom: ti si svjetski problem. Zato nemoj izbjegavati tvoju unutarnju stvarnost - to je prva stvar.

Ti pitaš: *Da li dostignuće sedme čakre, samadija, potpunog isključenja ega, znači da ta osoba nije više zainteresovana za probleme sa kojim se suočava čovječanstvo?* Ne, zapravo samo tada je čovjek stvarno spreman i zainteresovan. Ali njegov interes će tada biti od sasvim druge vrste: on će tek tada znati da sagleda prave uzroke tog stanja. Kada si ti, kakav si sada, zainteresovan, ti si zainteresovan za simptome. Kada je Buda ili Hrist zainteresovan, on je zainteresovan za uzroke, korijene. Ti se sa time ne možeš složiti jer ti ne možeš još vidjeti te uzroke, ti samo vidiš simptome koji su na površini. On je zainteresovan - ali on zna gdje je uzrok, korijen tog problema, i on tada pokušava uporno da promijeni taj uzrok. Siromaštvo nije uzrok, pohlepa je uzrok. Siromaštvo je ishod. Ti nastojiš da se boriš protiv siromaštva - ništa se neće dogoditi. Pohlepa i lakomost je korijen tog problema. Rat nije problem, individualna agresivnost je problem - rat je samo krajnji ishod toga. Ti ćeš nastojati da protestiraš i da sprovediš protestni marš, rat se neće okončati. To nema nikakve veze - protesti, mirovne demonstracije - ti možeš uživati. Postoji nekoliko ljudi koji uživaju u takvim manifestacijama; možete ih naći na svim protestnim demonstracijama. Možeš za to pitati Ašu - njeni roditelji su bili učesnici protestnih događaja. Bilo gdje da se ukaže prilika za protestima njena majka ide tamo - protestuje, viče, buni se protiv svega. To je zabavno - i ti možeš uživati u tome.

U djetinjstvu sam i ja uživao u takvim stvarima. Išao sam na svim procesijama, pa su se stariji sugrađani počeli brinuti za mene. Oni bi rekli: "Ti si svugdje - bilo da je komunistička, ili socijalistička, ili kongresna manifestacija... anti-komunistička... ti si tamo." Ja bih im rekao: "Ja se radujem zabavama. Ja nijesam ponešen političkim filozofijama - u galami ima puno veselja; ja uživam u tim događajima." Ti možeš uživati; to neće donijeti velike razlike, neće obezbijediti neke pormjene - rat se i dalje nastavlja. A ako pogledaš te ljude koji protestuju vidjećeš da su to veoma agresivni ljudi - ti nećeš moći naći mir na njihovim licima. Svi su oni spremni da se tuku. Mirovne protestne manifestacije se u svakom trenutku mogu preobratiti u metež, nered. To su agresivni ljudi - u ime mira oni pokazuju svoju agresivnost. Oni su spremni da se tuku: ako bi takvi imali vlast, ako bi oni imali atomsku bombu, oni bi je bacili da bi uspostavili mir. To je ono što svi političari govore - oni kažu da se bore kako bi mir mogao zavladata. Problem nije u ratu, i Bernard Rasel nemože pomoći.

Problem je u unutrašnjoj agresiji kod individue. Ljudi nijesu opušteni, nijesu u skladu sa sobom, odatle je i rat moguć - inače bi takvi ljudi izludjeli.

Svake dekade je potreban jedan rat kako bi čovječanstvo rasteretio neuroze. Bićete iznenađeni saznanjem koje su psihijatri otkrili u Prvom svjetskom ratu. Oni su otkrili jedan rijetki i veoma čudni fenomen. Kada se rat uspostavio, iznenada je znatno opao procenat ljudi koji su skloni ludilu. Nijedno samoubistvo se nije počinilo, nijedno ubistvo se nije izvršilo, sem u ratnim okršajima, a ljudi su prestali da boluju od neuroze i ludila. To je bilo čudno - što se to dogodilo sa ratom? Možda ubistva nijesu činjena jer su ubice otišle u vojsku, ali što je bilo sa ljudima koji su skloni samoubistvima? Možda su i oni našli sebe u ratu. Ali što je onda sa ljudima koji su skloni psihozama? I oni su prestali da lude. Isto se to ponovilo i u Drugom svjetskom ratu, ali u još većem procentu; tada se veza spoznala, uspostavila se asocijacija.

Čovječanstvo akumulira određenu količinu nervoze, ludosti: svaka dekada mora odbaciti to svoje ludilo. Zato kada je rat a rat znači da je čovječanstvo sasvim poludjelo - tada više nema potrebe da se individualno biva lud; u čemu je stvar? Svi su ljudi - tada nema svrhe nastojati da se lično susretete sa ludilom. Onda kada jedna nacija ubija drugu, i kada toliko mnogo ubistava i nasilja, čemu ona potreba da se to čini i individualno? Ti sve to možeš gledati na TV i uživati, možeš to čitati u novinama i uzbudjivati se. Dakle, problem nije u ratu, problem leži u individualnoj neurozi.

Onaj čovjek koji je postao prosvijetljen nastoji da sagleda dubinu uzroka tog problema. Buda, Hrist, Krišna, svi oni su gledali u korijene. Oni su ti nalagali: Promijeni korijene - jedna radikalna transformacija je potrebna; uobičajena reforma nije od koristi. Tada nećeš ništa razumjeti - pošto sam ja ovdje i govorim o meditaciji... ne, ti tu ne možeš uočiti odnos, kako se meditacija odnosi prema ratu. Ja taj odnos vidim, ali ti još taj odnos ne možeš vidjeti. Moje shvatanje je ovakvo: da ako čak i jedan procenat čovječanstva postane meditativan, rata će nestati - ne postoji drugi način za to. Taj procenat meditativne energije treba biti ostvaren. Ako samo jedan procenat čovječanstva - a to znači da jedan od sto ljudi postane meditativan, stvari će imati jedan sasvim drugi izgled. Pohlepe bi bilo manje; prirodno, i siromaštva bi bilo manje. Siromaštvo i bijeda nijesu prisutne zbog toga što je oskudica; siromaštvo je prisutno zbog toga što su ljudi gramzivi i stvaraju zalihe. Ako mi živimo shodno tranutku, sasvim ima dovoljno hrane i potrepština za sve, zemlja daje dovoljno za nas. Ali ljudi planiraju znatno naprijed, nagomilavaju zalihe - tako se nevolje stvaraju.

Samo pomisli, kada bi ptice gomilale zalihe... tada bi par njih bile bogate a ostale bi bile siromašne; tako bi američke ptice bile najbogatije

a sav ostali svijet bi patio, oskudijevao. Ali ptice nijesu gramzive i ne gomilaju višak potrepština, zato nijesu ni siromašne. Da li si ikada vidio siromašnu pticu? Životinje su u šumi i niko nije siromašan, niko nije bogat. Ti nikada nijesi vidio debelu ili mršavu pticu. Svo stado je jednako; ti ih i ne možeš raspoznavati. Zašto? Oni uživaju, oni ne gomilaju bogatstvo. Čak i kada si debeo to znači da gomilaš zalihe unutar svog tijela - to je jedan bijedni um, škrt um. Škrtica biva začepljenja, ona čak i ne može to izbaciti iz sebe. Oni samo gomilaju: oni kontrolišu čak i izmet, oni sakupljaju čak i smeće. Gomilanje je navika.

Živjeti u trenutku, živjeti u sadašnjosti, živjeti sa ljubavlju, živjeti u prijateljstvu, starati se... tada će svijet biti sasvim drugačiji. Pojedinač se mora promijeniti, jer svijet nije ništa drugo do izraženi fenomen duše jedne individue.

Zato znaj, on će biti zainteresovan - samo će on biti zainteresovan - ali njegov interes će biti drugačije dimenzije. To će biti toliko drugačije da ti nećeš biti sposoban ni da to razumiješ. Ljudi mi dolaze i kažu: "Što ti to radiš? Svugdje je siromaštvo, bijeda i ružnoća, a ti nastojiš da upućuješ na meditaciju. Prestani sa time. Učini nešto za gladne." Ništa se neposredno ne može uraditi za siromašni svijet. Samo se može ponuditi meditativna energija kako bi ljudi mogli uživati u svakom trenutku. Tada više ne bi bilo siromaštvo. Komunizam koji mi poznajemo nije ništa uradio da uništi siromaštvo: on to neće postići nigdje. Oni su sa time samo stvorili jedan novi oblik siromaštva - i to još veći, i opasniji. Sada je Rusija još siromašnija jer je izgubila i dušu. Sada oni više nijesu uopšte individue - nemaju više slobode ni da meditiraju. To neće nikako biti od pomoći, to će samo još više remetiti. To su samo dobročinitelji - izbjegni ih.

Još i kažeš: "*Da li će biti tu nekih mogućnosti da pojedinac razvije svoje sposobnosti, talenat?*" Zapravo, tada neće biti potrebe da se razvija uz pomoć drugih, on će se sam početi razvijati. Onda kada čovjek meditira on počne i rascvjetavati. Ako je slikar, on će postati veliki slikar. Ako je pjesnik, tada će velika poezija izaći iz njegove duše. Ako je pjevač, po prvi put će pjevati pjesme koje su najbliže želji njegovog srca. Dakle, tu nema potrebe činiti nikakve napore. Kada si smiren, utemeljen u svom biću, centriran, tvoji talenti tada automatski počinju da djeluju. Ti tada počinješ djelovati na način kako je Bog oduvijek želio da bude. Počinješ funkcionisati na način kako je rođenjem predodređeno, počinješ živjeti na način kako je tvoja sudbina odredila. Tako bivaš neposredan, spontan. Ti tada počinješ raditi svoj dio posla - i tada ti više ne brineš hoće li ko to cijiniti ili ne, da li ćeš biti više poštovan ili ne. To te čini sretnim, i to je sasvim dovoljno. To te čini radosnim, a to je više nego dovoljno.

Meditacija oslobadja tvoju energiju - tada nema druge potrebe. A čovjek koji je dospio do samadija, do sedme čakre - što mu je drugo potrebno? On djeluje kao Bog. On je ispunjen egzistencijom u malom.

On je dospio do najvišeg cvjetanja - sada mu više ništa nije potrebno. Svaki njegov trenutak je sada kreativan, njegov svaki postupak je kreativan, njegov život je sada milostivost. Ali postoje i takvi ljudi koji žele da sve stave naglavačke: oni prvo žele da promijene sav svijet a tek onda da dođu do sebe. Ali dopusti da ti kažem da ti nikada nećeš doći do sebe ako odeš tako daleko.

Čuo sam... Jedan stari čovjek je sjedio negdje pored puta u blizini Delhija. Tuda je naišao automobilom jedan mladić, usporio i upitao starca: "Koliko je daleko do Delhija?" Starac mu odgovori: "Ako ideš na način kako ti ideš, ako ideš smjerom kojim ideš, onda je Delhi daleko. Ti ćeš tako običi čitavi svijet - jer si ostavio Delhi iza sebe, dvije milje natrag."

Dakle, ako se osvrneš, ako se okreneš sebi, to neće biti mnogo daleko - samo dva minuta je potrebno. Ako nastojiš da promijeniš čitav svijet i tek *tada* da mijenjaš sebe, ti nikada to nećeš postići: nikada nećeš biti u mogućnosti da se vratiš domu svom. Počni odatle gdje si ti. Počni od sebe. Ti si dio ovog ružnog svijeta: mijenjajući sebe, ti mijenjaš i svijet. Što si ti? - Dio si jednog ružnog svijeta. Zašto onda pokušavaš da mijenjaš susjede? - Možda on to ne želi, možda on to ne voli, možda za to nije zainteresovan. Ako si ti sasvim svjestan da ovaj svijet treba promjene, tada si ti najbliži tom svijetu: počni od sebe. Ali postoje ljudi koji su veoma filozofični. Oni to obrću i kreću zaobilaznim putem.

Pročitao sam divnu knjigu Lea Rostena "Radost jidiša". On je tu govorio o velikom jevrejskom filozofu Sokolovu koji je obično objedovao u jednom restoranu na Drugoj aveniji, i koji je svaku večeru započinjao sa pilećom supom. Jedne noći je gosp. Sokolov pozvao svog konobara i naloži: "Dođi ovamo i probaj ovu supu."

"Posle dvadeset godina, pobuni se konobar, ti ispituješ savršenost tvoje omiljene pileće supe."

"Dođi ovamo i probaj." - ponovi gosp. Sokolov.

"U redu, u redu" - složi se konobar. "Ja ću je probati - ali gdje je kašika?"

"Aha" uzviknu gosp. Sokolov.

On je samo htio da kaže: "Ja nemam kašiku." Ali on je otišao zaobilaznim putem - "Probaj ovu supu..."

Nemoj ići tako zaobilazno, nemoj biti tako filozofičan. Ako nema kašiku, jednostavno reci da trebaš kašiku. Kašika će obaviti stvar.

Sve što osoba treba je kašika puna meditacije.

*

Postoje neki ljudi u tvojoj komuni koji seponašaju kao tvoji posrednici - prenose poruke iz naših pisama, daju daršane, vode kuhinje, dežuraju na kapijama, vode meditacione grupe.

Da li su oni uvijek otvoren put do tebe? Kako da se predamo njima ako je to tako. Ili, nije li možda nekada otpor prema njima dopušten?

Ne postoji uvijek otvoren prolaz do mene, nekada postoje i neke zapreke - ali ja želim da to bude i tako. Ako bi oni uvijek bili otvoreni prolaz do mene, oni onda ne bi bili više potrebni. Oni su potrebni da stvore određenu situaciju: oni su potrebni da te izazovu kako bi ispoljio svoj otpor. A ako si spreman da se predaš meni tada ćeš se prepustiti i njima - to je moja oporuka. To će ti veoma pomoći. Veoma je lako da se predaš meni, veoma je teško da se prepustiš Krišni koji obavlja dužnost na kapiji. Onda kada se predaš njemu tada ćeš imati više razumijevanja za predanje. Onda kada je veoma lako predati se, to tada uopšte nije značajno. Kada je to teško i naporno, to je onda značajno. Svi ovi ljudi koji su oko mene rade sve ono što ja želim. Ponekada su oni kruti prema tebi; tada se sjeti, ja želim da oni budu ponekad kruti prema tebi. Ponekada su i indiferentni prema tebi; zapamti, ja želim da oni ponekada budu indiferentni prema tebi. Ponekad izgleda da te oni zadržavaju na kapiji bez nekog razloga - u redu. Zapamti, ja želim da se ponašaju na taj način.

Jedna mlada djevojka je posjetila specijalistu za grlo. On je specijalizovao "duboko" grlo. Ona je imala upaljeno grlo i to je rekla dežurnoj sestri. Sestra joj reče: "Skinu svu odjeću."

Djevojka se pobuni: "Izvninite, ali ja imam samo upaljeno grlo."

Ona joj odgovori: "Bez obzira, ljekar insistira da svi pacijenti uklone odjeću prije no ih pregleda."

Tako je djevojka morala otići u svlačionicu da se svuče. Tamo je bila još jedna djevojka, gola - razgoličena do grla: Mlada djevojka reče: "Ovo je smiješno! Došla sam ovdje zbog upale grla, a mora da skinem svu odjeću!"

Ova druga joj odgovori: "Zbog čega negoduješ? Ja sam samo došla da platim račun."

Ti možda možeš naći i takvu situaciju ovdje: predaj se! To može biti samo tvoje ždrijelo, ako Krišna kaže skidaj se, ti se moraš skinuti - ti ćeš tada biti u koristi. Ovo je bila šala!

Ali, lako je predati se meni, mojoj ljubavi i milosti. To uopšte nije teško - ti si sav za to. Ali ja moram izazvati nekoliko novih prepreka. To su

sredstva namijenjena tebi. Ako ih budeš iskoristio to će samo biti u tvojoj koristi. Ako se, pak, ne poslužiš sa njima tada ćeš nepotrebno biti u brizi, u konfliktu, u ljutini, u tjeskobi. To je samo za tebe. Do tebe je da izabereš što želiš. Zato zapamti jednu stvar: ti si ovdje da iščezneš, da tvoj ego ispari - to prisjećanje uvijek može biti od momoci. Zato bilo kako da izgleda, bilo u kakvoj situaciji da se nađeš, pomoz sebi da nestaneš, osjeti zahvalnost prema tome koji ti je u tome pomogao. A mnogo puta u životu to neće biti samo stražar na kapiji, to ne mora biti voditelj psiho grupe - to možeš biti i ti koji tako osjećaš. To može biti i samo tvoja izmišljena ideja na koji način treba da te prime i zažele ti dobrodošlicu u komuni - i to može izazvati velike nevolje.

Jedan pripiti dasa je ubacio kovani novčić u ulični telefon, izabrao broj sa velikim uzbuđenjem i zavapio u slušalicu: "Alo, alo!"

Glas na drugoj strani žice odgovori: "Alo, alo!"

Pijanac iznenađen baci slušalicu i začuđenim licem reče: "Ovaj telefon ima eho!"

Zapamti, mnogo je vjerovatnije da ti možeš vidjeti svoje lice. Ja samo vam obezbijedio ovdje ogledalo: nemojte se sukobljavati sa ogledalima. Čuo sam čak da će u dvadeset i prvom vijeku izumiti ogledala koja će moći da reflektuju tvoj um... isto kao što sada tijelo održavaju, jednog dana će pojedinac biti tako otkriven što će samo stati ispred tog ogledala a vi ćete moći sasvim jasno vidjeti što on misli... I svako je kupio takva ogledala, i milioni ogledala je bilo prodato. Ali posle nekoliko dana, ogledala su bila bačena i polomljena i njihova cijena je spala na ništa. U toj priči se dalje navodi kako je izumitelj tog ogledala bio zbunjen. Kompanija koja je proizvodila ta ogledala bila je u čudu jer su uložili mnogo novaca u taj porjekat. Bili su svi šokirani i izgubljeni - što da se radi? Prve su prodavali tako brzo... Tada je izumitelj sagledao stvar i ustanovio da više niko ne želi da gleda u svoje misli - tako su ljudi bacili ta ogledala, nekada i slučajno... ali uglavnom sasvim svjesno i razočarano; taj događaj je bio obeshrabrujući. Neki su ta ogledala sami uništili, neki su ih bacili, neki zaboravljali u vozu, autobusu ili u parku... i malo po nalo, sva ta ogledala su dospjela na smetlište.

Tada su oni izumili jedno drugo ogledalo koje je pokazivalo onaj izgled koji ti želiš da imaš - i to se ponovo počelo prodavati u velikim količinama... i nije bilo tome kraja. Svaka osoba je tada dobavila i rezervno ogledalo u slučaju nezgode. Ta ogledala su pokazivala tvoj ideal - ono što ti želiš da budeš, ono što misliš o sebi, što zamišljaš da budeš.

Svi ti ljudi koji stoje ovdje na kapiji, Maniša, zatim i voditelji grupa, ti smrde: svi ti ljudi su prva vrsta ogledala. A ja nijesam pristalica one druge vrste ogledala.

*

Osho, kako si se osjećao prije no štosi postao prosvijetljen?

Ovo pitanje je od Chaitanya Hari. Osjećao sam se upravo kao ti sada, Chaitanya Hari. Baš glupo.

*

Yaahoo! Ja sam poljubio Osho-žabu. Kako sam saddaleko otišao! Kako to nijesmo mogli prije uzeti?- Sve...prema najudaljenijim prostorima bića, čak...

i kažeš da si daleko? - Mora da si onda poljubio neku drugu žabu. Da si poljubio mene ti bi se osjetio daleko unutra - ne daleko spolja, daleko unutra.

*

Ti govoriš neprestano iz dana u dan, ali što ,zapravo, želiš da kažeš, Osho?

Parabola...

On reče: Ja vidim.

Oni rekoše: Ovaj je lud - kaznite ga.

On ponovo reče: Ja vidim.

Oni rekoše: On je ekstremist, i ljudi ga tolerišu.

On je nastavio da govori: Ja vidim.

Oni rekoše: On je ekscentrik. Ljudi su ga ređe voljeli ali su mu se osmjehivali.

On je uporno ponavljao: Ja vidim.

Oni rekoše: Ima nešto u tome što on govori. Ljudi mu tada ukazaše dio pažnje.

On tada zaurla kao nikada prije toga: Ja vidim.

Tada se svi trgoše kao iz sna. I tada se svi okupiše oko njega i izgradiše hram po njegovom imenu.

A on je samo rekao: Ja vidim.

To je ono što vam ja govorim: Ja vidim. Ja vam ponavljam jednu istu stvar neprestano: Ja vidim. Onoga dana kada budete to čuli sa dubokom sviješću i budnošću, i vi ćete tada biti u mogućnosti da vidite. Nema se ništa drugo reći. Ja vidim - i vi možete vidjeti. A to uviđanje, to viđenje je cilj.

Na Istoku mi filozofiju ne nazivamo tim imenom, mi to zovemo *darshana*.. To znači "mogućnost da vidiš" Kada vi dolazite da me vidite, to se zove darshana. To znači da ste došli da budete sa mnom, da vidite uz pomoć mene, kroz mene, mojim očima. Ja vam neću saopštiti nikakvu poruku, nikakav zavjet, propovijed. Ja samo uzvikujem jednu stvar: da sam vidio, da gledam a da ste vi obnevidjeli.

Ako ste spremni da rizikujete, otvorite oči i pogledajte...Bog je ovdje.

STANKA IZMEĐU DVA TONA

9

I. 108. *main ka se bu jhavn*

Gdje da odem da čujem o Voljenom?
Kabir reče: "Kao što nikada nećeš naći šumu,
ako zaobideš makar i jedno drvo -
tako možda nikada nećeš naći Njega.
ako ga budeš tražio u mislima."

I. 92.. *avadhu begam des hamara*

O, Učitelju! Moja domovina je zemlja bez patnje.
Ja uzvikujem da me svu čuju:
kraljevi i prosjaci, carevi i fakiri -
svi koji traže zaklon pod Najvišim,
neka svi dođu da se nastane u mojoj zemlji;
neka težaci dođu i spuste svoj teret ovdje.

Zato, živi ovdje, brate moj,
kako bi lakše mogao na drugu obalu preći.
Zemlja je ta bez tla i bez neba,
bez mjeseca i bez zvijezda:
samo svjetlost Istine zrači u domu Gospodara mog.
Kabir reče; "O, voljeni brate,
sve je ništavno sem Istine."

Ljubav je jedno čudo koje se ovdje događa. Ljubav su stepenice iz pakla do raja. Ljubav uči dobroti, ljubav dobro uči, ti pomoću nje možeš sve naučiti. Ako ljubavi nedostaje, tvoj sav život je siromašan. Ljudi koji pitaju za Boga, uopšte nijesu zainteresovani za njega; umjesto što ga traže, bolje bi bilo da objave da ne znaju što je to ljubav. Onaj koji poznaje ljubav zna gdje je Voljeni: ljubav je pravac ka Voljenom. Onaj koji pita za svjetlost, onaj koji traži svijetlo, jednostavno pokazuje da je slijep. Onaj koji traži Boga, jednostavno pikazuje da njegovo srce nije cvjetalo u ljubavi.

Nikada nemoj pitati za Boga. Ako ga ne možeš uočiti, to znači da još nemaš oči koje ga mogu vidjeti. Ako ga ne možeš čuti, to je znak da si nagluv. Ako ga ne možeš dotaći, to će biti pokazatelj da nemaš ruku - da još nemaš tu senzitivnost. Bog nije problem, Bog ne može biti problem. Bog nije negdje daleko, on je ovdje sada. Sve što postoji je Bog i u Bogu - kako onda On može biti problem? Bog se ne treba tražiti: gdje ćeš ga tražiti? On je svugdje - ti samo treba da naučiš kako se otvaraju tvoje oči ljubavi. Kada jednom ljubav prodre u tvoje srce, Bog je tu. U jednom ljubavnom uzbuđenju je Voljeni: u viziji ljubavi je i vizija Boga. Tako je Bog jedina unutarnja alhemija: to transformiše tvoj materijalni život u Božanski. To je i jedina moguća alhemija jer ona mijenja obični metal u zlato. Bez ljubavi, život je jedan dosadan posao, siv - bez boja, bez pjesme, bez slavlja. Pojedinac se može nadati i stremiti samo za smrću: smrt može doći i osloboditi vas vašeg dugog i zamornog životnog puta. Ljubav donosi boje: sivilo iznenada postaje duga, eksplodira u hiljadu i jednu boju, a sumorni i tupi bivaju psihodelični. Ljubav mijenja čitavo tvoje podneblje unutarnjeg bića - a sa tim promjenama se mijenja čitava egzistencija. Ništa se spolja ne mijenja - ali kada jednom budeš ispunjen ljubavlju ti ćeš tada imati sasvim jednu drugačiju egzistenciju.

Bog i svijet nijesu dvije različite stvari; to je jedna egzistencija. Postoji samo jedna egzistencija: promatrana bez ljubavi, ona izgleda materijalistički; gledano bez ljubavi, Bog izgleda nalik svijetu - *sansara*. Kada svijet gledaš sa ljubavlju, on se transformiše, mijenja... i taj stvarni svijet postaje božanski. Da, i tada u tom prizoru ima muzike. Kada se ljubav rodi, tada se i čuda događaju - čak i u tom prizoru ima muzike; a u zvuku, predivna tišina. Ljubav je magična. A čitavo Kabirovo učenje je ljubav: on ljubav naziva "božanski spjev". Srce, titraj u ljubavi, postaješ flauta na usnama Boga... i tako je pjesma rođena. Ta pjesma je religija.

Religija nema ništa zajedničko sa crkvama, hramovima i džamijama; nema ništa zajedničko sa ceremonijama i ritualima: religija se rađa samo onda kada neko pulsira sa ljubavlju. Svaka individua se mora roditi u religiji - i sve dok ne rodiš religiju u sebi, ti ne možeš biti religiozan. Ti možeš pripadati nekoj religioznoj organizaciji i to nazivati religioznošću, zapamti - ali religija i prava religioznost nije pripadanje nekoj organizaciji. Biti religiozan znači roditi religiju u svom najdubljem biću, u tvom stvarnom duhovnom bitku: kada je religija *tu* rođena, samo tada si uistinu religiozan. Nijesi religiozan ako postaneš hrišćanin već samo ukoliko postaneš Hrist; nijesi religiozan ako si budista već ako postaneš Buda - samo tako se religija rađa.

Kada se rodiš u ljubavi, religija je rođena u tebi - a tada je tvoj čitavi život samo jedan divan spjev, divna pjesma. A tada ćeš biti iznenađen kako ništa nije loše: sve se prožima. Dočim sada, ništa nije u prožimanju u tvom životu. Sada si u zbrci: sada ti je život u anarhiji. Sada si samo buka i nered koja se širi na sve strane. Ti si sada samo jedna tjeskoba, agonija. Kada se jednom ljubav rodi, ti tada dobijaš svoj centar, bivaš u svom središtu. Kada se jednom ljubav rodi ti bivaš centriran - i sve tada biva u skladu sa tim centrom. Ti tada postaješ jedan orkestar, jedna divna harmonija. To je skriveno u tebi: ti donosiš to u svijet, ali to još nije iskazano. Kabir kaže: Pokaži to - neka se tvoja ljubav ukaže. U toj manifestovanosti će biti tvoja molitva.

Nekoliko veoma bitnih i bazičnih stvari treba iznijeti prije no što se uputimo u dublje razjašnjavanje ovih divnih sutri - ove posljednje serije sutra.

U Talmudu je iznijeta jedna divna priča. Jedan paganin je došao pred Hilela - velikog jevrejskog mistika - i cinično zatraži: "Uči me čitavu Toru dok budem stojao na jednoj nozi." To je bilo nemoguće; Tora je jedan veliki spis - godine su potrebne da bi se to shvatilo. I ta cinična i skeptična osoba mu dalje reče: "Ako si shvatio Toru onda mi daj siže, osnovnu suštinu, esencu. Dok budem stajao na jednoj nozi, daj mi Toru."

A taj skeptik je ustvari bio i kod drugih mistika - ali oni izgleda da i nijesu bili mistici; oni su bili samo veliki teolozi, filozofi, mislioci, panditi, učeni ljudi. Svi oni su ga odbijali i nijesu mu htjeli dati to što je tražio od njih. Svi su govorili: "To je nemoguće; Tora traži godine izučavanja, takav način života. I ta knjiga ne može biti sažeta u nekoliko rečenica: to će biti svetogrđe. To nije moguće." Ali Hilali se složio, i odmah mu odgovorio: "Ne čini drugima ono što ne želiš da drugi čine tebi. To je čitava Tora - ostatak su komentari."

Ljubav je čitava Tora, ostalo je komentar. A što je ljubav? - Ne čini drugima ono što ne želiš da oni čine tebi. To je pravi kriterij ljubavi. Samo čini ono drugima što želiš da i oni tebi učine. Što tražiš za sebe, dopusti to i drugima. Sve što ne želiš da se tebi dogodi, nemoj ni drugima činiti.

Misli o sebi kao o pravom središtu egzistencije. Zapravo, nemoj o drugima misliti kao o nekome stranom: već kao o sebi. Jer je i u drugima isti život, ista pjesma čeka da bude ispoljena, isti poklič čeka da se izdigne iz božanskog; to je jedno isto traganje, jedan isti poriv, jedno isto srce koje kuca, jedna ista agonija, ista ekstaza. Ta ljubav, čeka u tebi. Tu nema neko nužnosti, to može čekati; a ti možeš umrijeti. Rođenje je iza tebe. Ti si već rođen - niko te nije pitao želiš li to, niko nije tražio tvoje dopuštenje, nijesi čak ni upitan gdje želiš da se rodiš i što želiš da postaneš. Ti uvijek zatičeš sebe u sredini života. Ti si već ovdje. Rodjenje nije tvoj izbor... a ni smrt. Jednog dana će iznenada smrt doći, čak ti neće dati ni upozorenje. A smrt ne čeka ni jednog trena. Rodjenje se dogodi, smrt se dogodi - to je izvan tvog domašaja; ti ne možeš ništa učiniti za to. Između rođenja i smrti postoji samo jedna stvar koju ti možeš preduzeti, a to je ljubav.

Postoje tri velike stvari u životu: život, ljubav i smrt. Život se već dogodio. Smrt će se dogoditi - to je sigurno. Na neki način, to se već dogodilo samim činom rođenja: sa time si već zakoračio ka grobu. Onoga dana kada si se rodio, jedna polovina putovanja je obavljena; a za onu drugu polovinu je ostalo još malo vremena... Sa životom, smrt se takođe useljava u tebe; sada je samo jedna stvar ostala koju *ti* možeš preduzeti, nešto što ovisi o tebi, a to je ljubav. A pošto to ovisi o tebi, postoji svaka mogućnost da ćeš ti to propustiti.

U tome se sastoji agonija života: ti to možeš propustiti. Ako nešto ne preduzmeš, ako ne budeš dovoljno budan, ako se tome ne obratiš svjesno, rasterećeno, ti možeš lako i to ispustiti. Sve su prilike da ti to nećeš moći zadržati - odatle je proistekao strah, jeza, tjeskoba i patnja: da li ću biti sposoban da to postignem? Da li ću moći da ostvarim ljubav? Da li ću moći da tečem sa ljubavlju? Ali pored te agonije stoji i ekstaza - da je pojedinac slobodan. Usled slobode postoji i strah. Ako je i ljubav uslovljena, kao što su to život i smrt, tada neće biti nikakvog straha ali tada neće biti ni ekstaze - ekstaza je moguća samo onda kada si nešto dosegao, kada si svjesno nešto odabrao, kada si bez tegobe dospio do nečega, kada je to samo *tvoje* putovanje, i kada ti nijesi bio kočen na tom putu. U tome je ljepota ljubavi, a i opasnost, takođe.

Uronite meditativno u ove stihove Rilkea...

Ja sam stanika između dva tona
koja se sliva u stvarni sklad
zaista rijetko
dajući priliku tonu smrti da nadvlada.
Oba se ipak izmiruju
u tom mračnom međuprostoru drhteći
a pjesma ostaje i dalje čista.

To su stihovi ogromnog značaja. *Ja sam stanka između dva tona...smrti i rođenja.* Postoje dva tona koji sviraju u tebi od strane nepoznatog. *Ja sam stanka između dva tona* - ti si stanka, pauza, interval, međuprostor, jaz, između života i smrti. I to veoma suptilna stanka.

Ja sam stanka između dva tona
koja se sliva u stvarni sklad
zaista rijetko...

To je veoma rijetka pojava. Samo kod Buda ili Hrista, smrt i život se slijavu u stvarni sklad... i spjev je rođen - i kod Kabira, i kod Mahavira. *Zaista rijetko* - veoma je rijedak fenomen da život i smrt dospiju u jednu unutaraju harmoniju. Konflikt nestaje, pukotina je premošćena, i oboje tada postaju dio jedne melodije - ne u konfliktu već u kooperativnosti.

Ja sam stanka između dva tona
koja se sliva u stvarni sklad
zaista rijetko
dajući priliku tonu smrti da nadvlada...

Rođenje se dogodilo, sada se i smrt događa. Zato je tvoj život sada u vlasti smrti - odatle je ta pojava da su svi opsjednuti traganjem za sigurnošću, bezbjednošću i garancijom: kako izbjeći smrt? Kako produžiti život? Kako omogućiti da se bude ovdje još malo više? Kako izbjeći smrt? Kako povjeći od smrti? Smrt nadvladava - odatle novac postaje tako važan faktor. Zapamti, značaj novca je i značaj smrti jer ti taj novac daje jedan lažni odsjaj sigurnosti - da imaš novac, da imaš ljekara, da imaš račun na banci, da imaš životno osiguranje, da imaš prijatelje, da imaš dobru kuću - ako ti se dogodi ikakva nevolja ti si uvijek zaštićen. Tako osoba postaje previše opsjednuta sa novcem, gradi veliki zid od novca oko sebe tako da smrt ne može prodrijeti. Ali ništa ne može spriječiti smrt. Tvoj napor da to spriječiš samo uništava mogućnost koja je mogla biti jedno veliko iskustvo, koja se mogla rascvjetati u ljubav. Postoji samo dvije vrste ljudi u svijetu: ljudi koji su okrenuti smrti i ljudi koji su okrenuti ka ljubavi. Život se već dogodio, zato nema riječi o tome. Niko se ne zanima za rođenje - to se već ostvarilo.

U Indiji mi imamo tri boga - *trimuti*, indijsko trojstvo - tri lica jednog istog boga: Brahma, Vishnu i Shiva. Brama je bog koji je stvorio svijet. Višnu je bog koji održava svijet, a Šiva je bog koji će uništiti taj svijet. A ti ćeš biti iznenađen činjenicom da u Indiji nema nijednog hrama koji je

posvećen Brami - bogu što je stvorio svijet. Ko se za to još brine? Kada nešto jednom stvoriš, tvoj posao je tu završen. Ti nećeš naći nijedan hram posvećen Brami. Da, možda i postoji jedan jedini hram - veoma rijetko, negdje u Indiji - ali ga je nemoguće pronaći. Ovdje postoji hiljade i hiljade hramova - samo u jednom gradu možete pronaći stotine hramova, ali nijedan nije posvećen bogu Brami, koji je "stvorio" ovaj svijet. Kakva je to zahvalnost? Ko se još zanima životom? To se već stvorilo. Rođenje nije u pitanju.

Ali kada je u pitanju Šiva, vi ćete naći da se ona poštuje svugdje; najpoštovaniji bog je Šiva. Milioni hramova su posvećeni Šivi: on je bog smrti. Pod brojem dva je Višnu, bog koji vodi život. Ljudi poštuju Višnu, ali čak i ljudi koji slijede Višnu onda kada su u nevolji odmah idu u Šivin hram - jer je on krajnji bog. Brama, Višnu, Šiva: to su tri boga. Šiva je nazvan "veliki bog" - *mahadeva*; ova dva druga su niža božanstva. Tako se dogodilo da smrt nadvladava.

Ja sam stanka između dva tona
koja se sliva u stvarni sklad
zaista rijetko
dajući priliku tonu smrti da nadvlada.
Oba se ipak izmiruju
u tom mračnom međuprostoru drhteći...

A taj mračni interval je ljubav - gdje se smrt i život susreću, gdje se smrt i život grle, gdje život i smrt vode ljubavnu avanturu, gdje život i smrt dolaze do orgazma. Odatle je ona velika privučenost i zanesenost ljubavlju jer je to život... i strah, takode, jer je i to smrt. Kada vodiš ljubav ti nikada ne ideš do kraja u tome. Ti odeš veoma daleko, jer je to u prirodi života - a onda se počneš kolebati i ne odeš više dalje jer je tu negdje blizu smrt. I u ljubavi i seksu ima smrti. To je stanka između dva tona, to je mračno - mračni interval između dva koraka.

Zašto je Rilke to nazvao mračnim? Ljubav je mrak. Nije tek slučajno da ljudi obično koriste noć da vode ljubav, postoje neki afiniteti između mraka i ljubavi. Voditi ljubav pod jakim osvjetljenjem izgleda nekako grubo, vulgarno, ružno. Voditi ljubav na trgu, gdje te svi gledaju, predstavlja ludost. Osoba treba intimnost i privatnost - mrak ti daje najveću privatnost jer u tom mraku ti i ne možeš vidjeti ono drugo koje je sa tobom u krevetu, a ni ono ne može vidjeti tebe. Ti si tako sasvim sam; ono drugo ne predstavlja neku smetnju. Ljubav tako posjeduje kvalitet mraka u sebi jer ona ima dubinu. Mrak je uvijek dubok, svjetlost je tanka i plitka. Zapamti, koliko god da je svjetlosti oko tebe ona je plitka i

prozirna. Samo pogledaj: dan je tako površan. Noć je duboka, beskrajna. Ljubav je nalik mraku... jedan duboki predah... padanje u jednu tako ogromnu dubinu. I dubina je mračna: svugdje u svijetu, smrt je bila bojena crnim. Ljubav je mračna, i smrt je mračna, takođe - postoji jedan afinitet između ljubavi i smrti.

Mnogi ljudi mi dolaze sa pitanjem: "Zašto se toliko plašimo ljubavi? Zašto? Težimo za time, a plašimo se; i kada se ukaže prilika da možemo dobiti ljubav mi se zgrčimo: ne možemo se opustiti." "Pošto je ljubav sačinjena od jedne polovine života i polovine smrti - u tome leži ta vječna dilema. To je *stanka između dva tona*..

Oba se ipak izmiruju
u tom mračnom međuprostoru drhteći...

Ti živiš u ljubavi, i umireš, takođe. Ili - ti umireš, ti si smrtnan, zbog toga i živiš. Raspeće i uskrsnuće...

A pjesma ostaje i dalje čista.

Dok ne spoznaš ljubav, ti nećeš znati što je to melodija, što je to spjev. To je jedno susretanje, orgazmički susret smrti i života. Sve dok ne spoznaš ljubav, to će ti biti nedostupno, to ćeš gubiti. Ti si se rodio, ti živiš i ti umireš - ali ti gubiš. Ti mnogo gubiš, gubiš nevjerovatno mnogo, potpuni si gubitnik - ti porpuštaš taj interval koji je između. Taj interval je jedan najviši vrh, vrhunsko iskustvo. Kabir je to nazvao božanski spjev. Dotaći taj vrh podrazumijeva četiri stepenice na tom putu. Prvi korak je: biti sada i ovdje. Ljubav je moguća samo sadaovdje. Ti ne možeš voljeti u prošlosti. Mnogi ljudi su to radili, ali ti ne možeš nikako voljeti u prošlosti. Mnogi ljudi žive od sjećanja i u sjećanju - oni vole prošlost. A postoje i oni drugi koji vole u budućnosti - ni to se ne može postići. Postoje mnogi načini da se izbjegne ljubav: prošlost i budućnost su takvi načini. Zato je svejedno da li voliš u prošlosti ili voliš u budućnosti - ljubav je moguća samo u sadašnjosti jer se samo tu, u ovom trenutku, smrt i život susreću... u jednom dubokom i mračnom intervalu koji je u tebi. Taj mračni interval je uvijek prisutan, zauvijek prisutan. To nikada ne može biti prošlost i ne može biti budućnost. Ako budeš o tome razmišljao previše - a razmišljanje je uvijek na strani prošlosti ili budućnosti - tada će tvoja energija biti udaljena od osjećanja. Osjećanja su uvijek u sadašnjosti, sadaovdje. Ako se tvoja energija počne kretati u prostoru razmišljanja tada ti nećeš imati dovoljno snage da se suočiš sa svojim osjećanjima; ljubav se zbog toga neće moći ostvariti.

Zato je prvi korak: biti sadaovdje. Budućnost i prošlost samo donose razmišljanje; razmišljanja uništavaju osjećanja. A osoba koja je previše opsjednuta razmišljanjem, malo po malo sasvim zaboravlja da uopšte ima srce. Čovjek koji previše razmišlja, malo po malo će početi da se kreće i živi na taj način, gdje osjećanja neće imati svoje mjesto. Ne slušajući svoja osjećanja, malo po malo će osjećanja napustiti tog čovjeka. Milioni ljudi žive u tom stanju, gdje nema mjesta osjećaju i koji ne znaju što srce znači. Oni misle da je srce samo jedna obična pumpa. Sva njihova koncentracija je usmjerena ka glavi. Glava je jedan ekstrem; ona je potrebna, ona je jedan dobar instrument, ali se ona mora koristiti samo kao sredstvo, kao sluga. Ona ne smije postati gospodar, vođa. Kada jednom glava postane gospodar, tada će srce ostati pozadi: ti ćeš živjeti, ti ćeš umrijeti, ali nećeš znati što je Bog jer ne znaš što je ljubav. Taj isti mračni interval, na prvom kontaktu, izgleda kao ljubav - a kada si sasvim izgubljen u tome, to postaje Bog. Ljubav je začetak Boga - ili Bog je najviši vrh ljubavi, vrhunac ljubavnog iskustva.

Drugi korak prema ljubavi, i prema božanskom spjevu, božjoj melodiji, je: naučiti da transformišete svoje otrove u med. Činjenica je da mnogi ljudi vole, ali je ta njihova ljubav zatrovana raznim otrovima - mržnjom, ljubomorom, ljutnjom, posesivnošću... hiljadu i jedan otrov okružuje tvoju ljubav. Ljubav je jedna delikatna pojava. Misleći o mržnji, ljutnji, ljubomori, posesivnosti - kako će onda ljubav opstati?

Prvo se dogodi da ljudi povjeruju glavi zaboravljajući srce - oni su u većini. No, nešto malo života se ipak odvija i u srcu; to malo svijetlo koje žmirka iz srca je u nevolji jer je okruženo svim mogućim otrovima: ljubomorom, mržnjom... Tako sav njegov put postaje gorak. Rekao sam vam, ljubav je stepenica između pakla i raja, ali su te stepenice dvosmjerne. Ti možeš njima ići gore, a možeš ići i dolje. Ako je otrova u njima one će te odvesti nadolje - ti ćeš tako ući u pakao. A umjesto da dospiješ do melodije, do spjeva, tvoj život će tako postati nesnosna buka i metež - jedan konfliktni metež i graja; upravo nalik nekoj suludoj graji svjetine na trgu koja nema ni smisla ni harmonije. Tako ćeš ostati na ivici ludila. Zato je druga stvar koju treba zapamtiti: nauči da transformišete svoje otrove u med. Kako se oni mogu transformisati? Postoji jedan veoma jednostavan proces. Zapravo, zvati to transformacijom nije sasvim ispravno jer ti ne radiš ništa sa time: ti samo trebaš strpljenje. To je jedna od najvećih tajni koje ću ti otkriti. Pokušaj to: kada ljutina dođe nemoj ništa raditi, samo sjedni mirno i promatraj to. Nemoj biti ni protiv ni za. Nemoj saradivati sa time, nemoj potiskivati to osjećanje. Samo promatraj to, budi strpljiv, i gledaj što se događa... neka se to izdiže.

Zapamti jednu stvar: nemoj ništa preduzimati u trenutku bijesa - samo čekaj. Samo tome omogući malo vremena i čekaj... i bićeš iznenađen.

A jednog dana ćeš otkriti: ako možeš biti strpljiv i čekati dovoljno, ljutina i bijes će se sami pretvoriti u milostivost. To je nalik točku: on se sam okreće - ti si u žurbi. Upravo kao što noć postaje dan, ako možeš malo biti strpljiv i sačekati, na isti način i bijes postaje milostivost. To je jedna ista energija - samo se strpljenje tome treba dodati, ništa drugo. Pokušaj to. Ništa ti ne treba preduzimati prema tom raspoloženju - kada te otrov posljedne - samo čekaj. Kada se otrov počne mijenjati u nešto drugo... To je jedan od osnovnih zakona života: da se sve neprestano mijenja u nešto drugo. Upravo kao što sam ti govorio da se muškarac mijenja u ženu, žena se mijenja u muškarca; postoje izvjesne periodične promjene u tebi - dobar čovjek postaje loš, loš čovjek postaje dobar; svetac ima svoj trenutak grijeha, a grešnik ima trenutak svetosti... samo se treba malo sačekati.

Pokaži se kada svetac preovladava - to je sve. Nemoj da se pretvaraš i glumiš onda kada je na sceni grešnik, kada bijes preovladava, tako ćeš se kajati i stvoriti lanac reakcija koje će te dovesti do karme. To je svo značenje zapadanja u karmu. Ako učiniš bilo što kada si u negativnoj energiji ti ćeš tada zapasti u lanac kojem nema kraja. Kada si negativan, ti u uradiš nešto i drugi oko tebe tada prime tu negativnu energiju i postanu negativni. Sada je taj drugi spreman da uradi nešto - tako se negativnost uvećava. Negativnost tako izaziva više negativnosti, bijes donosi više bijesa, neprijateljstvo donosi više neprijateljstva, i tako stvari nastoje da se nastavlja bez kraja... ljudi tako postaju vezani jedni za druge. To se tako nastavlja u nedogled!

Sačekaj! Kada si bijesan, to je trenutak za meditaciju. Nemoj ispustiti i protračiti taj trenutak: ljutina je stvorila tako mnogo energije u tebi - to te može uništiti. Ali energija je neutralna - ista energija koja uništava može biti kreativna. Sačekaj. Ista energija koja može ubiti može i spasiti život - samo sačekaj. Čekaj i ništa ne radi u žurbi; jednoga dana ćeš biti iznenađen kada budeš uočio te unutarnje promjene. Ti si bio ispunjen bijesom koji je kulminirao i došao do svog klimaksa... tada se točak okrenuo. Ti tada možeš vidjeti kako se točak okreće i kako ljutina nestaje, kako se opušta, kako se energija opušta, sada si ti pozitivnog raspoloženja - kreativnog raspoloženja. Ti tek sada možeš nešto uraditi. Sada uradi. Uvijek sačekaj dok pozitivno dođe. A to što ja govorim nije potiskivanje. Ja vam ne govorim da negativno potiskujete, ja kažem da promatrate to negativno u vama. Sjeti se razlike, velika razlika je to. Ja ti ne nalažem da sjediš na vrhu negativnosti, zaboravi negativno, uradi nešto protiv toga - ne, ja ti to ne govorim. Ja ti ne kažem da se smješkaš kada si negativno raspoložen - ne, takav osmijeh je lažan, ružan, izvještačen. Nemoj se smijati kada si ljut. Tada se treba zatvoriti u sobi, staviti ogledalo ispred sebe i pogledati svoje ružno i ljutito lice. Nema potrebe da to ružno lice pokazuješ nikom drugome. To je tvoj posao, to je tvoja energija, to je tvoj život i ti treba da čekaš pravi trenutak. Pogledaj

se u ogledalo: pogledaj to crveno lice od bijesa, zakravljenice oči, lice ubice.

Da li si ikada pomisliio da svako nosi ubicu u sebi? Ti, takođe, nosiš ubicu u sebi. Nemoj se zavaravati da taj ubica živi negdje drugo - svako ima mogućnost da postane ubica. Ti nosiš samoubistveni instinkt u sebi. Samo pogledaj u ogledalo: to je tvoje raspoloženje - ti se moraš upoznati sa njim. To je dio puta izrastanja prema samospoznaji. Ti si mnogo puta čuo, o Sokrata do današnjih dana: "Spoznaj sebe" - to je mogući način da spoznaš sebe. "Spoznaj sebe" ne znači da treba da sjediš negdje u tišini i da ponavljaš "Ja sam Brama, ja sam Duša, ja sam Bog, ja sam Ovo" - sve su to besmislice. "Spoznaj sebe" - znači spoznaj sva svoja raspoloženja, sve mogućnosti - ubicu u sebi, grešnika, kriminalca, sveca, svetog čovjeka unutar sebe, vrline, Boga, Đavola - spoznaj sve svoje klime, čitavi spektar tih raspoloženja, a spoznajući to ti ćeš otkriti tajne, ključ razrešenja tih tajni. Ti ćeš tada uvidjeti da taj bijes ne može biti tu zauvijek. Ti možda još nijesi probao nešto takvo: pokušaj - to ne može biti tu vječno. Sreća dolazi i odlazi, nesreća dolazi i odlazi. Zar ne možeš uočiti taj jednostavni zakon? - da se sve mijenja, ništa ne može ostati zauvijek. Zašto se onda žuriš? Ljutina će doći - ali će i proći. Samo čekaj - imaj malo strpljenja. Samo pogledaj u ogledalo i sačekaj. Neka bijes bude tu, neka tvoje lice bude ružno i lice ubice - ali sačekaj, osmotri.

Nemoj potiskivati i nemoj glumiti u skladu sa tvojom ljutinom. Ubrzo ćeš uočiti da ti lice postaje mekše, oči ti bivaju mirnije, energija se mijenja - muško se mijenja u žensko... ubrzo ćeš biti ispunjen tim sjajem - ljepotom na tvom licu, u tvojim očima. Sada možeš izaći iz svoje sobe: došlo je vrijeme da to pokušaš. Pokaži se kada si pozitivan. Nemoj forsirati tu pozitivnost, sačekaj da ta pozitivnost dođe sama od sebe. To je tajna - kada kažem " nauči da transformišiš svoj otrov u med" - to je ono što mislim.

Treći korak je: dijeliti. Kada imaš nešto negativno, to ostavi za sebe. Kada imaš nečega pozitivnog u sebi, to nastoj da podijeliš sa drugima. Obično ljudi dijele svoju negativnost okolo; oni nikada ne dijele svoju pozitivnu energiju. Čovječanstvo je glupo. Onda kada su sretni, oni to ne dijele ni sa kime, oni tada bivaju škrti i jadni. A kada su nesretni, oni tada bivaju veoma darežljivi - tada su veoma spremni da to podijele sa drugima. Kada se ljudi smiju, oni se smiješkaju ekonomično - tek tako, tek toliko. Ali kada su ljudi bijesni, oni su sasvim bijesni i ljuti do ludila. Treći korak je da se podijele pozitivnosti. To će donijeti tvoju ljubav nalik rijeci koja nesmetano teče, koja ističe iz tvog srca. Tvoja dilema srca će se pokrenuti onog trena kada počneš dijeliti svoju ljubav sa drugima.

Ja sam čuo jedno veoma neobično kazivanje Jorge Luis Borhesa. Čujte ga i vi...

Daj to što je sveto psima,
Baci te bisere pred svinje,
Za ono zašto je nužno davati.

Ti si sigurno čuo drugačije kazivanje: Nemoj dati to psima, ne bacaj bisere pred svinje jer oni to ne mogu shvatiti.

Borhes reče...

Daj to što je sveto psima,
Baci te bisere pred svinje.
Za ono zašto je nužno davati.

Stvar nije u tome što ti daješ - bisere, svete stvari i ljubav - i *kome* to daješ: nije stvar u tome. Stvar je u tome da ti uopšte daješ. Kada nešto imaš, ti to daješ. Gurdžijev je običavao da kaže: "Sve što sam uštedio je bilo izgubljeno, sve što sam dao je moje. Sve što sam dao je i dalje sa mnom, a sve što sam čuvao za sebe je nestalo, izgubilo se." Istina je to: ti imaš samo ono što možeš podijeliti sa drugima. Ti imaš toliko ljubavi koliko možeš dati, podijeliti sa drugima. Ljubav nije neko vlasništvo da bi se moglo čuvati, to je sjaj, miris koji se treba dijeliti. Što više budeš dijelio, više ćeš imati; što manje budeš dijelio, manje ćeš i dobiti. Što više budeš dijelio, više će se ispoljavati iz tvog najdubljeg bića - to je beskonačno: još više će izvirati. Zahvati vodu iz izvora, još više vode će se u izvoru pokupiti. Ako ne crpiš vodu iz izvora, ako se voda ne prosipa, ako zatvoriš izvor i ne dopustiš da iko uzima vodu odatle, ako postaneš škrt, više voda neće odatle izvirati. Malo po malo će taj izvor zamrijeti, začepiće se i voda više neće moći izvirati, otiče negdje drugo, a voda koja bude u njemu ostala ubrzo će se pretvoriti u baru, prljavu i smrdljivu. Tekuća voda je čista i svježija... tekuća ljubav ima svježinu i zanos.

Tako je treći korak prema ljubavi: podijeli svoju pozitivnost, podijeli svoj život, podijeli sve što imaš sa drugima. Sve što je lijepo i pozitivno u tebi nikada nemoj sakrivati i čuvati za sebe ili samo za nekog. Tvoju mudrost, tvoju molitvu, tvoju ljubav, sreću, radost, uživanja - sve to dijeli sa drugima. Da, ako ne možeš naći nikoga da sa njima to podijeliš, podijeli to što imaš sa svojim psom - ali podijeli. Podijeli to i sa stijenom, kamenom - ali podijeli. Kada posjeduješ bisere, baci ih - nemoj gledati da li su dati psu ili svinji, svecu ili grešniku, samo ih baci. *Za ono zašto je nužno davati.*

Gomilanja i sakupljanja stvari i dobara truje vaše srce. Svako škrtičenje je otrovno. Ako dijeliš, tvoj sistem će biti lišen otrova. A kada daješ, nemoj brinuti o tome da li će se to vratiti ili ne. Nemoj čak ni

očekivati zahvalnicu. Osjeti zahvalnost prema toj osobi koja ti je dopustila da nešto podijeliš sa njom. Nemoj dopustiti da bude drugačije - nemoj čekati, nemoj očekivati da on ili ona bude u svom srcu duboko zahvalna zbog toga što ti nešto dijeliš sa njim. Ne - budi zahvalan u sebi da je on spreman da te sluša, da podijeli energiju sa tobom... da je spreman da čuje tvoju pjesmu... da je spreman da vidi tvoj ples... da on ne odbije kada dođeš da mu dadeš to što imaš - on bi i mogao to odbiti.

Dijeliti sa drugima je jedna od najvećih spiritualnih vrijednosti.

I četvrti korak: budi ništa. Kada jednom počneš misliti kako si postao neko, tada ti zastaješ; ljubav više ne teče iz tebe. Ljubav izvire samo iz nekoga koji je niko, ništa. Ljubav bitise samo u ništa. Tek kada si čist i prazan tada je ljubav u tebi. Kada si prepun ega, ljubav tada iščezava. Ljubav i ego ne mogu nikako biti zajedno. Ljubav može bitisati sa Bogom ali nikako sa egom - ljubav i Bog su nešto slično. Nemoguće je da ljubav i ego budu skupa. Zato budi ništa. U tome je značenje riječi isprazan, čist, krotak Isus je rekao: Blaženi su krotki i ponizni, za njih je Božje kraljevstvo.

To su ta četiri koraka - sada će i sutra biti razumljivija. Prvo...

Gdje da odem da čujem o Voljenom?

"Gdje da odem da čujem o Voljenom?" Kabir kaže: Gdje da idem i da učim o svom Voljenom? Gdje je moj Voljeni? Gdje je moj Učitelj? Gdje je njegova nastanba? Ko će mi to mjesto pokazati?

Kabir reče:

Kao što nikada nećeš naći šumu,
ako zaobiđeš makar i jednom drvo -
tako možda nikada nećeš naći Njega,
ako ga budeš tražio u mislima.

Jedna veoma značajna sutra, od veoma velike vrijednosti - nalik mjerilu. Čuj: Prolazio sam pored ljudi koji su govorili "Mi volimo čovječanstvo" - a nijesu voljeli ni jedno ljudsko biće. Čovječanstvo je neka vrijednost u mislima, udaljena vrijednost. Kako možete voljeti čovječanstvo- samo mi to kažite? Gdje ćete naći čovječanstvo? Kako ćete zagrliti čovječanstvo? Kako ćete poljubiti čovječanstvo? Ne, to nije moguće to su samo trikovi uma. Priđeš li bilo kome, ti ćeš tako prići ljudskom biću, ti samo možeš prići ljudskom biću. Čovječanstvo ne postoji: to su samo pojedinačna ljudska bića. Čovječanstvo je samo u

mislama, jedna apstrakcija, jedna ideja; to samo bitiše u umovima filozofa - nigdje drugo. Ali to je i jedna veoma lukava ideja: ti možeš zaobići ljudsko biće u ime čovječanstva - ti čak možeš i ubiti čovjeka u ime čovječanstva. Ti možeš reći: "Ja služim interesima čovječanstva, a ako se ti tome suprostaviš, ja te moram ubiti." Upravo to je i Adolf Hitler govorio; To je i Josip Staljin govorio; to je i predsjednik Mao govorio; to su svi političari svijeta govorili: "Mi volimo čovječanstvo. Da bi spasili čovječanstvo mi moramo ubijati pojedine ljude." To je bila jedna veoma lukava ideja.

Kabir reče:

"Kao što nikada nećeš naći šumu,
ako zaobiđeš makar i jedno drvo..."

Šuma ne postoji - "šuma" je samo riječ. To što postoji je drvo. Drvo i samo drvo - samo ono postoji; i ako počneš tražiti šumu, a ignorišući drvo, nikada nećeš naći tu šumu. Možda zbog toga mnogi ljudi traže Boga i ne mogu ga naći - oni ga traže u mislima, kao apstrakciju. Bog je nalik šumi: vi možete naći drvo, stijenu, čovjeka, ženu, psa, zmiju ili zvijezdu - te stvari ti možeš naći; boga, međutim, nigdje ne možeš naći. bog je ime jedne totalnosti. On postoji samo u ovim pojedinačnostima; on bitiše sadaovdje u bilo kojoj drugoj egzistenciji. On bitiše u zmiji kao zmija, postoji u drvetu kao drvo, živi u stijeni kao stijena, postoji u čovjeku kao čovjek.

Kabir je ukazao na nešto od velikog značaja. Ljudi obično pitaju: Gdje je Bog? Stojeći u šumi, oni pitaju: "Gdje je šuma?" Ako im kažeš da je šuma oko njih, oni će ti reći da to nije šuma već drveće bora, hrasta, jele - ali gdje je šuma? Oni će tireći da znaju da je to drveće, ali gdje je šuma? On želi da zna gdje je šuma. Ali takav čovjek će poludjeti i nikada neće šumu vidjeti, nikada se neće moći šumi približiti. Odbijajući i ignorišući drvo, nikada se nećete približiti šumi, nikada tako nećeš naći šumu. Šuma bitiše u hrastu, u boru, u kedru. Šuma se ispoljava u hiljadu i jednoj formi. Šuma kao takva ne može biti uočena - to je samo jedna apstrakcija, dimenzija uma, nešto univerzalno. Zato pronađi nešto pojedinačno a zaboravi na univerzalno. U tome je osnovna razlika između stvarne religije i lažne religije. Lažna religija je posvećena apstrakciji, univerzalnom, a stvarna religija je posvećena pojedinačnom. Voli muškarca, voli ženu, voli dijete, voli životinju, voli drvo, voli zvijezde... Nemoj pitati za Boga, i tako ćeš naći svog Boga.

Voleći ženu, voleći životinju, drvo, stijenu, malo po malo ćeš doći do spoznaje da drvo nije samo drvo. Drvo tako transcendirava drvo u sebi; to je transcendentalno. Voleći ženu, ti tako saznaješ da ona nije samo tijelo,

da nije samo um, nešto *daleko* više je sakriveno u tome, nešto mnogo više se krije iza toga. Žena tako postaje otvoreni prozor - prozor prema Bogu. Tvoje dijete tako postaje prozor ka Bogu. Voli određeno, konkretno, stvarno, i tako ćeš vidjeti što su sve ljudi spremni uraditi u ime apstrakcije. Hrišćani se bore protiv muhamedanaca, muhamedanci se bore protiv hindusa. Ako ih pitaš: "Za koji cilj to radite?" Oni će vam reći: "Za Boga." Muhamedanski bog je jedna apstrakcija, hrišćanski bog je apstrakcija, hindu bog je apstrakcija. Samo božje postoji. A ti ubijaš hinduiste, ubijaš muhamedance, ubijaš hrišćane: ti ubijaš prave bogove u ime lažnih ideja; ubijaš žive ljude u ime nekih teorija.

Kabir kaže: To nije način - zato ja neću ići nigdje da pitam "Gdje je moj Voljeni?" Ja ću voljeti i tako naći mog Voljenog u ljubavi. Ja neću pitati: "Gdje je Bog? Što je Bog?" I to definisati. Ne, ja ću početi voljeti - a kroz ljubav će ta definicija doći do mene. Naravoučenije će doći kroz ljubav - ne kroz ideje, ne kroz razmišljanje. Ovo je put srca - početi voljeti. A put uma je put neprestanog razmišljanja.

avadhu begam des hamara

I Kabir reče: Voleći, ja ću dospjeti do mjesta gdje bijeda ne postoji.

O, Učitelju! Moja domovina je zemlja bez patnje.

Ljubav ne poznaje patnju. Ako i dalje patiš, ti nijesi spoznao ljubav. Ljubav ne poznaje patnju, ne poznaje tugu. Kako ljubav može znati patnju? To je nemoguće - jer je ljubav transcendencija života i smrti. Ona ide dalje od života i smrti, ona je iza oboje. To je stanka između dva tona. To je više od života i više od smrti... kako onda tamo može biti patnje? A to je i stanka, prekid svega, tišina... kako tu može biti patnje?

O, Učitelju! Moja domovina je zemlja bez patnje,

Ja uzvikujem da me svi čuju:

Kraljevi i prosjaci, carevi i fakiri -

svi koji traže zaklon pod Najvišim,

neka svi dođu da se nastane u mojoj zemlji...

I Kabir kaže: Dodite u zemlju ljubavi. Nemojte se sukobljavati sa doktrinama, dogmama i učenjima. nemojte vrijeme gubiti. Ja sam stigao - i ja objavljujem svima naglas: kraljevima i prosjacima, carevima i fakirima - "Dodite u moju zemlju!"

Avadhu begam des hamara... ja sam dospio u zemlju gdje nema tuge i patnje. Zašto gubite vrijeme na teorijama, apstrakciji i dogmama? Dodite - neka svi dođu da se nastane u mojoj zemlji...

Neka težaci dođu i spuste svoj teret ovdje...

Samo ljubav može biti odmorište, samo u ljubavi ti možeš naći zaklon. Ti možeš naći bilo što drugo, ali tako ćeš ponovo naći samo nove tenzije i ništa drugo; i nove terete - a ti tereti i opterećenja su još viši.

Isus je rekao: Neka meni dođu svi oni koji su opterećeni. Moj teret je lak. Dodite k meni, i odmorite se.

... neka svi dođu da se nastane u mojoj zemlji:

Neka težaci dođu i spuste svoj teret ovdje...

Samo u ljubavi teret nestaje. Jer, što je zapravo taj teret? U osnovi teret je samo prouzrokovan egom: Ja - to je temeljni i osnovni teret i opterećenje. Svi drugi tereti se okupljaju oko ovog centra. To je os - Ja sam; tako ti navališ na sebe mnoge terete i tegove. Taj centar se mora uništiti. Ljubav te čini nulom ljubav ti izmiče tlo pod nogama, ljubav potpuno uništava tvoj ego. To te poništava, ubija te sasvim, i to ti daje ti novi život - život bez ega: jedan opušten život, običan život, život kroz koji će Bog moći prolaziti. Ti postaješ šuplji bambus... i njegova muzika počinje da teče kroz tebe. Ti ništa ne sakrivaš jer nijesi tu da bi ga sakrivaao. Ako si previše svojeglav i previše opterećen egom tada ti postaješ prepreka Bogu da uđe u tebe.

Ljudi bi mi došli i pitali: "Kako ćemo se osloboditi patnje?" Ja bih im rekao: "Vi se ne možete osloboditi patnje. Postoji izvjesna transcendentija, ali se ne možete osloboditi, ne možete otići iza patnje: vi ne možete otići, vi se morate pokloniti tome. Da, postoji izvjesno stanje bez patnji, ali ti ne možeš ući u to; ti moraš izaći iz toga. Nešto unutar tebe će ući, ali ne ti. Nešto iz tebe će ući u tu zemlju bez patnji, ali ti si patnja. Zar još nijesi osmotrio to? Što je tvoj ego viši, viša je patnja unutar tebe. To povrjeđuje - to je nalik rani. Što je ego manje izražen, to manje boli - rana je zacijeljena. Kada tu više nema ega, to uopšte ne boli. Čak iako te neko pozlijedi, to te neće boljeti jer tebe više nema - kako te neko može ozlijediti? Ozleda boli samo onda kada ima rane - ti si pobijeden jer si htio da budeš pobjednik. Kada ego ne postoji, koja je onda razlika između pobjede i poraza? Koja je razlika između uspjeha i neuspjeha? Sve razlike su stvorene usled ega. Samo kada je ego ispunjen, tada je to uspješno, to je pobjeda. Kada je ego neispunjen, onda je u pitanju poraz, neuspjeh. Svi padovi i neuspjesi su

usled ega. Onda kada ego ne postoji, ti živiš bez pobjede, bez poraza. Ti jednostavno živiš nezuspjeha, bez neuspjeha. Ti samo živiš... a taj jednostavni i obični život je i religiozni život. To je ono što Kabir misli kada kaže "sadhu". *Sadhu* je učitelj, znači nešto jednostavno, obično, *sadhu* znači nešto nekonpleksno, *sadhu* znači ispraznost, čistota i prostranost. To je ono što ja nazivam "sanijasin".

Zato živi ovdje, brate moj,
kako bi lakše mogao na drugu obalu preći.

"Zato živi ovdje, brate moj, kako bi lakše mogao na drugu obalu preći. "Ti možeš živjeti na dva načina: možeš živjeti tako težački da će ti biti skoro nemoguće da pređeš na drugu obalu. Živi lagano... da kada dođe dan da pređeš na drugu obalu, ti možeš skočiti i lagano preći tamo.

Čuo sam...

Kada je Pompeja gorela, i kada se čitav grad rušio, i kada su ljudi nosili sa sobom sve što su mogli ponijeti - zlato, nakit, srebro, vrijedne stvari... A svi su kukali i zapomagali jer nijesu mogli ponijeti sve što su željeli - neko je izgubio dijete, neko je izgubio ženu. To je bila jedan pomahnitala svjetina - čitavi grad u plamenu - i svi su bezomučno jurili kako bi izašli iz grada i spasili gole živote. To je bio pravi haos.

Samo je jedan čovjek - a bilo je tek tri sata ujutro - izlazio iz grada veoma sporo i smireno, upravo kao da se ništa i ne događa. On je bio mistik. Imao je samo štap. Mnogi ljudi su ga sa čuđenjem gledali i govorili: "Ti izgledaš neuznemiren." On im je odgovorio: "Zbog čega da budem uznemiren? Ja nemam ništa sem ovog štapa, a sada je uptavo vrijeme za moju jutarnju šetnju. Čemu onda žurba? Ja nemam ništa da izgubim!"

A taj način da nema ničega ovdje tako važnog za tebe - nemoj ničim biti opsjednut. Ti živiš u kući, ali kada dođe vrijeme da se iz kuće mora ići, nastoj da se ne osvrćeš. Živi sa ljudima - ali ako ti žena umre, budi spreman da joj kažeš zbogom... tiho i sal ljubavlju, bez ikakvog žaljenja, bez negodovanja. Živi na taj način da ne budeš previše vezan nizašto.

Zato živi ovdje, brate moj,
kako bi lakše mogao na drugu obalu preći.

A ta druga obala nije mnogo daleko, ta druga obala te okružuje svugdje. Ako počneš živjeti ispravno... a što ja podrazumijevam pod

"ispravno"? Ta četiri koraka: budite sadaovdje, nauči da transformišes svoje otrove u med, podijeli svoje pozitivnosti i budi ništa. To je ono što ja podrazumijevam pod "živjeti ispravno." Ako živiš ispravno, za čitavog dana, ti ćeš tako mnogo puta proći tokom dana sa ove obale na drugu, sa one obale na ovu - mnogo puta će te Bog prožimati, osvjetljavati. Mnogo puta ćeš biti iznenada na drugoj obali. Šetajući ulicom... iznenada je on tu. Sunce te grije, sunce se igra sa granama drveća... i iznenada je druga obala tu. To nije negdje daleko u nekoj drugoj galaksiji: to je uvijek bilo ovdje. To je u kvalitetu tvoje svijesti, to je kvalitet tvog razumijevanja, to je kvalitet tvoje meditacije. Ako nijesi ovdje opterećen, ako nijesi opsjednut sa svjetovnim stvarima...

I nemoj dopustiti svijetu da živi u tebi. A tada ćeš biti sam iako u društvu... k i u masi ljudi ti ćeš moći vidjeti onu drugu obalu. Ta druga obala će postati tako blizu da ćeš je moći preći bilo kojeg trenutka da zaželiš. To je tako lako, nalik disanju - ali ta umjetnost se mora naučiti. To je sada samo pitanje umjetnosti, vještine. Budi vješt. Voli, ali nemoj dopustiti da tvoja ljubav postane pohota. Voli, ali nemoj dopustiti da ta tvoja ljubav bude vezivanje za nekog ili nešto. Voli, ali ne dopusti da ta ljubav postane ovisnost, ropstvo. A tada... voli bezgranično. Tada tu neće biti nikakvog straha. I tako voleći, ti ćeš biti u mogućnosti da predeš na drugu stranu bez ikakvih teškoća.

Koristi novac, ali nemoj dopustiti da budeš zaluden novcem. Ja ti ne kažem da bježiš od novca, i ne kažem ti da bježiš od supruge i djece, da ideš u pustinje i himalajske pećine - ja te ne učim nikakvim ludostima. Ni Kabir nije na strani toga. Kabir je veoma životno-afirmativan, on je sasvim za život. Zapravo, svako ko spozna Boga je za život jer je ovaj život od Boga. Ako bježiš od života, ti bježiš i od samog Boga - bježiš od pravih vrijednosti i mogućnosti. Nemoj nigdje bježati. Umjesto što ćeš uložiti sve svoje napore da pobjegneš od svega, bolje bi bilo da uložiš više napora da sve to shvatiš i postaneš svjesniji. To će biti *pravo* bjekstvo: bez da bježiš bilo kuda, ti ćeš stvoriti samotničku ćeliju u svom srcu... i počećeš da živiš tu.

A ona druga obala je uvijek tu iza ugla. Bilo kada da zaželiš ti možeš otići tamo... i tako možeš imati i još više božjeg nektara tokom dana. Pogledaj u cvijet, možeš ga piti... druga obala je blizu. To je vizija - to nije materijalna stvar. Pogledaj samo ružu, u tišini, sa ljubavlju, bez ikakvih pomisli i verbalizacija unutar tvog uma - u potpunoj tišini... i ta tišina će postati prosvijeteljena, ta tišina će postati pjesma i vizija će se roditi. Cvijet će tada nestati, nestati ćeš i ti... Bog će samo biti tu. U iščezavanju subjekta i objekta, stvara se izvjesni jaz. Između dvije note, između ta dva tona, stanka... i tada si iznenada na drugoj strani, na drugoj obali svijesti.

Ja sam stanka između dva tona
koja se sliva u stvarni sklad

zaista rijetko
dajući priliku tonu smrti da nadvlada,
Oba se ipak izmiruju
u tom mračnom međuprostoru drhteć i,
a pjesma ostaje i dalje čista.

Pogledaj ružu. Ti ćeš zadrhtati, i ruža će zadrhtati, a između vas će nastati pulsiranje i oboje ćete iščeznuti... i druga obala. I ti si tako iznenada izmijenjen, prenešen u drugi svijet.

Za jednoga stvarnog *sadhu*, za jednog pravog sanijasina, za jednog posvećenika, za pravog tragaoca, učenika, ovo biva veoma jednostavno - upravo nalik treptaju oka. Zatvori oči i bićeš na drugoj obali, otvori oči i bićeš opet na drugoj obali. Ta druga obala i nije nešto udaljeno, ili prostor posle smrti: ta druga obala je upravo ovdje, između života i smrti. To je prisutno svakog trenutka - između prošlosti i budućnosti, oba stoje ovdje; između prošlosti i budućnosti je jedan mali jaz, upravo mali zastoj, trenutačni prekid, i to je tu. Sadašnjost je mjesto obitavališta Boga...

Zato živi ovdje, brate moj,
kako bi lakše mogao na drugu obalu preći.
Zemlja je ta bez tla i bez neba,
bez mjeseca i bez zvijezda:
samo svjetlost Istine zrači u domu Gospodara mog.

Ne postoji tlo, ne postoji nebo; to je jedna nematerijalna dimenzija.
Ne postoji ničega - čak ni tebe.

Zemlja je ta bez tla i bez neba,
bez mjeseca i bez zvijezda;
samo svjetlost istine zrači u domu gospodara mog.

"Samo svjetlost Istine..." Samo je istina na drugoj strani - nije ni tragalac ni traženo, ni promatrač ni promatrano, nije ni materija ni svijest - samo istina, samo najviša nauka. I ti postaješ sjedinjen sa time, ti više nijesi odijeljen od toga: ti tako bivaš dio tog božanskog spjeva.

Kabir reče: O, voljeni brate,
sve je ništavno sem Istine."

Ništa drugo nije bitno. Traži, tragaj, pokušaj da spoznaš istinu - a istina nije apstrakcija, nije proizvod misli, istina nije u knjigama i spisima, istinu nikada nećeš naći u dijalizima teologa. Istina je sadaovdje. Istina je: ti treba da budeš podatan tome. Istina je u otvaranju tvog srca - ljubav će tako postati most između tebe i istine. Do sada si nastojao da živiš putem ego-mosta, živio si svjetovnim životom. Ego te izdvaja, ljubav ti omogućuje uživanje i radost. Ljubav je jedina yoga - "yoga" znači sjedinjenje, ujedinjenje. Ego te izdvaja, od tebe čini jedan izdvojeni dio, jedno ostrvo. I samo osmotri tu ironiju: prvo ti nastojiš da kultiviraš ego, a onda kažeš: "Osjećam se usamljeno." Ego ti nameće osjećaj osame, čini te usamljenim. Ego od tebe stvara jednu malu usamljeno ostrvo. Ljubav... tada ponovo bivaš kontinent. Ljubav je most između tebe i onoga što je stvarnosti.

Kabir pjeva pjesmu ljubavi. I on kaže: Pomoću ljubavi ćeš dospjeti do stanke između dva tona... tamo gdje se božanski spjev nastavlja... gdje Bog svira na svom instrumentu. A to je veoma blizu. Baš sada, ovog trenutka, to te okružuje. To je u tvom dostignuću. skoro i u tvom zahvatu samo nešto malo više razumijevanja je potrebno, samo malo više svijesti. Živi u svjesnosti. Dopusti da ta četiri koraka budu tvoja čitava religija, sva tvoja Tora - sve drugo je samo proizvoljno tumačenje. Zato budi sadaovdje... upravo u ovom trenutku: Vidiš li sada ljepotu tog trena? Ovog trenutka je blagoslov ovdje, Bog je upravo ovdje. Onda kada si utišan on govori, kada slušaš on pjeva. I zato nauči da transformiraš svoj otrov u med, tako će sve barijere biti uništene.

Onda dolaziš do trećeg koraka kada možeš da podijeliš: bilo što da imaš nastoj da to podijeliš sa drugima. Podijeli svoju ljepotu, ljupkost, tvoju pjesmu, podijeli svoj život. Dijeleći, ti ćeš biti obogaćen. Nemoj škrt biti, nemoj samo gomilati svoje dobro. Onog trenutka kada počneš gomilati sve stvari, tog trena ćeš biti protivnik Boga. Trenutkom skupljanja stvari ti nastojiš da ostaneš dovoljan samom sebi; tako si izgubio vjeru u život. Daj to! Upravo kao što je život to tebi dao, daj i ti - još više će ti doći. A u četvrtom, budi ništa. Ništa je ishodište svega, ništa je izvorište beskraja... ništa je Bog. Ništa znači *nirvana*. Budi ništa - a tako ćeš uspjeti da dospiješ do svega. Biti nešto, ti samo gubiš; biti ništa, ti tako stižeš domu svom.

To su bile Kabirove sutre. Kabir je jedan od najvećih mistika svijeta. Meditirajte na Kabiru - ukažite mu pažnju, onome što on govori. A Kabir je jedan veoma jednostavan čovjek, čak i neuk - sve što govori proizilazi isključivo iz njegovog životnog iskustva. On nije učeni čovjek, on ništa ne zna o Vedama, o Kuranu, o Bibliji. Sve što je rekao proizišlo je iz njegovog ličnog životnog iskustva. On nije ni teoretičar ni filozof, on je pjesnik. I ne samo pjesnik, on je i mistik, on je mistični pjesnik - a razlika je u tome što pjesnik nekada dobije bljesak od Boga, i onda se opet vrati - rijetki trenuci uzleta.

Mi u Indiji obično kažemo ako volite poeziju nekog pjesnika, nikada nemojte ići da vidite tog pjesnika jer ćete tako moći biti razočarani. Vi ćete tamo naći veoma običnog čovjeka - čak i običnijeg od najobičnijih ljudi. Ili ćete čak i naći nekog ružnog čovjeka - a on je govorio tako prefinjene riječi. Ili ćete, pak, naći na nekog veoma vulgarnog i primitivnog čovjeka - a njegova poezija je tako spiritualna. Dakle, taj navod je ispravan: ako volite poeziju zaboravite na pjesnika, nikada nemojte nastojati da upoznate tog pjesnika. Pošto pjesnik ima uzlete - u rijetkim trenucima nadahnuća on dobije inspiraciju, uzlet, on se preporođuje, neko novo viđenje dopijeva do njega... potom je on ponovo zatvoren, isključen; on je posle toga opet jedan obični čovjek. Samo ponekada, nalik bljeskovima munja, poezija mu se ukaže. U tome je razlika između običnog pjesnika i mističnog pjesnika. Mistični pjesnik je stiogao domu svom. To više nije uzlet njegove imaginacije, to više nije samo neko viđenje - sada je to sav njegov život. On sada diše sa Bogom, on živi sa Bogom, živi nalik Bogu, on i *jeste* Bog. Zato kada on nešto kaže, to više nije samo slučajno; kada nešto kaže to dolazi iz njegovog najdubljeg bića, iz srži njegovog iskustva.

Kabir je mistični pjesnik. Slušajte njegov spjev, pjevajte njegove pjesme... a ako ti shvatite, onda postajete nešto svjesniji. I onda nemojte tražiti šumu! Postoje samo drveća, ne postoje šume - "šuma" je samo zajednička imenica, jedna apstrakcija. Ne postoji Bog gore na nebesima; postoji mnoštvo bogova - bog drveća, bog sijena, bog rijeke, bog čovjeka, bog žene - postoje mnogi bogovi... ali ne postoji Bog. Sva ova egzistencija je božanska. Voli drvo ako želiš da saznaš bilo što o šumi. Voli ljude ako želiš da saznaš nešto o Bogu. Bilo koja određena manifestovanost može biti otvoreni prozor za to iskustvo, mogu biti vrata i prolaz za to. Nemoj biti previše opsjednut riječima: riječ "bog" nije Bog, riječ "ljubav" nije ljubav, a riječ "vatra" nije, naravno, vatra. Odbaci riječi, i okreni se više ka egzistencijalnome.

Nastoj da više osjećaš, umjesto da razmišljaš. Putem osjećanja će tvoja molitva biti ostvarena... i putem osjećanja jednog dana će biti rastopljen i stopljen sa time. A kada se stopiš sa egzistencijom, tada je Bog tu.

VJENČATI SE BESMRTNOŠĆU

10

Zašto je čovjek živio na način na koji živi -u bijedi, agoniji, u patnji?

Čovjek je živio pod uticajem moćne hipnoze. On je živio pod jakim uslovljavanjima: društvo je uslovljalo tog čovjeka da živi tako, država mu je to nametnula, sveštenici, političari, kulture, religije, bogomolje - sva njihova ulaganja su u tvoj duboki san, u tvoju duboku uspavanost. Oni ne žele da se probudiš. Kada se jednom čovječanstvo probudi, političari više neće biti potrebni. Kada se to čovječanstvo prene iz sna, neće biti mogućnosti za sveštenstvo: sve bogomolje, sve crkve, džamije, hramovi i sinagoge će tada nestati sa lica zemlje. Sva eksploatacija čovjeka je moguća upravo zbog njegove duboke uspavanosti. Rabljenje ljudi je moguće zbog toga što su oni ojađeni, osiromašeni - samo ojađeno čovječanstvo može ti iskorištavati.

To je jedan beskrajni krug: samo jedan siromašan čovjek može biti korišten, a kada ga iskoristite on postaje još više siromašan i nemoćan. Kada je u takvom položaju, ti ga možeš još lakše i više koristiti - to se tako i nastavlja.

Jedan sretan čovjek je i buntovan čovjek. Sreća je najveće buntovništvo. Nijedno društvo još nije dopustilo ljudima mogućnost da budu sretni - to je opasno, veoma opasno. Kako ćeš moći poslati ljude u rat ako su oni sretni? Kako ih možeš naučiti nekim ludostima nalik nacizmu, komunizmu, fašizmu, nacionalizmu? Ako su ti ljudi sretni, oni će se samo smijati tvojim bestijalijama, tvojim ideologijama - oni će to primiti samo kao neku šalu - neće te nikako ozbiljno shvatiti. Oni će se u čudu smijati kako neko može biti hrišćanin, ili kako neko može biti hinduist, kao može biti muhamedanac; a posle toga ići u rovove i boriti se jedan protiv drugoga, ubijati jedni druge, ne postoji drugog razrešenja.

Gudžijev je običavao da ispriča jednu parabolu. To je jedna veoma značajna priča. Meditirajte na tome.

Jednom je živio jedan veoma bogati mađioničar koji je imao veliko stado ovaca. On nije želio da zapošljava čobane, a nije ni želio da ogradi prostor gdje su ovce pasle. On je bio veoma škrt i podao čovjek. Ovce su uvijek lutale šumom, zalazile u doline i tako same živjele; naposljetku, poneka bi i pobjegla. One su znale da mađioničar želi njihovo runo i kožu, a to one nijesu voljele.

Na kraju je mađioničar našao način kako da ih zadrži. On ih je hipnotisao sugestijom da su one besmrtni i da im se neće ništa dogoditi kada budu odrane - naprotiv, to će biti veoma dobro i prijatno za njih. Kao drugo, on im je nametnuo sugestiju da im je on veliki prijatelj i dobar gazda i da im se ništa neće loše dogoditi dok je on sa njima. A na trećem mjestu, on im je utuvio činjenicu da ako im se bilo što treba dogoditi, to se neće dogoditi baš tako, i ne baš tog dana, i da nema potrebe da oni o tome opšte razmišljaju. Nadalje, on im je dao sugestiju da one zapravo i nijesu ovce: nekima od njih je rekao da su one bile lavovi, drugima je rekao da su orlovi, a opet nekima da su bili ljudi, a nekima čak i da su bili mađioničari.

Posle svega toga, sve njihove brige i strahovi da su ovce došlo je do kraja. One više nikada nijesu bježale i uvijek bi dolazile na vrijeme kada bi mađioničar trebao njihovu vunu i kožu.

Ova priča je jedna veoma dobra ilustracija situacije u kojoj se čovjek nalazi.

Ti si bio hipnotisan da ostaneš u siromaštvu i bijedi. Ti bi bio učen i uslovljavan da ostaneš u takvoj bijedi. A taj trik je veoma prefinjen. Na primjer - pokušaj da ovo shvatiš - prvo, svima je bilo rečeno da se sreća događa u budućnosti. To je apsurdno, to su besmislice. Sreća bitiš samo sadaovdje. Ti ne treba da to postigneš, ti to nosiš u sebi - to je dio tvog najintimnijeg bića. Ali svako dijete je bilo učeno - bilo je pod stalnim sugestijama - da dok ne ostvariš lično bogatstvo: veliku kuću sa duplom garažom, i sa svim namještajem i pogodnostima u njoj, veliki imetak u banci i uspjeh u društvu - nećeš biti sretan. Isto kao da sreća ovisi o nekim lagodnostima, kao da sreća ovisi o bilo čemu - sreća ne ovisi o nečemu; svako dijete se rađa srećno. Takve ambicije su stvarale samo bijedu, jad i patnju. To te nikada nije usrećilo, to je samo stvorilo nevolje i jad. Kada je samo jednom tvoj um postao ambiciozan tada je u njega usađeno sjeme jada. Tako vi nikada nećete biti sretni jer ta očekivana budućnost neće nikada doći, sutrašnjica nikako da dođe a tvoje nade za sutra tako nikako da se ostvare.

Ti možeš imati veliku kuću, ali nećeš sa time biti sretan jer uvijek može biti još većih kuća od tvoje, a to će ti nauditi, stvoriće ti osjećaj malovažnosti. Ti možeš imati predivnu ženu, ali u svijetu postoji na hiljade još ljepših žena - ni to te neće usrećiti. Ti ćeš imati novac, ali te ni to neće učiniti sretnim, uvijek može biti još više novca kod drugih. To je jedan trik: "više" je bilo usađeno u tebi nalik nekoj elektrodi - "Imaj više, onda ćeš biti sretan." Kako sada možeš imati više? Koliko god da imaš, uvijek možeš zamisliti još i više. Ti imaš deset hiljada rupija, ti možeš zamisliti dvadeset hiljada rupija. Kada dobiješ dvadeset hiljada, poželjećeš četrdeset hiljada. Kako ćeš zaustaviti to "više"? Ti nećeš moći

dobiti više, sve što budeš imao uvijek će biti manje - a to će stvarati nevolje i ojađenost kod tebe.

Ti si bio učen još od najranijih dana svog života da upoređuješ. Usporedba i ravnanje sa drugima samo donosi bijedu. Svaka individua je neuporediva; niko nije ni nalik tebi - kako se onda možeš upoređivati? Komparacija je relevantna samo onda kada postoje dvije slične stvari - ti možeš uporediti jedan automobil "Ford" sa nekim drugim automobilom iste marke, oni su slični. Ali kako možeš uporediti dva čovjeka? Nemoguće. Obojica su tako osobeni i individualni da će svako upoređenje donijeti samo nevolje. Onog trenutka kada počneš upoređivati ti si stvorio pakao oko sebe; a još od ranog djetinjstva si bio učen, svi su ti govorili: "Budi kao on. Pogledaj susjedovo dijete, kako je samo inteligentno - a ti si tako glup. Pogledaj ga kako je čist - a ti si uvijek musav i štrokav, prljav." Sada te od takvih upoređenja hvata muka. Ti si svoj: ne postoji niko nalik tebi, i niko neće biti nikada sličan tebi. Bog se nikada ne ponavlja. Ti si jedinstven. I zapamti, kada kažem "jedinstven" ja to ne govorim sa nekim komparativnim smislom - ja ne govorim da si ti nešto osobeniji od drugih, ja samo kažem da su svi jedinstveni. Jedinstvenost je veoma oubičajena - svi su jedinstveni i za sebe osobeni. Kada jednom opočneš sa upoređivanjem, ti postaješ neurotičan - prije ili kasnije ćeš završiti na psihijatrijskom kauču.

Cvjetovi nijesu bolesni i nijesu ojađeni jer ne znaju da upoređuju. Da li si ikada pomislio da se jedna ruža upoređuje sa drugom ružom? Nema upoređivanja, nema neuroza... usamljen, sretan, jedinstven, okrenut ka Bogu.

Upoređivanje stvara tenziju, tjeskobu i jad. A te stvari su ti bile nametnute: ti si bio učen da si hrišćanin, hindu ili muhamedanac - kako se svijest može poistovjetiti sa ideologijama? Ideologije su samo poezivodi uma, svijest je znatno iza toga, znatno pred time. Ideologije su samo izvjesne fikcije, izmišljene teze - one nemaju ništa sa istinom. Istina je tvoja svijest - ali ti si više pažnje poklanjao ideologijama, a zaboravio na istinu. Ti si se borio, nepotrebno sukobljavao, dokazivao, argumentovao, izazivao, odbijao. Ti si bio naučen da je neko Indijac, da je neko Japanac, da je neko Kinez; da je neko političkog uvjerenja - komunist, fašist, ovo ili ono - hiljadu i jedna bolest ti je bila nametana... a ti samo želiš da budeš sretan. Ti samo želiš da sve to odbaciš.

Ti to možeš odbaciti, ti to možeš odbaciti iz iste stope - nema nikakve potrebe da se to postepeno odbacuje. Ako to budeš odbacivao malo po malo, ti nikada to nećeš sasvim odbaciti - ti ćeš to u međuvremenu i dalje nositi sa sobom, ti ćeš to tako podržavati, biće tome od znatne pomoći. Zato nastoj da to odbaciš odmah, u samo jednom trenu, presjeci to jednim zamahom mača: taj zamah ja nazivam razumijevanjem. Jedna inteligentna osoba, uvidjevši ovo, to odmah odbacuje. *Iznenada*, ja kažem. Ja vam ne

kažem da o tome treba razmisliti. "Sjutra ili prekosjutra ću o tome razmisliti i odbaciti" - tako će on ponovo zapasti u bijedu i nevolje. Sjutra? - nevolje dolaze. Ili on kaže: "Kako da to odbacim ovog trenutka? Za to su potrebne pripreme: ja ću poći u Yoga školu i praktikovati yoga *asane* i dubiti na tjemenu - tada ću to odbaciti." Ti to tako nikada nećeš odbaciti. Ako ti to ne možeš odbaciti dok ti je glava na pravom mjestu, ti to nećeš moći riješiti kada ti je glava na pogrešnom mjestu! Stojeći na tjemenu ti ćeš postati još glupiji, zaludeni. Dubeći na glavi je veoma opasno: tada mnogo više krvi dolazi do tvog mozga. A moždani zalisci su veoma suptilni - kada previše krvi dođe do mozga, ti moždani zalisci mogu biti oštećeni. Ti nikada nećeš naći jogina koji je i inteligentan - to je nemoguće. On će biti dobrog zdravlja - to je jedna stvar - ali neće biti i inteligentan. Ti ćeš otkriti mnoštvo gluposti u njegovom rasuđivanju. On će biti zdrav nalik životinji, Životinje su znatno zdravije od ljudi, naravno, a jedan od razloga zašto su one ostale neinteligentne je u tome što je njihova glava uvijek bila nadolje, što je uvijek krv išla ka mozgu. Čovjek je razvijao svoju svijest zbog toga što je stao na noge, što je ispravio leđa i uzdigao glavu. Što mu je glava došla u smjeru protivnom gravitaciji. Sada, usled gravitacije, glava ne može dobiti previše krvi, tako suptilne vijuge u mozgu mogu da se razvijaju: te suptilne vijuge u mozgu su tvoj bazični mehanizam za inteligenciju.

Zato, ako ti misliš da ćeš nešto raditi sjutra, da ćeš se sjutra za to pripremiti, i da ćeš se onda osloboditi toga, da ćeš odbaciti to, ti onda to nijesi previše dobro shvatio. To je isto kao kada ti zmija pređe preko puta i ti kažeš: "Prvo ću se za ovo pripremiti, pa ću onda odskočiti u stranu." Zmija nije tako glupa kao ti... a ja vjerujem da ni ti nećeš to uraditi - onog trena kada vidiš zmiju, ti ćeš odmah skočiti. Akcija je pravovremenost, iznenadnost; ti ćeš tako iskočiti sa takvog puta! To je ono što ja govorim - jedan zamah mača. Ako me pravilno razumijete tada ćete jednostavno odmah prestati da budete hindusi, muhamedanci, hrišćani, Englezi, Amerikanci, Indijci - ti ćeš jednostavno odmah odbaciti usporedbu. Ja kažem "jednostavno" - ti se nećeš uopšte pripremati za to; ti ćeš jednostavno odbaciti ideju o više jer ćeš to vidjeti. To samo donosi nevolje. Ti ćeš prestati upoređivati. Kada se upoređivanje prekine, prekinuće se i ideja o "više", i lude ideologije će biti srušene, iznenada ćeš vidjeti kako se užitak izdiže u tvom biću, slavije - to je čekalo. Hipnoza je prekinuta.

Teškoća nije u tome da ti ne možeš to odbaciti upravo ovog trena - ti to možeš. Ali ti to ne želiš jer si postao previše odomaćen sa time. Ti govoriš da želiš da budeš sretan, ali ti se plašiš sreće. Zapravo, tebi i nije stalo da budeš sretan. Ti si živio sa tom hipnozom previše dugo, ti si se u tome previše odomaćio: ako se budeš udaljio od toga, ti ćeš ući u nešto nepoznato, u nešto nejasno - to stvara jezu i strah. Ti si postao vičan tome, naviikao se na to, sada te to više ne vrijeđa ni dotiče, postao si tup i umrtvljen. Ti to sada možeš nositi sa sobom. Čovjek ima velike

mogućnosti da bude prolagođen nečemu - nekom ponašanju, nekoj situaciji, nekoj bolesti, nekoj bijedi; čovjek posjeduje beskrajne mogućnosti za prilagođavanje. Ti si tako postao prilagodljiv svemu tome. Ti nisi sretan - to je sigurno - ali nisi ni ojađen. Bijeda i jad su postali tvoji saputnici.

Čuo sam...

U jednoj prodavnici krstova i vjeskih relikvija ušao je čovjek i spustio veliki krst koji je nosio na ramenima. Potom je iscrpljen od umoras jeo na pod prodavnice.

"I šta mogu da uradim za vas" upitao je prodavač.

"Želim da promijenim moj teret, reče napaćeni, ovaj je previše težak za mene, savijam se pod teretom."

"Vrlo dobro" odgovori prodavač. "Pogledaj sve ove krstove i vidi koji ti najbolje pristaje."

Tako je čovjek počeo razgledati i probati krstove po radnji. Prvi koji je probao na trenutak mu se učini dovoljno lak, ali kada je počeo hodati okolo uvidje je da nije baš tako lagan, zapravo, bio je još i teži od onog starog. Tako je nastavio da proba sve redom dok nije, naposljetku, otkrio jedan koji je bio nešto lakši od svih drugih. "Ja mogu lako nosti ovaj, nije tako težak, mogu se lako nositi sa njim" rekao je prodavcu. "Mogu li dobiti ovaj?"

"Vrlo dobro" odgovori prodavač. "Ali ovo je onaj što si donio sa sobom."

Ljudi postaju biti naviknuti... Ako si nosio jedan određeni bijedni teret, određeni krst tjeskobe, muke, ti se vremenom navikneš na to - to skoro postaje biti dio tebe samog. Sada će sve drugo i novo biti znatno uznemiravajuće: sa nečim novim ti moraš učiti novi način bitisanja. A sreća? - ti si zaboravio sami jezik toga. Ti se više i ne sjećaš što sreća podrazumijeva; ti se ne sjećaš da si ikada to iskusio. To ti izgleda tek kao neki san - veoma krhak, nikako dovoljno čvrst da se za njega uhvatite; ti ga ne možeš više ni uhvatiti i osmotriti.

Što podrazumijevate pod srećom? Kada ste zadnji put bili sretni? Možete li se sjetiti da ste ikada bili sretni u svom životu - da ste stvarno bili sretni? Kada se osvrnete za sobom, bićete iznenađeni - čitav život će biti nalik pustinji. Ti si se samo nadao... ali nikada nisi okusio sreću. A sada je taj pustinjački život nešto nalik onome što obično podrazumijevate kada kažete: "Ja sam". To je samo tvoj ego - sva ta boleština, sve to kancerogeno stanje, sve te muke i nevolje, sve te neuroze - sve je to ono što ti zoveš "Ja". To je samo tvoj ego. I kada ti kažem da odbaciš ego, ti na to odgovoriš: "Kako mogu odbaciti ego? Zašto bih se predao? Kome bih se predao? Zašto bih se nekome predao?" To "Ja" nije

ništa drugo do tvoja prošlost. Pogledaj bolje i dublje u to, analiziraj malo to - ništa nećeš naći u tome sem bijedu, jad i tugu... uvrede, iritacije i noćne more... košmare. Ali ti se i dalje boriš za to. Ti još nisi spreman da to odbaciš, spreman si samo da još više zaglubiš u to.

Predati se, jednostavno znači nešto shvatiti. Shvatiti da je dosta tog "Ja" - sada to treba odbaciti. Onog trenutka kada odbaciš to "ja" oslobodio si se svih hipnoza koje je durštvo vjekovima nametalo tvojoj duši. Onog trena kada budeš odbacio svoj ego, ti ćeš odbaciti i državu, religiju, crkvu, društvo, roditelje, školu, univerzitet, civilizaciju, kulturu: tako ćeš se lišiti svih uslovljavanja. I tada ćeš uočiti jedan ogromni izvor blaženstva u sebi. To je bilo tu, u tebi, čekalo je - samo se oslobodi težine, i proliješe se ponovo doći. Ti si rođen sretan - svako dijete je rođeno sa srećom. Svako dijete je rođeno da bude sretno - čitavi ovaj život je samo jedno veliko slavlje. Ali postoje ljudi koji ti ne dopuštaju da budeš sretno. Da li si to uočio? Uvijek kada osjetiš da si sretniji, ti tada osjetiš, sa jedne ili druge strane, neka krivica se javlja - isto kao da tada radiš nešto loše. Kada si nesretan, ne postoji krivica; ako si sretno, krivica je tu. Ti mora da si radio nešto loše - osjećaš li se sretno?

Ljudi mi dolaze i govore da rade meditacije, da plešu, da pjevaju, da sreća dolazi kao lahor... ali i krivica tada dođe. Osjete se kao da je sav svijet jadan... a ja se osjećam sretnim? Svi su tako jadni i siromašni, a ja se osjećam sretnim? Ne, to nije dobro. Kako ja mogu tada biti sretno?" Ljudi to čak pitaju mene; oni me pitaju: "Kako možete biti sretni kada je sav svijet jadan i siromašan?" Kao da bi ukoliko bih i ja bio jadan, čitavi svijet bio nešto manje jasniji i siromašniji. Ne, bio bi samo još jasniji - jedan više! Ako bi makar i jedna osoba bila sretna - toliko bi tereta bilo skinuto sa ovog napaćenog svijeta.

Ti se veoma plašiš da se smiješ - isto kao da time činiš neki grijeh. Kada se osjećaš ojađenim, ti se tada osjećaš i lagodno - nema problema. Čitavi svijet je jadan; ti ne ideš protiv nikoga, ti si kao i svi drugi. Kada slaviš, pjevaš i plešeš, ti bivaš individualan; ti više nisi kao i svi drugi. A i ljudi će se nelagodno osjećati kada si ti sretno. Ti ćeš se tako osjećati kriv, njima će biti nelagodno. Niko ne oprašta čovjeku koji je sretno: kako se usuđuješ da budeš sretno! Ljudi obično dopuštaju samo ludacima da budu sretni. Oni obično kažu: U redi - on je lud. Ako se čovjek glasno smije i pleše na ulici, oni kažu da je lud. Ako si sretno oni će ti to oprostiti samo ako dopustiš da te smatraju ludim. Ako te mogu poistovjetiti sa ludim niko onda neće brinuti: tada ti se mogu i smješkat i oni znaju da si lud. Inače, kako čovjek drugačije može biti sretno? - On prvo mora poludjeti. Ljudi su sasvim zaboravili taj jezik... ali ti to možeš povratiti jer je to tvoja prirodna sklonost. Tu nema šta da se uči; ti samo treba da se odučiš od onoga što ti je društvo nametnulo. Ti treba da se vratiš svom djetinjstvu, treba da se preporodiš. To je upravo Isus rekao Nikodimu: Ti

treba da se preporodiš. Treba da umreš kao takav, i treba onda da se preporodiš, da se ponovo rodiš. Ti treba da sebe opereš od društva i njihovih normi.

Kada jednom odbaciš društvo, Bog će tada početi pjevati svoju pjesmu u tebi. On je sada pjeva u pticama, jer one nemaju društvo i društvene norme, one ne idu u školu i ne trebaju da budu kultivisane i uslovljene. On sada tu pjesmu pjeva u krošnjama drveća jer drveće još nije izumilo sveštenstvo i političare. On sada pjeva u talasima okeana... Izuzev u čovjeku, Bog je svugdje sretan. Mora da je nešto loše sa čovjekom.

Gurdžijev je govorio - upravo jedna izmišljena ideja - kada je Bog stvorio čovjeka, čovjek je bio presretan - toliko sretan da se Bog zabrinuo. Bio je toliko sretan da čak nije ni slušao što Bog govori - više nije o tome brinuo. I čovjek je tako bio sretan, bio je presretan da čak nije ni poštovao ni klanjao Bogu - nije se ni molio. Tada se Bog odlučio da malo razmisli o tome - to je bilo previše! Roditelji ne dopuštaju djeci da odu toliko daleko. Mm? - ti treba da poštuješ, da cijeniš ono što si dobio. To je i hrišćanska priča - da je Adam postao nezahvalan i neposlušan: to je bio prvi grijeh. Gurdžijev potom priča kako je Bog bio veoma zabrinut i uplašen. Tada je odlučio da ugradi jedan suptilni mehanizam u Adamovu kičmu: indusi to nazivaju *kundalini*, a on je to smijući se nazvao Kunda - odbojnik. Bog je ugradio mali mehanizam ispod svačije kičme, mali mehanizam - kunda? Odbojnik. To ti više nije dopuštalo da budeš sretan, da sreća dospije do tvoje svijesti; to je bio odbojnik.

A možda je bio u pravu - priča je izmišljena, ali je on u pravu; postiji izvjesni kunda- odbojnik. Bog to nije ugradio, društvo je ugradilo tako nešto. Istina, vaš bog je i stvaralac društva. Svi vaši bogovi nijesu ništa drugo do kreature vaših lukavih sveštenika; oni su ugradili takve odbojnice. Možda su upravo zbog toga sve religije protiv seksa, možda je protivljenje seksu proizvelo taj kunda - odbojnik. Seks energija izvire upravo ispod kičme, Ako se dijete vaspitava od samog početka da je protiv seksa... Seks je za njega grijeh, seks se treba uništiti ili, u najmanju ruku, kontrolisati - nikada ne treba dopustiti da se otide tado daleko sa njim, nikada ne dopustiti da budete spontani, neposredni, morate se staviti pod mnogim kontrolama, ustezanjima, zakonima, regulacijama. Takvi zakoni, regulacije, potiskivanja i stege postaju odbojnici: kunda-odbojnik je tako stvoren. Tako seksualna energija ostaje potisnuta u korijenu kičme u ne može se izdignuti u kičmu.

Upravo zbog toga na Istoku kažu: Kada jednom seksualna energija bude izdignuta u kučmi, ti počinješ biti veoma sretan. Kada seksualna energija dospije do sedmog -*sahasrar* - tvoj se pupoljak u lotos rascvjeta. Tvoj je život tada u dubokoj ekstazi. Ta potisnuta seksualna energija je tvoja potisnuta sreća. Potiskivajući seksualnu energiju, ti potiskuješ i

svoju sreću. Kada si presjekao dotok seksualne energije, ti si bio odsječen i od svojih korijena.

U Japanu gaje jedno stablo koje je staro četiri stotine godina i koje je visoko samo dvadesetak santimetara. To drvo je bilo usađeno u jednu vazu prije četiri stotine godina. Čovjek koji je zasadio to drveće neprestano mu je skraćivao korijene. On nije nikada dopuštao da korijeni izrastu, uvijek ih je skraćivao. Za četiri stotine godina to drvo je poraslo samo dvadesetak santimetara... da mu je bilo dopušteno, to drvo bi za to vrijeme dotaklo oblake.

Isto to se dogodilo i čovjeku - tvoje korijene su zasijecali. Nijesu ti dopuštali da se vineš u oblake, nijesu ti dali da plešeš, nijesu ti dali da se raspjevaš. Tebi su dopuštali samo malo, ali to je nadzirano toliko da je i to bilo neznačajno. Toliko puno zakona i regula je nametnuto, pa iako nešto i dopušte, to je tako malo da je nezatno - tek sitnica, tričarija: to nije ni blizu obilju poplave. A ti samo možeš biti sretan tek kada tvoja energija bude toliko moćna da je nalik poplavi: kada si preplavljen, kada se izgubiš u tome, kada je tvoja energija toliko moćna da da ne znaš granice tome. Viljam Blejk je rekao: Energija je užitak. A ta energija je bila potiskivana - društvo je izumilo kunda - odbojnik. Taj odbojnik se mora slomiti. To je ono što ja upravo radim ovdje - nastojim da polomim vaše odbojnice. Upravo zbog toga su neki ljudi toliko protiv mene. Ja im pomazem da budu sretni, ali oni i dalje nastoje da zaštite svoju bijedu - oni više i ne žele da budu sretni. Oni sada žele da budu hindusi, da budu muhamedanci, da budu hrišćani - oni ne žele da budu sretni. Oni žele da pripadaju jednoj ili drugoj organizaciji - ono ne žele da pripadaju Bogu. Tako rade nešto što je u osnovi protiv ličnih interesa. I ne samo da ti drugi zakidaju korijene: ti sam sebi mrsiš korijene. Ti si bio učen da tako postupaš - tvoje ruke skoro nesvjesno čine taj posao.

Čovjek živi u dubokom snu. Čovjek je hipnotisan. Zbog toga živiš na način na koji živiš - u stalnom drijemežu, bijedi, agoniji, nesreći. Ta ista energija može postati ekstaza - ostvari to! Budi svoj i zaboravi ono što su drugi željeli da naprave od tebe. Objavi svoju slobodu! Neka sloboda bude tvoj najviši zakon. Neka tvoja sloboda bude tvoja religija. I budi buntovan. Ja ti ne kažem da ideš i da se boriš protiv društva - to je glupo - ponovo bi tako gubio vrijeme i snagu. A to je i razlika koju ja podrazumijevam između bunotvne osobe i revolucionara: revolucionar je reacionaran - on reaguje protiv društva i društvenog sistema, on počinje da se bori protiv društva. Prvo je bio ojađen jer je bio opterećen društvom i društvenim normama, a sada je ojađen jer mora da se bori protiv društva. U prvom slučaju je slijedio društvo, a u drugom slučaju se tukao sa tim istim društvom - ali je i dalje ostao opsjednut društvom. Revolucionarna osoba nije i buntovna ličnost.

Ko je buntovna ličnost? Buntovna ličnost je taj koji sasvim razumije svu besmislicu društva, i koji jednostavno iskače iz toga. On se ne sukobljava sa time: gledano spolja to izgleda kao da je takva osoba i dalje sa vama, da i dalje pripada društvu u kojem ste i vi. On je jedna mudra osoba - Gurdžijev ga je zvao "prepredenjak". On je dovoljno pametan - on nije ni pravovjeran ni revolucionaran, on je samo buntovan. Ali njegova buntovnost je tako inteligentna da on zna da nema smisla - ako društvo kaže da ideš ulijevo, on ide ulijevo jer nema smisla suprotstavljati se tome, boriti se protiv toga - to je besmisleno. Gledano spolja, on je taj koji slijedi društvo; duboko unutar njega je lišenost tih društvenih normi, on je iskočio iz svega toga, duboko u sebi on osjeća da je počeo da živi svoj život. On ne ide na trg da nosi transparente i da mitinguje, jer ako budeš počeo da manifestuješ svoju sreću na ulici, oni će te ubiti, oni će te razapeti. Oni su to isto uradili Isusu, isto to su učinili Sokratu, Mansuru - to su isti ti ljudi - oni te neće ostaviti na miru.

Nema potrebe za to. Kada sjediš sa jadnim ljudima, drži jednu obrazinu na licu, možda i još jasniju no što je oni imaju., jer je to samo igra koju su ti nametnuli i koju ti sada igraš; ti nisi uopšte jadan, ti možeš to odglumiti bolje od njih - a oni su zaista jadni. Napravi još ozbiljniju facu od njih. Kada ostaneš sam, tada se od srca smij svemu tome. Nemoj pokušavati da se boriš protiv društva jer ćeš, inače, u velikoj nevolji, a sreća će ponovo biti daleko od tebe - toliko daleko koliko je bila i prije no što si shvatio određene stvari. Prvo si slijedio društvo i nisi mogao biti sretan. Sada se boriš protiv toga društva, a to društvo te baca u tamnice, zatvara te, stavlja ti lance i kažnjava te zbog toga, ili nastoji da te slomi - tako si ponovo nesretan.

Buntovna osoba je jedna veoma pametna osoba. Ona zna da se izvuče iz takvog društva na tako miran način da se čak ništa ne uoči na površini, na njegovom licu, u njegovom ponašanju. To je ono što vas želim naučiti: ja vas ne učim da budete revolucionari, ja vas učim buntovništvu. Samo religiozna osoba može biti i buntovna osoba.

*

Voljeni Osho, ponekada kod mene provijava osjećaj kako nikome ne pripadam, kako sam sama čak i dok sam ovdje.

Da li smo mi stvarno tako usamljeni ili sam ja bila negativnog i zatvorenog raspoloženja kada sam to osjetila?

To je bilo pitanje od Aše.

Prvo: ti nikome ne pripadaš - to je stvarnost. Svi naponi da se nekom pripada su varljivi. Osnovna ideja da nekome pripadaš stvara jednu

organizaciju; takva ideja osniva crkvu - pošto ti ne možeš podnijeti samoću, ti nastojiš da sebe smjestiš u neku gomilu.

Sanijasin je osoba koja će prihvatiti svoju samotnost. To je nešto fundamentalno: to se ne može umetnuti. Postajući sanijasin, ti ne postaješ dio jedne određene organizacije - ovo nije uopšte neka organizacija. Postajući sanijasin, ti postaješ napokon dovoljno odvažan da prihvatiš jednu određenu činjenicu: da čovjek živi u osami. A to je u osnovi stvari, ne može se od toga pobjeći. To je temeljno koliko i smrt. Zapravo, smrt nije ništa drugo do donošenje vijesti da si živio sam, i da si ostao sam.

Šta je smrt? Čitavog života si obmanjivao sebe da si živio sa nekim - da si pripadao ovoj porodici, ovom klanu, ovom društvu, ovoj kulturi. Istoku, Zapadu; da si pripadao ovoj organizaciji, ovoj partiji... da si pripadao ovoj svjetini ili onoj gomili. I tada si se osjećao dobro: "Ja nijesam sam." Onda je jednog dana došla smrt. Bio si šokiran. Zakačio si se za to osjećanje, počeo si plakati, bio si nesretan. Sanijasini se neće osjećati bespomoćnim i nesretnim kada smrt dođe. Sanijasini će se osjećati sasvim sretni kada smrt bude došla jer ih smrt nema čime šokirati. Sanijasin zna da je sam. Smrt ne može ništa odnijeti. Smrt može odnijeti samo ta ubjeđenja koja si umetnuo u svoj život. Postati sanijasin znači da si omalovažio smrt. Ti si rekao: "Sada možeš doći, ništa nećeš naći da uništiš - ja sam uništio sve što je trebalo da se uništi." Sanijas je dobrovoljna smrt, to je jedno spiritualno samoubistvo. To je deklaracija: "Ja sam sam, i moja samotnost je tako temeljita da nema ništa da izgubim." Ponekad će se dogoditi da na trenutak zaboraviš - ti se možeš zaljubiti i stvoriti ideju, iluziju da ste zajedno. Vi ste oboje sami, pojedinačno sami. Kada se dvije osobe zavole i odluče da žive zajedno, to tada samo dvije samoće žive zajedno, to je sve. Oni nijesu skupa: niko ne može biti zajedno. Zajedništvo se ne može ostvariti, a to je dobro što je tako, inače bi izgubio svoju dušu - tada ne bi nikako imao svoj centar, središte tvog bića.

Dvoje ljudi u ljubavi dotiču jedno drugom dušu, ali njihova bića i dalje ostaju kristalno čista, odvojena. Da, njihove granice se ukrštaju... ali njihovi centri ostaju daleko odatle. Oni ne gube svoju dušu - inače ta ljubav ne bi bila tako zanosna i divna. Ljubavnici nijesu zajedno na način da treba da se izgube jedno u drugo; ljubavnici su zajedno na način da su dvije samotnosti zajedno - drže jedno drugom ruku, znajući savršeno dobro da su sami; oni tako mogu podijeliti svoje samoće, svoje ljepote, tišine, svoj mir i ljubav - ali oni uvijek dobro znaju da su sami, da su pojedinačno sami. Ta činjenica je tako temeljna i zasnovana da se nikako ne može izmijeniti. Ljudi to obično nastoje da izbjegnu; upravo kao što nastoje da izbjegnu smrt, oni nastoje da ukinu i samoću. Jedna sufi priča...

Bio je jedan trgovac u Bagdadu koji je poslao svog slugu na pijacu da kupi neke potrebštine. Posle kratkog vremena sluga je dotrčao drhteći:

"Gazda, upravo na pijaci sam nabasao na čovjeka u masi. Kada sam se osvrnuo vidio sam da je to bila Smrt. On me je pogledao i učinio, načinio određeni pokret. Sada mi dajte svog konja ja ću odjahati za Samaru. Smrt me neće naći."

Trgovac mu dade svog najboljeg konja i ovaj odjaha prema planinama što je brže mogao. Potom trgovac siđe u čaršiju i vidje Smrt kako stoji u masi svijeta. Trgovac ga iznenađeno upita: "Zašto si uplašio mog slugu sa nekom prijetećom gestom kada si ga jutros sreo?"

"To nije bila prijeteća gesta, gospodine. To je bilo samo zbog mog iznenađenja. Ja nijesam očekivao da ću ga sresti upravo tu jer smo imali dogovoreno da se sretnemo večeras u Samari."

Ti nikako ne možeš pobjeći, ništa ne možeš izbjeći. Ako treba da umreš u Samari, ti ćeš jednom tamo i otići. Ti nikako ne možeš izbjeći smrti i samotnosti. Pokušavaj koliko god možeš - pokušaj, ali svi napori će biti izlišni. Niko još nije uspio u nastojanju da izbjegne samotnost jer je samotnost u prirodi tvog bića. Onda kada izbjegavaš samotnost izbjegavaš sebe - a kako možeš izbjeći sebe? Kako možeš pobjeći od sebe? U tom upinjanju da pobjegneš ti gubiš - ti gubiš ljepotu samotnosti, lišavaš se tog predivnog osjećanja biti sam. Zapravo, ti počneš misliti o sebi kao samom tek onda kada izgubiš ljepotu samotnosti. Samotnost je predivna, samoća je ružna. To nije jedno isto, nemoj se povoditi značenjem iz rečnika. Samotnost je jedno predivno iskustvo. Ti čist, nezagađen, nezatrovan nečijim prisustvom; nikakva tuđa sjenka ne pada na tebe - jasan si, nezamagljen... tvoje biće je čisto, bezazleno, nevino - niko ješ nije gazio tom teritorijom. To je jedna nevina i neokaljana teritorija, jedan netaknuti prostor. To je najviša ljepota, tišina i blaženstvo.

Samoća je ružna pojava. Samoća dolazi onda kada pokušaš da pobjegniš od sebe a to ne uspiješ. Tada ti zapadaš u samoću - ti tako gubiš druge. Ti više ne vidiš svoje prisustvo, gubiš i prisustvo drugih - čitavo tvoje usmjeravanje je pogrešno. Ti više ne gledaš u sebe, u svoju nutrinu, ti sada samo gledaš napolje. Ti kažeš: "Neki prijatelj mora doći... ili, bolje da idem u restoran, možda u neki klub, ili da gledam TV? Što da radim?" Ti ne gledaš unutra, ti zuriš van. Ti nekoga čekaš, tvoje oči traže nekoga... a toga nema. Kada niko ne dolazi, ti se osjećaš sam. Kada si pretenciozan, ti se osjećaš sam. Zato, Aša, ovo se mora shvatiti duboko: ti ne pripadaš nikome, pripadnost nije ostvariva. Ti možeš voljeti, ali ne možeš nikome pripadati. Ti se ne možeš vezati. Ti možeš voljeti ali ne možeš posjedovati i ne možeš biti posjedovan. Tvoja sloboda je nešto najviše: niko nema pravo na tebe, niko te ne može posjedovati, niko te ne može načiniti slugom. Ti ne možeš biti ničija sjenka. To je ono što ja podrazumijevam kada kažem da je "tvoja samotnost je nešto najviše". Kada jednom to

shvatiš, ti ćeš požeti da raščišćavaš svoj teren - ti ćeš početi za zaboravljaju ideju samoće; tada više nećeš biti zbrkan u poimanju pojma samotnosti.

Konačno, što je to meditacija? To je nešto što dolazi samo u tvojoj samotnosti. To je nešto što ulazi u tvoju najdublju suštinu, gdje još niko nije ušao, i gdje niko neće ući - gdje ti, i samo ti, možeš ući. To je tvoja najviša privatnost, tvoja subjektivnost.

Ti pitaš: *Ponekada kod mene provijava osjećaj kako nikome ne pripadam...* dobro, taj osjećaj nije loš. Taj osjećaj samo donosi stvarnost. Ti možeš nešto izmisliti, ali stvarnost uvijek iznova nadire. Tvoje izmišljotine ne mogu sakriti realnost - one mogu na trenutak to sakriti, a onda stvarnost ponovi izvire i tvoja fikcija je slomljena. *Ponekada od mene provijava osjećanje kako nikome ne pripadam...* ti i ne pripadaš. Sve je tvoje - ti nikome ne pripadaš... jer pripadati nekome je ograničenje. Sve je tvoje: čitavo Božanstvo, čitavo nebo je tvoje. Ti ne pripadaš nikome i nigdje - pripadanje bi bilo ograničavanje, skraćivanje: beskraja je tvoj. Nikakve utjehe nijesu od koristi. Ja ti neću dati nikakvu utjehu, ja ću ti sve utjehe odagnati. Ja sam ovdje da bih odagnao sve utjehe i tješnja. Ja nijesam ovdje da bih ti vratio pouzdanje i da bih ti pjevao uspavanke kako bi mogla usniti predivne snove. Ne, ja sam ovdje da bih te šokirao i okrenuo ka stvarnosti koju moraš gledati otvorenih očiju i sa sviješću. Slatki snovi neće biti od koristi. Čak i kada je stvarnost gorka, to je ipak stvarnost i tvoja realnost - a svi vi morate naučiti put te realnosti. Ako je ona gorka, to ukazuje da nijesi dovoljno dobro naučio tu lekciju - odatle je ona gorka. Nauči što je stvarnost i tada će ona biti slatka. Ali ti se ne možeš nadomjestiti slatkim snovima. Upravo su to ljudi radili vjekovima: ljudi su neprestano vjekovima unazad tražili utjehu i nekog ko će da ih tješi. Istina se mora pronaći, a ne tješiti. Sanijas nije utjeha - nije uopšte nikakva utjeha ni tješnje.

Da li smo mi stvarno tako usamljeni? Da... i više no što znaš. Ti još nijesi u to prodro; samo si na periferiji... i tako postaješ uplašen i tražiš uizlaz u bjekstvu. Smogni hrabrosti - uzmi stvar u svoje ruke. Započni da se zanimaš za svoje središte. Upitaj se samo: Ko sam ja? Sve drugo je beznačajno. Dok se ne odgovori na to pitanje, sve tvoje veze, prijateljstva i ljubavi biće tek samo jedna nebitna stvar. Sve dok se na to pitanje ne odgovori, ništa nije odgovoreno. Kreni u svoju samoću samo sa jednim pitanjem: Ko sam ja? I ne traži utjehu - jer je jeftina utjeha moguća, a um je veoma spretan da te opskrbi sa time. Kad postaviš pitanje: Ko sam ja? - um biva tako spretan da ti obezbijedi odgovor - um je veoma spretan u tome. Um će ti reći: "Ti si Bog. Ti si duša, besmrtna duša." Postoje ideje koje su mađioničari vješto usadili u glave jadnih ovaca. Mađioničar bi dao sugestiju nekolicini da su lavovi, nekolicini da su orlovi, nekolicini i da su ljudi, a nekolicini čak i da su mađioničari. Postoje takvi sugestolozi.

Oni bi hipnotisali ovce i rekli im: "Vi ste besmrtni duše: niko vas ne može uznemiriti. Kako vi možete biti uznemireni?" Mađioničari bi im još rekli: "Ja sam sa vama. Ja sam najbolji vođa koji se ikada rodio, i ja živim za vas, ja ću uraditi što god je potrebno. Uvijek ću nastojati da činim sve što je u vašoj koristi. Čak i ako vas ubijem, ja ću vas ubiti za vašu korist."

Vama je bila umetnuta ta ideja od strane društva; vaš um nije ništa drugo do projekcija društva. Društvo je u vama - uzdizanje društva je unutar vas; unutar vas boravi minijaturno društvo. Tebi su to nametnuli, i ti si u to povjerovao - i kada postaviš pitanje: Ko sam ja? - Na to pitanje ćeš odgovoriti shodno tvojoj pripadnosti. Ako si hinduist, Upanišada će progovoriti iz tvoje glave; *Aham Brahmasmi*. Ja sam sami Brama." To nije uopšte tvoj odgovor; to je bio odgovor tvog mađioničara, tvog sugestologa. Ja ne kažem da je taj odgovor loš ili dobar, ja samo kažem da to nije tvoj odgovor - a kada odgovor nije tvoj onda je i pogrešan. Ja nijesam uopšte rekao da taj odgovor, po sebi, može biti loš ili dobar, ja samo potenciram da to nije tvoj odgovor - odatle je i loš. Možda će se dogoditi da kada ti uđeš u to tvoje središte, u tvoje najdublje biće, da nađeš: *Aham Brahmasmi*" - ali to će tada biti jedna sasvim druga stvar. Sada to više nije sugestija, a nije nešto izvana, nije iz Upanišada, nije iz društva, nije od sveštenstva: to je sada izašlo iz tvog bića. Možda će se dogoditi, ako si hrišćanin, i ako postaviš najviše pitanje Ko sam ja? - da dobiješ odgovor - predivnu uspavanku: "Božje kraljevstvo je u tebi".. i ti ćeš tada biti presretan. Nemoj se dati zavarati od strane mađioničara iz Vatikana - te stvari neće biti od pomoći. Hrišćanin, hinduist ili muhamedanac, uopšte nije pitanje. A ja nijesam rekao da je pitanje dobro ili loše, ja sam samo konstatovao da to pitanje nije tvoje, odatle je i loše.

Samo jedan tvoj autentični odgovor može biti i pravi odgovor. Zato uroni dublje u samo jedno pitanje; neka to bude tvoj jedini ključ, i otvori sa njime sve tvoje unutarnje kapije... i idi dalje, prodiri dalje. Jednoga dana kada ništa ne bude ostalo - čak ni sjenke onda kada sasvim budeš unutra, kada budeš samo subjektivnost, jedna čista i nevinna svijest - to će biti odgovor. A to neće tada biti odgovor koji će ti doći u verbalnoj formi, to će biti samo jedno egzistencijalno iskustvo... i ti znaš da je tvoja samotnost tvoja duša.

Mahavira - jedan od najvećih Majstora svijeta je nazvao krajnje konačište "*kaivalya*". "*Kaivalya*" znači potpuna samotnost. Ta njegova riječ je od ogromne ljepote. On je rekao: Onda kada dospiješ do tvoje najviše suštine, ti tada postaješ slobodan; a to stanje je stanje čiste samotnosti - *kaivalya*. A iz toga proističe mudrost, iz toga je svjetlost, odatle je i milostivost: sve je poteklo odatle - zato nemoj izbjegavati samotnost.

Da, Aša, svi su sasvim sami- ubrzo ćeš i ti to otkriti, ubrzo ćeš se i ti tome predati. Svi dani koji su utrošeni u nekom drugom smjeru, jednos-

tavno su protraćeni dani tvog života. Ti nikuda ne ideš, ti samo sebe obmanjuješ.

*

Za vrijeme predavanja prije nekoliko dana, primijetio sam kako si preskočio izvjesni broj pitanja. Ne mogu biti baš siguran. Možda si bio nedovoljno budan, možda sam ja pogriješio, ali sam ponovo juče primijetio da si opet to uradio, i ne samo jednom već dva puta - ti si preskočio pitanja broj tri i pet. Ja mogu povjerovati da jedno pitanje ima dva dijela i da nije potrebo objašnjavati, ali za drugo pitanje sam sasvim siguran da to nije razlog,

Ima li u tome nekog značaja?

Oh, sveta maglo! Ti si stalno u nekom traganju za ezoterijskim značenjem. Ja nijesam najbolji u aritmetici. To je loše kao i kod Alberta Ajnštajna - znaš li da je on dobijao loše ocjene iz matematičkih zadataka? Ja nijesam ponavljao iz matematike - ali te ne mogu prevariti, moram ti staviti jasno na znanje da ne uvodim aritmetiku u svom izlaganju. Inače, ne bi bilo nikakve mogućnosti da prođem:

Jednom sam imao saobraćajnu nezgodu u kojoj je moj prst ozbiljno stradao. Ljekar mi je rekao da se mora amputirati. Na to sam mu odgovorio: "U redu. Ali ću tada moći da brojim sao do devet!" On se tada nasmijsao i nije me operisao.

Nemoj nastojati da svugdje tražiš ezoteriju...

Kada sam bio mali, došao sam kući iz škole ponosan, pokazujući knjigu koju sam dobio kao nagradu. Majka me je upitala: "Kako si to postigao? Kako si to dobio?" Rekao sam joj: "Učitelj mj je pitao koliko nogu noj ima - rekao sam tri."

"Ali noj ima samo dvije noge" reče majka.

Ja rekoh: "Dobro, ali čitavi razred je rekao da ima četiri."

*

Gdje se individualnost i ego odvajaju?

Individualnost znači tvoja jedinstvenost - neuporedivost sa bilo kim drugim. Tvoja neuporediva jedinstvenost, tvoja osobenost: to je tvoja individualnost. Individualnost je prelijepa; takvog te je Bog stvorio - kao jednu individuu. Ego je uporedljivost, ego je izum. Bog ti nije dao ego; on ti je samo dao određenu individualnost. Ego je samo jedna

uporedivost, usporedba sa nekim drugim: ti o sebi misliš da si puno inteligentniji od drugih, misliš da si superiorniji od drugih - ili inferiorniji. Ti misliš da si ljepši od drugih. Tada ti u to unosiš ego: onog trenutka kada sebe uporediš sa drugima, taj zaključak koji proistekne iz tog upoređenja je tvoj ego. Ako prestaneš da se upoređuješ tada si ti prizemljen, sa nogama na zemlji - nevjerovatno lijep i osoben. Sve superiornosti ili inferiornosti, sve tjeskobe po pitanju: gdje sam ja, gdje stojim, ko je ispred mene ili ko je iza mene - sve su to samo ego problemi. Jedna superiorna osoba puno pati, isto tako i inferiorna osoba, oboje pate - jer čak ni nadmoćnost nema stanište gdje može biti zadovoljna.

Abraham Linkoln nije bio neki ljepotan, njegovo lice je bilo neprivlačno; tačnije, bio je ružan. I to je bila tortura za njega. Zapravo, kada se kandidovao za predsjednika on nije imao bradu. U predizbornoj kampanji jedna djevojčica mu je sugerisala: "Ako bi pustio bradu, izgledao bi znatno bolje." Tako je on pustio bradu. Ali i dalje je konstantno bio svjestan svoje ružnoće. On je potom postao predsjednik ali kadgod bi vidio neko lijepo lice on bi osjetio bol.

Nepoleon Bonaparte nije bio visok, skoro nizak - upravo moje visine. On je zbog toga bio uznemiren čitavog života. Ništa nema loše u malom rastu. Što tu ima loše? - ja nijesam osjetio nikakav problem u tome! Što se može dogoditi ako bi bio znatno viši? Ništa se neće dogoditi, ostaćeš sasvim isti. Ali on je bio u velikim nevoljama - on je bio previše svjestan te činjenice. Jednog dana je pokušao da prikuca jednu sliku na zidu koja je bila nešto viša od njega. Njegov stražar mu reče: "Gospodine, ja sam viši do vas, ja ću to obaviti." On mu je ljutito dogovorio: "Prestani! Nikada više da nijesi tako nešto rekao. Ti si niži od mene, ne viši."

On je bio veoma svjestan te činjenice - "Viši? Kaži visočiji; nemoj nikada više reći viši!" Dakle, ako ni Napoleon nije mogao biti spokojan i sretan, ko onda može biti sretan?

Ljudi koji se upoređuju nikada ne mogu biti sretni. Ovo drveće je sretno - nisko rastinje se ne brine o drveću koje izraslo više. Oni se nikada ne sjekiraju jedno za drugo: malo drvo je malo, visoko drvo je visoko. Zapravo, više i visočije, manje i niže su ljudski termini - oni ne postoje u svijetu drveća. Pupoljak ruže je isto toliko sretan koliko i veliko hrastovo drvo: u tome nema nikakvog problema. Ne čak ni pupoljak ruže, već i najmanja vlat trave je sretna koliko i najljepši lotosov cvijet. U tome nema razlike, Bog kaplje na sve - na pupoljak ruže, na vlat trave, na lotosov cvijet... on svemu daje. Sva egzistencija se raduje, samo čovjek je u nevolji. Ego se ispoljava pri usporedbi. Ti imaš individualnost, jedinstvenu individualnost imaš. Koliko samo problema dolazi sa upoređivanjima?

Upravo prije nekoliko dana mi je jedna žena rekla kako ne može podnijeti svoje tijelo. Ali zašto? - Zato što je malo deblja. Zato sada upoređivati? Kako možeš biti deblji ako ne bi upoređivao? Mm? - Mora

da imaš zamisao o nekoj vitkijoj ženi, i mora da si se upoređivala. Ja u toj ženi ne mogu vidjeti nikakav problem. Pogledam je: ona je jedna divna žena, jedinstvena žena, osobena, jedna individua - ali je nepotrebno u tjeskobi, u velikoj i dubokoj učnini, u patnji. Ona ne može ni pomisliti da je neko može voljeti jer je malo deblja. A ko je nametnuo jednu takvu ideju? Ko može odlučiti koji je standard? Niko ne može imati ideju o standardu; sve prosječnosti i srazmjere su lažne. Niko ne može znati kolika debljina je potrebna za određeno tijelo, samo to tijelo to može znati. Slušaj svoje tijelo, voli svoje tijelo i nemoj upoređivati. Takvo upoređivanje je toj dami zagorčalo život. Zbog takvog upoređivanja ona nije mogla voljeti. I činila je takve probleme da nije dopuštala da je iko voli jer nije mogla vjerovati nikome, nije mogla povjerovati da neko može da je voli. Takav muškarac mora biti izopačen: Kako može voljeti neku ružnu ženu? Tvoja ideja o ljepoti mora da je izopačena, ili ti sebe obmanjuješ.

Ona nikome ne može vjerovati - ako bi neko došao da joj kaže: "Volim te" - ona mu ne bi povjerovala. Ona ne može voljeti sebe - kako je onda ti možeš voljeti? Nemoguće. Ti mora da imaš neku drugu zamisao, mora da imaš nešto drugo da umu: mora da si zainteresovan samo za seks, ili si zainteresovan za nešto drugo - za njen novac, bogatstvo, ugled ili nešto drugo - ali ti je ne možeš voljeti. Kako je možeš voljeti kada ona ne može voljeti svoj lik u ogledalu? A ako budeš insistirao, ako budeš uporan, ona će na svaki način nastojati da te porazi, da poništi tvoju ljubav da dokaže sebi kako je u pravu. Sada je veoma teško naći takvog ljubavnika koji će prihvatiti toliko nevolja kako bi te razuvjerio. Ona će tako ostati nevoljena. A kada ljubavi ne bude doticalo, ona će još više biti utemeljena u toj suludoj ideji: ja sam ružna. A ona uopšte nije ružna. Zapravo, ja još nijesam vidio jednu ružnu osobu u mom životu. Kako osoba može biti ružna, kako neko može biti ružan? Jesi li ikada vidio ružnu vranu? Nemoguće! Je si li kada vidio ružnu kravu? Nemoguće. Da li si vidio ružno drvo? Nemoguće. Svi su oni lijepi na svoj način... ali ti unosiš upoređivanje kada je u pitanju ljudsko biće. Tako odmah nevolje nastaju.

Nemoj upoređivati, nema potrebe za to. Usporedba je jedna od najvećih nesreća koja je zadesila čovječanstvo. Ti si sasvršen onakav kakav si. Voli sebe, poštuj sebe. Ako ti ne budeš sebe poštovao, ko će te poštovati? Ako ti sebe ne budeš volio, ko će te voljeti? Ljudi obično ne poštuju sebe, a očekuju da ih svi drugi poštuju i uvažavaju. Oni sebe ne vole, a žele da čitavi svijet bude zaljubljen i zadivljen njima. Ti tražiš nemoguće - to se ne može ostvariti. Voli sebe, poštuj sebe - a osoba koja sebe poštuje nikada se ne upoređuje. Upoređivanje je nepoštovanje.

Ako sada sumirate sve ovo značice: Biti egoist znači i nepoštovati sebe. Biti okrenut ka egu znači ne osjećati dovoljno poštovanja prema

sebi samom. Biti individualan je sasvim u redu, ali biti egocentričan je izraz nepoštovanja prema sebi.

*

Voljeni Osho,... ja to ne dobijam!

Pa što onda! Ti to ne dobijaš! Uzmi to!

Pojedinac uvijek mora toga biti svjestan: ako to dobijaš, ti to dobijaš. Ako to ne dobijaš, ti to ne dobijaš. Ipak, ti dobijaš.

*

Ponekada u svojim predavanjima iznosiš koještarije. Kako nam možeš reći da idemo da tražimo nekog živoga Majstora kada ti budeš umro? Ti dobroznaš da smo mi vjenčani do besmrtnosti. Ako pokušaš da pobjegneš od ovog braka, loše ti se piše: ne postoji takav razvod. Budi siguran da ćemo te uhvatiti bilo gdje da pobjegneš: u bilo kom kamenu ili cvijetu, u bilo kom oku ili zvijezdi...

Pošto sam ja siguran u to, ja se mogu igrati - zbog toga vam i kažem: "Tražite živog Majstora." Ja sam sasvim siguran u to. Moje vjerovanje je apsolutno - zbog toga vam i kažem: "Kada budem otišao, nemojte se opterećivati time. nemojte brinuti za mene: potražite živog majstora." Ali ako ste me stvarno voljeli, ja ću za vas živjeti vječno. Ja ću živjeti u vašoj ljubavi. Ako ste me voljeli, moje tijelo može iščeznuti ali ja nikada neću umrijeti u vama. Ja se mogu zabavljati ponekada sa ovakvim besmislicama jer znam da me volite: ja vjerujem u to.

Ako ti majstor kaže: "Nemoj nikome ići; zakači se za mene. Čak i kada odem, ostani stalno sa mnom. Nemoj niamo ići" - to jednostavno može značiti da vam on ne vjeruje. On je uplašen, on sumnja - on zna da ćete svi otići kada jednog dana on bude umro. Zapravo, on zna da ćete otići i za njegovog života. On se štiti, on govori: "Nemojte ići nikome. Ja sam jedini." On je monopolističan. On je tako sumnjičav, tako je njegov "brak" sa učenicima vrsta monogamije. On je uplašen. On je uplašen jer zna da je razvod moguć - on se toga plaši i na svaki način nastoji da se zaštititi kako se to ne bi dogodilo. On će reći: "Nikome se nemojte predati, nikoga nemojte voljeti, nikoga nemojte poštovati, nikoga nemojte slušati, nikome nemojte ići - samo u mene gledajte, i zaboravite sav svijet. Isključivo volite mene."

Ja vam to neću reći. Ja znam: čak i kada budem otišao, znam da ćete me tražiti. Da, mogu vjerovati da ćete me hvatati u svakom kamenu u

cvijetu, u svakom oku i zvijezdi... A ja vam mogu obećati jednu stvar: ako me budete lovili, naći ćete me... u svakoj zvijezdi i u svakom oku... jer ako si stvarno volio Majstora, ti ćeš krenuti sa njim u besmrtnost. Taj odnos nije ograničen vremenom, to je bezvremeno... Tako neće ni biti smrt. Moje tijelo će nestati, tvoje tijelo će nestati - to neće proizvesti nikakve promjene. Ako iščeznuće tijela bude proizvelo bilo kakve promjene, to će samo ukazati da ljubavi nije bilo. Ljubav je nešto van domašaja tijela. Tijela dođu i odu, ljubav ostaje. Ljubav posjeduje vječnost, besmrtnost - bezvremenost, neprolaznost. Zbog toga, Sita - pitanje je upućeno od strane Site - zbog toga ja ponekada mogu govoriti i koještarije. Ja znam da ćete vi naći smisao i u mojoj igri sa besmislicama. Ja znam da ćete shvatiti, znam da me nećete pogrešno razumjeti - zbog toga to i činim.

Koji je značaj tvoje duge brade?

Ja je nemam. Pogledaj ponovo!

Možda nijesi znao - u zenu postoji koan. Koan je: Zašto Budidarma nije imao bradu? Dakle, Budidarma je imao dugu bradu - osnivač zena. Njegova brada je bila tako duga i bujna da si ti mogao samo vidjeti njegove oči... samo brada. "Zašto Budidarma nije imao bradu? - to je dato učenicima da meditiraju... a trebali su da zatvore oči i da meditiraju. To je bilo veoma teško: Budidarma je imao veliku bradu, a pitanje je bilo zašto je nema... i učenici su meditirali i meditirali, a to je bilo veoma obeshrabrujuće. A Bududarma je dolazio i dolazio i stalno se smijao... a brada je bila i dalje tu!

Jedan učenik dođe Majstoru i reče: "To je teško - on je ima!" Majstor mu reče: "Idi i pogledaj još jednom." Posle nekoliko mjeseci meditacije, jednoga dana se uvid ostvario - da je brada pripadala tijelu, kako je mogla pripadati Budidarmi? Budidarma nije bio tijelo. Tijelo je samo na periferiji, kućište, boravište, hram: Budidarma je nešto van onoga što boravi u tome. Onog dana kada je učenik izdigao svoju svijest i kada je nešto realizirao unutar sebe on je tada otišao svom Majstoru i rekao: "Da, ti si bio u pravu. On nije imao bradu."

Ti me pitaš: *Koji je značaj tvoje duge brade?* Nikad čuo o tome. Ja nemam nikakvu bradu. Pogledaj ponovo. Budidarma je mrtav, a ja sam živ: ti možeš još jednom pogledati pravilno... Ja uopšte nemam bradu. Ako ti vidiš nekakvu bradu, to mora da je projekcija tvoje brade.

OSHO LOTOS KNJIGA

OSHO
BOŽANSKI SPJEV

Za izdavača:
Slobodan Vučković
Rutke 132
85355 Sutomore
Tel: 085 72-960

Prevod
Swami Prem Mahavira

Recenzent
Zoran Čalić

Lektor
dr. Slavica Pribaković

Korektor
Rada Vučković

Slog
F-PRINT
011/122-882 143-497

Sve informacije tražite na adresu ovog izdavača ili

Osho Commune International

17. Koregaon Park

Poone 411001 (M.S)

India